

Turism și patrimoniu local

state of the region

„Turism și patrimoniu local” din cadrul analizei „State of the Region” a fost redactat de echipa Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest ca parte integrantă a Planului de Dezvoltare Regională 2028-2034.

Document în lucru

Prezentul document de tip „Stadiul Regiunii”, publicat în contextul elaborării analizei diagnostic regionale, reprezintă un instrument de lucru preliminar cu caracter strict consultativ, asumat ca parte integrantă a unui demers de guvernare participativă. Publicarea și diseminarea acestui material se circumscriu unei etape de consultare publică structurate sub forma de call for evidence, având scopul de a asigura o fundamentare tehnică și obiectivă a viitoarelor direcții de planificare. În consecință, datele, concluziile preliminare și analizele incluse în capitolele acestui document nu constituie decizii finale, nu au caracter obligatoriu și nu angajează juridic autoritatea emitentă, acestea fiind supuse unui proces iterativ de revizuire, calibrare și completare.

Contact:

text și analiză: Departamentul Dezvoltare Strategică și Valorificare Resurse, Compartimentul Valorificare Resurse Turism

Paula Hulea - paula.hulea@nord-vest.ro

Marius Lazin - marius.lazin@nord-vest.ro

Cătălin Hădădea - catalin.hadadea@nord-vest.ro

Disclaimer:

Opiniile exprimate aparțin exclusiv autorilor și nu ar trebui considerate ca reprezentând poziția oficială a Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest.

Acest document nu reprezintă componente, priorități sau acțiuni dintr-un program aprobat sau agreat la nivel național sau regional.

Acest studiu nu implică nicio obligație din partea ADR Nord-Vest privind integrarea sau deschiderea unor apeluri care să vizeze intervențiile recomandate în conținutul acestui studiu.

©Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca 2026

Copertă: DDSVR

Reutilizarea este autorizată cu condiția ca sursa să fie menționată și ca sensul sau mesajul original al documentului să nu fie denaturat. ADR Nord-Vest nu va fi responsabilă pentru niciuna dintre consecințele rezultate din reutilizare.

Cuprins

INTRODUCERE ȘI CADRU METODOLOGIC

6	Scopul și rolul documentului
7	Ipoteze de lucru și domenii de explorat
9	Cadru metodologic general
12	Limitele analizei

CONTEXT STRATEGIC ȘI TENDINȚE

15	Tendințe globale și europene relevante
18	Context național
23	Corelare strategică și de politici publice

PROFILUL FUNCȚIONAL AL TURISMULUI REGIONAL

29	Evoluții
36	Performanța și eficiența utilizării infrastructurii turistice
43	Structura și funcționarea turismului regional
88	Analiza competitivității regionale. Benchmarking

ANALIZA FACTORILOR CARE INFLUENȚEAZĂ PERFORMANȚA TURISTICĂ

103	Accesibilitate și conectivitate turistică
129	Infrastructură, capacitate și funcționalitate turistică
133	Lanț valoric și impact economic
137	Guvernare, coordonare și capacitate instituțională
141	Digitalizare și poziționare pe piață
147	Sustenabilitate și presiuni asupra resurselor

EVALUAREA INVESTIȚIILOR ȘI INTERVENȚIILOR ANTERIOARE

154	Analiza investițiilor publice relevante – efecte, performanță și lecții învățate
157	Evaluarea intervențiilor în raport cu evoluția turismului regional

CONCLUZII

161	Diagnosticul de ansamblu și validarea ipotezelor de lucru
162	Probleme majore și relațiile dintre acestea
164	Diferențieri teritoriale și tipologii funcționale
164	Oportunități susținute de diagnostic
169	Constatări preliminare, provocări și măsuri potențiale

BIBLIOGRAFIE ȘI REFERINȚE

Abrevieri, prescurtări și acronime

ADI – Asociație de Dezvoltare Intercomunitară	PIB – Produs Intern Brut
ADR – Agenția de Dezvoltare Regională	POP105A – cod de serie INS TEMPO utilizat în analiza demografică
AFIR – Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	POP107A – cod de serie INS TEMPO utilizat în analiza demografică
AI – Inteligență Artificială	Q3 – trimestrul al III-lea
AMD Bihor – Agenția de Management al Destinației Bihor	Regiune / Regiunea Nord-Vest – Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest
ANAT – Asociația Națională a Agențiilor de Turism	RIS3 – Strategia de Specializare Inteligentă
APTOR – Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune	SAN101A – cod de serie INS TEMPO utilizat pentru analiza sanatoriilor
B2C – Business-to-Consumer	SAN102B – cod de serie INS TEMPO utilizat pentru analiza sanatoriilor și paturilor
BH – Bihor	SIRUTA – Sistemul Informatic al Registrului Unităților Teritoriale-Administrative
BN – Bistrița-Năsăud	SJ – Sălaj
BNR – Banca Națională a României	SM – Satu Mare
BPM6 – Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition	SUA – Statele Unite ale Americii
CAEN – Clasificarea Activităților din Economia Națională	TEMPO / TEMPO-Online – baza de date statistice online a Institutului Național de Statistică
CAP – Common Agricultural Policy, echivalentul în limba engleză al PAC	TIFF – Transilvania International Film Festival
CIMEC – Institutul de Memorie Culturală	TUR101D – serie INS TEMPO privind structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică
CJ – Cluj	TUR102D – serie INS TEMPO privind capacitatea de cazare turistică existentă
COVID-19 – Coronavirus Disease 2019	TUR104E – serie INS TEMPO privind sosirile turiștilor în structurile de primire turistică
CRM – Customer Relationship Management	TUR105E – serie INS TEMPO privind înnoptările turiștilor în structurile de primire turistică
DMS – Durata medie a șederii	TUR106D – serie INS TEMPO privind indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune
DSP – Direcția de Sănătate Publică	UAT – Unitate Administrativ-Teritorială
ETC – European Travel Commission	UE – Uniunea Europeană
ETIS – European Tourism Indicator System	UN Tourism – Organizația Națiunilor Unite pentru Turism
GAL – Grup de Acțiune Locală	UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization / Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
HG – Hotărâre de Guvern	WTTC – World Travel & Tourism Council
IMM – Întreprinderi Mici și Mijlocii	ZEMS – Zona Ecocentrul Magia Someșului din Berindan
INS – Institutul Național de Statistică	
IT – Information Technology	
ITI – Investiții Teritoriale Integrate	
LMI – Lista Monumentelor Istorice	
MEDAT – Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului	
MICE – Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions	
MM – Maramureș	
NV – Nord-Vest	
OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development	
OMD – Organizație de Management al Destinației	
PAC – Politica Agricolă Comună	

Introducere și cadru metodologic

Scopul și rolul documentului

Analiza turismului din Regiune reprezintă un instrument strategic de fundamentare a procesului de planificare aferent perioadei de programare 2028-2034, contribuind la definirea direcțiilor de dezvoltare regională și la configurarea intervențiilor publice și private relevante pentru consolidarea competitivității și sustenabilității sectorului turistic. Documentul se înscrie în logica proceselor europene și naționale de planificare strategică, având rolul de a susține elaborarea viitorului Plan de Dezvoltare Regională și a Strategiei Sectoriale de Turism a Regiunii, în corelare cu obiectivele politicii de coeziune a Uniunii Europene, cu prioritățile teritoriale și cu noile tendințe de dezvoltare economică, socială și de mediu.

În contextul tranzițiilor multiple care influențează dezvoltarea teritorială la nivel european, respectiv tranziția verde, transformarea digitală, schimbările demografice, adaptarea la schimbările climatice și creșterea rezilienței economice și sociale, turismul este abordat ca un sector transversal, care poate genera efecte directe și indirecte asupra dezvoltării regionale. Literatura de specialitate și documentele strategice europene evidențiază faptul că turismul poate genera efecte pozitive asupra economiei regionale, ocupării forței de muncă, revitalizării patrimoniului cultural și natural, coeziunii teritoriale și dezvoltării comunităților locale, cu condiția orientării acestuia către modele sustenabile și responsabile. În acest sens, analiza regională are rolul de a identifica capacitatea regiunii de a valorifica sustenabil resursele turistice existente și emergente, precum și vulnerabilitățile care pot afecta competitivitatea pe termen lung.

Rolul demersului este de a asigura o bază analitică și argumentativă pentru definirea politicilor publice regionale în domeniul turismului, prin integrarea principiilor dezvoltării durabile, ale guvernantei participative și ale abordării teritoriale integrate. În concordanță cu orientările europene privind dezvoltarea sustenabilă a turismului, analiza sprijină tranziția de la modele de dezvoltare concentrate exclusiv pe creșterea numerică a fluxurilor turistice către modele orientate spre calitatea experienței turistice, protecția patrimoniului natural și cultural, creșterea valorii adăugate locale și îmbunătățirea calității vieții comunităților gazdă.

Totodată, analiza are rolul de a susține corelarea dezvoltării turismului cu alte domenii strategice relevante pentru regiune, precum mobilitatea și accesibilitatea, protecția mediului, economia locală, dezvoltarea rurală, inovarea, digitalizarea, educația și dezvoltarea competențelor. Abordarea integrată este necesară în condițiile în care competitivitatea destinațiilor turistice este asociată, între altele, cu capacitatea teritoriilor de a furniza experiențe autentice, servicii de calitate, infrastructuri adecvate și modele de management colaborativ între actorii publici, privați și comunitățile locale.

Din perspectiva economiei regionale, turismul și activitățile direct sau indirect asociate acestuia dispune de o bază economică și antreprenorială relevantă ca dimensiune la nivel național, fără ca datele disponibile să indice însă o specializare a Regiunii peste nivelul național. Agregatul economic format din comerț, transport, hoteluri și restaurante reprezenta 20,1% din PIB-ul regional, valoare apropiată de ponderea de 20,3% înregistrată la nivel național. Acest indicator nu poate fi interpretat drept contribuție a turismului la PIB, întrucât include activități economice care deservește într-o măsură importantă și populația rezidentă sau alte sectoare economice.

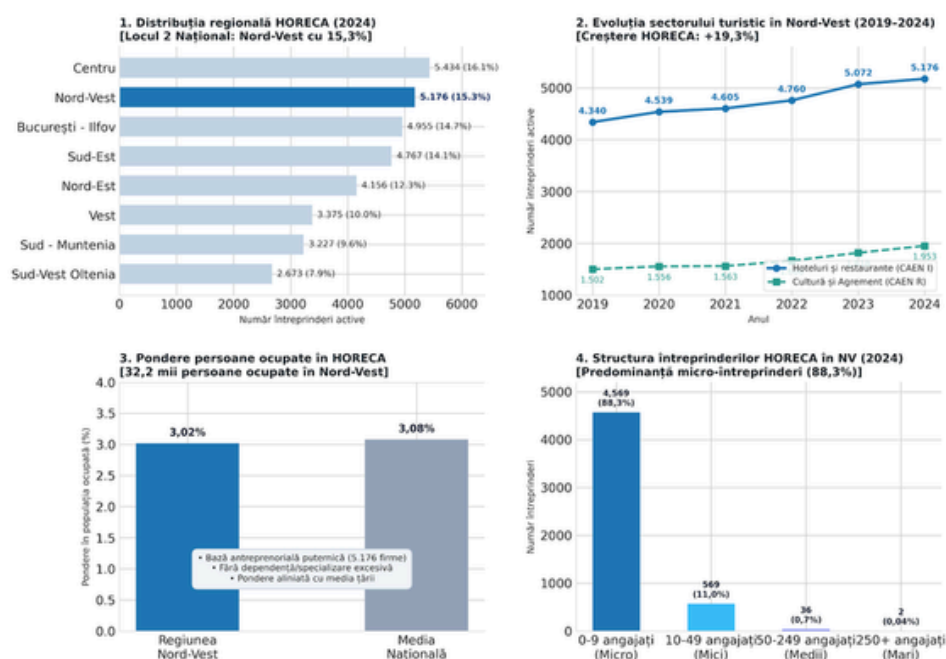

Figura 1. Tablou de analiză economică: Sectorul Ospitalității în Regiunea Nord-Vest

Importanța economică a activităților de ospitalitate este evidențiată de numărul de întreprinderi active în hoteluri și restaurante care, conform INS, în anul 2024, număra 5.176 de unități, reprezentând 15,3% din totalul național, plasând regiunea pe locul al doilea între regiunile de dezvoltare. Sectorul concentra 32,2 mii de persoane ocupate, respectiv 3,02% din populația ocupată regională, pondere apropiată de media națională de 3,08%. Aceste valori indică existența unei baze antreprenoriale de dimensiune relevantă la nivel național, dar nu o dependență sau o specializare pronunțată a economiei regionale în turism. Relevanța sectorului rezultă astfel atât din dimensiunea sa economică directă, cât și din caracterul său transversal și din capacitatea de a antrena activități conexe din transport, cultură, agrement, comerț, alimentație, producție locală și servicii.

Ipozeze de lucru și domenii de explorat

Analiza turismului în Regiune are la bază un set de ipoteze de lucru formulate pornind de la literatura de specialitate, tendințele europene și naționale în domeniul turismului, precum și de la observațiile preliminare privind evoluția și structura sectorului turistic regional. Aceste ipoteze au rolul de a orienta procesul de analiză, selecția indicatorilor, metodele utilizate și interpretarea rezultatelor, fără a presupune validarea anticipată a unor concluzii. Abordarea urmărește identificarea relațiilor dintre resurse, infrastructură, accesibilitate, guvernare, performanță economică și durabilitatea dezvoltării turistice regionale. Unul dintre principalele domenii de explorat vizează relația dintre potențialul turistic al regiunii și nivelul de performanță economică a sectorului. În acest sens, analiza pornește de la ipoteza existenței unui decalaj între diversitatea și valoarea resurselor turistice regionale și capacitatea acestora de a genera fluxuri turistice consistente. Regiunea beneficiază de o combinație de resurse naturale, culturale, urbane și rurale, însă performanța turistică poate fi limitată de fragmentarea produselor turistice, integrarea redusă a serviciilor, conectivitatea insuficientă dintre atracții și capacitatea limitată de management integrat al destinațiilor.

În legătură cu această relație, este analizată și ipoteza existenței unui dezechilibru între ritmul de dezvoltare a ofertei turistice și evoluția cererii. Creșterea numărului structurilor și a capacității de cazare nu conduce automat la creșterea proporțională a sosirilor, înnoptărilor. Analiza urmărește dacă extinderea infrastructurii turistice regionale a fost susținută de o evoluție corespunzătoare a cererii și în ce măsură structura, fragmentarea și distribuția teritorială a ofertei influențează eficiența utilizării capacității existente.

O altă ipoteză de lucru testează gradul de concentrare teritorială a fluxurilor turistice în anumiți poli și destinații dominante, concomitent cu existența unor teritorii cu potențial turistic insuficient valorificat. Analiza abordează măsura în care dezvoltarea turismului regional este polarizată teritorial și existența unor dezechilibre semnificative între diferitele tipuri de destinații. În acest context, sunt explorate inclusiv efectele accesibilității, infrastructurii și vizibilității asupra distribuției teritoriale a fluxurilor turistice.

Analiza pornește și de la ipoteza că performanța turistică regională este influențată într-o măsură semnificativă de durata redusă a șederii turistice și de nivelul limitat al cheltuielilor realizate în destinație. În multe destinații turistice, competitivitatea turismului este corelată nu doar cu volumul sosirilor ci, mai ales, cu capacitatea destinațiilor de a genera experiențe integrate, consum local diversificat și retenția valorii economice în teritoriu. În acest sens, analiza urmărește identificarea factorilor care limitează extinderea duratei medii a șederii, dezvoltarea produselor turistice complexe și creșterea valorii economice generate per turist. Sunt investigate aspecte precum sezonalitatea ridicată, predominanța vizitelor de scurtă durată, turismul de tranzit, integrarea redusă a activităților complementare și gradul de conectare între actorii lanțului valoric local.

O ipoteză relevantă pentru structura produselor turistice regionale este aceea că anumite forme de turism generează efecte economice și teritoriale disproporționat mai ridicate decât altele, prin prisma duratei șederii, a nivelului de cheltuială, a utilizării serviciilor locale și a efectului multiplicator în economie. În acest sens, analiza urmărește evaluarea comparativă a diferitelor produse și segmente turistice relevante pentru regiune, din perspectiva valorii economice generate, a sezonității și a potențialului de dezvoltare durabilă.

O dimensiune distinctă de explorat privește relația dintre masa critică economică a sectorului și eficiența cu care aceasta generează valoare. Această abordare permite diferențierea între dimensiunea sectorului turistic și performanța sa economică efectivă și contribuie la identificarea eventualelor blocaje care limitează transformarea resurselor existente în valoare adăugată locală.

Analiza are în vedere și ipoteza conform căreia accesibilitatea și conectivitatea reprezintă factori determinanți pentru competitivitatea turistică regională. Astfel, sunt explorate relațiile dintre infrastructura de transport, timpii de acces, conectivitatea aeriană, mobilitatea internă și capacitatea diferitelor destinații de a atrage și distribui fluxuri turistice. Totodată, se analizează dacă teritorii cu resurse turistice relevante rămân insuficient integrate în circuitele turistice regionale din cauza barierelor de accesibilitate sau a conectivității funcționale reduse.

Complementar, analizăm capacitatea Regiunii de a transforma accesibilitatea și conectivitatea externă în cerere turistică internațională. Se pornește de la ipoteza că existența infrastructurii și a legăturilor de transport nu este suficientă pentru atragerea și retenția turiștilor străini în absența unor produse turistice comercializabile, a intermedierei specializate de incoming și a unei promovări adaptate piețelor emitente. Sunt analizate atât evoluția și structura piețelor externe, cât și distribuția teritorială a fluxurilor internaționale și capacitatea acestora de a se extinde dincolo de principalii poli de intrare și sejur ai regiunii.

O altă direcție vizează relația dintre investițiile publice cu componentă turistică realizate în perioadele anterioare și evoluția unor indicatori ai activității turistice la nivelul destinațiilor. Analiza urmărește tipologia, distribuția și continuitatea investițiilor și, în limita datelor disponibile, asocierea acestora cu evoluția infrastructurii și a activității turistice. În absența unei metodologii de evaluare contrafactuală, eventualele evoluții observate nu vor fi atribuite direct investițiilor realizate.

Analiza consideră și ipoteza existenței unor vulnerabilități în guvernarea turismului regional, care pot limita capacitatea de coordonare, promovare și dezvoltare integrată a destinațiilor. Sunt explorate aspecte legate de funcționalitatea organizațiilor de management al destinației, cooperarea interinstituțională, implicarea actorilor locali, capacitatea administrativă și existența unor mecanisme eficiente de coordonare regională. Performanța destinațiilor turistice ar putea depinde într-o măsură tot mai mare de calitatea guvernării și de capacitatea actorilor de a dezvolta modele colaborative și orientate strategic.

În contextul transformărilor digitale și al modificării comportamentului de consum turistic, se analizează relația dintre vizibilitatea online, reputația digitală, utilizarea datelor și poziționarea de piață a destinațiilor regionale. Analiza explorează măsura în care destinațiile din regiune sunt adaptate la noile mecanisme de distribuție și promovare turistică, la platformele digitale de rezervare și la schimbările privind procesul de selecție și planificare a călătoriilor.

Nu în ultimul rând, analiza are în vedere ipoteza conform căreia dezvoltarea turismului regional trebuie evaluată și din perspectiva presiunilor exercitate asupra resurselor naturale, culturale și comunităților locale. În acest sens, am investigat fenomene precum sezonalitatea, presiunea asupra infrastructurii locale, mobilitatea excesiv bazată pe autoturism, degradarea unor resurse turistice sau diferențele dintre capacitatea de suport a anumitor teritorii și intensitatea utilizării turistice. Abordarea urmărește integrarea principiilor turismului durabil și a rezilienței teritoriale în procesul de analiză și fundamentare strategică pentru perioada 2028-2034.

Ipotezele de lucru formulate vor fi validate, ajustate sau infirmate prin utilizarea integrată a analizelor statistice, spațiale, economice, instituționale și calitative prevăzute în cadrul metodologic al documentului, pe baza datelor disponibile la nivel regional, național și european, precum și a informațiilor rezultate din procesele de consultare și cercetare aplicată.

Cadru metodologic general

Analiza turismului în Regiune utilizează o abordare metodologică integrată, adecvată caracterului transversal al turismului și diversității factorilor care influențează performanța acestuia. Cercetarea combină analiza cantitativă și calitativă, analiza teritorială, economică și instituțională, benchmarking-ul și analiza comparativă, precum și cercetarea documentară, urmărind corelarea resurselor și infrastructurii disponibile cu cererea turistică, accesibilitatea, capacitatea de valorificare, rezultatele economice, guvernarea, digitalizarea și sustenabilitatea dezvoltării turistice. Metodologia urmărește realizarea unei diagnoze multidimensionale a sistemului turistic regional, prin utilizarea integrată a datelor statistice oficiale, registrelor și bazelor de date administrative, informațiilor furnizate de instituții și organizații relevante, studiilor și documentelor strategice, precum și, complementar, a unor surse digitale și comerciale.

Analiza vizează atât situația actuală și evoluțiile recente, cât și relațiile dintre diferitele componente ale sistemului turistic care pot explica avantajele competitive, vulnerabilitățile și blocajele relevante pentru fundamentarea dezvoltării regionale în perioada 2028-2034.

Organizarea metodologiei

Cadrul metodologic este organizat pe două niveluri complementare, prezenta secțiune stabilește metodologia generală a cercetării, respectiv principiile de analiză, tipurile de surse utilizate, nivelurile teritoriale și temporale de referință, regulile generale de prelucrare și interpretare a datelor și principalele limitări metodologice. Pentru analizele care necesită proceduri distincte de selecție, standardizare, agregare, corelare sau interpretare a datelor sunt prezentate note sau subsecțiuni metodologice specifice în cadrul capitolelor respective.

Perioada și nivelurile teritoriale de analiză

Perioada analizată diferă în funcție de disponibilitatea și periodicitatea surselor. Pentru majoritatea indicatorilor statistici privind activitatea turistică este urmărit intervalul 2019-2025, anul 2019 fiind utilizat ca principal reper anterior pandemiei COVID-19, iar anul 2025 ca cel mai recent an complet disponibil pentru o parte importantă a indicatorilor. Anul 2020 este păstrat acolo unde este relevant pentru evidențierea impactului pandemiei, dar nu este utilizat ca reper pentru identificarea tendințelor. Pentru registre administrative, informații instituționale, infrastructuri, politici publice sau alte surse actualizate ulterior sunt utilizate, după caz, informații disponibile în anul 2026. Atunci când perioada de referință diferă de această regulă generală, anul sau intervalul utilizat este precizat în analiza respectivă.

Analiza este realizată la mai multe niveluri teritoriale, în funcție de natura datelor și de întrebarea de cercetare: nivel național, regiuni de dezvoltare, județe, unități administrativ-teritoriale și, acolo unde structura bazelor de date o permite sau o impune, localități componente. Utilizarea unor niveluri teritoriale diferite urmărește atât poziționarea Regiunii în context național, cât și identificarea disparităților, concentrărilor și tipologiilor funcționale din interiorul regiunii.

Atunci când datele provin de la niveluri teritoriale diferite, agregarea este realizată astfel încât aceeași observație statistică să nu fie contabilizată de mai multe ori. Pentru seturile de date în care structura administrativă, modul de raportare sau relația dintre localitatea componentă și UAT poate genera riscuri de dublă numărare, regulile concrete de agregare sunt prezentate în metodologia analizei respective.

Sursele de date și principiul utilizării acestora

Principala sursă pentru indicatorii statistici privind activitatea turistică este INS, prin baza TEMPO Online și seturile de date furnizate la nivel de regiune, județ, UAT sau localitate. Datele INS sunt utilizate pentru analiza sosirilor și înnoptărilor, capacității de cazare, indicelui de utilizare netă a capacității de cazare, duratei medii a șederii, sezonality, structurii cererii, ocupării și altor indicatori economici și teritoriali disponibili.

Pentru contextualizarea europeană sunt utilizate date Eurostat și informații furnizate de instituții și organizații internaționale relevante, precum Comisia Europeană, OECD, UN Tourism și European Travel Commission. Datele europene sunt utilizate în principal pentru contextualizarea tendințelor și compararea unor indicatori armonizați. Benchmarking-ul statistic propriu-zis al Regiunii este realizat predominant în raport cu celelalte regiuni din România și cu nivelul național, deoarece pentru o parte dintre dimensiunile analizate nu există seturi suficient de detaliate și armonizate pentru construirea unui benchmarking regional european echivalent.

Analiza utilizează, de asemenea, registre și baze de date administrative ale autorităților publice centrale, regionale și locale, inclusiv informații privind structurile de primire turistică, stațiunile turistice, organizațiile de management al destinației, centrele de informare turistică, agențiile și ghizii de turism, infrastructura de transport, patrimoniul cultural și natural, infrastructura montană, ariile protejate și alte resurse relevante pentru funcționarea sistemului turistic regional. Aceste date sunt completate, după caz, cu informații furnizate de structuri ale ADR Nord-Vest, autorități publice locale, administrații ale ariilor protejate, instituții culturale, operatori de transport, organizații profesionale și alți actori relevanți.

În utilizarea surselor s-a urmărit prioritizarea datelor statistice oficiale, iar în situațiile în care informațiile necesare nu sunt disponibile în aceste surse, analiza utilizează complementar documente strategice, studii de specialitate, lucrări academice, rapoarte sectoriale și alte surse verificabile. Sursele comerciale, platformele digitale și informațiile rezultate din căutări online sunt utilizate preponderent în scop exploratoriu sau pentru investigarea unor dimensiuni care nu sunt surprinse de statisticile oficiale.

În cazul analizelor privind vizibilitatea, reputația sau comportamentul digital sunt utilizate, în mod complementar, informații disponibile pe portaluri turistice, motoare de căutare, platforme de rezervare și evaluare și alte servicii digitale relevante. Aceste informații sunt interpretate în raport cu natura și limitele fiecărei platforme și nu sunt tratate ca substitut pentru datele statistice oficiale.

Standardizarea și integrarea datelor

Caracterul eterogen al surselor a necesitat procese de verificare, standardizare și integrare a datelor înaintea realizării analizelor. Acolo unde bazele de date utilizează structuri administrative sau nomenclatoare diferite, comparabilitatea a fost realizată prin aducerea informațiilor la o unitate teritorială comună adecvată analizei. Atunci când structura unei baze de date a impus reguli particulare de prelucrare, selecție sau agregare, acestea sunt precizate în nota metodologică aferentă analizei respective, astfel încât rezultatele să poată fi interpretate în raport cu modul concret în care au fost obținute. Datele provenite din surse distincte nu au fost cumulate automat atunci când universurile statistice, definițiile sau perioadele de raportare nu sunt echivalente. În aceste situații, indicatorii sunt utilizați complementar și interpretați separat.

Metode de analiză

Analiza statistică este utilizată pentru evaluarea dimensiunii și evoluției principalilor indicatori, identificarea tendințelor, sezonității, concentrării teritoriale și diferențelor dintre perioade, teritorii și categorii de turiști. În funcție de disponibilitatea datelor, sunt utilizați atât indicatori absoluți, cât și indicatori derivați, precum ponderi, rate de variație, durată medie a șederii, intensitate turistică, indicatori de utilizare a capacității de cazare, productivitate aparentă, indicatori de concentrare sau raporturi între diferite componente.

Analiza comparativă și benchmarking-ul sunt utilizate pentru poziționarea Regiunii în raport cu celelalte regiuni de dezvoltare și cu nivelul național. Compararea urmărește nu doar poziția în clasamente, ci și relația dintre dimensiunea resurselor și infrastructurii disponibile și rezultatele turistice efectiv înregistrate. În acest scop sunt analizate diferențele dintre masa critică existentă, utilizarea acesteia și capacitatea de a genera sosiri, înnoptări, retenție a turiștilor și rezultate economice.

Analizele încrucișate urmăresc relațiile dintre variabile provenite din baze de date diferite, precum resurse turistice, infrastructură de cazare, accesibilitate, conectivitate, structura cererii, capital uman, guvernanta sau performanță economică. Aceste analize sunt utilizate pentru identificarea unor relații, tipare și ipoteze explicative. Atunci când designul cercetării și datele disponibile nu permit demonstrarea unei relații cauzale, rezultatele sunt formulate ca asocieri sau ipoteze și nu ca relații de cauzalitate demonstrate.

Analiza teritorială urmărește distribuția spațială a resurselor, infrastructurii și fluxurilor turistice și permite identificarea concentrărilor, disparităților, polilor turistici, destinațiilor emergente, zonelor de tranzit și teritoriilor cu potențial insuficient valorificat. Nivelul teritorial utilizat diferă în funcție de disponibilitatea datelor și de fenomenul analizat. Analiza economică urmărește dimensiunea bazei antreprenoriale și a ocupării asociate turismului, productivitatea, remunerarea și, în limita datelor disponibile, relația dintre activitatea turistică și economia regională. Atunci când indicatorii economici disponibili includ și activități care deservește populația sau alte sectoare economice, această limitare este menționată explicit și valorile nu sunt atribuite integral turismului. Analiza instituțională și de guvernanta urmărește existența și, acolo unde datele permit, funcționalitatea structurilor implicate în managementul și dezvoltarea destinațiilor.

Numărul organizațiilor, instituțiilor sau structurilor existente este diferențiat de capacitatea lor efectivă de a genera coordonare, produse turistice, promovare, date, servicii sau alte rezultate măsurabile.

Pentru dimensiunile care nu dispun de indicatori statistici standardizați, precum anumite componente ale digitalizării, poziționării de piață, funcționalității infrastructurii sau managementului destinației, sunt utilizate metode de desk research și analize exploratorii bazate pe criterii definite explicit în secțiunea respectivă.

Utilizarea instrumentelor LLM

Elaborarea analizei a fost asistată de instrumente de inteligență artificială generativă, iar inteligența artificială a fost utilizată ca instrument de sprijin pentru structurarea cadrului analitic, procesarea și standardizarea unor volume mari de informații, corelarea unor seturi de date, realizarea de calcule și indicatori derivați, identificarea unor relații care necesită investigare, sprijinirea cercetării documentare și sintetizarea rezultatelor. Instrumentele de inteligență artificială nu au fost utilizate ca sursă factuală independentă, informațiile factuale utilizate în analiză provin din sursele statistice, administrative, instituționale, academice, documentare sau digitale identificate și sunt interpretate în raport cu sursa de origine.

Utilizarea inteligenței artificiale nu modifică principiile de validare a informațiilor iar rezultatele generate sau asistate de AI sunt supuse verificării în raport cu datele-sursă. Interpretările pentru care nu există suficiente dovezi sunt formulate ca ipoteze sau limitări și nu ca fapte demonstrate.

Analiza calitativă

Analiza cantitativă și documentară este completată, pe parcursul procesului de elaborare, prin informații calitative rezultate din consultări, interviuri, întâlniri de lucru și, după caz, focus grupuri cu actori relevanți din sectorul public, privat și asociativ. Aceste instrumente urmăresc identificarea unor percepții, blocaje, oportunități și relații funcționale care nu pot fi surprinse integral prin statisticile disponibile și contribuie la validarea sau nuanțarea concluziilor rezultate din analiza datelor.

Informațiile calitative sunt utilizate pentru interpretarea și contextualizarea rezultatelor, fără a fi tratate ca reprezentative statistic pentru ansamblul sectorului turistic regional. Atunci când o constatare se bazează predominant pe informații calitative și nu poate fi verificată prin date cantitative sau documentare, aceasta este prezentată ca observație sau ipoteză și nu ca rezultat generalizabil.

Limitele analizei

Interpretarea rezultatelor trebuie realizată în raport cu o serie de limitări care derivă atât din caracteristicile sistemului statistic și administrativ existent, cât și din complexitatea transversală a activității turistice. Aceste limite nu invalidează rezultatele analizei, dar determină gradul de precizie cu care pot fi formulate anumite concluzii și diferența dintre fenomenele măsurate direct, cele estimate indirect și cele care pot fi formulate numai ca ipoteze.

O primă limitare este reprezentată de delimitarea statistică a activității turistice, deoarece datele privind sosirile și înnoptările surprind activitatea raportată de structurile de primire turistică incluse în sistemul statistic, dar nu măsoară totalitatea vizitatorilor care utilizează un teritoriu. Excursionistii de o zi, vizitatorii cazați la rude sau prieteni, utilizatorii unor forme de cazare care nu intră în sistemul de raportare și alte categorii de vizitatori pot genera consum, mobilitate și presiune asupra infrastructurii fără a apărea integral în statisticile de cazare. Din acest motiv, un volum redus al sosirilor sau înnoptărilor raportate nu poate fi interpretat automat ca absență a activității de vizitare.

O limitare importantă privește măsurarea dimensiunii economice a turismului la nivel regional și local deoarece datele disponibile nu permit izolarea completă a contribuției directe și indirecte a turismului la PIB-ul Regiunii. Anumiți indicatori economici disponibili la nivel regional reunesec turismul cu activități precum comerțul și transportul, iar activitățile de cazare, alimentație publică, transport, cultură sau agrement deservesc în proporții diferite atât turiștii, cât și populația rezidentă.

În absența unui cont satelit al turismului la nivel regional, aceste valori nu pot fi atribuite integral consumului turistic. De asemenea, nu există date statistice complete și standardizate privind cheltuiala turistului și structura acesteia la nivel regional, județean și local. În consecință, analiza poate evalua masa critică economică, ocuparea, anumite forme de productivitate și relația dintre activitatea turistică și economia locală, dar nu poate calcula cu suficientă precizie valoarea economică totală generată de fiecare turist, produs sau destinație și nici gradul efectiv de retenție a cheltuielilor turistice în economia locală.

O altă limitare este reprezentată de disponibilitatea neuniformă în timp a datelor. Bazele statistice, registrele administrative și celelalte surse utilizate sunt actualizate la momente diferite, astfel încât ultimul an disponibil nu este identic pentru toate dimensiunile analizate. Din acest motiv, comparațiile utilizează cele mai recente date comparabile disponibile pentru fiecare indicator, iar anul de referință este indicat în analiza respectivă.

Anul 2020 și, pentru anumite segmente, o parte din anii imediat următori nu reflectă condiții normale de funcționare ale pieței turistice. Din acest motiv, anul 2019 este utilizat frecvent ca reper pre-pandemic, iar evoluțiile ulterioare sunt interpretate atât din perspectiva recuperării, cât și a eventualelor modificări ale cererii și ofertei.

Sursele administrative prezintă, la rândul lor, limite de interpretare. Existența unei structuri într-un registru oficial confirmă în principal existența sau statutul administrativ înregistrat, dar nu demonstrează automat nivelul de funcționare, calitatea serviciilor, gradul de utilizare sau impactul turistic efectiv. Această limitare este relevantă pentru interpretarea unor date privind infrastructura, organizațiile de management al destinației, centrele de informare turistică, agențiile, traseele, obiectivele culturale și naturale sau alte structuri inventariate administrativ.

Datele statistice și administrative prezintă, în anumite cazuri, niveluri teritoriale, denumiri și structuri de raportare diferite. Deși procesul de standardizare urmărește reducerea acestor diferențe și evitarea dublei numărări, integrarea unor baze create în scopuri administrative diferite nu poate elimina toate problemele de comparabilitate. Regulile particulare de agregare și standardizare care pot influența rezultatele sunt prezentate în secțiunile metodologice specifice.

Statisticile oficiale nu permit urmărirea completă a itinerariilor, deplasărilor între obiective, activităților realizate, motivelor de călătorie, satisfacției, modului de rezervare, structurii cheltuielilor sau factorilor care determină prelungirea sau scurtarea sejurului. Relațiile dintre aceste variabile și performanța turistică pot fi investigate prin surse complementare și cercetare calitativă, dar nu pot fi întotdeauna cuantificate statistic la nivel regional.

Deși informațiile provenite din surse digitale și platforme comerciale sunt utile pentru identificarea semnalelor din piață, ele prezintă limitări cauzate de caracterul lor dinamic și restrictiv, nefiind astfel reprezentative statistic pentru întreaga ofertă sau cerere turistică. În mod similar, măsurarea impactului de mediu și a capacității de suport a destinațiilor este restrânsă de absența datelor standardizate privind consumul de resurse și presiunea asupra mediului, o evaluare sistematică la nivel regional necesitând dezvoltarea prealabilă a unui instrument de monitorizare dedicat.

Această dificultate a cuantificării exacte este amplificată de economia turistică informală, a cărei activitate care nu e surprinsă complet generează incertitudini ce împiedică transformarea diferențelor dintre realitatea din teritoriu și indicatorii oficiali în estimări cantitative verificabile. În același timp, intersectarea variabilelor de dezvoltare, precum infrastructura sau guvernanta, cu performanța turistică evidențiază doar asocieri statistice, motiv pentru care concluziile de natură cauzală sunt formulate exclusiv atunci când există suficiente argumente pentru a izola influența unui singur factor de alte variabile concurente. În acest context analitic, instrumentele de inteligență artificială sunt utilizate strict pentru asistență și procesare de date, fără a fi considerate surse factuale autonome, întrucât acestea nu pot suplini riscurile asociate calității, standardizării și interpretării datelor inițiale.

Context strategic și tendințe

foto: Borșa, 2022 - Andra Dunăre@unsplash.com

Tendențe globale și europene relevante

Perioada 2020-2026 marchează una dintre cele mai accelerate transformări a turismului global și european. După șocul generat de pandemia COVID-19, sectorul turistic a traversat o etapă de redresare rapidă, urmată de intrarea într-o nouă fază de maturizare, caracterizată prin schimbări privind comportamentul turiștilor, digitalizarea, sustenabilitatea, mobilitatea și modul de funcționare al destinațiilor turistice.

La nivel global, anul 2020 a înregistrat un declin sever al turismului internațional, o scădere de aproximativ 73% a sosirilor internaționale comparativ cu 2019, conform datelor Organizației Mondiale a Turismului. În Europa, efectele au fost amplificate de restricțiile de mobilitate, închiderea frontierelor și dependența ridicată a unor economii regionale de fluxurile turistice sezoniere. Începând cu 2022, odată cu eliminarea restricțiilor sanitare și reluarea mobilității internaționale, turismul european a intrat într-o perioadă de recuperare accelerată. Conform OECD și Eurostat, Europa a recuperat aproximativ 80% din fluxurile turistice pre-pandemice încă din 2022, iar în 2024 turismul global a atins aproximativ 99% din nivelurile anului 2019, cu circa 1,4 miliarde de turiști internaționali la nivel mondial [1].

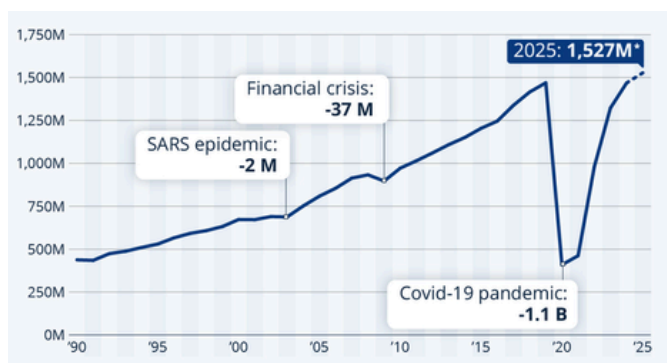

Figura 2. Evoluția sosirilor turistice internaționale la nivel mondial, 1990-2025

Anul 2025 a marcat intrarea într-o etapă de stabilizare și creștere moderată, după faza de revenire post-pandemică. Datele Eurostat indică aproximativ 3,08 miliarde de înnopțări turistice în structurile de cazare din Uniunea Europeană în 2025, în creștere cu aproximativ 2% față de 2024. În prima jumătate a anului 2025 au fost înregistrate circa 1,28 miliarde de înnopțări în UE, ceea ce confirmă menținerea unei cereri turistice ridicate, în ciuda contextului economic și geopolitic volatil. Totodată, aproape jumătate dintre nopțile de cazare din Uniunea Europeană au fost generate de turiști internaționali, ceea ce evidențiază atât reziliența pieței europene, cât și dependența continuă de mobilitatea transfrontalieră.

Figura 3. Principalele tendințe ale comportamentului de călătorie, 2025 comparativ cu 2024

În paralel cu recuperarea volumelor turistice, studiile Booking.com și rapoartele OECD, ETC și Eurostat indică modificări ale comportamentului de călătorie relevante pentru dezvoltarea destinațiilor europene. Studiul ETC privind comportamentul turiștilor care călătoresc în Europa de pe alte continente indică o creștere a interesului pentru explorarea destinațiilor mai puțin cunoscute și a teritoriilor aflate în afara circuitelor turistice consacrate. Indicatorul „Go Off the Beaten Track” a crescut de la valoarea de referință 100 în 2024 la 106 în 2025, în timp ce ponderea respondenților care declarau că au vizitat predominant destinații foarte populare sau cunoscute s-a redus de la 36% la 33%.

[1] Statista și OMT, 2025

Această evoluție este relevantă pentru analiza Regiunii, în condițiile existenței unui portofoliu diversificat de resurse culturale, naturale, rurale, montane și balneare. Măsura în care această tendință poate reprezenta efectiv un avantaj pentru regiune depinde însă de accesibilitatea, funcționalitatea, vizibilitatea și capacitatea de comercializare a acestor resurse și este evaluată în capitolele următoare. Totodată, Booking.com și ETC evidențiază dezvoltarea segmentelor asociate turismului orientat spre natură, wellness, sănătate și echilibru personal. Interesul pentru produse asociate sănătății, stării de bine și contactului cu natura reprezintă o altă tendință relevantă. Cercetarea Travel Predictions 2025 indică faptul că 60% dintre respondenți declarau interes pentru un „longevity retreat”, respectiv o experiență de călătorie orientată spre îmbunătățirea sănătății și a stilului de viață. Fiind rezultatul unei cercetări comerciale bazate pe intenții declarate, indicatorul trebuie interpretat ca semnal privind evoluția preferințelor consumatorilor și nu ca măsură a dimensiunii pieței.

Tendința este relevantă pentru evaluarea produselor balneare, wellness, outdoor și de natură din Regiune, deoarece capacitatea regiunii de a transforma existența resurselor naturale și balneare într-un avantaj competitiv depinde de calitatea și integrarea produselor, accesibilitate, servicii și capacitatea de comercializare, aspecte analizate ulterior în document.

Schimbările climatice influențează tot mai mult distribuția sezonieră și geografică a cererii turistice europene, în special prin efectele temperaturilor ridicate și ale fenomenelor meteorologice extreme asupra destinațiilor și perioadelor tradiționale de călătorie. Pentru destinațiile cu produse montane, naturale, balneare sau rurale, aceste evoluții pot modifica atât oportunitățile de piață, cât și riscurile asociate sezonality și vulnerabilității resurselor. Implicațiile specifice pentru Regiune trebuie evaluate în raport cu condițiile climatice, resursele și infrastructura fiecărui teritoriu, fără a presupune automat un avantaj climatic regional.

Sustenabilitatea devine, la rândul său, un element central al transformării sectorului turistic european, în contextul în care analizele OECD, ETC și COM evidențiază faptul că dezvoltarea turismului este din ce în ce mai influențată de presiunile privind reducerea impactului asupra mediului, gestionarea fluxurilor turistice și protejarea comunităților locale. Creșterea aglomerărilor turistice în destinații precum Barcelona, Veneția sau anumite regiuni mediteraneene a determinat intensificarea debaterilor europene privind capacitatea de suport a destinațiilor, distribuirea mai echilibrată a fluxurilor turistice și limitarea efectelor negative asupra locuirii, infrastructurii și resurselor locale. Din perspectiva aglomerărilor turistice, regiunea se confruntă cu probleme doar în arealul teritorial al unor destinații.

În același timp, conform ETC, comportamentele asociate mobilității sustenabile au înregistrat una dintre cele mai rapide creșteri în perioada 2024-2025, devin mai vizibile, chiar dacă persistă diferențe între intențiile declarate și comportamentele efective. Aproximativ 53% dintre turiștii internaționali intervievați au declarat că utilizează transport public, electric sau cu impact redus asupra mediului în timpul călătoriilor europene. Se observă inclusiv o creștere a interesului pentru transportul feroviar și pentru experiențele de tip „rail tourism”, în special în rândul segmentelor interesate de slow travel și reducerea amprente de carbon. În regiune, atât rutele feroviare cât și infrastructura necesară încărcării autovehiculelor electrice sunt într-un proces de creare, extindere sau reabilitare, fapt ce întărește potențialul propriu din perioada imediat următoare finalizării acestor proiecte de infrastructură.

Platformele digitale de rezervare și distribuție își consolidează rolul dominant în organizarea călătoriilor, iar utilizarea inteligenței artificiale, a automatizării și a instrumentelor predictive devine tot mai prezentă atât în relația cu turiștii, cât și în managementul destinațiilor. Eurostat arată că rezervările prin platforme precum Airbnb și Booking.com continuă să crească, în special în marile orașe și în destinațiile cu profil urban și cultural.

În paralel, Com dezvoltă instrumente precum EU Tourism Dashboard pentru monitorizarea sustenabilității, digitalizării și rezilienței destinațiilor turistice europene.

Deși lipsesc produsele proprii de rezervare, fapt ce duce la dependența actorilor din turism din regiune, de marii jucători internaționali, concentrarea mare a companiilor de IT în Cluj-Napoca și Oradea, alături de infrastructura de telecomunicații de calitate ridicată și de mare viteză, dar și inițiativa de realizare a cloud-ului regional, constituie premise bune pentru dezvoltarea unor produse proprii în perioada următoare.

Studiile europene indică o sensibilitate tot mai ridicată la costuri și o preferință crescută pentru flexibilitate, pachete integrate și opțiuni rambursabile. În contextul inflației și al incertitudinilor economice, turiștii europeni tind să aleagă vacanțe mai scurte, să își optimizeze bugetele și să caute destinații percepute ca oferind un raport bun între cost și experiență. În același timp, programele de fidelizare, reputația digitală și recomandările online influențează tot mai puternic procesul decizional.

Rapoartele ETC și OECD evidențiază faptul că volatilitatea geopolitică și creșterea costurilor de transport influențează semnificativ comportamentul turiștilor și alegerea destinațiilor. Conflictele regionale și tensiunile geopolitice din perioada 2025-2026 au generat perturbări ale traficului aerian și creșteri importante ale costurilor combustibilului și transportului. În astfel de contexte, destinațiile percepute ca stabile, accesibile și sigure tind să beneficieze de avantaje competitive suplimentare. Totodată, cererea intra-europeană continuă să susțină piața turistică europeană, aproximativ 80% dintre turiștii care călătoresc în Europa provenind tot din spațiul european. Conectivitatea rutieră, aeriană și feroviară a regiunii constituie în același timp un impediment și un atu, pentru diferite segmente de turiști.

Sezonalitatea continuă să reprezinte o caracteristică importantă a turismului european. În anul 2025, lunile iulie și august au concentrat împreună 31% din totalul înnoptărilor în structurile de cazare din UE. Intensitatea sezonității diferă însă substanțial între state și regiuni, fiind influențată de factori climatici și geografici, de structura produselor turistice și de factori sociali și culturali, inclusiv calendarul vacanțelor școlare.

În paralel, ETC semnalează o creștere a interesului pentru călătoriile în perioadele de shoulder season și pentru destinațiile aflate în afara circuitelor turistice foarte frecventate. Pentru Regiune, aceste evoluții justifică analiza sezonității la nivelul diferitelor produse și teritorii, fără a presupune însă că extinderea sezonului este posibilă în aceeași măsură pentru toate segmentele de cerere și formele de turism.

Pentru Regiune, relevanța acestor tendințe este evaluată în capitolele următoare prin raportarea lor la structura efectivă a cererii și ofertei, la resursele și infrastructura regională și la performanțele turistice măsurabile, evitând tratarea tendințelor internaționale drept avantaje regionale în absența unor dovezi la nivel teritorial.

Context național

România se află într-un proces de consolidare graduală a poziționării sale ca destinație turistică competitivă, beneficiind atât de recuperarea post-pandemică a mobilității internaționale, cât și de interesul tot mai ridicat pentru destinații autentice, accesibile și mai puțin aglomerate. Analizele realizate de OECD, ETC, UN Tourism și WTTC evidențiază faptul că România dispune de un potențial de creștere în perioada următoare, susținut de diversitatea patrimoniului natural și cultural, de raportul competitiv calitate-preț și de integrarea progresivă în principalele fluxuri turistice europene.

Înainte de pandemie de Covid-19, turismul avea o contribuție directă estimată la aproximativ 3,0% din PIB-ul României, echivalentul a circa 31,6 miliarde lei în anul 2019, susținând peste 412.000 de locuri de muncă, conform rapoartelor OECD. Impactul pandemiei asupra sectorului turistic a fost semnificativ, contribuția directă a turismului scăzând la aproximativ 1,6% din PIB în 2021, respectiv circa 18,8 miliarde lei, iar numărul locurilor de muncă asociate sectorului reducându-se la aproximativ 340.200. Comparativ cu alte state europene, România s-a numărat printre țările cu o recuperare mai lentă a turismului internațional în raport cu nivelurile anului 2019, alături de statele baltice și Finlanda [2].

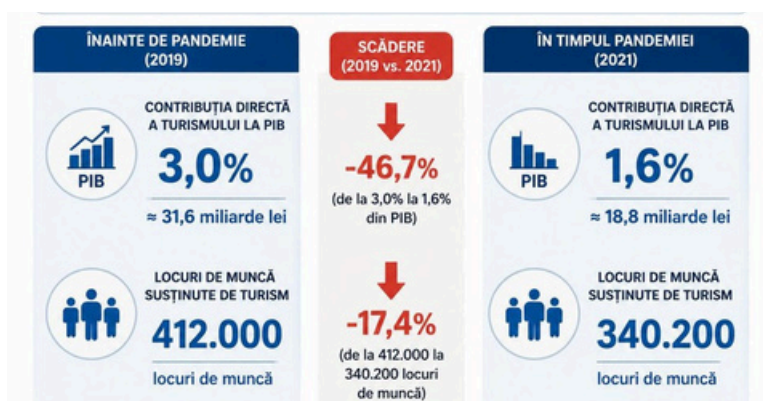

Figura 4. Evoluția contribuției directe a turismului la PIB și a locurilor de muncă susținute de turism în România, 2019-2021

Conform datelor Băncii Naționale a României [3], în anul 2019 încasările aferente serviciilor de călătorii furnizate nerezidenților au fost de aproximativ 3,20 miliarde euro, comparativ cu plăți de 5,36 miliarde euro pentru serviciile de călătorii utilizate de rezidenții români în străinătate, rezultând un sold negativ de aproximativ 2,16 miliarde euro. După scăderea abruptă determinată de pandemie, ambele fluxuri au revenit și au depășit nivelurile din 2019, însă cu ritmuri diferite.

În anul 2025, încasările din servicii de călătorii au ajuns la aproximativ 5,38 miliarde euro, cu aproximativ 68% peste nivelul din 2019, în timp ce plățile rezidenților pentru călătorii în străinătate au ajuns la aproximativ 10,00 miliarde euro, cu circa 87% peste nivelul din 2019 [4].

[2] OECD, Tourism Trends and Policies 2020, 2022

[3] Notă metodologică: indicatorii BNR utilizați corespund poziției „Turism/călătorii” din comerțul internațional cu servicii, conform metodologiei BPM6. Creditul reprezintă contravaloarea serviciilor de călătorii furnizate nerezidenților, iar debitul contravaloarea serviciilor de călătorii furnizate rezidenților români în afara României. Valorile sunt exprimate în milioane euro. Pentru anul 2025 sunt utilizate valorile disponibile în buletinul BNR aferent lunii decembrie 2025, acestea putând fi supuse revizuirilor ulterioare.

[4] Raportul dintre plățile externe și încasările din servicii de călătorii. Prelucrare proprie, pe baza datelor Băncii Naționale a României.

În consecință, deficitul balanței serviciilor de călătorii s-a accentuat până la aproximativ 4,62 miliarde euro, față de 2,16 miliarde euro în 2019. Raportul dintre plățile externe și încasările din servicii de călătorii a crescut de la aproximativ 1,68 la 1 în 2019 la aproximativ 1,86 la 1 în 2025.

Evoluția nu indică o reducere a capacității României de a genera venituri din turismul internațional, deoarece încasările au crescut semnificativ, ci faptul că cererea rezidenților români pentru călătorii externe și cheltuielile asociate acestora au crescut într-un ritm și mai rapid. Din perspectiva dezvoltării turistice, această diferență evidențiază simultan două provocări: creșterea capacității României de a atrage și monetiza cererea internațională și creșterea competitivității destinațiilor interne pentru o piață națională care are motivații ridicate pentru călătorii externe.

În anul 2023, România a înregistrat aproximativ 2,1 milioane de turiști străini, nivel aflat încă cu circa 21% sub valorile pre-pandemice, conform analizelor ETC [5]. Cu toate acestea, perioada 2024-2026 indică o accelerare a procesului de recuperare și o creștere graduală a vizibilității României în cadrul pieței turistice europene. La începutul anului 2025 s-au remarcat creșteri importante ale fluxurilor provenite din anumite piețe externe, inclusiv o majorare de aproximativ 43% a numărului de vizitatori din Regatul Unit, evoluție asociată interesului tot mai mare pentru destinații emergente și alternative la zonele europene supraaglomerate. Conform datelor INS, în prima jumătate a anului 2026, sosirile internaționale în România au înregistrat o creștere de aproximativ 7,3% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior.

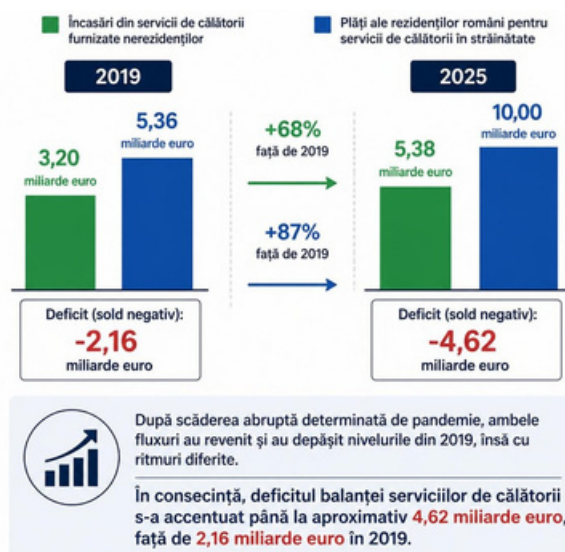

Figura 5. Evoluția balanței serviciilor de călătorii a României, 2019 și 2025

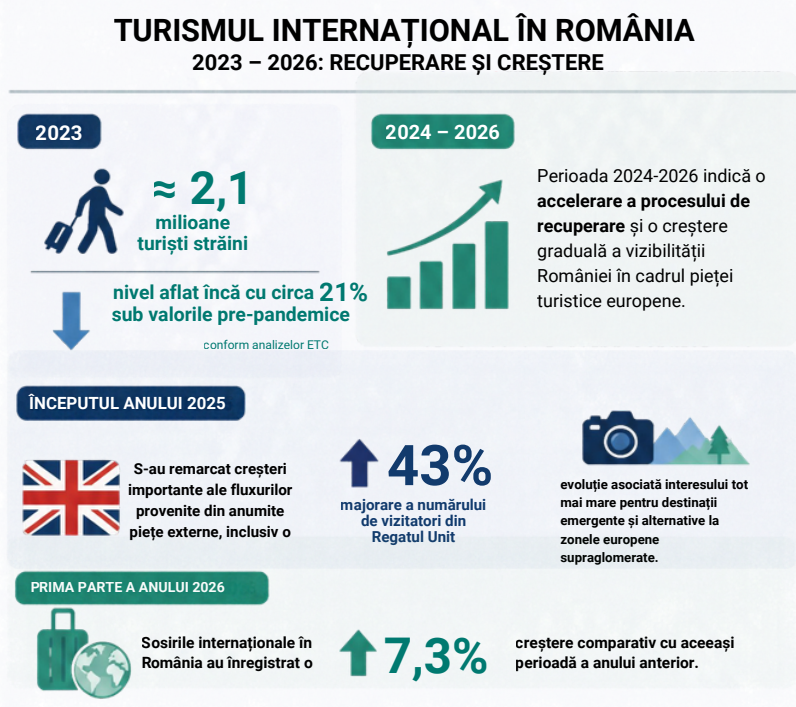

Figura 6. Evoluția turismului internațional în România în perioada 2023-2026

[5] European Travel Commission, European Tourism: Trends & Prospects – Quarterly Report Q1/2025, mai 2025

În anul 2023, principalii turiști străini care au vizitat România au provenit din Germania (aproximativ 10%), Italia (9%) și Israel (7%), conform OECD [6]. În paralel, rapoartele ETC indică un interes în creștere din partea turiștilor britanici și olandezi pentru România, percepută ca o destinație competitivă din perspectiva costurilor, a autenticității și a diversității experiențelor culturale și naturale oferite.

Poziționarea României în contextul tendințelor europene recente este influențată inclusiv de interesul tot mai ridicat pentru destinații secundare și pentru experiențe turistice autentice, dezvoltate în afara marilor centre turistice consacrate. În acest context, inițiative precum programul „România Atractivă” contribuie la creșterea vizibilității unor atracții și teritorii mai puțin cunoscute, susținând diversificarea produselor turistice.

Un element cu impact major asupra competitivității turistice a României îl reprezintă aderarea completă la spațiul Schengen, estimată să genereze efecte pozitive asupra mobilității turistice și accesibilității internaționale prin eliminarea controalelor aeriene și maritime care au intrat în vigoare din martie 2024, urmată de integrarea frontierelor terestre începând cu 1 ianuarie 2025. Acest aspect este relevant în special în condițiile în care aproximativ 84% dintre sosirile turiștilor străini în România au fost realizate pe cale rutieră în anul 2024. Conform datelor INS, transportul rutier rămâne opțiunea dominantă pentru vizitatorii străini, înregistrând o creștere constantă de la 9,5 milioane în 2019 la aproape 11 milioane în 2024. Transportul naval a trecut printr-o expansiune, triplându-și volumul de la 185.000 de persoane în 2019 la peste 583.000 în 2024.

În ceea ce privește plecările românilor în străinătate, conform INS, transportul rutier este, de asemenea, preferat, cu un vârf de 11,9 milioane de persoane în 2024, în timp ce transportul aerian a cunoscut o fluctuație majoră, scăzând de la 7,9 milioane în 2023 la aproximativ 4 milioane în 2024. Reducerea timpilor de tranzit și integrarea mai eficientă în fluxurile europene de mobilitate pot contribui la creșterea atractivității destinațiilor regionale și la stimularea turismului de circuit și a călătoriilor individuale.

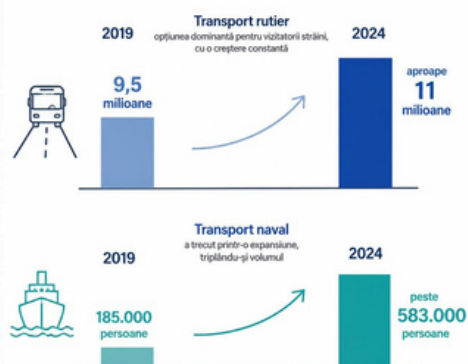

Figura 7. Evoluția utilizării transportului rutier și naval de către turiștii străini în România, 2019-2024

Structura activității agențiilor de turism evidențiază un dezechilibru important între turismul de outgoing, pe de o parte, și cel de incoming, pe de altă parte. În anul 2025, aproximativ 136.500 de turiști străini au fost aduși în România prin intermediul agențiilor de turism, nivel superior celui din 2019, de aproximativ 105.000 de persoane. În același timp, numărul rezidenților români care au utilizat agenții pentru călătorii în străinătate a crescut de la aproximativ 1 milion în 2019 la peste 1,5 milioane în 2025. Turismul intern a fost cel mai important segment pentru agenții în 2019, atingând 1,06 milioane de turiști, însă a scăzut în 2025, la circa 0,82 milioane de turiști, posibil pe fondul scăderii numărului de vouchere de vacanță acordate.

Figura 8. Structura activității agențiilor de turism din România, 2019 și 2025

Aceste diferențe indică o capacitate de intermediere comercială mult mai dezvoltată pentru cererea internă și pentru outgoing decât pentru atragerea organizată a turiștilor străini. Constatarea este relevantă în contextul deficitului persistent al balanței serviciilor de călătorii și indică faptul că dezvoltarea incomingului depinde nu numai de atractivitatea resurselor turistice, ci și de existența unor operatori capabili să structureze, comercializeze și distribuie produse turistice pe piețele externe. Capacitatea de incoming și intermediere turistică este analizată comparativ pentru Regiune în secțiunea dedicată guvernantei și capacității instituționale. Carta Albă a Turismului din România 2024 indică o contribuție directă și indirectă a turismului de 5,5% din PIB și o implicare a circa 7% din populația activă a țării. Deși România a înregistrat o recuperare mai lentă a turismului internațional comparativ cu alte state europene, perioada 2024-2026 marchează o accelerare semnificativă. Un indicator de maturizare a pieței este creșterea ratei de revenire a turiștilor, care a ajuns la 50% în 2024, față de 33% în anul precedent, reflectând o fidelizare mai eficientă și o îmbunătățire a calității serviciilor.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Turismului 2024-2035, elaborată cu sprijinul Băncii Mondiale, propune transformarea României într-o destinație turistică de calitate, competitivă pe tot parcursul anului și bazată pe valorificarea patrimoniului cultural și natural, și urmărește atât creșterea volumului de turiști, cât și majorarea valorii economice generate de turism, prin atragerea unor segmente de vizitatori cu nivel mai ridicat al cheltuielilor și prin dezvoltarea unor produse turistice cu valoare adăugată mai mare.

În același timp, dezvoltarea OMD-urilor reprezintă una dintre direcțiile prioritare de reformă instituțională în domeniul turismului, conform analizelor OECD. România a finalizat cadrul legislativ aferent funcționării OMD-urilor și a prevăzut mecanisme de sprijin financiar pentru dezvoltarea acestora. În primăvara anului 2026 au fost avute în vedere finanțări de aproximativ 40,9 milioane lei destinate structurilor de management al destinațiilor și consolidării capacității de coordonare și promovare turistică. În perspectiva perioadei 2028-2034, se estimează o accentuare a rolului acestor structuri în dezvoltarea și managementul integrat al destinațiilor turistice.

În ciuda progreselor legislative, conform Cartei Albe a Turismului din România 2024, 78% dintre operatorii din sector consideră prioritară adoptarea unei noi Legi a Turismului care să clarifice reglementările fiscale și standardele de calitate. Nevoile de finanțare identificate de operatori se concentrează astfel:

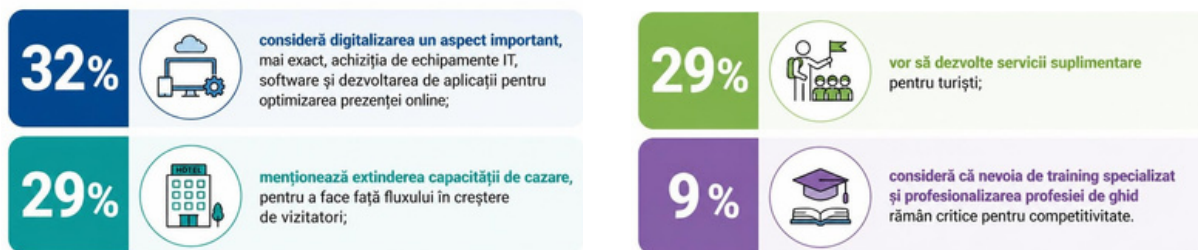

Figura 9. Prioritățile de investiții identificate de operatorii din sectorul turismului

România dispune, de asemenea, de politici și strategii sectoriale dedicate unor segmente turistice cu potențial ridicat de dezvoltare. Strategia Națională de Ecoturism 2019-2029 urmărește valorificarea durabilă a patrimoniului natural și dezvoltarea destinațiilor de ecoturism, iar până în anul 2022 au fost recunoscute oficial 116 rute turistice culturale la nivel național, regional și local. Totodată, strategia dedicată dezvoltării turismului balnear urmărește re poziționarea acestui segment pe piețele internaționale și valorificarea resurselor naturale terapeutice existente.

În documentele ETC, anumite atracții și experiențe turistice sunt prezentate ca exemple relevante pentru tendințele europene actuale privind turismul experiențial și orientat spre natură. Transilvania și patrimoniul asociat legendei Dracula continuă să genereze notorietate internațională, în timp ce exemple precum Sanctuarul de urși Libearty sunt promovate în contextul experiențelor de wildlife tourism și turism responsabil.

Totodată, evenimente culturale de amploare contribuie la consolidarea imaginii internaționale a unor orașe românești și la creșterea atractivității turistice urbane. În același timp, documentele europene și internaționale evidențiază existența unor vulnerabilități care pot afecta dezvoltarea turismului românesc în perioada următoare. Printre acestea se numără expunerea la instabilitatea geopolitică regională, sensibilitatea la creșterea costurilor de transport și efectele schimbărilor climatice și ale fenomenelor meteorologice extreme. Evenimente precum inundațiile care au afectat zona Salinei Praid în 2025 evidențiază necesitatea integrării dimensiunii rezilienței climatice și a managementului riscurilor în planificarea turistică.

În ceea ce privește promovarea turistică externă, după închiderea birourilor de promovare turistică externă înainte de pandemie, promovarea s-a realizat preponderent prin participarea la târguri și manifestări expoziționale internaționale, precum și prin campanii de marketing și promovare culturală. În anul 2025 au fost actualizate regulile privind participarea actorilor din turism la târgurile internaționale, fiind introduse criterii orientate spre performanță și rezultate. În paralel, diverse campanii de promovare desfășurate pe piețe externe au urmărit creșterea vizibilității patrimoniului cultural, gastronomiei și experiențelor turistice românești.

La începutul anului 2026 a fost inițiat procesul de actualizare a Masterplanului investițiilor în turism, prin includerea unor componente noi dedicate dezvoltării ecoturismului și infrastructurii turistice de agrement. În paralel, au fost inițiate demersuri pentru actualizarea cadrului de reglementare privind profesia de ghid de turism, în vederea creșterii calității experienței turistice și profesionalizării serviciilor oferite vizitatorilor.

În ansamblu, contextul național evidențiază faptul că România traversează o etapă de re poziționare în cadrul pieței turistice, caracterizată prin oportunități semnificative de creștere, dar și prin necesitatea accelerării reformelor privind guvernanta, calitatea serviciilor, dezvoltarea produselor și consolidarea competitivității internaționale. Pentru Regiune, aceste transformări creează un cadru favorabil valorificării avantajelor competitive regionale, în special în domeniul turismului cultural, rural, balnear, outdoor și experiențial.

Corelare strategică

Politici și legislație UE relevante

Nr.	Denumirea actului	Relevanță pentru turism
01	Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI COM(2025) 565 de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034 și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 și a Regulamentului (UE, Euratom) 2024/2509 - 2025/0240 (COD) 17 iulie 202528	Propunerea stabilește cadrul financiar european post-2027, cu impact direct asupra finanțării investițiilor în infrastructură turistică, patrimoniu cultural și natural, mobilitate, regenerare urbană și dezvoltare locală integrată. Documentul susține abordările teritoriale integrate și consolidarea competitivității regionale, inclusiv prin valorificarea potențialului turistic al regiunilor.
02	Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI COM(2025) 545 de instituire a unui cadru de monitorizare a cheltuielilor bugetare și de accentuează orientarea către rezultate, eficiență și impact teritorial, aspecte relevante performanță a bugetului și de stabilire a altor norme orizontale pentru programele și activitățile Uniunii - 2025/0545 (COD) - 17 iulie 2025	Propunerea introduce un cadru consolidat de monitorizare și evaluare a performanței programelor europene, inclusiv a investițiilor cu componentă turistică. Documentul susține performanța a bugetului și de stabilire a altor norme pentru proiectele de dezvoltare turistică finanțate din fonduri europene
03	Regulamentul (UE) 2024/1028 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt	Regulamentul contribuie la creșterea transparenței și la îmbunătățirea colectării datelor privind serviciile de cazare pe termen scurt, inclusiv cele intermediare prin platforme digitale. Acesta sprijină dezvoltarea unui cadru mai eficient de monitorizare a fluxurilor turistice și de gestionare a impactului turismului asupra comunităților locale și pieței locuirii
04	Regulamentul privind Restaurarea Naturii (Nature Restoration Law - UE 2024/1991)	Regulamentul susține abordările integrate privind protecția biodiversității, ecoturismul și utilizarea responsabilă a patrimoniului natural.
05	Directiva (UE) 2024/825 privind „Green Claims” (Combaterea Greenwashing-ului)	Directiva contribuie la combaterea practicilor de greenwashing și la creșterea transparenței privind afirmațiile de sustenabilitate utilizate de operatorii economici, inclusiv din sectorul turismului.
06	Actul European privind Accesibilitatea (Directiva UE 2019/882)	Documentul susține dezvoltarea unui turism accesibil și incluziv prin îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități la servicii, infrastructură și platforme digitale.
07	Regulamentul (UE) 2023/2831 privind ajutoarele de minimis	Regulamentul stabilește cadrul privind acordarea ajutoarelor de minimis pentru întreprinderi, inclusiv pentru operatorii economici din sectorul turismului. Acesta facilitează sprijinirea IMM-urilor din turism prin scheme de finanțare dedicate investițiilor în infrastructură, digitalizare, servicii turistice și dezvoltarea competitivității locale și regionale.
08	OECD Regional Development Studies- Enhancing Strategic Planning andInnovation Services SUPPORTING ROMANIAN REGIONAL DEVELOPMENT AGENCIES	Documentul evidențiază importanța consolidării capacității instituționale și a planificării strategice la nivel regional, inclusiv în domeniul valorificării potențialului economic local. Recomandările privind inovarea, guvernanța regională și abordările integrate sunt relevante pentru dezvoltarea destinațiilor turistice competitive și pentru susținerea ecosistemelor regionale de turism.
09	COMISIA EUROPEANĂ – Pactul Verde European (European Green Deal) – COM(2019) 640	Pactul Verde European influențează direct dezvoltarea turismului prin promovarea tranziției către o economie neutră climatic și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. Documentul susține investițiile în mobilitate sustenabilă, eficiență energetică, economie circulară și protecția patrimoniului natural, contribuind la dezvoltarea unor destinații turistice mai reziliente și competitive.

Nr.	Denumirea actului	Relevanță pentru turism
10	COMISIA EUROPEANĂ – Politica de coeziune a Uniunii Europene 2021–2027 (European Cohesion Policy)	Politica de coeziune reprezintă principalul instrument financiar european pentru susținerea investițiilor în infrastructură turistică, patrimoniu cultural și natural, mobilitate și regenerare urbană. Aceasta promovează dezvoltarea teritorială echilibrată și valorificarea potențialului turistic al regiunilor prin abordări integrate și participative.
11	COMISIA EUROPEANĂ – Politica agricolă comună (CAP) 2023–2027 – PAC Strategic Plans Regulation (UE) 2021/2115	Politica Agricolă Comună sprijină diversificarea economiei rurale și dezvoltarea activităților complementare agriculturii, inclusiv agroturismul, ecoturismul și turismul gastronomic. Instrumentele PAC contribuie la valorificarea patrimoniului rural și la crearea de oportunități economice în comunitățile locale.
12	COMISIA EUROPEANĂ – Strategia UE pentru biodiversitate pentru 2030 (EU Biodiversity Strategy for 2030) – COM(2020) 380	Strategia promovează protejerea și restaurarea ecosistemelor, având implicații directe asupra dezvoltării turismului bazat pe natură și a ecoturismului. Documentul susține conservarea patrimoniului natural și dezvoltarea unor modele de turism compatibile cu obiectivele de protecție a biodiversității.
13	COMISIA EUROPEANĂ – Strategia pentru mobilitate sustenabilă și inteligentă (Sustainable and Smart Mobility Strategy) – COM(2020) 789	Strategia urmărește dezvoltarea unor sisteme de transport mai verzi, mai accesibile și mai eficiente, facilitând accesul la destinațiile turistice și reducând impactul asupra mediului. Sunt promovate mobilitatea activă, transportul feroviar și soluțiile inteligente de transport, relevante și pentru creșterea atractivității destinațiilor turistice.
14	COMISIA EUROPEANĂ – Cadru european de acțiune pentru patrimoniul cultural (European Framework for Action on Cultural Heritage)	Documentul promovează protejerea, valorificarea și integrarea patrimoniului cultural în strategiile de dezvoltare locală și regională. Acesta încurajează utilizarea patrimoniului ca resursă pentru dezvoltarea turismului cultural și pentru consolidarea identității și atractivității teritoriale.
15	COMISIA EUROPEANĂ – Agenda europeană pentru competențe (European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience) – COM(2020) 274	Agenda susține dezvoltarea competențelor necesare tranziției verzi și digitale, inclusiv în sectorul turismului. Documentul promovează formarea profesională, perfecționarea și adaptarea forței de muncă la noile cerințe ale industriei turistice

Tabelul 1. Politici și acte legislative ale Uniunii Europene relevante pentru sectorul turismului

Strategii, legislație primară națională și acte normative subsecvente

Nr.	Denumirea actului	Relevanță pentru turism
16	STRATEGIA NAȚIONALĂ pentru dezvoltarea turismului pentru perioada 2025-2035 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.193 din 25 septembrie 2024.	Reprezintă documentul strategic național care stabilește viziunea și direcțiile de dezvoltare ale sectorului turistic până în 2035. Strategia promovează creșterea competitivității destinațiilor, diversificarea produselor turistice, digitalizarea, sustenabilitatea și consolidarea guvernantei în turism.
17	STRATEGIA NAȚIONALĂ din 14 august 2024 privind adaptarea la schimbările climatice pentru perioada 2024-2030, cu perspectiva anului 2050, Aprobata prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.010 din 14 august 2024	Documentul promovează măsuri de adaptare și creștere a rezilienței sectoarelor economice, inclusiv a turismului, în fața efectelor schimbărilor climatice. Sunt relevante măsurile privind gestionarea riscurilor naturale și adaptarea infrastructurii turistice.
18	STRATEGIE NAȚIONALĂ din 21 noiembrie 2024 pentru resurse minerale neenergetice 2025-2035 Aprobata prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.464 din 21 noiembrie 2024	Strategia este relevantă pentru valorificarea durabilă a resurselor geologice și balneare, inclusiv a apelor minerale și termale, care constituie baza dezvoltării turismului balnear și de sănătate.

Nr.	Denumirea actului	Relevanță pentru turism
19	Strategia pentru dezvoltarea turismului Balnear Aprobata prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 571 din 8 august 2019, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 703 din 27 august 2019, cu modificările și completările ulterioare	Documentul stabilește direcțiile de dezvoltare a turismului balnear și de sănătate, promovând modernizarea infrastructurii, diversificarea serviciilor și valorificarea resurselor naturale terapeutice.
20	LEGEA nr. 288 din 20 noiembrie 2024 privind traseele pedestre de interes național în scop recreativ publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1163 din 21 noiembrie 2024.10	Creează cadrul legal pentru dezvoltarea și administrarea traseelor de interes național, facilitând accesul la resurse naturale și culturale și susținând dezvoltarea turismului activ și a destinațiilor rurale și montane.
21	LEGEA nr. 197 din 20 iulie 2018 a muntelui, cu modificările și completările ulterioare.	Legea creează cadrul pentru dezvoltarea durabilă a zonelor montane, inclusiv prin susținerea activităților turistice, protejarea patrimoniului natural și diversificarea economiei locale.
22	Legea nr. 412/2023 pentru înființarea și funcționarea Punctelor Gastronomice Locale.	Actul normativ susține dezvoltarea turismului gastronomic și rural prin facilitarea funcționării punctelor gastronomice locale și promovarea produselor și tradițiilor culinare locale.
23	HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.252 din 12 octombrie 2022 pentru aprobarea Normelor metodologice privind crearea, amenajarea și omologarea traseelor pentru turism pedestru publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1023 din 20 octombrie 2022.	Stabilește normele pentru crearea, amenajarea și omologarea traseelor turistice pedestre, contribuind la dezvoltarea infrastructurii pentru turism activ, ecoturism și turism montan.
24	HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 163 din 22 februarie 2024 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 358/2019 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029.	Documentul actualizează cadrul strategic pentru dezvoltarea ecoturismului și promovează valorificarea responsabilă a patrimoniului natural și cultural, prin implicarea comunităților locale și conservarea biodiversității.
25	HG nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice, cu modificările și completările ulterioare	Stabilește cadrul pentru atestarea și reevaluarea stațiilor turistice de interes național și local, pe baza resurselor turistice, infrastructurii, documentațiilor de urbanism și criteriilor specifice de dezvoltare turistică.
26	Ordinul nr. 1.293/2022 pentru aprobarea Procedurii de avizare a organizațiilor de management al destinației, cu modificările și completările ulterioare	Stabilește cadrul procedural pentru constituirea și avizarea organizațiilor de management al destinației (OMD), cu rol în managementul, dezvoltarea și promovarea destinațiilor turistice.
27	Ordinul MEAT nr. 2731/2024 privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului	Programul sprijină conservarea și promovarea meșteșugurilor tradiționale și contribuie la diversificarea ofertei turistice prin valorificarea patrimoniului cultural imaterial și a produselor locale.

Tabelul 2. Strategii și acte normative naționale relevante pentru sectorul turismului

Documente regionale

Nr.	Denumirea actului	Relevanță pentru turism
28	Strategia sectorială în domeniul Turismului la nivelul Regiunii Nord-Vest (2021-2027)	Document strategic regional care stabilește direcțiile de dezvoltare a turismului, prioritățile investiționale și măsurile necesare pentru creșterea competitivității și sustenabilității destinațiilor turistice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest.
29	Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027	Principalul document de planificare strategică regională, care integrează obiective și investiții relevante pentru dezvoltarea infrastructurii turistice, valorificarea patrimoniului și dezvoltarea economică locală.
30	Studiul privind inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice din regiunea de dezvoltare Nord-Vest.	Document de fundamentare care identifică și prioritizează resursele turistice regionale, oferind suport pentru definirea investițiilor și a intervențiilor strategice în domeniul turismului.
31	Strategia de Specializare Inteligentă Nord-Vest (RIS3)	Document strategic care promovează inovarea și competitivitatea regională, inclusiv prin susținerea industriilor culturale și creative, digitalizării și dezvoltării unor produse și servicii turistice inovatoare.
32	Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest 2021-2027	Corelează dezvoltarea mobilității și a soluțiilor smart cu valorificarea patrimoniului cultural și natural și dezvoltarea turismului inteligent, contribuind la accesibilitatea și conectarea destinațiilor regionale

Tabelul 3. Documente strategice regionale relevante pentru sectorul turismului

Documente județene și locale

Nr.	Denumirea actului	Relevanță pentru turism
33	Strategia de Dezvoltare Turistică a Județului Bihor 2026-2036	Documentul stabilește cadrul strategic pentru dezvoltarea turismului la nivel județean, prin valorificarea resurselor naturale și culturale, dezvoltarea și diversificarea produselor turistice și consolidarea managementului destinației. Strategia oferă cadrul pentru prioritizarea intervențiilor și investițiilor turistice din județ în perioada 2026-2036.
34	Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Județului Bihor 2021-2027	Documentul integrează turismul în obiectivele generale de dezvoltare economică și teritorială ale județului, prin intervenții privind patrimoniul natural și cultural, infrastructura, accesibilitatea și dezvoltarea locală. Acesta oferă cadrul strategic pentru corelarea investițiilor turistice cu celelalte politici de dezvoltare județeană.
35	Strategia de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud 2021-2027	Documentul integrează dezvoltarea turismului în obiectivele județene privind valorificarea patrimoniului natural și cultural, dezvoltarea infrastructurii și diversificarea economiei locale. Acesta oferă cadrul strategic pentru susținerea investițiilor și intervențiilor destinate dezvoltării și valorificării potențialului turistic al județului.
36	Strategia de dezvoltare a județului Cluj	Documentul stabilește cadrul strategic general pentru dezvoltarea județului Cluj și integrează valorificarea resurselor turistice și culturale în obiectivele privind dezvoltarea economică, infrastructura, accesibilitatea și dezvoltarea teritorială.
37	Strategie Sectorială - Dezvoltarea și Promovarea Turismului în Maramureș 2021-2030	Documentul stabilește direcțiile sectoriale pentru dezvoltarea și promovarea turismului în județul Maramureș, cu accent pe valorificarea patrimoniului natural și cultural și consolidarea ofertei turistice. Strategia constituie cadrul de referință pentru coordonarea intervențiilor și acțiunilor de dezvoltare și promovare a destinației.
38	Strategie de Dezvoltare Maramureș 2021-2027	Documentul integrează turismul în cadrul dezvoltării economice și teritoriale a județului, prin valorificarea patrimoniului natural și cultural, dezvoltarea infrastructurii și susținerea economiei locale. Direcțiile prevăzute oferă cadrul pentru corelarea dezvoltării turistice cu investițiile și intervențiile realizate la nivel județean.
39	Strategia de Dezvoltare a Județului Satu Mare Pentru Perioada 2021-2030	Documentul include turismul între domeniile relevante pentru dezvoltarea economică și teritorială a județului, prin valorificarea resurselor naturale și culturale, dezvoltarea infrastructurii și diversificarea activităților economice locale. Strategia oferă cadrul pentru integrarea intervențiilor turistice în procesul mai larg de dezvoltare județeană.
40	Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Județului Sălaj 2021-2027	Documentul include turismul în cadrul obiectivelor de dezvoltare durabilă a județului, prin valorificarea patrimoniului cultural și natural, îmbunătățirea infrastructurii și susținerea dezvoltării locale. Strategia asigură cadrul pentru corelarea intervențiilor turistice cu obiectivele economice, sociale și teritoriale ale județului.
41	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Zonei Metropolitane Cluj	Documentul integrează dezvoltarea turismului în cadrul mai larg al dezvoltării urbane și metropolitane, prin intervenții privind valorificarea patrimoniului cultural, regenerarea urbană, mobilitatea, spațiile publice și infrastructura de agrement. Aceste direcții contribuie la consolidarea atractivității turistice a municipiului Cluj-Napoca și a zonei metropolitane.
42	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană pentru Municipiul Oradea și Zona Metropolitană Oradea 2021 - 2027	Documentul integrează turismul în dezvoltarea urbană și metropolitană, prin valorificarea patrimoniului construit, regenerarea spațiilor urbane, îmbunătățirea mobilității și dezvoltarea infrastructurii de agrement. Direcțiile prevăzute susțin consolidarea funcției turistice a municipiului Oradea și conectarea acesteia cu oferta zonei metropolitane.

Tabelul 4. Documente strategice județene și locale relevante pentru sectorul turismului

Complementarități

Analiza documentelor strategice și de politici publice relevante pentru sectorul turismului evidențiază existența unei viziuni convergente asupra dezvoltării Regiunii, bazată pe valorificarea integrată a patrimoniului natural, cultural, balnear și rural, în corelare cu procesele de inovare, digitalizare și tranziție verde. Documentele analizate nu tratează turismul ca un sector izolat, ci ca un ecosistem teritorial complex, aflat la intersecția dintre dezvoltarea economică, conservarea patrimoniului, protecția mediului și coeziunea teritorială.

O primă direcție comună identificată este valorificarea integrată a resurselor naturale și culturale ale regiunii. Strategiile europene, naționale, regionale și județene promovează dezvoltarea unor destinații turistice construite în jurul patrimoniului, a peisajelor naturale, a resurselor balneare și a identităților culturale. În această logică, resursele geotermale din arealul Salonta-Oradea-Satu Mare sunt abordate nu doar ca elemente ale turismului balnear, ci și ca resurse cu potențial de valorificare economică în domenii precum sănătatea, wellness-ul, cosmetica.

O a doua direcție este reprezentată de tranziția către un model de turism sustenabil și rezilient. Documentele analizate susțin dezvoltarea unor destinații cu impact redus asupra mediului, promovarea economiei circulare, utilizarea responsabilă a resurselor naturale și protejarea biodiversității. Această orientare este vizibilă atât în politicile europene privind restaurarea naturii și biodiversitatea, cât și în strategiile regionale și județene care promovează ecoturismul, managementul vizitatorilor și dezvoltarea infrastructurii turistice în armonie cu mediul natural.

Totodată, documentele converg asupra necesității accelerării transformării digitale a sectorului turistic. Digitalizarea este abordată ca instrument pentru creșterea competitivității destinațiilor, îmbunătățirea experienței turistice și optimizarea proceselor de management. În acest context, polul de inovare și tehnologie din Cluj-Napoca este perceput ca un potențial catalizator regional pentru dezvoltarea de soluții Smart Destination, sisteme digitale de informare și promovare, platforme integrate de rezervare și instrumente de monitorizare a fluxurilor turistice.

O altă temă recurentă este dezvoltarea unor produse turistice integrate, capabile să depășească limitele administrative ale județelor și să funcționeze la nivelul întregii regiuni. Strategiile promovează construirea unor rute tematice și experiențe turistice complexe care conectează patrimoniul urban, patrimoniul UNESCO, turismul de natură, turismul activ, gastronomia locală și patrimoniul rural, contribuind la consolidarea unei identități distincte.

Documentele analizate evidențiază, de asemenea, importanța valorificării noilor tendințe ale pieței turistice internaționale. Dezvoltarea turismului montan, a traseelor de lungă distanță, a mobilității active, a turismului de aventură cu impact redus și a experiențelor autentice bazate pe cultura locală apare constant ca direcție strategică în documentele regionale și județene. În acest context, elemente precum Via Transilvanica, rețelele cicloturistice, patrimoniul gastronomic local și infrastructura de agrement sunt privite ca factori de diferențiere și creștere a competitivității regionale.

Nu în ultimul rând, documentele evidențiază necesitatea consolidării mecanismelor de guvernare și management al destinațiilor. Dezvoltarea organizațiilor de management al destinației, implicarea comunităților locale, colaborarea dintre administrație, mediul academic și sectorul privat, precum și promovarea coordonată a destinațiilor sunt considerate condiții esențiale pentru transformarea regiunii dintr-un teritoriu predominant de tranzit într-o destinație turistică competitivă, recunoscută la nivel național și internațional.

În ansamblu, analiza relevă faptul că documentele strategice analizate se completează reciproc și converg către o viziune comună de dezvoltare a turismului regional, fundamentată pe sustenabilitate, inovare, valorificarea patrimoniului, integrarea teritorială și creșterea competitivității destinațiilor.

Profilul funcțional al turismului regional

Evoluții

Sosiri

Analiza sosirilor turistice are la bază datele INS aferente indicatorului TUR104B - Sosiri ale turistilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, pe tipuri de structuri, tipuri de turiști, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe. Analiza urmărește evoluția circulației turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest în perioada 2019-2025, cu accent pe distribuția teritorială a sosirilor la nivel județean și local. Anul 2019 este utilizat ca reper pre-pandemic, iar anul 2020 nu a fost inclus în analiza detaliată, având în vedere caracterul excepțional al acestuia, marcat de restricțiile de mobilitate și de funcționare asociate pandemiei COVID-19 [7].

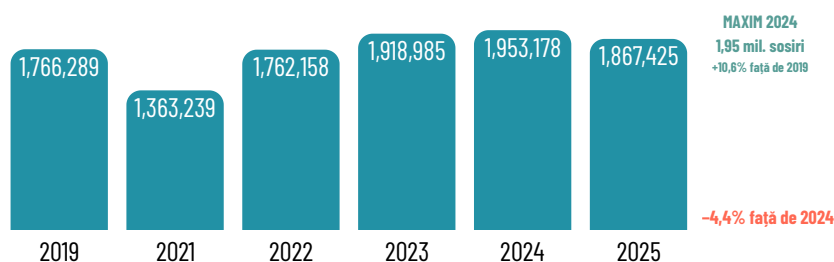

Figura 10. Evoluția numărului de sosiri turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

La nivel regional, evoluția sosirilor turistice indică revenirea rapidă după scăderea înregistrată în 2021. În 2022, numărul sosirilor a revenit aproape de nivelul din 2019, iar în 2023 l-a depășit. Maximul perioadei analizate a fost atins în 2024, cu 1,95 milioane de sosiri. În 2025, numărul acestora s-a redus la 1,87 milioane, rămânând cu aproximativ 101.000 sosiri peste nivelul din 2019. Evoluția regională reflectă însă dinamici diferite la nivelul celor șase județe, deși scăderea din 2021 și revenirea ulterioară sunt vizibile în întreaga regiune, nivelul și evoluția sosirilor diferă între județe.

La nivel județean, evoluțiile evidențiază diferențe importante în ceea ce privește volumul și dinamica sosirilor turistice. Județele Cluj și Bihor înregistrează cele mai ridicate volume ale sosirilor pe întreaga perioadă analizată. În județul Cluj, numărul sosirilor crește de la 670.560 în 2019 la 698.363 în 2025, după valori de peste 700.000 în 2023 și 2024. În Bihor, numărul sosirilor crește de la 540.675 în 2019 la 575.200 în 2025, valoarea maximă a perioadei fiind înregistrată în 2024, cu 606.831 de sosiri.

Județele Maramureș și Satu Mare înregistrează, de asemenea, în 2025 valori mai ridicate decât în anul de referință. În Maramureș, numărul sosirilor crește de la 276.064 în 2019 la 308.975 în 2025, după un maxim de 338.196 în 2024. În Satu Mare, evoluția este de la 114.390 la 136.538 de sosiri, valoarea din 2025 fiind însă mai redusă decât cea înregistrată în 2023 și 2024.

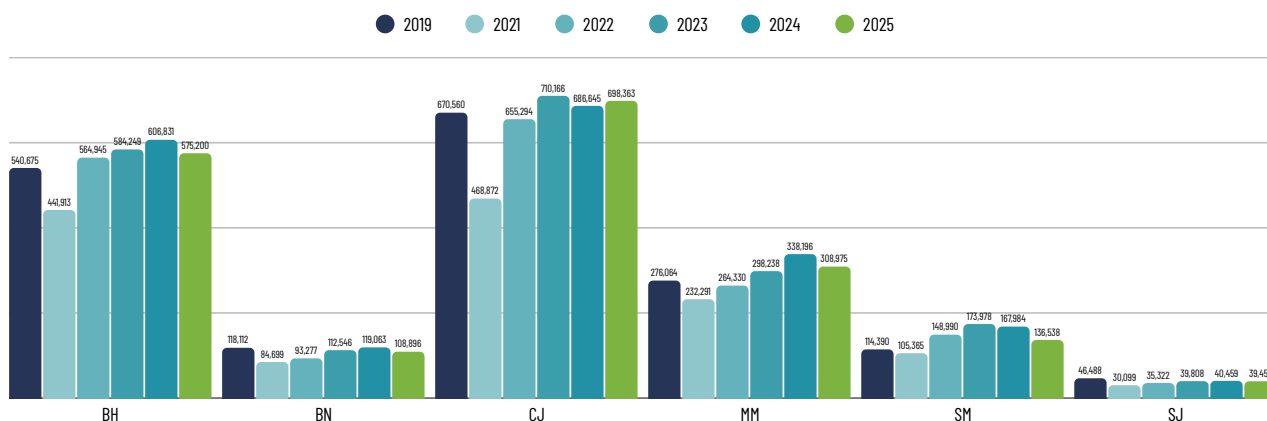

Figura 11. Evoluția numărului de sosiri turistice pe județe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

[7] INS, TEMPO Online, TUR104B

Bistrița-Năsăud și Sălaj sunt singurele județe în care numărul sosirilor din 2025 se situează sub nivelul din 2019. În Bistrița-Năsăud, acesta scade de la 118.112 la 108.896, iar în Sălaj de la 46.488 la 39.453. Sălaj înregistrează, pe întreaga perioadă analizată, cel mai redus volum al sosirilor dintre cele șase județe ale regiunii.

Dincolo de evoluțiile înregistrate la nivel județean, distribuția sosirilor în interiorul județelor este diferențiată, cele mai ridicate volume fiind înregistrate într-un număr relativ redus de UAT-uri. Analiza la nivel de UAT completează imaginea rezultată din datele regionale și județene și permite observarea diferențelor dintre principalele destinații. În tabelul următor sunt prezentate primele zece UAT-uri după numărul sosirilor înregistrate în 2025, comparativ cu valorile din 2019.

Loc	UAT	JUDEȚ	Sosiri 2019	Sosiri 2025	Diferență 2019-2025	Modif. %
1	Cluj-Napoca	CJ	488.742	513.275	+24.533	+5,0%
2	Sânmartin	BH	224.336	241.497	+17.161	+7,6%
3	Oradea	BH	236.793	228.526	-8.267	-3,5%
4	Baia Mare	MM	109.651	86.707	-22.944	-20,9%
5	Satu Mare	SM	53.677	64.440	+10.763	+20,1%
6	Bistrița	BN	78.433	52.546	-25.887	-33,0%
7	Vișeu de Sus	MM	27.311	35.666	+8.355	+30,6%
8	Sighetu Marmăției	MM	29.812	35.337	+5.525	+18,5%
9	Borșa	MM	21.899	34.066	+12.167	+55,6%
10	Turda	CJ	35.562	33.598	-1.964	-5,5%

Tabelul 5. Evoluția sosirilor turistice în primele 10 UAT-uri ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest după numărul sosirilor înregistrate în 2025, comparativ cu 2019

Primele zece UAT-uri după numărul sosirilor din 2025 nu au avut o evoluție uniformă față de 2019. Cluj-Napoca rămâne localitatea cu cel mai mare număr de sosiri din regiune și ajunge de la 488.742 în 2019 la 513.275 în 2025, o creștere de 5,0%. Sânmartin, aflat pe poziția a doua, crește de la 224.336 la 241.497 de sosiri (+7,6%). În Oradea, valoarea din 2025 este apropiată de cea din 2019, dar ușor mai redusă: 228.526 față de 236.793 de sosiri (-3,5%). Diferențe mai mari apar în cazul municipiilor Baia Mare și Bistrița. Baia Mare înregistrează 86.707 sosiri în 2025, cu aproximativ 23.000 mai puține decât în 2019, ceea ce corespunde unei scăderi de 20,9%. În Bistrița, reducerea este de aproximativ 25.900 de sosiri, de la 78.433 la 52.546 (-33,0%). În sens opus evoluează municipiul Satu Mare, unde numărul sosirilor crește de la 53.677 la 64.440 (+20,1%).

În județul Maramureș se observă evoluții diferite între principalele UAT-uri. În timp ce Baia Mare înregistrează mai puține sosiri decât în 2019, Borșa, Vișeu de Sus și Sighetu Marmăției depășesc valorile din anul de referință. Cea mai mare creștere procentuală dintre cele zece UAT-uri este înregistrată în Borșa, de la 21.899 la 34.066 de sosiri (+55,6%). Vișeu de Sus crește de la 27.311 la 35.666 (+30,6%), iar Sighetu Marmăției de la 29.812 la 35.337 (+18,5%). În 2025, toate cele trei localități ajung astfel la valori cuprinse între aproximativ 34.000 și 36.000 de sosiri.

Turda completează primele zece UAT-uri, cu 33.598 de sosiri în 2025, față de 35.562 în 2019, diferența fiind relativ redusă (-5,5%). În ansamblu, dintre cele zece UAT-uri analizate, șase înregistrează în 2025 mai multe sosiri decât în 2019, iar patru se situează sub nivelul de referință. Comparația arată și că evoluția unui județ nu se regăsește în aceeași măsură în toate localitățile sale, situația din Maramureș fiind cea mai evidentă în acest sens.

Compararea celor două momente arată, astfel, evoluții diferite inclusiv între localități din același județ. Dintre cele zece UAT-uri prezentate în tabel, șase înregistrează în 2025 un număr de sosiri superior celui din 2019, iar patru se situează sub nivelul de referință.

Dincolo de UAT-urile cu cele mai ridicate volume ale sosirilor, perioada analizată evidențiază modificări importante și în localități cu un număr mai redus de turiști. Unul dintre cele mai clare cazuri este Bistrița Bârgăului, unde numărul sosirilor a crescut de la 6.722 în 2019 la 30.644 în 2025. Evoluția este cu atât mai relevantă la nivel județean cu cât, în aceeași perioadă, municipiul Bistrița a înregistrat o reducere de la 78.433 la 52.546 de sosiri. Astfel, diferența dintre cele două UAT-uri s-a redus considerabil față de 2019.

În județul Cluj, activitatea turistică din afara municipiului Cluj-Napoca este distribuită între mai multe UAT-uri, dar la volume considerabil mai reduse. Turda se menține în jurul valorii de 33.000–36.000 de sosiri în ultimii ani ai perioadei analizate, în timp ce Beliș înregistra 19.164 de sosiri în 2022 și 13.326 în 2025. În același an, Poieni ajunge la 11.754, Ciurila la 7.061, Săcuieu la 6.480 și Gilău la 5.098. Datele arată astfel că, dincolo de concentrarea majoră în Cluj-Napoca, activitatea turistică este prezentă într-un grup mai larg de localități ale județului.

În județul Bihor, diferența dintre cele două destinații principale și celelalte UAT-uri rămâne ridicată. În 2025, Sânmartin și Oradea cumulează aproape 470.000 de sosiri, în timp ce următoarele valori sunt înregistrate în Bors, cu 14.415 de sosiri, Bulz, cu 13.261, Pietroasa, cu 7.977, și Budureasa, cu 6.312. Situația confirmă concentrarea unei părți importante a activității turistice județene în Oradea și Sânmartin.

În județul Satu Mare, Tășnad se menține pe întreaga perioadă între principalele destinații din afara municipiului reședință de județ, numărul sosirilor crescând de la 16.151 în 2019 la 21.296 în 2025. În același an, Negrești-Oaș înregistrează 13.256 de sosiri, iar Carei 6.605.

În Sălaj, diferențele față de municipiul Zalău sunt mai mari, după cele 21.659 de sosiri înregistrate în Zalău în 2025, următoarele valori sunt de 3.204 în Boghiș și 2.279 în Camăr.

Sinteza evoluției sosirilor turistice

În perioada 2019–2025, numărul sosirilor turistice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a revenit la nivelul anterior pandemiei în 2022, l-a depășit începând cu 2023 și a atins valoarea maximă a perioadei în 2024. Reducerea înregistrată în 2025 nu a coborât volumul regional sub cel din 2019.

Evoluția regională agregată acoperă însă diferențe importante între județe și între UAT-uri. În 2025, județele Cluj, Bihor, Maramureș și Satu Mare înregistrează mai multe sosiri decât în 2019, în timp ce Bistrița-Năsăud și Sălaj se situează sub nivelul anului de referință. Diferențele sunt vizibile și în interiorul județelor: localități cu volume ridicate în 2019 au avut evoluții diferite până în 2025, iar în paralel unele UAT-uri cu volume inițial mai reduse au înregistrat creșteri importante. Cazul Bistriței Bârgăului, unde sosirile au crescut de la 6.722 la 30.644, este cel mai evident dintre situațiile analizate.

Prin urmare, creșterea moderată a numărului total de sosiri dintre 2019 și 2025 nu descrie singură modificările produse în interiorul regiunii. Datele evidențiază atât diferențe între evoluțiile județelor, cât și modificări ale volumului sosirilor la nivelul unor destinații individuale. Indicatorul privind sosirile nu permite însă stabilirea cauzelor acestor evoluții sau evaluarea duratei și intensității consumului turistic, aspecte care trebuie analizate împreună cu înnoptările și durata medie a șederii.

Înnoptări

Analiza înnoptărilor completează evoluția sosirilor turistice, oferind informații privind volumul noptilor petrecute de turiști în structurile de cazare, la nivelul Regiunii, evoluția acestui indicator diferă de cea a sosirilor. După scăderea înregistrată în 2021, numărul înnoptărilor a crescut în anii următori, depășind în 2023 nivelul din 2019 și atingând valoarea maximă a perioadei analizate în 2024. În 2025 au fost înregistrate 3.755.715 înnoptări, cu aproximativ 130.000 mai puține decât în anul precedent și ușor sub nivelul din 2019 [8].

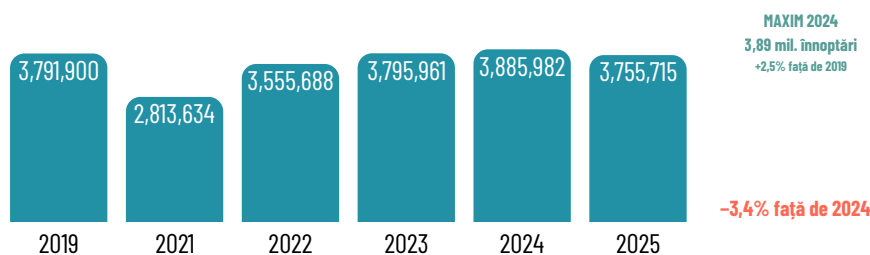

Figura 12. Evoluția înnoptărilor turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

Comparativ cu evoluția sosirilor, diferența față de anul 2019 este relevantă, în 2025, numărul sosirilor se situează peste nivelul din anul de referință, în timp ce numărul înnoptărilor este ușor inferior acestuia. Această diferență va fi analizată ulterior și în raport cu evoluția duratei medii a șederii. La nivel județean, evoluția înnoptărilor nu este uniformă, diferențele fiind vizibile atât în raport cu anul 2019, cât și pe parcursul perioadei analizate [9].

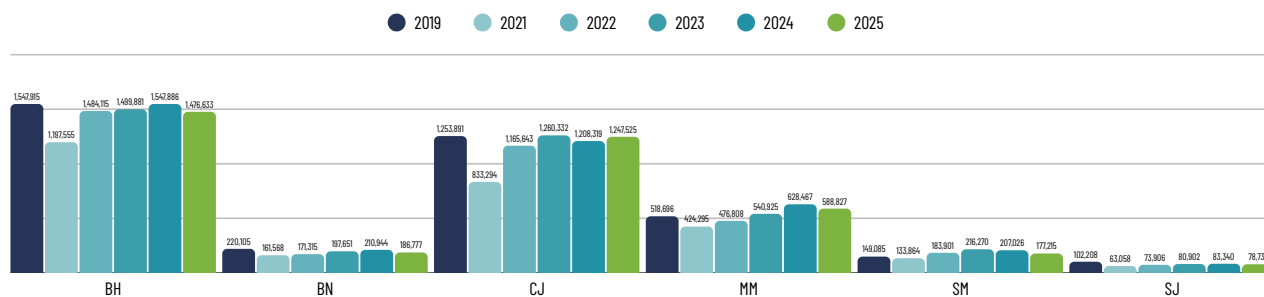

Figura 13. Evoluția înnoptărilor turistice pe județe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

Cu alte cuvinte, numărul sosirilor este în 2025 peste nivelul anului de referință, în timp ce numărul înnoptărilor rămâne ușor inferior acestuia. Această evoluție indică faptul că revenirea volumului de turiști nu a fost însoțită de o creștere similară a numărului de nopți petrecute în structurile de cazare.

La nivel județean, evoluția înnoptărilor este diferențiată, județele Bihor și Cluj înregistrează cele mai ridicate volume pe întreaga perioadă analizată, însă în 2025 ambele județe se situează ușor sub nivelul din 2019. În Bihor, numărul înnoptărilor scade de la 1.547.915 în 2019 la 1.476.633 în 2025, cu 4,6%, după ce în 2024 revenise aproape la valoarea din anul de referință. În Cluj, diferența dintre cele două momente este mai redusă, de la 1.253.891 la 1.247.525 de înnoptări, iar valorile din ultimii trei ani ai perioadei se mențin în jurul nivelului înregistrat în 2019.

O evoluție diferită se observă în județele Maramureș și Satu Mare, singurele județe în care numărul înnoptărilor din 2025 îl depășește pe cel din 2019. În Maramureș, volumul crește de la 518.696 la 588.827 de înnoptări, după atingerea unui maxim de 628.467 în 2024. În Satu Mare, creșterea este de la 149.085 la 177.215 înnoptări, însă evoluția nu este continuă, valoarea maximă fiind înregistrată în 2023, cu 216.270 de înnoptări, urmată de reduceri în 2024 și 2025.

În județele Bistrița-Năsăud și Sălaj, valorile din 2025 rămân sub cele din 2019 unde Bistrița-Năsăud înregistrează o reducere de la 220.105 la 186.777 de înnoptări, în timp ce în Sălaj scăderea este de la 102.208 la 78.738.

Sălajul se menține, totodată, la cel mai redus volum al înnoptărilor dintre cele șase județe pe întreaga perioadă analizată. Privite împreună, datele arată că nivelul regional din 2025, apropiat de cel din 2019, rezultă din evoluții teritoriale diferite și nu dintr-o revenire uniformă a activității turistice. Creșterile înregistrate în județele Maramureș și Satu Mare coexistă cu menținerea unor valori apropiate de nivelul de referință în Cluj și Bihor și cu niveluri mai reduse în Bistrița-Năsăud și Sălaj. Analiza la nivel de UAT permite detalierea acestor diferențe și identificarea localităților care au contribuit la cifrele fiecărui județ.

Loc	UAT	JUDEȚ	Înnoptări 2019	Înnoptări 2025	Diferență 2019-2025	Modif. %
1	Cluj-Napoca	CJ	905.210	908.281	+3.071	+0,3%
2	Sănmartin	BH	993.364	881.570	-111.794	-11,3%
3	Oradea	BH	394.784	391.138	-3.646	-0,9%
4	Baia Mare	MM	196.289	153.653	-42.636	-21,7%
5	Satu Mare	SM	67.489	78.807	+11.318	+16,8%
6	Bistrița	BN	119.857	78.736	-41.121	-34,3%
7	Borșa	MM	42.374	67.812	+25.438	+60,0%
8	Vișeu de Sus	MM	47.503	64.009	+16.506	+34,7%
9	Turda	CJ	80.638	63.634	-17.004	-21,1%
10	Sighetu Marmăției	MM	49.387	63.568	+14.181	+28,7%

Tabelul 6. Evoluția înnoptărilor turistice în primele 10 UAT-uri ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest după numărul înnoptărilor înregistrate în 2025, comparativ cu 2019

Dincolo de UAT-urile care înregistrează cele mai ridicate volume ale înnoptărilor în 2025, evoluțiile altor localități completează imaginea modificărilor produse în distribuția teritorială a activității turistice. Cele mai mari creșteri relative se înregistrează în Bulz, unde numărul înnoptărilor crește de la 8.568 în 2019 la 29.458 în 2025, în Bistrița Bârgăului, de la 14.954 la 45.728, și în Moisei, de la 9.871 la 25.293. În toate cele trei cazuri, amplitudinea procentuală a creșterii este influențată și de nivelul inițial relativ redus, motiv pentru care evoluția trebuie evaluată și prin raportare la valorile absolute atinse în 2025 [10].

Creșteri sunt înregistrate și în Ocna Șugatag, de la 29.099 la 42.554 de înnoptări, Tășnad, de la 26.555 la 39.201, Poieni, de la 20.121 la 27.363, Beliș, de la 19.701 la 26.037, și Baci, de la 20.522 la 23.448. Spre deosebire de situațiile anterioare, aceste evoluții au amplitudini moderate, dar indică menținerea sau consolidarea activității turistice în mai multe localități din afara obiectivelor regionale. În același grup, Florești are o evoluție diferită, numărul înnoptărilor reducându-se de la 40.409 la 34.269, iar Zalău scade de la 47.308 la 33.834, ceea ce confirmă că evoluția localităților cu volume intermediare nu este uniformă.

Distribuția acestor evoluții este relevantă și din perspectivă teritorială. Creșterile nu sunt concentrate într-un singur județ, fiind înregistrate în Bistrița-Năsăud, Bihor, Maramureș, Satu Mare și Cluj, în timp ce localitățile analizate prezintă niveluri și ritmuri de evoluție diferite. Datele indică astfel o extindere a activității turistice în anumite UAT-uri din afara principalelor centre, fără ca aceasta să poată fi interpretată ca o redistribuire generală a fluxurilor turistice la nivel regional. Volumele cele mai ridicate ale înnoptărilor continuă să fie înregistrate într-un număr restrâns de destinații, iar creșterile observate în alte localități completează, mai degrabă decât înlocuiesc, distribuția teritorială existentă.

Sinteza evoluției înnoptărilor turistice

În perioada 2019-2025, evoluția înnoptărilor a fost fluctuantă, fără o tendință constantă de creștere. După revenirea din anii 2022-2024, când a fost atins și maximul perioadei, în 2025 numărul înnoptărilor a scăzut la 3,76 milioane, ușor sub nivelul din 2019.

[9] INS, Tempo Online, TUR105D

[10] INS, TEMPO Online, TUR105E

Evoluțiile diferă însă la nivel teritorial. Maramureș și Satu Mare înregistrează în 2025 valori peste cele din 2019, Cluj se menține aproape de nivelul de referință, iar Bihor, Bistrița-Năsăud și Sălaj înregistrează valori mai reduse. Diferențele sunt vizibile și la nivel local, unde creșterile din Borșa, Vișeu de Sus, Sighetu Marmăției sau Bistrița Bârgăului coexistă cu reduceri în Baia Mare, Bistrița și alte centre.

În ansamblu, relativa stabilitate a volumului regional între 2019 și 2025 rezultă din evoluții locale diferite, nu dintr-o dinamică uniformă a regiunii. În același timp, faptul că sosirile din 2025 depășesc nivelul din 2019, în timp ce înnoptările rămân ușor sub acesta, justifică analiza în continuare a duratei medii a șederii.

Durată medie a șederii

Analiza duratei medii a șederii a fost realizată pe baza datelor INS aferente indicatorilor *TUR104B – Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri, tipuri de turiști, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe* și *TUR105D – Înnoptări în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri, tipuri de turiști, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe*. DMS a fost calculată ca raport între numărul de înnoptări și numărul de sosiri, separat pentru totalul turiștilor, turiștii români și turiștii străini. Analiza acoperă perioada 2019–2025, anul 2019 fiind utilizat ca reper prepandemic, iar anul 2020 nu a fost inclus în analiza detaliată, din cauza caracterului excepțional al acestuia. Valorile au fost calculate la nivelul Regiunii și pentru fiecare dintre cele șase județe componente.

Județ/ regiune	2019	2021	2022	2023	2024	2025
Regiunea Nord-Vest	2,15	2,06	2,02	1,98	1,98	2,01
Bihor	2,86	2,71	2,63	2,57	2,55	2,57
Bistrița-Năsăud	1,86	1,91	1,84	1,76	1,77	1,72
Cluj	1,87	1,78	1,78	1,77	1,76	1,79
Maramureș	1,88	1,83	1,80	1,81	1,86	1,91
Satu Mare	1,30	1,27	1,23	1,24	1,23	1,30
Sălaj	2,20	2,10	2,09	2,03	2,06	2,00

Tabelul 7. Evoluția duratei medii a șederii în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

La nivelul Regiunii, DMS a înregistrat o ușoară reducere, de la 2,15 zile în 2019 la 2,01 zile în 2025. După valoarea de 2,06 zile din 2021, indicatorul a continuat să scadă, ajungând la 2,02 zile în 2022 și la 1,98 zile în 2023 și 2024. În 2025 se observă o revenire ușoară, fără a fi însă atins nivelul din 2019. Astfel, recuperarea volumului activității turistice, observată în evoluția sosirilor și a înnoptărilor, nu a fost însoțită de o revenire similară a duratei medii a șederii.

Județul Bihor înregistrează constant cea mai ridicată DMS, chiar dacă valoarea indicatorului s-a redus de la 2,86 zile în 2019 la 2,57 zile în 2025. O evoluție similară se observă în cazul turiștilor români, pentru care DMS a scăzut de la 2,97 la 2,62 zile. În pofida acestei reduceri, valoarea din 2025 rămâne cea mai ridicată dintre cele șase județe.

În județul Cluj, variațiile din ultimii ani au fost mai reduse. Comparativ cu valoarea de 1,87 zile înregistrată în 2019, după pandemie DMS s-a menținut într-un interval relativ restrâns, între 1,76 și 1,79 zile. Datele indică, așadar, o relativă stabilizare a duratei șederii, însă la un nivel inferior celui din 2019.

O evoluție diferită se observă în județul Maramureș, unde scăderea din prima parte a perioadei a fost urmată de o creștere. DMS s-a redus de la 1,88 zile în 2019 la 1,80 zile în 2022, după care a crescut până la 1,91 zile în 2025, depășind ușor nivelul prepandemic. În cazul turiștilor români, durata medie a șederii ajunge la 1,92 zile în 2025.

Pentru Bistrița-Năsăud, după creșterea temporară până la 1,91 zile în 2021, față de 1,86 zile în 2019, DMS s-a redus în anii următori și a ajuns la 1,72 zile în 2025. Aceeași tendință se regăsește și în cazul turiștilor români, pentru care indicatorul a scăzut de la 1,92 zile în 2019 la 1,72 zile în 2025. Cele mai reduse valori ale DMS din regiune se înregistrează în Satu Mare. Pe parcursul perioadei analizate, indicatorul a variat într-un interval restrâns, între 1,23 și 1,30 zile, iar în 2025 a revenit la 1,30 zile, valoare similară celei din 2019. În acest caz nu se conturează o modificare semnificativă a duratei medii a șederii, ci mai degrabă menținerea acesteia la un nivel relativ constant.

În Sălaj, DMS se menține la valori mai ridicate decât în majoritatea județelor regiunii, deși s-a redus de la 2,20 zile în 2019 la 2,00 zile în 2025. Interpretarea indicatorului trebuie realizată însă în raport cu dimensiunea activității turistice, întrucât județul înregistrează cele mai reduse volume ale sosirilor și înnopțărilor.

Privită în ansamblu, evoluția din perioada 2019–2025 indică mai degrabă o reducere sau o stabilizare a DMS decât o tendință generală de creștere. Diferențele teritoriale rămân însă evidente: județul Bihor continuă să înregistreze cele mai ridicate valori, în timp ce județul Satu Mare se situează constant la nivelul cel mai redus. Dintre județele analizate, Maramureș este singurul în care DMS din 2025 depășește valoarea din 2019. În consecință, revenirea activității turistice la nivel regional nu s-a reflectat uniform în durata sejururilor, ceea ce confirmă necesitatea analizării evoluției sosirilor și înnopțărilor împreună cu modificările duratei medii a șederii.

Diferențe între turiștii români și cei străini

Analiza comparativă nu evidențiază un model unic la nivel regional în ceea ce privește durata șederii turiștilor români și străini. În 2025, diferența dintre cele două categorii este redusă la nivelul Regiunii, DMS fiind de 2,01 zile pentru turiștii români și de 1,99 zile pentru cei străini. Valorile agregate la nivel regional nu reflectă însă diferențele existente între județe, unde raportul dintre durata șederii turiștilor români și cea a turiștilor străini variază.

Compararea DMS a turiștilor români și străini nu evidențiază un model unitar la nivelul Regiunii. În 2025, diferența dintre cele două categorii este redusă la nivel regional, DMS fiind de 2,01 zile pentru turiștii români și de 1,99 zile pentru cei străini. Valorile agregate nu reflectă însă situațiile diferite înregistrate la nivel județean, unde raportul dintre durata șederii celor două categorii de turiști variază. În Bihor, turiștii români au înregistrat în mod constant șederi mai lungi decât cei străini, iar în 2025 diferența a fost de jumătate de zi, respectiv 2,62 zile față de 2,12 zile. O situație inversă se observă în Cluj și Satu Mare. În Cluj, DMS a fost de 2,00 zile pentru turiștii străini și de 1,73 zile pentru cei români, în timp ce în Satu Mare diferența dintre cele două categorii a fost mai accentuată, de la 1,26 zile în cazul turiștilor români la 1,94 zile în cazul celor străini. În Maramureș, raportul dintre cele două categorii este din nou diferit, turiștii români înregistrând în 2025 o durată medie a șederii ușor mai mare decât cea a turiștilor străini.

Județ/ regiune	2019	2021	2022	2023	2024	2025
Regiunea Nord-Vest	2,01	2,06	2,01	2,05	1,99	1,99
Bihor	2,10	2,07	2,07	2,22	2,14	2,12
Bistrița-Năsăud	1,51	1,42	2,12	1,65	2,02	1,68
Cluj	2,11	2,10	2,01	2,02	1,95	2,00
Maramureș	1,66	1,95	1,80	1,93	1,90	1,78
Satu Mare	1,93	1,86	1,78	1,77	1,82	1,94
Sălaj	2,20	3,00	2,61	2,68	2,30	2,20

Tabelul 8. Evoluția duratei medii a șederii a turiștilor străini în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

Prin urmare, valoarea regională de aproximativ două zile rezultă din situații diferite la nivel județean, diferențele dintre turiștii români și cei străini compensându-se parțial în valoarea agregată. În unele județe, durata șederii este mai mare în cazul turiștilor români, în timp ce în altele se observă situația inversă. Datele disponibile evidențiază aceste diferențe, însă nu permit stabilirea cauzelor care le determină.

Performanța și eficiența utilizării infrastructurii turistice

Analiza performanței infrastructurii turistice se bazează pe o serie de indicatori care surprind atât dimensiunea infrastructurii, cât și gradul de utilizare a acesteia. Sunt analizate numărul structurilor de primire turistică, capacitatea de cazare existentă și în funcțiune, gradul de ocupare, sezonalitatea activității turistice și durata medie a sejurului. Utilizarea integrată a acestor indicatori permite evidențierea modului în care infrastructura turistică este valorificată în fiecare județ și identificarea direcțiilor prioritare de dezvoltare.

Conform indicatorului INS TUR101D - Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete, în 2019 Regiunea dispunea de 1.124 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, numărul acestora crescând la 2.416 structuri în anul 2025. Evoluția evidențiază o extindere semnificativă a infrastructurii turistice regionale, însă creșterea nu a fost uniformă între diferitele tipuri de structuri de cazare.

Tipul structurii de cazare		2019	2025	Evoluție 2019-2025
	Hoteluri	195	196	+0,5% ↑
	Hosteluri	33	44	+33,3% ↑
	Apartamente și camere de închiriat	:	869	-
	Hoteluri apartament	3	9	+200,0% ↑
	Moteluri	32	31	-3,1% ↓
	Hanuri	:	1	-
	Vile turistice	54	77	+42,6% ↑
	Cabane turistice	17	22	+29,4% ↑
	Bungalouri	50	68	+36,0% ↑
	Sate de vacanță	1	1	0,0%
	Campinguri	6	17	+183,3% ↑
	Popasuri turistice	1	1	0,0%

Căsuțe turistice

4

29

+625,0% ↑

**Tabere de elevi și
preșcolari**

5

2

-60,0% ↓

Pensiuni turistice

185

182

-1,6% ↑

Pensiuni agroturistice

538

867

+61,2% ↑

Figura 14. Evoluția structurilor de cazare turistică din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, pe tipuri de structuri, 2019-2025. Date INS, TUR101D

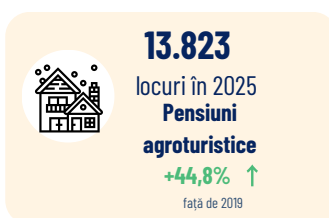
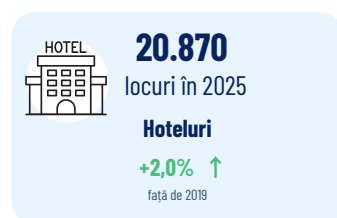
În perioada analizată, structura infrastructurii de cazare din Regiune s-a modificat, atât prin creșterea numărului total de structuri, cât și prin evoluțiile diferite înregistrate la nivelul principalelor categorii. Pensiunile agroturistice, care reprezentau cea mai numeroasă categorie în 2019, au crescut de la 538 de unități la 867 în 2025, ceea ce corespunde unei creșteri de 61,2%. În 2025, cele mai multe pensiuni agroturistice se regăsesc în județele Maramureș, cu 258 de unități, Cluj, cu 229 de unități, și Bihor, cu 205 unități.

În cazul hotelurilor, evoluția este mult mai redusă, numărul acestora menținându-se practic la același nivel, de la 195 de unități în 2019 la 196 în 2025. În 2025, cele mai multe hoteluri sunt înregistrate în județul Cluj, cu 63 de unități, urmat de Bihor, cu 55 de unități, și Maramureș, cu 34 de unități. O evoluție relativ stabilă se observă și în cazul pensiunilor turistice, al căror număr s-a redus ușor, de la 185 la 182 de unități, ceea ce reprezintă o scădere de 1,6%.

O modificare importantă a structurii ofertei este asociată categoriei apartamente și camere de închiriat. Pentru anul 2019, indicatorul analizat nu prezintă o valoare pentru această categorie, în timp ce în 2025 sunt înregistrate 869 de unități. La finalul perioadei analizate, aceasta reprezintă astfel cea mai numeroasă categorie de structuri de cazare din regiune, situându-se foarte aproape de pensiunile agroturistice, care însumează 867 de unități. Distribuția teritorială este concentrată în principal în județele Maramureș, cu 316 unități, Cluj, cu 277 de unități, și Bihor, cu 200 de unități.

Creșteri sunt înregistrate și pentru mai multe categorii cu un număr mai redus de structuri. Numărul vilelor turistice a crescut de la 54 la 77 de unități, respectiv cu 42,6%, iar cel al cabanelor turistice de la 17 la 22 de unități, reprezentând o creștere de 29,4%.

Capacitate de cazare existentă la nivel regional

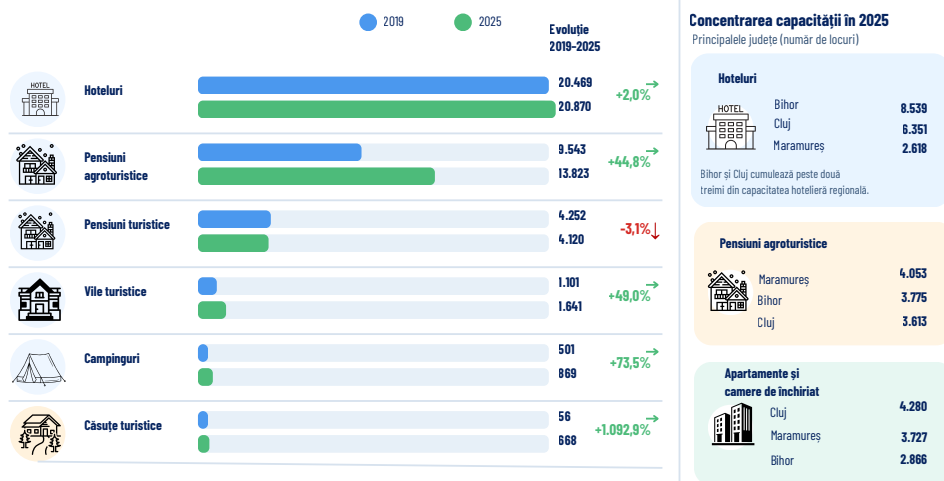

Figura 15. Evoluția capacității de cazare existente în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, pe tipuri de structuri, 2019-2025

Conform datelor INS Tempo Online, seria TUR102D, capacitatea de cazare existentă din Regiune s-a extins și și-a modificat structura în perioada 2019-2025. Evoluția nu a fost însă uniformă între tipurile de structuri, cele mai mari diferențe fiind vizibile între segmentul hotelier, care a rămas relativ stabil, și formele de cazare care au înregistrat o dezvoltare mai accentuată.

Hotelurile continuă să dețină cea mai mare capacitate de cazare din regiune, cu 20.870 de locuri în 2025, față de 20.469 în 2019, ceea ce reprezintă o creștere de numai 2%. Capacitatea hotelieră rămâne puternic concentrată teritorial, Bihor și Cluj cumulând peste două treimi din totalul regional. Această stabilitate contrastează cu evoluția pensiunilor agroturistice, unde capacitatea a crescut de la 9.543 la 13.823 de locuri, respectiv cu 44,8%. Cele mai mari capacități sunt înregistrate în Maramureș, Bihor și Cluj.

O componentă importantă a structurii actuale este reprezentată și de apartamentele și camerele de închiriat, care însumează 11.972 de locuri în 2025 și se situează astfel pe locul al treilea la nivel regional, după hoteluri și pensiuni agroturistice. Peste 90% din capacitatea acestei categorii este concentrată în Cluj, Maramureș și Bihor. Pentru anul 2019, seria analizată nu prezintă o valoare care să permită compararea directă a evoluției acestei categorii.

În cazul pensiunilor turistice, capacitatea s-a redus ușor, de la 4.252 la 4.120 de locuri. În paralel, vilele turistice, campingurile și căsuțele turistice au înregistrat creșteri, însă volumele lor rămân reduse în raport cu principalele categorii de cazare.

În ansamblu, datele indică faptul că extinderea capacității regionale din perioada analizată a fost însoțită de o diversificare a structurii de cazare. Hotelurile își mențin poziția dominantă, dar fără o creștere semnificativă a capacității, în timp ce pensiunile agroturistice și alte forme de cazare au câștigat în importanță. În același timp, distribuția teritorială evidențiază o concentrare a principalelor capacități în Bihor, Cluj și Maramureș.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune

Din perspectivă metodologică, analiza capacității în funcțiune este realizată pentru întreaga perioadă 2019-2025, deoarece indicatorul este sensibil la variațiile de context, inclusiv la restricțiile din perioada pandemică, la redeschiderea progresivă a structurilor de cazare și la schimbările în durata efectivă de funcționare. Spre deosebire de capacitatea existentă, analizată prin comparația dintre doi ani de referință, capacitatea în funcțiune permite urmărirea dinamicii anuale a infrastructurii turistice efectiv disponibile.

La nivel regional, capacitatea de cazare în funcțiune a scăzut puternic în anul 2020, de la 11.766.476 locuri-zile în 2019 la 8.350.780 locuri-zile, ceea ce reprezintă o scădere de aproximativ 29,0% [11]. Scăderea s-a produs în contextul restricțiilor și al închiderilor temporare asociate pandemiei COVID-19. Recuperarea a fost rapidă, dat fiind faptul că în 2021, capacitatea în funcțiune a urcat la 12.360.217 locuri-zile, depășind deja nivelul din 2019.

Ulterior, creșterea s-a menținut constantă: 14.019.605 locuri-zile în 2022, 15.128.927 în 2023, 16.124.654 în 2024 și 16.968.408 în 2025. Comparativ cu 2019, nivelul din 2025 este cu aproximativ 44,2% mai ridicat. Această evoluție indică nu doar revenirea sectorului după pandemie, ci și o extindere a infrastructurii efectiv disponibile pentru activitatea turistică.

Figura 16. Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

Județul Cluj devine principalul județ al regiunii din perspectiva capacității de cazare în funcțiune. În 2019, Clujul și Bihorul aveau niveluri relativ apropiate, respectiv 3.651.561 și 3.503.220 locuri-zile. În 2025, diferența crește în favoarea Clujului, care ajunge la peste 5,06 milioane locuri-zile, față de 4,63 milioane în Bihor. Creșterea Clujului este de aproximativ 38,7% față de 2019.

Județul Bihor înregistrează, la rândul său, o creștere semnificativă, de la 3.503.220 locuri-zile în 2019 la 4.625.389 în 2025, respectiv cu aproximativ 32,0%. Evoluția este stabilă după 2021 și confirmă rolul județului ca destinație cu infrastructură funcțională pe durate extinse, susținută de turismul balnear, wellness și oferta urbană a municipiului Oradea. Totuși, în 2025 se observă o ușoară scădere față de 2024, de la 4.636.587 la 4.625.389 locuri-zile, ceea ce indică o plafonare temporară a capacității în funcțiune.

Maramureșul înregistrează cea mai puternică evoluție dintre județele mari ale regiunii. Capacitatea în funcțiune aproape se dublează, de la 2.354.397 locuri-zile în 2019 la 4.440.583 în 2025, ceea ce înseamnă o creștere de aproximativ 88,6%. Această evoluție este foarte relevantă strategic: Maramureșul nu doar că își extinde infrastructura, ci pare să își crească și disponibilitatea efectivă a acesteia pe parcursul anului. Creșterea este susținută în special de pensiunile agroturistice și de apartamentele și camerele de închiriat, ceea ce confirmă consolidarea unui model de cazare bazat pe unități mici și medii, asociate turismului rural, cultural și experiențial.

Bistrița-Năsăud crește de la 909.271 locuri-zile în 2019 la 1.257.610 în 2025, respectiv cu aproximativ 38,3%. Evoluția este pozitivă, dar nivelul absolut rămâne redus comparativ cu Cluj, Bihor și Maramureș. Creșterea este relevantă mai ales în contextul dezvoltării unor zone turistice precum Colibița, Sângeorz-Băi, Munții Rodnei și traseele de tip experiențial, însă județul nu are încă o poziție comparabilă cu principalii poli regionali.

Satu Mare are cea mai redusă creștere dintre județe. Capacitatea în funcțiune crește de la 784.383 locuri-zile în 2019 la 872.505 în 2025, adică aproximativ 11,2%. Evoluția indică o infrastructură relativ stabilă, fără o expansiune semnificativă. După revenirea din 2021, valorile rămân apropiate de intervalul 820.000-870.000 locuri-zile, ceea ce sugerează o dezvoltare lentă a capacității efectiv disponibile. Pentru Satu Mare, problema nu pare să fie doar disponibilitatea infrastructurii, ci și capacitatea de a structura produse turistice care să genereze cerere constantă și utilizare mai intensă.

Sălajul crește de la 563.644 locuri-zile în 2019 la 708.107 în 2025, respectiv cu aproximativ 25,6%. Deși evoluția este pozitivă, județul rămâne pe ultimul loc la nivel regional în ceea ce privește capacitatea în funcțiune. Valorile reduse trebuie interpretate în legătură cu dimensiunea modestă a pieței turistice județene și cu caracterul încă insuficient consolidat al produsului turistic.

Analiza pe tipuri de structuri evidențiază o schimbare a profilului capacității de cazare în funcțiune. Hotelurile rămân principala categorie, cu 6.359.415 locuri-zile în 2025, respectiv 37,5% din totalul regional, dar înregistrează o creștere de numai 0,7% față de 2019.

Extinderea capacității a fost susținută în principal de pensiunile agroturistice, care au crescut cu 70,0%, de la 2.452.822 la 4.168.598 locuri-zile. Cele mai mari valori se înregistrează în Maramureș, Bihor și Cluj. De asemenea, apartamentele și camerele de închiriat au ajuns la 3.372.384 locuri-zile în 2025, fiind concentrate mai ales în Maramureș și Cluj. În schimb, pensiunile turistice clasice au scăzut cu 10,3%, până la 1.263.173 locuri-zile.

Vilele, campingurile și căsuțele turistice au înregistrat, la rândul lor, creșteri, însă ritmurile trebuie interpretate în raport cu ponderea și baza redusă de pornire. Dintre acestea, cea mai accentuată evoluție este observată în cazul căsuțelor turistice, a căror capacitate a crescut de la 5.770 la 82.153 locuri-zile.

În ansamblu, evoluția indică o diversificare a infrastructurii și o orientare către structuri de mici și medii dimensiuni și forme flexibile de cazare. Dinamica diferențiată a categoriilor arată că extinderea ofertei nu s-a produs uniform, ci s-a concentrat în segmente asociate în special turismului rural, cultural, de natură și experiențial.

Totuși, creșterea capacității nu reflectă automat o utilizare eficientă. Indicatorul trebuie corelat cu înnoptările, gradul de utilizare și durata medie a sejurului. În situația în care oferta crește mai rapid decât cererea, poate apărea riscul subutilizării infrastructurii și al accentuării caracterului sezonier al activității turistice. Datele prezentate nu permit însă stabilirea cauzelor acestor evoluții.

În ansamblu, evoluția din perioada 2019-2025 nu conduce la o reducere a disparităților teritoriale. Dimpotrivă, județele Cluj, Bihor și Maramureș ajung să concentreze aproximativ 83% din capacitatea regională în funcțiune în 2025. În interiorul acestui grup se produce însă o schimbare relevantă: județul Cluj își consolidează prima poziție, în timp ce creșterea accelerată a județului Maramureș îl aduce foarte aproape de nivelul județului Bihor.

Figura 17. Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune pe județe, 2019-2025. [12]

Sezonalitatea utilizării infrastructurii turistice

Sezonalitatea activității turistice a fost analizată pe baza indicatorului TUR106D – Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune, publicat de INS, pentru perioada 2019–2025. Indicatorul exprimă, în procente, gradul de utilizare a capacității de cazare disponibile într-o anumită lună. Pentru fiecare județ și pentru Regiunea au fost identificate valorile lunare maxime și minime și a fost calculată amplitudinea sezonieră, ca diferență, exprimată în puncte procentuale, între valoarea maximă și cea minimă înregistrată în cadrul aceluiași an. La nivelul Regiunii, utilizarea capacității de cazare prezintă un profil sezonier bine conturat, luna august înregistrând cea mai ridicată valoare a indicatorului în fiecare an analizat, inclusiv în perioada de după 2020. Intensitatea acestui vârf s-a redus însă față de începutul perioadei, de la 46,5% în august 2019 la 32,8% în august 2025. Se menține astfel concentrarea utilizării în sezonul estival, dar la un nivel inferior celui înregistrat în 2019.

La nivel județean, sezonalitatea se manifestă diferit atât ca intensitate, cât și ca distribuție. Județul Bihor înregistrează cele mai ridicate valori și cea mai clară concentrare estivală, luna august reprezentând constant vârful anual al utilizării capacității de cazare. Valoarea maximă se reduce de la 64,9% în august 2019 la 49,0% în august 2025, însă rămâne semnificativ peste nivelul regional și peste valorile înregistrate în celelalte județe. O concentrare similară în sezonul de vară se observă în județele Bistrița-Năsăud și Maramureș, unde luna august își păstrează poziția de maxim, în paralel cu diminuarea nivelului de utilizare.

În județul Bistrița-Năsăud, valoarea aferentă lunii august scade de la 39,4% în 2019 la 24,1% în 2025, iar în județul Maramureș de la 39,6% la 24,6%. Evoluțiile indică faptul că profilul sezonier al celor două județe se menține, chiar dacă vârful estival este mai puțin intens decât la începutul perioadei analizate.

În județul Cluj, utilizarea capacității de cazare este distribuită mai uniform pe parcursul sezonului de vară. Dacă în 2019 valoarea maximă era înregistrată în luna iulie, cu 43,9%, ulterior vârful se deplasează în luna august, când indicatorul ajunge la 31,6% în 2025. În același an, valorile de 25,8% în iunie, 29,7% în iulie, 31,6% în august și 22,4% în septembrie conturează o perioadă de utilizare mai extinsă, fără o concentrare la fel de accentuată într-o singură lună precum în județul Bihor.

Un profil diferit se observă în județul Satu Mare, unde variațiile lunare sunt mai reduse și nu se conturează un vârf estival similar celui înregistrat în majoritatea județelor regiunii. În 2025, indicatorul atinge valoarea maximă în ianuarie, de 25,4%, și valoarea minimă în august, de 16,6%. Amplitudinea sezonieră mai redusă trebuie însă analizată împreună cu nivelul general al utilizării, care se menține relativ scăzut pe parcursul anului.

În județul Sălaj, diferențele dintre lunile anului sunt, de asemenea, relativ reduse, însă acestea se înscriu într-un nivel general scăzut de utilizare a capacității de cazare. În 2025, indicatorul variază între 6,4% în ianuarie și 14,9% în august, astfel încât sezonalitatea mai puțin accentuată nu este asociată unei utilizări constante la un nivel ridicat, ci unei ocupări reduse pe întreg parcursul anului.

În ansamblu, comparația dintre 2019 și 2025 evidențiază menținerea unor profiluri teritoriale distincte de sezonalitate, în condițiile reducerii valorilor maxime ale indicelui de utilizare. Județele Bihor, Bistrița-Năsăud și Maramureș continuă să prezinte o concentrare mai accentuată în sezonul estival, în timp ce în județul Cluj utilizarea este distribuită pe o perioadă mai extinsă a sezonului de vară. Județele Satu Mare și Sălaj înregistrează variații lunare mai reduse, dar această stabilitate relativă este asociată unor niveluri generale de utilizare mai scăzute.

Structura și funcționarea turismului regional

Structura cererii

Țări de origine

2019

Țara de origine	Sosiri	Înnoptări	DMS	Distribuția sosirilor pe județe
 Ungaria	39.142	70.238	1,79	Cluj 21.453 · Bihor 11.523 · Maramureș 3.314 · Satu Mare 1.264 · Sălaj 1.086 · Bistrița-Năsăud 502
 Germania	35.467	70.864	2,00	Cluj 17.428 · Bihor 6.366 · Maramureș 5.225 · Satu Mare 2.891 · Bistrița-Năsăud 2.795 · Sălaj 762
 Italia	29.765	52.317	1,76	Cluj 14.390 · Bihor 6.740 · Maramureș 4.798 · Satu Mare 1.702 · Bistrița-Năsăud 1.367 · Sălaj 768
 Polonia	18.915	28.422	1,50	Bihor 8.357 · Cluj 5.837 · Maramureș 3.299 · Bistrița-Năsăud 646 · Sălaj 426 · Satu Mare 350
 Franța	15.200	30.159	1,98	Cluj 8.045 · Maramureș 2.902 · Bihor 2.031 · Bistrița-Năsăud 945 · Satu Mare 775 · Sălaj 502
 Regatul Unit	14.287	31.787	2,22	Cluj 9.828 · Bihor 2.179 · Maramureș 1.669 · Bistrița-Năsăud 258 · Satu Mare 225 · Sălaj 128
 SUA	11.172	36.271	3,25	Cluj 7.341 · Bihor 2.181 · Maramureș 1.089 · Bistrița-Năsăud 238 · Satu Mare 190 · Sălaj 133
 Spania	9.420	18.637	1,98	Cluj 5.489 · Bistrița-Năsăud 1.615 · Maramureș 1.093 · Bihor 790 · Satu Mare 249 · Sălaj 184

Tabelul 9. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2019

1 PIEȚE PRINCIPALE

Ungaria și Germania concentrează cele mai mari volume ale cererii externe, cu peste 35.000 de sosiri fiecare. Germania generează însă ușor mai multe înnoptări, pe fondul unei DMS mai ridicate.

2 CONCENTRARE TERITORIALĂ

Cluj este principala destinație pentru 7 dintre cele 8 piețe analizate, confirmând rolul său dominant în atragerea turiștilor străini. Polonia prezintă un profil distinct, cu cele mai multe sosiri orientate către Bihor.

3 PROFILUL ȘEDERII

Volumul ridicat al sosirilor nu este asociat automat unei șederi mai lungi. SUA înregistrează cea mai mare DMS, de 3,25 zile, în timp ce principalele piețe ca volum se situează în jurul sau sub pragul de două zile.

Se conturează profiluri teritoriale diferite ale cererii externe, astfel în timp ce Clujul reprezintă principalul pol pentru majoritatea piețelor analizate, Bihor are o poziție mai puternică în cazul piețelor din Ungaria și Polonia, iar cererea din Germania este distribuită mai echilibrat între mai multe județe. Originea turiștilor influențează astfel nu doar volumul cererii, ci și modul în care fluxurile internaționale se distribuie în interiorul regiunii.

[13] INS, sosiri ale turiștilor, pe tipuri de turiști și țări de proveniență

2021

Țara de origine	Sosiri	Înnoptări	DMS	Distribuția sosirilor pe județe
 Germania	12.412	26.265	2,12	Cluj 6.109 · Bihor 2.898 · Maramureș 1.629 · Satu Mare 839 · Bistrița-Năsăud 755 · Sălaj 182
 Ungaria	11.682	20.069	1,72	Cluj 6.415 · Bihor 3.475 · Maramureș 735 · Satu Mare 515 · Sălaj 384 · Bistrița-Năsăud 158
 Italia	8.806	19.341	2,20	Cluj 4.022 · Bihor 2.735 · Maramureș 970 · Bistrița-Năsăud 418 · Satu Mare 397 · Sălaj 264
 Polonia	8.163	13.539	1,66	Cluj 3.351 · Bihor 3.150 · Maramureș 1.113 · Sălaj 228 · Bistrița-Năsăud 190 · Satu Mare 131
 Franța	6.540	14.656	2,24	Cluj 3.563 · Bihor 1.344 · Maramureș 791 · Satu Mare 348 · Sălaj 267 · Bistrița-Năsăud 227
 SUA	3.492	8.871	2,54	Cluj 2.259 · Bihor 674 · Maramureș 345 · Satu Mare 105 · Bistrița-Năsăud 71 · Sălaj 38
 Regatul Unit	3.390	7.431	2,19	Cluj 2.130 · Bihor 576 · Maramureș 575 · Bistrița-Năsăud 62 · Satu Mare 33 · Sălaj 14
 Spania	3.369	7.024	2,08	Cluj 2.409 · Bihor 394 · Maramureș 337 · Bistrița-Năsăud 125 · Sălaj 66 · Satu Mare 38

Tabelul 10. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2021

1 SCHIMBAREA IERARHIEI PIETELOR

Germania devine principala piață emitentă în 2021, urmată de Ungaria. Comparativ cu 2019, volumele sunt considerabil mai reduse, reflectând contextul încă afectat de restricțiile și perturbările mobilității internaționale.

2 CONCENTRARE ÎN CLUJ ȘI BIHOR

Cluj este principala destinație pentru toate cele opt piețe analizate. Bihor reprezintă al doilea pol important, cu o prezență deosebit de pronunțată a turiștilor din Ungaria, Italia și Polonia.

3 ȘEDERI MAI LUNGI PENTRU SUA

SUA se diferențiază din nou prin profilul șederii: deși ocupă doar poziția a șasea după sosiri, înregistrează cea mai ridicată DMS dintre principalele piețe, de 2,54 zile. Ungaria și Polonia prezintă cele mai reduse valori, de 1,72 și 1,66 zile.

Structura teritorială a pieței poloneze se modifică vizibil în 2021. Dacă în 2019 Bihor reprezenta principala destinație pentru turiștii polonezi, în 2021 fluxurile către Cluj și Bihor devin aproape egale, cu 3.351, respectiv 3.150 de sosiri. Evoluția indică o distribuție mai echilibrată a acestei piețe între cei doi poli turistici regionali.

2022

Țara de origine	Sosiri	Înnoptări	DMS	Distribuția sosirilor pe județe
 Ungaria	24.417	41.719	1,71	Cluj 15.293 · Bihor 5.927 · Maramureș 1.288 · Sălaj 871 · Satu Mare 735 · Bistrița-Năsăud 303
 Germania	22.285	47.876	2,15	Cluj 12.632 · Bihor 4.932 · Maramureș 2.406 · Satu Mare 1.193 · Bistrița-Năsăud 803 · Sălaj 319
 Italia	15.755	29.721	1,89	Cluj 9.594 · Bihor 3.523 · Maramureș 1.395 · Satu Mare 550 · Bistrița-Năsăud 362 · Sălaj 331
 Polonia	10.752	17.752	1,65	Cluj 5.385 · Bihor 3.206 · Maramureș 1.524 · Sălaj 294 · Bistrița-Năsăud 213 · Satu Mare 130
 Regatul Unit	9.745	19.236	1,97	Cluj 7.092 · Bihor 1.504 · Maramureș 882 · Bistrița-Năsăud 125 · Satu Mare 115 · Sălaj 27
 Franța	9.705	20.058	2,07	Cluj 6.034 · Bihor 1.679 · Maramureș 1.103 · Satu Mare 443 · Sălaj 321 · Bistrița-Năsăud 125
 Israel	8.576	20.493	2,39	Cluj 6.532 · Bihor 1.354 · Maramureș 533 · Bistrița-Năsăud 102 · Satu Mare 28 · Sălaj 27
 SUA	8.177	19.612	2,40	Cluj 5.576 · Bihor 1.686 · Maramureș 500 · Satu Mare 194 · Bistrița-Năsăud 138 · Sălaj 83

Tabelul 11. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2022

REVENIREA UNGARIEI PE PRIMA POZIȚIE

Ungaria redevine principala piață emitentă, cu 24.417 sosiri, depășind Germania. Germania generează însă mai multe înnoptări, pe fondul unei DMS mai ridicate, de 2,15 zile.

CONSOLIDAREA CERERII ÎN CLUJ

Cluj reprezintă principala destinație pentru toate cele opt piețe analizate. Concentrarea este deosebit de ridicată pentru Regatul Unit și Israel, în timp ce Bihor continuă să atragă volume importante din Ungaria și Germania.

ISRAEL ȘI SUA – ȘEDERI MAI LUNGI

SUA și Israel se diferențiază de principalele piețe europene prin cele mai ridicate valori ale DMS, de 2,40, respectiv 2,39 zile, deși ocupă poziții inferioare în clasamentul după sosiri.

Primele poziții rămân ocupate de piețele europene tradiționale, însă Israel intră în primele opt piețe emitente și, alături de SUA, generează șederi mai lungi decât piețele cu cele mai mari volume. Evoluția evidențiază faptul că revenirea cererii externe nu s-a produs uniform între piețe și nici exclusiv prin refacerea structurii existente înainte de pandemie. La nivel județean apar diferențe care nu sunt vizibile în clasamentul regional. În Bistrița-Năsăud, Ucraina ocupă prima poziție în anul 2022, cu 1.434 de sosiri. Poziția trebuie interpretată însă în contextul particular al anului 2022, datele statistice nepermițând separarea fluxurilor strict turistice de alte forme de mobilitate asociate contextului geopolitic.

2023

Țara de origine	Sosiri	Înnoptări	DMS	Distribuția sosirilor pe județe
 Germania	27.327	58.185	2,13	Cluj 16.019 · Bihor 5.638 · Maramureș 3.152 · Satu Mare 1.135 · Bistrița-Năsăud 1.118 · Sălaj 265
 Ungaria	27.327	48.498	1,77	Cluj 16.214 · Bihor 7.759 · Maramureș 1.465 · Sălaj 800 · Satu Mare 762 · Bistrița-Năsăud 327
 Italia	19.496	36.523	1,87	Cluj 13.175 · Bihor 3.276 · Maramureș 1.530 · Satu Mare 583 · Bistrița-Năsăud 495 · Sălaj 437
 Polonia	15.622	26.655	1,71	Cluj 7.317 · Bihor 5.037 · Maramureș 2.329 · Bistrița-Năsăud 452 · Sălaj 311 · Satu Mare 176
 SUA	12.421	28.130	2,26	Cluj 8.754 · Bihor 2.121 · Maramureș 1.188 · Satu Mare 172 · Bistrița-Năsăud 112 · Sălaj 74
 Franța	11.792	24.849	2,11	Cluj 7.704 · Bihor 1.683 · Maramureș 1.114 · Satu Mare 626 · Sălaj 459 · Bistrița-Năsăud 206
 Regatul Unit	11.157	24.406	2,19	Cluj 8.545 · Bihor 1.450 · Maramureș 867 · Bistrița-Năsăud 144 · Satu Mare 115 · Sălaj 36
 Israel	9.237	21.584	2,34	Cluj 6.580 · Bihor 1.691 · Maramureș 874 · Bistrița-Năsăud 33 · Satu Mare 33 · Sălaj 26

Tabelul 12. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2023

1

DOUĂ PIEȚE, ACELAȘI VOLUM

Ungaria redevine principala piață emitentă, cu 24.417 sosiri, depășind Germania. Germania generează însă mai multe înnoptări, pe fondul unei DMS mai ridicate, de 2,15 zile.

2

POLONIA - DISTRIBUȚIE MAI ECHILIBRATĂ

Spre deosebire de majoritatea piețelor analizate, puternic concentrate în Cluj, cererea din Polonia este distribuită mai echilibrat între Cluj, Bihor și Maramureș, care cumulează cea mai mare parte a sosirilor.

3

ISRAEL - CEA MAI RIDICATĂ DMS

Israel înregistrează cea mai ridicată DMS dintre primele opt piețe, de 2,34 zile, urmat de SUA, cu 2,26 zile, deși ambele piețe au volume de sosiri considerabil mai reduse decât Germania și Ungaria.

Situația este evidentă în Sălaj, unde Ungaria generează 800 de sosiri și 1.332 de înnoptări, în timp ce Franța, cu numai 459 de sosiri, generează 2.395 de înnoptări. DMS de 5,22 zile a pieței franceze indică un profil distinct al șederii, care trebuie însă interpretat cu prudență în contextul volumului redus al fluxului.

2024

Țara de origine	Sosiri	Înnoptări	DMS	Distribuția sosirilor pe județe
 Germania	31.852	64.133	2,01	Cluj 18.479 · Bihor 6.792 · Maramureș 3.489 · Bistrița-Năsăud 1.471 · Satu Mare 1.238 · Sălaj 383
 Ungaria	29.232	54.190	1,85	Cluj 15.948 · Bihor 9.364 · Maramureș 1.839 · Sălaj 1.047 · Satu Mare 751 · Bistrița-Năsăud 283
 Italia	18.961	35.644	1,88	Cluj 10.723 · Bihor 4.361 · Maramureș 1.809 · Bistrița-Năsăud 816 · Satu Mare 742 · Sălaj 510
 Polonia	18.502	31.071	1,68	Cluj 7.564 · Bihor 7.355 · Maramureș 2.590 · Bistrița-Năsăud 396 · Sălaj 387 · Satu Mare 210
 SUA	13.273	29.782	2,24	Cluj 9.737 · Bihor 2.196 · Maramureș 933 · Bistrița-Năsăud 180 · Satu Mare 157 · Sălaj 70
 Franța	12.397	25.295	2,04	Cluj 7.729 · Bihor 1.901 · Maramureș 1.288 · Satu Mare 658 · Sălaj 419 · Bistrița-Năsăud 402
 Regatul Unit	11.647	25.182	2,16	Cluj 8.847 · Bihor 1.590 · Maramureș 816 · Bistrița-Năsăud 238 · Satu Mare 100 · Sălaj 56
 Spania	8.767	16.189	1,85	Cluj 6.294 · Maramureș 1.107 · Bistrița-Năsăud 624 · Bihor 588 · Sălaj 113 · Satu Mare 41

Tabelul 13. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2024

1

PRINCIPALELE PIEȚE EMITENTE

Germania reprezintă principala piață emitentă în 2024, cu 31.852 de sosiri și 64.133 de înnoptări. Ungaria ocupă poziția a doua, cu 29.232 de sosiri, menținând o prezență importantă în Cluj și Bihor.

2

DISTRIBUȚIE TERITORIALĂ ECHILIBRATĂ

Polonia prezintă cea mai echilibrată distribuție între principalii poli regionali: Cluj înregistrează 7.564 de sosiri, iar Bihor 7.355. Diferența dintre cele două județe este de numai 209 sosiri.

3

PIEȚELE CU DMS MAI LUNGI SE SCHIMBĂ

SUA și Regatul Unit înregistrează cele mai ridicate DMS dintre primele opt piețe, de 2,24, respectiv 2,16 zile, în timp ce Germania, deși ocupă prima poziție ca volum, înregistrează 2,01 zile.

Evoluția din 2024 nu constă doar într-o creștere a volumului unor piețe, ci și într-o modificare a distribuției acestora în interiorul regiunii. **Cazul Poloniei este relevant:** apropierea aproape completă dintre volumele înregistrate în Cluj și Bihor indică o consolidare a celui de-al doilea pol de atracție pentru această piață, diferită de concentrarea puternică în Cluj observată pentru majoritatea celorlalte piețe.

2025

Țara de origine	Sosiri	Înnoptări	DMS	Distribuția sosirilor pe județe
 Ungaria	34.380	62.737	1,82	Cluj 17.645 · Bihor 11.946 · Maramureș 2.566 · Sălaj 976 · Satu Mare 891 · Bistrița-Năsăud 356
 Germania	32.861	66.376	2,02	Cluj 19.058 · Bihor 7.078 · Maramureș 3.419 · Bistrița-Năsăud 1.652 · Satu Mare 1.275 · Sălaj 379
 Polonia	20.371	33.891	1,66	Cluj 8.225 · Bihor 8.180 · Maramureș 2.806 · Bistrița-Năsăud 473 · Sălaj 436 · Satu Mare 251
 Italia	19.446	38.831	2,00	Cluj 11.610 · Bihor 3.772 · Maramureș 2.100 · Bistrița-Năsăud 854 · Satu Mare 619 · Sălaj 491
 SUA	13.323	31.057	2,33	Cluj 9.990 · Bihor 2.018 · Maramureș 900 · Bistrița-Năsăud 190 · Satu Mare 153 · Sălaj 72
 Franța	12.896	26.071	2,02	Cluj 8.429 · Bihor 1.833 · Maramureș 1.364 · Satu Mare 581 · Sălaj 370 · Bistrița-Năsăud 319
 Regatul Unit	11.535	24.716	2,14	Cluj 9.078 · Bihor 1.487 · Maramureș 646 · Bistrița-Năsăud 146 · Satu Mare 99 · Sălaj 79
 Spania	11.139	19.621	1,76	Cluj 7.503 · Maramureș 1.433 · Bistrița-Năsăud 1.233 · Bihor 779 · Sălaj 129 · Satu Mare 62

Tabelul 14. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2025

1 VOLUMUL CERERII EXTERNE

Ungaria și Germania rămân principalele piețe externe, cu 34.380 și 32.861 de sosiri. Germania generează însă mai multe înnoptări, 66.376 față de 62.737, pe fondul unei DMS mai ridicate.

2 DISTRIBUȚIA PIEȚEI POLONEZE

Fluxurile din Polonia sunt distribuite aproape egal între Cluj și Bihor, cu 8.225, respectiv 8.180 de sosiri. Maramureș reprezintă al treilea județ ca importanță, cu 2.806 sosiri.

3 DURATA ȘEDERII

SUA înregistrează cea mai ridicată DMS dintre primele opt piețe, de 2,33 zile, urmată de Regatul Unit, cu 2,14 zile. Polonia prezintă cea mai redusă valoare, de 1,66 zile.

Distribuția teritorială evidențiază și profiluri distincte față de modelul dominant Cluj-Bihor. În cazul Spaniei, după Cluj, cele mai importante volume sunt înregistrate în **Maramureș și Bistrița-Năsăud**, cu 1.433 și 1.233 de sosiri, în timp ce Bihor atrage 779 de sosiri. Piața spaniolă se diferențiază astfel printr-o prezență relativ mai importantă în nordul și estul regiunii.

Concluzii cu relevanță directă pentru strategia de adresare a piețelor

1

Cea mai importantă limitare a capacității actuale de planificare turistică regională nu este lipsa de atractivitate a destinației, ci lipsa datelor necesare pentru valorificarea eficientă a acesteia. Datele INS privind sosirile și înnoptările pe piețe de origine oferă o imagine cantitativă relevantă asupra dimensiunii și evoluției fluxurilor turistice, însă nu răspund unor întrebări esențiale pentru fundamentarea politicilor publice și a investițiilor în turism: care sunt motivațiile reale de călătorie, ce produse și experiențe caută vizitatorii, care este nivelul cheltuielilor realizate în destinație, cât de satisfăcuți sunt turiștii și în ce măsură intenționează să revină sau să recomande regiunea altor potențiali vizitatori. În absența acestor informații, prioritizarea investițiilor, alocarea resurselor de promovare și dezvoltarea produselor turistice se realizează predominant pe baza ofertei existente, și mai puțin pe baza cererii efective.

2

Introducerea unui sistem regional de monitorizare a turismului internațional, care să completeze datele statistice existente cu informații privind profilul, comportamentul și nivelul de satisfacție al vizitatorilor, reprezintă o condiție esențială pentru fundamentarea deciziilor strategice și pentru orientarea dezvoltării turistice către creșterea valorii economice generate de acest sector.

3

Analiza piețelor de origine evidențiază faptul că dezvoltarea viitoare a turismului internațional în Regiune va depinde într-o măsură tot mai mare de capacitatea destinației de a răspunde unor interese și motivații specifice de călătorie. Diversitatea piețelor emitente analizate sugerează existența unei cereri pentru experiențe asociate patrimoniului cultural și istoric, turismului balnear și de sănătate, naturii și activităților outdoor, gastronomiei locale, turismului urban și experiențelor bazate pe identitatea locală. În acest context, avantajul competitiv al regiunii nu derivă exclusiv din existența unor resurse turistice valoroase, ci din capacitatea de a le integra în produse coerente, diferențiate și comercializabile pe piețele internaționale.

4

Deși regiunea dispune de un patrimoniu cultural și natural diversificat, valorificarea acestuia rămâne neuniformă, iar dezvoltarea unor produse turistice tematice și de nișă este încă limitată în raport cu potențialul existent. Circuitele culturale și patrimoniale, rutele gastronomice, produsele de wellness și sănătate, experiențele bazate pe natură și turism activ sau itinerarele tematice asociate patrimoniului multicultural reprezintă direcții cu potențial ridicat de dezvoltare, capabile să contribuie la creșterea duratei medii a sejurului, la extinderea sezonului turistic și la sporirea valorii economice generate de vizitatorii internaționali.

5

Pentru a obține rezultate consistente pe piețele externe, dezvoltarea produselor turistice trebuie corelată cu profilul principalelor piețe emitente, cu tendințele europene de consum turistic și cu avantajele competitive reale ale regiunii. În paralel, creșterea competitivității internaționale a destinației necesită investiții în interpretarea patrimoniului, dezvoltarea conținutului de promovare adaptat piețelor țintă și consolidarea vizibilității internaționale a produselor și destinațiilor turistice regionale.

Tipologii de turiști

Datele statistice disponibile permit caracterizarea cererii turistice în principal prin volumul sosirilor și al înnoptărilor, proveniența turiștilor, DMS și utilizarea structurilor de cazare. Acestea nu oferă însă informații directe privind motivația călătoriei, comportamentul de consum, nivelul cheltuielilor sau profilul socio-demografic al vizitatorilor. În consecință, nu pot fi delimitate statistic categorii distincte de turiști în funcție de motivația deplasării.

Tipologiile prezentate în continuare trebuie interpretate ca profiluri dominante ale cererii, rezultate din corelarea caracteristicilor fluxurilor turistice cu principalele produse și resurse ale destinațiilor regionale.

Conform INS [14], în anul 2025, la nivel național, 54,8% dintre turiștii nerezidenți cazați în structurile colective au călătorit în scop particular și 45,2% în scop profesional și de afaceri. Deși mai redus numeric, segmentul profesional și de afaceri a generat 53,4% din totalul cheltuielilor turiștilor nerezidenți.

Aceste rezultate constituie un reper național și nu pot fi extrapolate statistic asupra Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest.

La nivel regional pot fi delimitate patru profiluri principale: turism urban, de evenimente și servicii; turism balnear și wellness; turism cultural și rural; turism de natură și activități outdoor. Acestea nu sunt categorii exclusive, aceeași destinație putând răspunde simultan mai multor motivații de călătorie.

Profil asociat cererii	Teritorii în care este relevant	Elemente observabile/asociate
 Urban, evenimente și servicii	Bihor și Cluj	Cluj-Napoca și Oradea; volume ridicate ale cererii, sejururi relativ scurte, predominanța cazării hoteliere, funcții economice, universitare, culturale și de evenimente
 Balnear, sănătate și wellness	Bihor; secundar Bistrița-Năsăud și Satu Mare	Sânmartin/Băile Felix-Băile 1 Mai, Sângeorz-Băi, Tășnad; resurse balneare și, în unele destinații, DMS sensibil mai ridicată
 Cultural și rural	Maramureș; secundar Bistrița-Năsăud și Sălaj	patrimoniu material și imaterial, arhitectură tradițională, spațiu rural; relevanță mai ridicată a pensiunilor și agropensiunilor în anumite destinații
 Natură și activități outdoor	Maramureș, Bistrița-Năsăud, Bihor și areale montane din Cluj	zone montane și naturale, trasee și activități în aer liber; structură mai diversificată a cazării în unele destinații

Tabelul 15. Profiluri ale cererii turistice și distribuția teritorială asociată în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

[14] INS, cheltuieli turistice ale nerezidenților în România, în anul 2025

Profilul urban, de evenimente și servicii

Profilul urban este asociat în principal municipiilor Cluj-Napoca și Oradea, care se diferențiază la nivel regional atât prin volumul circulației turistice, cât și prin concentrarea funcțiilor economice, universitare, culturale și de servicii. În 2025, Cluj-Napoca a înregistrat 499.919 sosiri și 885.413 înnoptări, corespunzătoare unei durate medii a șederii de 1,77 nopți, iar Oradea 220.277 de sosiri și 375.156 de înnoptări, cu o DMS de 1,70 nopți. Valorile indică, în ambele cazuri, predominanța unor sejururi relativ scurte.

Structura cazării evidențiază o orientare puternică spre segmentul hotelier. În Cluj-Napoca, hotelurile au concentrat 328.454 de sosiri, reprezentând 65,70% din totalul înregistrat în municipiu. Alte 81.095 de sosiri (16,22%) au fost înregistrate în apartamente și camere de închiriat și 45.791 de sosiri (9,16%) în pensiuni turistice. În Oradea, concentrarea este mai accentuată, hotelurile înregistrând 190.730 de sosiri, respectiv 86,59% din totalul sosirilor din municipiu.

Cele două destinații prezintă astfel un model relativ apropiat din perspectiva duratei șederii, dar diferențe în ceea ce privește diversificarea structurilor de cazare utilizate. Funcțiile economice, universitare, culturale și de evenimente permit asocierea acestor fluxuri cu un profil urban diversificat, însă datele disponibile nu permit determinarea ponderii turiștilor care călătoresc pentru afaceri, evenimente, city-break sau alte motive.

În acest context, cercetarea INS privind cheltuielile turistice ale nerezidenților oferă doar un reper național. În anul 2025, 45,2% dintre nerezidenții cazați în structurile colective din România au călătorit în scop profesional și de afaceri, această categorie generând 53,4% din cheltuielile totale ale turiștilor nerezidenți. Rezultatele nu pot fi extrapolate asupra Cluj-Napoca sau Oradea.

Profilul balnear, de sănătate și wellness

Profilul balnear are cea mai clară expresie teritorială în Sânmartin, care include stațiunile Băile Felix și Băile 1 Mai, fiind prezent și în Sângeorz-Băi și Tășnad. Spre deosebire de profilul urban, datele evidențiază în unele dintre aceste destinații durate semnificativ mai mari ale șederii.

În 2025, Sânmartin a înregistrat 239.228 de sosiri și 876.236 de înnoptări, corespunzătoare unei DMS de 3,66 nopți, de peste două ori mai ridicată decât cea înregistrată în Oradea (1,70 nopți). Sângeorz-Băi a înregistrat 3.351 de sosiri și 19.997 de înnoptări, rezultând o DMS de 5,97 nopți. Volumul redus al sosirilor în Sângeorz-Băi impune însă prudență în compararea acestei valori cu destinațiile cu fluxuri turistice mult mai mari.

Tășnad prezintă un model diferit. Cele 21.196 de sosiri și 39.091 de înnoptări înregistrate în 2025 corespund unei DMS de 1,84 nopți, apropiată de valorile principalelor destinații urbane. Prin urmare, sejurul mai lung nu reprezintă o caracteristică uniformă a destinațiilor balneare din regiune, diferențele dintre Sânmartin, Sângeorz-Băi și Tășnad fiind semnificative.

Structura pe tipuri de cazare oferă informații suplimentare. În Sânmartin, hotelurile au înregistrat 176.340 de sosiri și 742.443 de înnoptări, corespunzătoare unei DMS de 4,21 nopți, și au concentrat 73,71% din totalul sosirilor. În Sângeorz-Băi, hotelurile au înregistrat 1.326 de sosiri și 16.757 de înnoptări, rezultând o DMS de 12,64 nopți. Valoarea trebuie interpretată în raport cu volumul redus al fluxurilor înregistrate în această categorie.

În Tășnad, hotelurile au înregistrat 6.277 de sosiri și 22.265 de înnoptări, cu o DMS de 3,55 nopți, în timp ce motelurile au înregistrat 7.190 de sosiri și 8.180 de înnoptări, cu o DMS de 1,14 nopți, iar pensiunile turistice 4.440 de sosiri și 4.895 de înnoptări, cu o DMS de 1,10 nopți. Structura internă a destinației explică astfel, în parte, valoarea relativ redusă a DMS totale.

Rezultatele indică existența unui model de ședere distinct în anumite destinații și structuri de cazare balneare, fără a permite însă identificarea motivului individual al deplasării. Conform clasificării utilizate de INS în cercetarea privind nerezidenții, tratamentul medical constituie un motiv distinct de călătorie.

Profilul cultural și rural

Profilul cultural și rural este asociat în special Maramureșului, unde patrimoniul material și imaterial, arhitectura vernaculară, patrimoniul UNESCO și caracterul rural al unei părți importante a teritoriului formează o ofertă distinctă. Elemente ale acestui profil sunt prezente și în Bistrița-Năsăud și Sălaj, precum și în areale rurale din celelalte județe.

Structura cazării permite observarea unor diferențe între destinațiile urbane și unele destinații rurale. Ocna Șugatag a înregistrat în 2025 12.918 sosiri și 30.612 înnoptări, corespunzătoare unei DMS de 2,37 nopți. Dintre acestea, pensiunile agroturistice au concentrat 10.158 sosiri, reprezentând 78,63% din totalul sosirilor, și 23.816 înnoptări, cu o DMS de 2,34 nopți.

Structura este diferită de cea a municipiului Baia Mare, unde în 2025 s-au înregistrat 85.657 de sosiri și 151.272 de înnoptări, cu o DMS de 1,77 nopți, iar hotelurile au concentrat cea mai mare parte a sosirilor. Diferențele evidențiază coexistența, chiar în interiorul aceluiași județ, a unor modele distincte de cazare și ședere asociate caracterului urban sau rural al destinațiilor.

Aceste rezultate susțin identificarea unui profil rural din perspectiva structurii efective a cazării, dar nu permit concluzia că patrimoniul, tradițiile, gastronomia sau experiența rurală constituie motivul principal al deplasării. Utilizarea unei pensiuni agroturistice reprezintă un comportament observabil al cererii; motivația turistului nu este însă înregistrată în datele teritoriale disponibile

Profilul de natură și activități outdoor

Profilul de natură și activități outdoor este asociat arealelor montane și naturale din Maramureș, Bistrița-Năsăud, Bihor și Cluj, pe fondul prezenței Munților Maramureșului, Munților Rodnei, Munților Apusenii, ariilor naturale protejate, zonelor carstice și rețelelor de trasee.

În cazul acestui profil, statisticile privind cazarea permit în principal observarea unei structuri mai diversificate a ofertei utilizate în unele destinații montane. În Borșa, în anul 2025, au fost înregistrate 31.439 de sosiri și 62.493 de înnoptări, corespunzătoare unei DMS de 1,99 nopți. Hotelurile au concentrat 15.676 de sosiri (49,86%), pensiunile turistice 7.268 de sosiri (23,12%), iar apartamentele și camerele de închiriat 6.161 de sosiri (19,60%). Pensiunile agroturistice au înregistrat 1.061 de sosiri, respectiv 3,37% din total, cu o DMS de 2,79 nopți.

Comparativ cu concentrarea puternică a cererii în hoteluri observată în destinațiile urbane, structura din Borșa este mai diversificată. Aceasta indică utilizarea mai multor forme de cazare în cadrul destinației, dar nu permite stabilirea activităților desfășurate de turiști. Datele disponibile nu permit cuantificarea persoanelor care practică drumeția, ciclismul, sporturile de iarnă sau alte activități în natură și nici asocierea acestor activități cu anumite piețe emitente. Prin urmare, dintre cele patru profiluri analizate, profilul de natură și outdoor este susținut în principal de caracteristicile ofertei teritoriale și de structura diversificată a cazării, și într-o măsură mai redusă de indicatori care descriu direct comportamentul cererii

Rezultatele arată totodată că profilurile turistice nu se suprapun limitelor județene. Bihorul include atât profilul urban al Oradei, cu o DMS de 1,70 nopți, cât și profilul balnear al Sânmartinului, cu 3,66 nopți. În Maramureș coexistă profilul urban al municipiului Baia Mare, profilul rural evidențiat în Ocna Șugatag și profilul montan al Borșei. Prin urmare, diferențierea cererii este mai adecvat analizată la nivelul tipurilor de destinații decât exclusiv la nivel județean.

Principala limitare rămâne lipsa datelor teritoriale privind motivul călătoriei, activitățile desfășurate la destinație, cheltuielile și caracteristicile socio-demografice ale turiștilor. Cercetarea INS privind nerezidenții arată că astfel de variabile sunt colectate la nivel național, inclusiv principalul motiv al deplasării, organizatorul călătoriei și mijlocul de transport. În consecință, cele patru profiluri identificate trebuie interpretate ca o tipologie funcțională bazată pe caracteristicile observabile ale cererii și ale destinațiilor, nu ca o segmentare a turiștilor după motivația individuală.

Comportament

Scopul vizitei - evidențe din teren

În prezent, competitivitatea unei destinații nu mai este evaluată exclusiv prin numărul de sosiri și înnoptări, ci și prin capacitatea acesteia de a răspunde diferitelor segmente de cerere, de a genera experiențe relevante și de a transforma vizitele în sejururi cu o valoare economică mai ridicată. În acest context, identificarea scopului călătoriei contribuie la înțelegerea comportamentului turiștilor și la adaptarea produselor turistice la evoluția cererii.

Valorile indică predominanța sejururilor de scurtă durată, sugerând că o parte importantă a vizitelor sunt concentrate pe experiențe punctuale, fără o valorificare extinsă a ofertei turistice locale.

Din perspectiva dezvoltării regionale, această situație evidențiază necesitatea dezvoltării unor produse turistice integrate și complementare, capabile să prelungească durata șederii și să crească valoarea economică generată de fiecare vizită. Analiza prezentată în I anterior a evidențiat existența unor diferențe între județe, însă modelul general al regiunii rămâne caracterizat de predominanța sejururilor scurte.

Situația este similară și în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, unde durata medie a sejurului a fost de 2,01 zile, valorile analizate în I precedent indicând predominanța sejururilor scurte, chiar dacă există diferențe între județe. Din perspectiva dezvoltării regionale, aceste rezultate evidențiază necesitatea dezvoltării unor produse turistice integrate și a unor experiențe capabile să prelungească durata șederii și să crească valoarea economică generată de fiecare vizită.

Datele statistice oficiale disponibile nu permit însă identificarea directă a scopului călătoriilor realizate în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, întrucât Institutul Național de Statistică nu publică informații privind distribuția vizitatorilor în funcție de motivul deplasării la nivel regional sau județean. În consecință, caracterizarea profilului cererii turistice nu poate fi fundamentată exclusiv pe baza indicatorilor statistici privind sosirile, înnoptările, durata medie a sejurului sau gradul de ocupare.

În lipsa unor date statistice oficiale privind scopul călătoriei la nivel regional, un reper util îl reprezintă Carta Albă a Turismului din România (2025). Cercetarea, fundamentată pe răspunsurile unui eșantion de întreprinderi mici și mijlocii din sectorul turistic, provenite din toate regiunile de dezvoltare ale României, oferă o perspectivă asupra principalelor motivații de călătorie identificate de operatorii din industrie. Deși rezultatele nu pot fi extrapolate direct la nivelul Regiunii și nu reprezintă un sondaj realizat în rândul turiștilor, acestea constituie un cadru orientativ pentru interpretarea profilului cererii turistice.

Potrivit cercetării, turismul de agrement reprezintă principala motivație a călătoriilor (56,41%), urmat de turismul rural și turismul de cunoaștere (câte 12,82% fiecare). Turismul de afaceri cumulează 7,69%, în timp ce turismul balnear și turismul de aventură reprezintă câte 5,13% din motivațiile identificate. Rezultatele sugerează o orientare predominantă către activități recreative, completată de un interes în creștere pentru experiențe autentice, patrimoniu și contactul cu natura.

Pentru completarea acestei limitări metodologice au fost realizate trei vizite de lucru în destinațiile Odoreu (județul Satu Mare), Beiuș (județul Bihor) și Tășnad (județul Satu Mare). Vizitele au inclus întâlniri și discuții cu reprezentanți ai administrației publice locale, ai organizațiilor și asociațiilor din domeniul turismului, proprietari de structuri de primire turistică, antreprenori și alți actori relevanți implicați în dezvoltarea turismului local. În cadrul acestor consultări au fost analizate principalele motivații de călătorie, profilul vizitatorilor, comportamentul de consum și particularitățile cererii turistice specifice fiecărei destinații. Informațiile prezentate în continuare au caracter calitativ și reflectă percepțiile și experiența practică a actorilor locali, fără a avea caracter statistic reprezentativ pentru întreaga regiune.

Discuțiile desfășurate în cadrul celor trei vizite au evidențiat existența unor profiluri distincte ale cererii turistice, determinate de specificul resurselor și produselor turistice locale.

În **Odoreu**, motivațiile de călătorie sunt puternic influențate de poziționarea comunei în proximitatea municipiului Satu Mare și a frontierelor cu Ungaria și Ucraina, ceea ce generează un număr semnificativ de vizitatori aflați în tranzit, inclusiv turiști care parcurg itinerarii moto din Slovacia, Polonia și Ucraina și români din diaspora aflați în deplasare spre sau dinspre țările de reședință. Totodată, operatorii locali au evidențiat existența unui segment format din muncitori care desfășoară activități temporare în zonă și utilizează structurile de cazare pentru perioade mai lungi. Pe lângă componenta de tranzit, destinația atrage vizitatori interesați de ecoturism și recreere în natură, în special în zona umedă restaurată de la Berindan – Ecocentrul Magia Someșului (ZEMS) –, apreciată pentru biodiversitate și activitățile de observare a păsărilor.

Cererea este completată de turiști care participă la evenimente private organizate în pensiunile locale, de vizitatori atrași de experiențele oferite de agro-pensiuni – precum prepararea magiunului de prune, participarea la experiențe gastronomice și etnografice specifice mediului rural, organizate în cadrul agro-pensiunilor, cât și de turiști care utilizează ștrandul AquaStar din municipiul Satu Mare, alegând cazarea în Odoreu datorită costurilor mai reduse.

Actorii locali au menționat, de asemenea, utilizarea neoficială a zonei lacului Berindan pentru campare, estimată la aproximativ 300 de persoane anual.

În **Tășnad**, consultările au evidențiat un profil al cererii mult mai omogen. Participanții au apreciat că aproximativ 90% dintre turiști aleg destinația datorită proprietăților terapeutice ale apei termale, tratamentul balnear reprezentând principala motivație a călătoriei. Alte motive frecvent invocate sunt tarifele accesibile și evenimentele organizate în incinta ștrandului, precum concerte, spectacole folclorice, festivaluri sau petreceri tematice. Profilul vizitatorilor este dominat de persoane cu vârsta de peste 55-60 de ani, care efectuează sejururi de 5-7 zile, în special în lunile de toamnă, când nivelul de ocupare și tarifele sunt mai reduse.

Un al doilea segment este reprezentat de familii și persoane cu vârste între 35 și 40 de ani, care aleg destinația pentru agrement și petrec, în medie, aproximativ 3 zile. Potrivit estimărilor formulate de participanți, aproximativ 80% dintre turiști revin periodic în stațiune, ceea ce indică un grad ridicat de fidelizare. Din punctul de vedere al provenienței, predomină turiștii din Regiunea și județul Mureș, urmați de românii din diaspora, în timp ce turiștii străini reprezintă un segment redus, provenind în principal din Ungaria și Polonia.

În **Beiuș**, actorii locali au evidențiat faptul că destinația funcționează în principal ca punct de acces către zona montană a Apusenilor, majoritatea vizitatorilor aflându-se în tranzit spre Padiș, peșterile și alte atracții naturale din împrejurimi. Motivațiile predominante sunt asociate explorării naturii, drumețiilor, vizitării peșterilor și experiențelor gastronomice locale, atât în rândul turiștilor români, cât și al celor străini.

Participanții au apreciat că aproximativ 10% dintre vizitatori provin din străinătate, în special din Polonia, Ungaria și Cehia, iar în zona Padiș aproximativ 70% dintre turiștii străini sunt cetățeni maghiari. Această percepție trebuie însă interpretată cu prudență, întrucât informațiile au caracter calitativ și reflectă percepția actorilor locali, ceea ce poate sugera că o parte dintre aceștia utilizează localitatea exclusiv ca punct de tranzit sau aleg cazarea în alte destinații din apropiere. Consultările au mai evidențiat faptul că durata medie a șederii este de 1-2 nopți în Beiuș și de 2-4 nopți în Padiș, majoritatea vizitatorilor deplasându-se cu autoturismul personal. Totodată, participanții au apreciat că între 20% și 30% dintre turiști își exprimă intenția de a reveni în destinație, ceea ce reflectă existența unui potențial de fidelizare, în special în rândul celor interesați de turismul activ și de experiențele autentice.

Rezervare

Modalitatea de rezervare a serviciilor turistice reprezintă un element relevant în analiza comportamentului de consum al turiștilor și a modului de distribuție a produselor turistice. Evoluția tehnologiilor digitale și extinderea platformelor online au modificat semnificativ procesul de planificare și achiziție a călătoriilor, oferind turiștilor

acces rapid la informații, posibilitatea comparării ofertelor și efectuarea rezervărilor prin intermediul unor canale variate.

Importanța canalelor digitale de rezervare este evidențiată și de datele publicate de Eurostat [15], care monitorizează evoluția rezervărilor realizate prin principalele platforme online de cazare.

Cu toate acestea, la nivelul României nu sunt disponibile statistici oficiale care să evidențieze distribuția rezervărilor în funcție de canalul utilizat, iar astfel de informații nu sunt colectate nici la nivel regional. În consecință, analiza modalităților de rezervare pentru Regiunea se bazează pe tendințele observate la nivel european, completate, acolo unde este posibil, cu informații provenite din studii de piață și din surse specializate privind comportamentul consumatorilor de servicii turistice.

Inflație și scumpiri în lanț

În contextul sectorului turistic, evoluția inflației reprezintă un factor cu potențial impact atât asupra costurilor de operare ale operatorilor economici, cât și asupra cheltuielilor suportate de turiști pentru servicii precum cazarea, alimentația publică și transportul. Eurostat arată că prețurile pachetelor turistice din UE au crescut începând din august 2021 cu un ritm de peste 10% în 2022 și 2023. Pentru pachetele turistice interne, rata anuală a depășit 20% în șapte luni din 2023. Acest indicator evidențiază faptul că presiunile inflaționiste s-au reflectat direct în prețul unor produse turistice complexe, care includ mai multe servicii, precum transportul, cazarea și alte activități [16].

Transportul aerian a înregistrat variații mai puternice, conform Eurostat, în mai 2023, prețurile transportului aerian erau cu 18,4% mai ridicate decât în aceeași lună din anul precedent. După o perioadă de scădere, inflația pentru transportul aerian a ajuns din nou la 10,0% în noiembrie 2024 și la 13,8% în aprilie 2025. Aceste date indică faptul că transportul poate reprezenta una dintre componentele cele mai instabile ale costului total al unei călătorii [17].

OECD evidențiază faptul că evoluția prețurilor energiei și alimentelor influențează în mod direct costurile transportului, cazării și serviciilor de ospitalitate. Prin urmare, transmiterea inflației în turism nu se produce numai prin creșterea prețurilor finale, ci și prin majorarea costurilor intermediare suportate de operatori [18].

Evoluția evidențiază menținerea unui nivel al creșterii prețurilor superior celui înregistrat înainte de 2021, inclusiv după reducerea semnificativă față de maximul atins în 2022. Din perspectiva analizei cererii turistice, evoluția generală a prețurilor constituie un element relevant pentru contextul economic în care se formează și se manifestă consumul turistic. Totuși, datele privind IPC nu permit, în mod individual, stabilirea unei relații cauzale între evoluția inflației și modificările cererii turistice, aceasta fiind influențată de un ansamblu mai larg de factori economici.

Structura

Analiza produselor turistice regionale urmărește principalele forme de turism relevante pentru Regiune: City Break, turism cultural, montan, wellness și balnear, rural, outdoor și adventure, ecoturism, turism religios, precum și turism asociat evenimentelor și festivalurilor. Pentru fiecare dintre acestea sunt analizate, în funcție de datele disponibile, resursele și infrastructura existente, distribuția în teritoriu, cererea turistică, principalele limitări și posibilitățile de dezvoltare.

Nivelul de detaliu diferă de la un produs turistic la altul, în funcție de informațiile disponibile. Acolo unde datele permit, analiza resurselor și infrastructurii este completată cu indicatori privind sosirile, înnoptările, durata medie a șederii și sezonabilitatea. Pentru alte produse turistice, datele disponibile permit doar prezentarea resurselor și a infrastructurii, fără a putea măsura în mod direct numărul turiștilor atrași de acestea.

Această limitare este importantă deoarece statisticile oficiale arată unde sunt cazați turiștii, dar nu și motivul pentru care aceștia călătoresc sau obiectivul turistic pe care îl vizitează.

[15] Eurostat, „Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion”, 1 aprilie 2026, date aferente anului 2025, disponibile la: Eurostat – Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion

[16] Eurostat, „Package holidays prices continued to increase in 2024”, 30 august 2024

De exemplu, numărul de sosiri într-o anumită localitate poate descrie amploarea activității turistice din destinație, dar nu poate fi atribuit în totalitate turismului cultural, montan sau unui alt produs turistic. În plus, formele de turism se pot suprapune și pot utiliza aceleași resurse sau infrastructuri.

Prin urmare, analiza urmărește să arate cât de dezvoltate sunt în prezent principalele produse turistice ale Regiunii, cum sunt distribuite în teritoriu și care sunt principalele limitări și posibilități de dezvoltare. Piețele țintă și potențialul de dezvoltare sunt analizate numai acolo unde informațiile disponibile permit formularea unor concluzii susținute de date.

City-break

Produsul turistic de tip City Break reprezintă o formă specifică a turismului urban, asociată călătoriilor de agrement de scurtă durată, concentrate într-o destinație urbană. Întrucât statisticile oficiale privind circulația turistică nu permit identificarea directă a motivației călătoriei, analiza nu urmărește cuantificarea numărului de turiști care practică efectiv acest tip de turism, ci evaluarea caracteristicilor cererii și a condițiilor de accesibilitate relevante pentru dezvoltarea produselor turistice de tip City Break. Analiza comparativă este realizată pentru anul 2025 și vizează Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare și Satu Mare, selectate pentru această analiză pe baza existenței unui aeroport care asigură servicii comerciale de transport aerian de pasageri.

Produsul turistic de tip City Break reprezintă o formă specifică a turismului urban, asociată călătoriilor de agrement de scurtă durată, concentrate într-o destinație urbană. Întrucât statisticile oficiale privind circulația turistică nu permit identificarea directă a motivației călătoriei, analiza nu urmărește cuantificarea numărului de turiști care practică efectiv acest tip de turism, ci evaluarea caracteristicilor cererii și a condițiilor de accesibilitate relevante pentru dezvoltarea produselor turistice de tip City Break. Analiza comparativă este realizată pentru anul 2025 și vizează Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare și Satu Mare, selectate pentru această analiză pe baza existenței unui aeroport care asigură servicii comerciale de transport aerian de pasageri.

Pentru caracterizarea cererii sunt utilizați indicatori privind sosirile și înnoptările turistice, durata medie a șederii, ponderea turiștilor nerezidenți și principalele țări de proveniență ale acestora. Acești indicatori sunt completați cu informații privind conectivitatea aeriană regulată și, acolo unde poziționarea teritorială o justifică, accesibilitatea transfrontalieră terestră.

Durata redusă a șederii este tratată ca o caracteristică compatibilă cu turismul urban de scurtă durată, fără a fi utilizată pentru atribuirea automată a fluxurilor turistice produsului City Break. În mod similar, traficul aeroportuar este utilizat exclusiv ca indicator al accesibilității destinației, întrucât acesta include atât fluxuri incoming, cât și outgoing și nu permite diferențierea pasagerilor în funcție de motivația turistică a călătoriei.

Profilul cererii turistice în centrele urbane analizate

Durata redusă a șederii este tratată ca o caracteristică compatibilă cu turismul urban de scurtă durată, fără a fi utilizată pentru atribuirea automată a fluxurilor turistice produsului City Break. În mod similar, traficul aeroportuar este utilizat exclusiv ca indicator al accesibilității destinației, întrucât acesta include atât fluxuri incoming, cât și outgoing și nu permite diferențierea pasagerilor în funcție de motivația turistică a călătoriei. În anul 2025, cele patru centre urbane analizate au înregistrat diferențe semnificative atât în ceea ce privește volumul circulației turistice, cât și gradul de internaționalizare a cererii. Cluj-Napoca concentrează cel mai mare volum, cu 499.919 sosiri și 885.413 înnoptări, urmat de Oradea, cu 220.277 sosiri și 375.156 înnoptări.

[17] Eurostat, „Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion”, 1 aprilie 2026, date aferente anului 2025, disponibile la: Eurostat – Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion

[18] OECD, Tourism Trends and Policies 2024, OECD Publishing, Paris, 2024, disponibil [aici](#)

[19] INS, IPC – serie de date anuale

La niveluri considerabil mai reduse se situează Baia Mare, cu 80.298 de sosiri și 142.682 de înnoptări, și Satu Mare, cu 64.420 de sosiri și 78.747 de înnoptări.

Municipiu	Sosiri	Înnoptări	DMS (nopti)	Sosiri nerezidenți	Pondere nerezidenți	DMS rezidenți	DMS nerezidenți
Cluj-Napoca	499.919	885.413	1,77	132.396	26,5%	1,68	2,03
Oradea	220.277	375.156	1,70	43.574	19,8%	1,60	2,11
Baia Mare	80.298	142.682	1,78	10.484	13,1%	1,74	2,01
Satu Mare	64.420	78.747	1,22	6.879	10,7%	1,14	1,94

Tabelul 16. Indicatori ai cererii turistice în principalele centre urbane din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025. Date INS, TUR104H și TUR105H, 2025.

Din perspectiva duratei șederii, toate cele patru municipii prezintă valori medii sub două nopti, caracteristice unei cereri turistice bazate predominant pe șederi de scurtă durată. Baia Mare înregistrează cea mai ridicată durată medie a șederii, de 1,78 nopti, urmată îndeaproape de Cluj-Napoca (1,77) și Oradea (1,70). Satu Mare se diferențiază printr-o valoare considerabil mai redusă, de 1,22 nopti.

Aceste valori sunt compatibile cu profilul turismului de tip City Break, caracterizat prin sejururi scurte, însă nu permit cuantificarea directă a acestui segment. DMS rezultă din ansamblul fluxurilor turistice înregistrate în structurile de cazare, indiferent de motivația deplasării. Prin urmare, valorile reduse pot reflecta concomitent călătoriile de agrement, deplasări profesionale, participarea la evenimente, vizite sau alte forme.

Un element comun celor patru municipii este durata mai mare a șederii nerezidenților comparativ cu rezidenții. În 2025, nerezidenții au înregistrat o durată medie de 2,03 nopti în Cluj-Napoca, 2,11 nopti în Oradea, 2,01 nopti în Baia Mare și 1,94 nopti în Satu Mare. În cazul rezidenților, valorile au fost de 1,68, 1,60, 1,74 și, respectiv, 1,14 nopti.

Diferența este relevantă pentru evaluarea produsului City Break: deși cererea internă este majoritară în toate cele patru municipii, segmentul internațional generează șederi sistematic mai lungi. Cea mai mare durată medie a șederii nerezidenților este înregistrată în Oradea (2,11 nopti), chiar dacă municipiul are o pondere a cererii internaționale inferioară celei din Cluj-Napoca.

În ansamblu, datele indică existența unui profil de sejur urban scurt în toate cele patru centre analizate, dar și diferențe importante în dimensiunea și structura cererii. Cluj-Napoca se detașează prin volumul fluxurilor și prin ponderea mai ridicată a nerezidenților, în timp ce Oradea prezintă un volum inferior, dar o componentă internațională relevantă și cea mai ridicată durată medie a șederii nerezidenților. Baia Mare și Satu Mare înregistrează volume și ponderi ale cererii internaționale mai reduse.

Aceste diferențe nu permit stabilirea gradului de dezvoltare a produsului City Break. Pentru o astfel de evaluare, caracteristicile cererii trebuie analizate împreună cu piețele externe de proveniență și accesibilitatea directă a destinațiilor, aspecte abordate în continuare.

MUNICIPIU	PRINCIPALELE PIEȚE EXTERNE	CONEXIUNI DIRECTE
Cluj-Napoca	Germania (17.663), Ungaria (10.973), Italia (10.514), SUA (9.593), Regatul Unit (8.560), Franța (7.903), Spania (6.951), Polonia (6.260)	Germania, Italia, Regatul Unit, Franța, Spania, Polonia
Oradea	Ungaria (6.800), Germania (5.738), Polonia (5.710), Italia (2.762), Slovacia (2.530), SUA (1.757), Austria (1.689), Franța (1.569), Regatul Unit (1.251)	Germania, Polonia, Regatul Unit
Baia Mare	Germania (1.537), Ungaria (1.079), Polonia (983), Italia (899), Ucraina (861), Austria (628), Spania (534), Franța (382)	Franța
Satu Mare	Germania (1.142), Ungaria (800), Austria (642), Italia (536), Franța (475)	Niciuna dintre principalele cinci piețe*

Tabelul 17. Principalele piețe turistice externe și conexiunile aeriene directe ale centrelor urbane analizate, 2025

Cluj-Napoca prezintă cea mai extinsă suprapunere între principalele piețe externe și conectivitatea aeriană directă. Șase dintre cele opt piețe externe evidențiate – Germania, Italia, Regatul Unit, Franța, Spania și Polonia – beneficiau în 2025 de cel puțin o conexiune aeriană regulată directă. În cazul unor piețe precum Germania și Italia, accesibilitatea era susținută de conexiuni cu mai multe orașe.

Oradea prezintă un profil intermediar în această analiză. Germania și Polonia, a doua și a treia piață externă după numărul sosirilor, erau conectate direct prin München și Varșovia, iar conexiunea cu Londra asigură acces direct din Regatul Unit. În schimb, Ungaria, principala piață externă, nu era deservită de o conexiune aeriană. Această situație trebuie interpretată în raport cu poziționarea transfrontalieră și accesibilitatea terestră față de Ungaria.

În Baia Mare și Satu Mare, suprapunerea dintre principalele piețe externe și conectivitatea aeriană directă este mai redusă. În Baia Mare, conexiunea cu Paris deservea piața franceză, care se situa însă sub principalele piețe externe ale municipiului după numărul sosirilor. În Satu Mare, conexiunea regulată cu Londra-Luton nu corespundea niciuneia dintre principalele cinci piețe externe, iar proximitatea față de Ungaria introduce, și în acest caz, o componentă importantă de accesibilitate terestră. Existența unei conexiuni directe nu demonstrează utilizarea acesteia de către turiștii înregistrați în structurile de cazare și nici motivația de tip City Break a deplasării. Datele disponibile permit identificarea unei relații de compatibilitate între accesibilitatea destinației și structura cererii externe, dar nu permit stabilirea unei relații cauzale între conectivitatea aeriană și volumul sosirilor turistice.

Poziționarea centrelor urbane din perspectiva produsului City Break

Municipiul Cluj-Napoca concentrează cel mai mare volum al cererii dintre cele patru centre, cu 499.919 sosiri în 2025, precum și cea mai ridicată pondere a nerezidenților, de 26,5%. DMS este de 1,77 nopți la nivelul cererii totale și de 2,03 nopți în cazul nerezidenților. Aceste caracteristici sunt susținute de o rețea aeriană internațională diversificată, care include conexiuni directe cu șase dintre principalele opt piețe externe identificate în structurile de cazare. Din perspectiva indicatorilor analizați, Cluj-Napoca prezintă astfel cele mai favorabile condiții dintre cele patru centre pentru susținerea unui produs City Break orientat inclusiv către piețele internaționale.

Oradea înregistrează un profil distinct, caracterizat printr-un volum de 220.277 de sosiri, o pondere a nerezidenților de 19,8% și o durată medie a șederii de 1,70 nopți. Nerezidenții înregistrează, dintre cele patru municipii, cea mai ridicată DMS, de 2,11 nopți. Conectivitatea aeriană internațională este mai restrânsă decât în cazul Cluj-Napoca, dar include legături directe cu Germania, Polonia și Regatul Unit. În același timp, poziționarea în proximitatea frontierei cu Ungaria este relevantă în raport cu faptul că aceasta reprezintă principala piață externă a municipiului. Prin urmare, profilul Oradei trebuie evaluat prin combinarea accesibilității aeriene cu cea terestră transfrontalieră.

Baia Mare înregistrează 80.298 de sosiri și o durată medie a șederii de 1,78 nopți, apropiată de cea observată în Cluj-Napoca. Componenta internațională este însă mai redusă, nerezidenții reprezentând 13,1% din totalul sosirilor. Deși durata medie a șederii nerezidenților ajunge la 2,01 nopți, conectivitatea aeriană internațională directă este limitată, iar suprapunerea acesteia cu principalele piețe externe este redusă. Din perspectiva indicatorilor analizați, principala diferență față de Cluj-Napoca și Oradea nu este durata șederii, ci dimensiunea mai redusă a cererii internaționale și accesibilitatea aeriană externă mai restrânsă.

Satu Mare prezintă cel mai redus volum al cererii dintre cele patru municipii analizate, cu 64.420 de sosiri, precum și cea mai mică pondere a nerezidenților, de 10,7%. DMS totală de 1,22 nopți este semnificativ inferioară valorilor înregistrate în celelalte trei centre. Această valoare indică șederi foarte scurte, dar nu poate fi interpretată, în absența informațiilor privind motivația deplasării, drept dovadă a unei dezvoltări mai accentuate a produsului City Break. Conectivitatea aeriană internațională directă a fost limitată la ruta Londra-Luton, fără o corespondență semnificativă cu principalele piețe externe înregistrate în structurile de cazare.

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului

Rezultatele trebuie interpretate în raport cu limitele datelor disponibile. Statisticile privind sosirile și înnoptările nu identifică motivația călătoriei și nu permit separarea turiștilor de agrement de persoanele care călătoresc în scop profesional, pentru participarea la evenimente, vizite sau alte motive. În același timp, statisticile aeroportuare nu permit asocierea directă a pasagerilor cu turiștii înregistrați în structurile de cazare. Datele disponibile nu permit, prin urmare, cuantificarea dimensiunii efective a segmentului City Break în cele patru municipii.

Din perspectiva dezvoltării produsului, analiza indică necesitatea diferențierii intervențiilor în funcție de profilul fiecărui centru urban. Pentru Cluj-Napoca, baza de cerere internațională și conectivitatea existentă susțin posibilitatea orientării produsului către piețele externe deja accesibile direct. În cazul Oradei, complementaritatea dintre accesibilitatea aeriană și cea transfrontalieră justifică abordarea distinctă a piețelor apropiate geografic și a celor conectate aerian. Pentru Baia Mare și Satu Mare, datele evidențiază o corespondență mai redusă între principalele piețe externe și conectivitatea aeriană, aspect relevant pentru poziționarea viitoare a produsului.

În același timp, dezvoltarea unui produs City Break nu depinde exclusiv de accesibilitate și de existența unor fluxuri turistice de scurtă durată. Oferta de activități și experiențe urbane, posibilitatea structurării unui sejur de două-trei zile, informarea turistică, mobilitatea în destinație și integrarea patrimoniului, gastronomiei, evenimentelor și agrementului într-o ofertă coerentă reprezintă componente ale produsului care nu pot fi evaluate prin indicatorii utilizați. În absența unor date comparabile privind aceste componente, nu poate fi stabilit exclusiv pe baza indicatorilor analizați gradul de maturitate al produsului City Break în fiecare dintre cele patru municipii.

Cultural

În anul 2025, Regiunea dispunea de 118 muzee și colecții publice, distribuite neuniform între cele șase județe. Județele Cluj, Bihor și Maramureș concentrau 81 de unități, reprezentând 68,6% din totalul regional. Județul Cluj deținea cea mai extinsă rețea, cu 33 de unități, urmat de județele Bihor și Maramureș, cu câte 24. La niveluri mai reduse se situau județul Bistrița-Năsăud, cu 16 unități, județul Satu Mare, cu 15, și județul Sălaj, cu 6.

În perioada 2019-2025, rețeaua muzeală regională s-a extins de la 104 la 118 unități, cu 13,5%, creșterea fiind susținută în principal de județele Cluj, Bistrița-Năsăud și Bihor. În județele Satu Mare și Sălaj s-au înregistrat ușoare reduceri. Evoluția indică astfel extinderea infrastructurii muzeale la nivel regional, în condițiile menținerii unei concentrări teritoriale ridicate în județele Cluj, Bihor și Maramureș.

JUDEȚ	PONDERE REGIONALĂ	MUZEE
CLUJ	28,0%	33
MARAMUREȘ	20,3%	24
BIHOR	20,3%	24
BISTRIȚA-NĂSĂUD	13,6%	16
SATU MARE	12,7%	15
SĂLAJ	5,1%	6

Figura 19. Distribuția muzeelor și colecțiilor publice pe județe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025

Vizitatori ai muzeelor și colecțiilor publice

Conform INS, vizitatori în muzee și colecții publice se relevă faptul că interesul pentru infrastructura muzeală din Regiune a înregistrat o evoluție ascendentă în perioada analizată.

După reducerea semnificativă a numărului de vizitatori în perioada pandemiei, fluxurile de vizitare au revenit pe un trend pozitiv, numărul total al vizitatorilor crescând de la 1.218.765 persoane în anul 2021 la 2.020.106 persoane în anul 2025, ceea ce reprezintă o creștere de 65,8%.

Comparativ cu anul 2019, numărul vizitatorilor este mai ridicat cu 250.319 persoane, respectiv cu 14,1%, depășind nivelul pre-pandemic. Indicatorii actuali arată că distribuția vizitatorilor este concentrată în aceleași județe care dețin și cea mai extinsă infrastructură muzeală. În anul 2025, județul Cluj a înregistrat 696.791 vizitatori, reprezentând 34,5% din totalul regional, fiind urmat de Bihor, cu 594.448 vizitatori (29,4%), și Maramureș, cu 407.267 vizitatori (20,2%). Împreună, cele trei județe concentrează 1.698.506 vizitatori, echivalentul a 84,1% din totalul regional. Se constată faptul că Bistrița-Năsăud, Sălaj și Satu Mare cumulează împreună doar 321.600 vizitatori, reprezentând 15,9% din totalul regional. Dintre acestea, Bistrița-Năsăud înregistrează 164.688 vizitatori, depășind atât Sălajul (84.499), cât și Satu Mare (72.413), deși dispune de un număr comparabil de unități muzeale.

Deși județele Cluj, Bihor și Maramureș dețin 68,6% din totalul muzeelor și colecțiilor publice, acestea atrag 84,1% din totalul vizitatorilor. Se identifică astfel un tipar de concentrare atât a infrastructurii muzeale, cât și a fluxurilor de vizitare în județele Cluj, Bihor și Maramureș. O analiză comparativă a numărului mediu de vizitatori raportat la infrastructura muzeală evidențiază diferențe semnificative între județe. În anul 2025, un muzeu sau o colecție publică din Cluj a atras, în medie, aproximativ 21.100 vizitatori, comparativ cu 24.800 în Bihor, 17.000 în Maramureș, 10.300 în Bistrița-Năsăud, 5.600 în Satu Mare și 14.100 în Sălaj. Aceste diferențe arată că dimensiunea rețelei muzeale nu este suficientă pentru a explica variațiile numărului mediu de vizitatori între județe.

Din ansamblul acestor evoluții decurge că infrastructura muzeală și fluxurile de vizitare prezintă un grad ridicat de concentrare teritorială, județele Cluj, Bihor și Maramureș, principalele concentrări regionale ale infrastructurii muzeale și ale fluxurilor de vizitare. Totodată, diferențele dintre numărul de muzee și numărul mediu de vizitatori evidențiază faptul că intensitatea utilizării infrastructurii culturale variază semnificativ între județe, aspect ce reflectă niveluri diferite de atractivitate și valorificare a patrimoniului muzeal.

Patrimoniul construit și monumentele istorice

Patrimoniul construit reprezintă una dintre componentele resursei culturale ale regiunii, fiind alcătuit din monumente istorice, situri arheologice, ansambluri urbane și rurale, lăcașuri de cult, castele, conace și alte obiective clasate în Lista Monumentelor Istorice. Analiza de față urmărește dimensiunea, structura și distribuția teritorială a patrimoniului clasat, fără a evalua gradul efectiv de valorificare turistică a fiecărui obiectiv.

Conform bazei de date analizate, construită pe baza LMI, Regiunea însumează 4.480 de poziții. LMI reprezintă evidența oficială a monumentelor istorice clasate din România și cuprinde monumente arheologice, monumente și ansambluri de arhitectură, monumente de for public, precum și monumente memoriale și funerare.

În interpretarea acestui indicator este necesar să se țină cont de faptul că o poziție din LMI nu corespunde în mod obligatoriu unui monument istoric distinct. În numeroase situații sunt înscrise atât situl sau ansamblul, cât și elementele sale componente, fiecare având o poziție proprie în cadrul listei. Din acest motiv, numărul pozițiilor LMI nu poate fi interpretat ca reprezentând numărul obiectivelor de patrimoniu sau al obiectivelor turistice distincte.

Distribuția teritorială la nivel județean

O analiză a datelor relevă o distribuție teritorială puternic concentrată a patrimoniului clasat. Județul Cluj însumează 1.791 de poziții și reprezintă 40,0% din totalul regional. Acesta este urmat de județul Bistrița-Năsăud, cu 768 de poziții și o pondere de 17,1%, județul Maramureș, cu 610 poziții și 13,6%, județul Sălaj, cu 546 de poziții și 12,2%, județul Bihor, cu 455 de poziții și 10,2%, și județul Satu Mare, cu 310 poziții și 6,9% din totalul regional.

Județele Cluj și Bistrița-Năsăud concentrează împreună 2.559 de poziții LMI, reprezentând 57,1% din patrimoniul clasat al regiunii.

Totodată, județul Cluj deține individual mai multe poziții decât județele Maramureș, Bihor și Satu Mare cumulată, acestea însumând 1.375 de poziții, ceea ce evidențiază gradul ridicat de concentrare a patrimoniului clasat.

Structura patrimoniului clasat

Indicatorii actuali indică în mod clar că patrimoniul cultural regional este dominat de monumentele și ansamblurile de arhitectură. Acestea însumează 2.117 poziții, reprezentând 47,3% din totalul regional. Categoria include biserici și mănăstiri, clădiri istorice, castele, conace, cetăți, ansambluri, precum și alte construcții cu valoare arhitecturală.

Patrimoniul arheologic (grupa I) totalizează 1.796 poziții, echivalentul a 40,1% din totalul regional. Monumentele memoriale și funerare (grupa IV) însumează 499 de poziții (11,1%), în timp ce monumentele de for public (grupa III) reprezintă doar 68 de poziții, respectiv 1,5%. Datele indică predominanța monumentelor de arhitectură și a patrimoniului arheologic, care cumulează 87,3% din totalul pozițiilor înscrise în LMI.

Clasificarea pe categorii de importanță

Conform clasificării din LMI, monumentele sunt încadrate în categoria A (de interes național și universal) și categoria B (de interes local). O analiză a datelor relevă faptul că 998 de poziții, reprezentând 22,3% din totalul regional, sunt încadrate în categoria A, în timp ce 3.482 de poziții (77,7%) aparțin categoriei B. Statisticile înregistrate confirmă faptul că patrimoniul de interes local predomină la nivel regional, însă existența unui număr de aproape o mie de monumente încadrate în categoria A evidențiază importanța patrimoniului construit și arheologic.

Concentrarea patrimoniului la nivel local

Analiza distribuției teritoriale la nivelul UAT evidențiază existența unor concentrări ale patrimoniului cultural imobil. Municipiul Cluj-Napoca concentrează 757 de poziții înscrise în Lista Monumentelor Istorice, reprezentând 16,9% din totalul regional. Acesta este urmat de municipiile Bistrița (211 poziții), Oradea (120), Sighetu Marmăției (99), Gherla (81), Baia Mare (73), Satu Mare (68) și Zalău (67). Clasamentul primelor 20 de UAT-uri evidențiază faptul că patrimoniul clasat este concentrat atât în principalele centre urbane ale regiunii, cât și în comune cu un patrimoniu construit și arheologic semnificativ, precum Băciu, Lechința, Chinteni, Moldovenești, Apahida, Șieu-Măgherauș, Șieu-Odorhei și Teaca. Distribuția patrimoniului la nivel local reflectă existența unor nuclee istorice și culturale importante, însă numărul pozițiilor LMI nu poate fi interpretat ca un indicator al gradului de valorificare turistică.

LOC	UAT	NR. POZIȚII PMI	LOC	UAT	NR. POZIȚII PMI
1	Cluj Napoca	757	11	Chinteni	42
2	Bistrița	211	12	Moldovenești	39
3	Oradea	120	13	Carei	38
4	Sighetu Marmăției	99	14	Apahida	38
5	Gherla	81	15	Șieu-Măgherauș	37
6	Baia Mare	73	16	Turda	36
7	Satu Mare	68	17	Vișeu	36
8	Zalău	67	18	Seini	35
9	Băciu	57	19	Șieu-Odorhei	32
10	Lechința	52	20	Teaca	31

Figura 20. UAT-urile cu cel mai mare număr de poziții în Lista Monumentelor Istorice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

Patrimoniul de relevanță internațională

O analiză a datelor privind bunurile înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO relevă faptul că 191 dintre cele 334 de poziții inventariate la nivel național în baza de date analizată sunt localizate în Regiune. Structura este dominată numeric de Frontierele Imperiului Roman – Dacia, cu 180 de componente în Regiune din cele 280 inventariate la nivel național, ceea ce înseamnă că 64,3% din componentele românești ale acestui bun serial sunt localizate în regiune.

Acestea sunt distribuite în trei județe: Sălaj – 112 componente, Bistrița-Năsăud – 46 și Cluj – 22. Sălajul concentrează astfel 62,2% din componentele regionale ale frontierei romane, urmat de Bistrița-Năsăud (25,6%) și Cluj (12,2%).

O situație diferită este înregistrată în cazul Bisericii de lemn, toate cele 8 componente ale acestui bun UNESCO existente la nivel național sunt localizate, exclusiv în județul Maramureș în 7 UAT-uri. Patrimoniul natural UNESCO este reprezentat de două componente localizate în județul Maramureș, Groșii Țibleșului și Strâmbu Băiut ceea ce diferențiază Maramureșul prin prezența concomitentă a patrimoniului cultural și natural de relevanță internațională.

Privită teritorial, distribuția UNESCO evidențiază o specializare diferită a județelor. Sălaj, Bistrița-Năsăud și Cluj sunt reprezentate prin patrimoniul arheologic aferent frontierei romane, în timp ce Maramureșul este singurul județ al regiunii care reunește atât patrimoniu cultural, prin bisericile de lemn, cât și patrimoniu natural UNESCO, prin pădurile primare și seculare de fag. Bihor și Satu Mare nu înregistrează componente UNESCO în baza analizată.

În interpretarea acestor rezultate, numărul componentelor trebuie însă separat de numărul bunurilor UNESCO și de gradul lor de valorificare turistică. Cele 180 de poziții aferente frontierei romane reprezintă componente ale aceluiași bun serial, nu 180 de obiective turistice distincte. În același timp, datele disponibile nu conțin informații privind vizitarea, accesibilitatea sau infrastructura turistică asociată fiecărei componente. Datele disponibile nu permit, prin urmare, susținerea unei relații directe între recunoașterea UNESCO și intensitatea valorificării turistice.

Integrarea patrimoniului în rute cultural-turistice

Patrimoniul cultural al Regiunii este integrat în mai multe tipuri de rute tematice, care conectează obiective de patrimoniu construit, religios, muzeal și etnografic, precum și resurse asociate gastronomiei, meșteșugurilor și patrimoniului viticol.

În cadrul programului România Atractivă, Regiunea este reprezentată prin 50 de obiective și produse turistice incluse în 9 rute tematice, cu prezență în toate cele șase județe. Structura acestora evidențiază diversitatea resurselor integrate în oferta cultural-turistică regională, fiind reprezentate castelele, curiile, bisericile de lemn și fortificate, cetățile, castelele romane, arhitectura tradițională și gastronomia, precum și obiective asociate Rutei Sfântului Ladislau. Distribuția teritorială arată că județul Bihor concentrează 13 poziții în 5 rute, Bistrița-Năsăud 11 în 6 rute, Clujul 10 în 7 rute, Maramureșul 8 în 4 rute, Sălajul 5 în 4 rute, iar Satu Mare 3 în 3 rute.

Acest portofoliu este completat de rutele cultural-turistice dezvoltate la nivel local și regional și recunoscute de MEDAT. La nivel local, în Regiune, sunt recunoscute rute în județele Bihor, Cluj și Maramureș. Județul Cluj are patru rute: Clujul Ecumenic, Clujul Etnografic, Ruta bisericilor de lemn din județul Cluj și Ruta bisericilor fortificate din județul Cluj; județul Maramureș are două rute asociate patrimoniului cultural și natural și bisericilor de lemn din Țara Lăpușului, iar județul Bihor o rută dedicată bisericilor de lemn.

La nivel regional, imaginea devine mai variată, județul Maramureș are cea mai consistentă prezență, prin trasee care leagă bisericile de lemn, muzeele, meșteșugurile și elementele specifice civilizației lemnului. Unele dintre acestea depășesc limita județului și continuă în Satu Mare, în special prin patrimoniul religios. De asemenea, în județul Satu Mare apar patrimoniul muzeal și gastronomia, iar în Bistrița-Năsăud oferta se extinde de la bisericile de lemn la patrimoniul viticol.

Privite în ansamblu, aceste rute arată că bisericile de lemn și, mai larg, patrimoniul religios formează unul dintre cele mai puternice fire tematice ale produsului cultural regional prezent în mai multe județe și la diferite niveluri de organizare. În jurul acestui nucleu se conturează însă și alte direcții, precum patrimoniul muzeal, etnografia, meșteșugurile, gastronomia și patrimoniul viticol, ceea ce oferă posibilitatea construirii unor experiențe care combină mai multe tipuri de resurse și mai multe localități. Rămâne însă o diferență între existența unei rute și funcționarea ei efectivă ca produs turistic. Datele disponibile nu arată câți vizitatori utilizează aceste trasee, câte dintre obiective sunt vizitate în cadrul aceleiași călătorii sau dacă rutele contribuie la prelungirea șederii. Prin urmare, principala limitare identificată nu poate fi formulată ca lipsă a rutelor, ci ca lipsă a datelor care să permită evaluarea utilizării și performanței acestora.

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului cultural

1

Analiza evidențiază o bază culturală extinsă și diversificată la nivel regional, dar și diferențe importante în distribuția și utilizarea acesteia. Rețeaua muzeală a crescut de la 104 muzee și colecții publice în 2019 la 118 în 2025, iar numărul vizitatorilor a ajuns la peste 2 milioane în 2025, depășind nivelul din 2019. Creșterea fluxurilor de vizitare nu este însă uniformă teritorial, iar diferențele dintre județe sunt mai accentuate în cazul vizitatorilor decât în distribuția infrastructurii muzeale. Acest lucru arată niveluri diferite de utilizare a infrastructurii existente, fără ca datele disponibile să permită identificarea factorilor care explică aceste diferențe

2

Patrimoniul construit reprezintă o altă componentă importantă a produsului cultural, cu 4.480 de poziții înscrise în Lista Monumentelor Istorice, dar distribuția acestora este puternic diferențiată teritorial. Clujul concentrează 40,0% din pozițiile LMI ale regiunii, urmat de Bistrița-Năsăud și Maramureș. Totodată, concentrarea patrimoniului clasat nu trebuie echivalată cu intensitatea valorificării turistice: datele privind statutul de monument istoric nu oferă informații despre accesibilitate, vizitare, servicii turistice sau includerea efectivă a obiectivelor în circuitele vizitatorilor.

3

O situație similară apare în cazul patrimoniului UNESCO. Regiunea concentrează 191 dintre cele 334 de componente/poziții analizate la nivel național, incluzând componente ale sitului serial Frontiers of the Roman Empire – Dacia, cele opt biserici de lemn din Maramureș și cele două componente ale patrimoniului natural UNESCO din Maramureș – Groșii Țibleșului și Strâmbu Băiuț. Statutul internațional confirmă relevanța patrimoniului, dar datele disponibile nu permit evaluarea fluxurilor de vizitare, a accesibilității sau a gradului de valorificare turistică a acestor componente.

4

Integrarea patrimoniului în rute cultural-turistice oferă deja o bază pentru conectarea obiectivelor și localităților. Diversitatea tematică precum patrimoniul religios, muzeal și etnografic, arhitectura tradițională, meșteșuguri, gastronomie sau patrimoniu viticol permite dezvoltarea unor experiențe care depășesc vizitarea individuală a unui obiectiv. Totuși, simpla includere într-o rută nu demonstrează funcționarea acesteia ca produs turistic. Nu sunt disponibile date comparabile privind utilizarea rutelor, deplasarea între obiective sau contribuția acestora la durata șederii.

5

În acest context, principala nevoie nu rezultă dintr-un deficit demonstrat de resurse culturale sau de rute, ci din diferența dintre existența patrimoniului și posibilitatea de a evalua modul în care acesta este utilizat turistic. Pentru fundamentarea intervențiilor viitoare sunt relevante atât consolidarea legăturilor dintre obiective, rute și localități, cât și dezvoltarea unei baze de date privind vizitarea și utilizarea produselor culturale. Aceasta ar permite trecerea de la inventarierea resurselor și a produselor existente la evaluarea performanței lor și la identificarea intervențiilor necesare pe baze mai solide.

Montan

Produsul turistic montan al Regiunii se bazează pe o combinație de resurse naturale și infrastructuri care permit practicarea unor activități pe parcursul mai multor perioade ale anului. Din perspectiva infrastructurii pentru care sunt disponibile date comparabile la nivel regional, două componente pot fi analizate în mod direct: rețeaua traseelor turistice montane omologate și infrastructura destinată sporturilor de iarnă.

Rețeaua de trasee turistice montane omologate

Conform Listei traseelor turistice montane omologate publicate de Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului [20], în Regiunea Nord-Vest sunt înregistrate 230 de trasee turistice montane omologate, distribuite în cinci dintre cele șase județe. Cele mai multe trasee se regăsesc în județele Bihor, cu 66 de trasee, reprezentând 28,7% din totalul regional, și Cluj, cu 60 de trasee, respectiv 26,1%, cele două județe reunind astfel 54,8% din rețeaua regională inventariată. Bistrița-Năsăud și Maramureș dispun fiecare de câte 44 de trasee, echivalentul a 19,1% din total pentru fiecare județ, în timp ce în Satu Mare sunt înregistrate 16 trasee, reprezentând 7,0% din total. Pentru județul Sălaj, inventarul analizat nu cuprinde trasee turistice montane omologate.

Distribuția teritorială indică existența unei rețele de trasee în cea mai mare parte a județelor regiunii care dispun de zone montane, însă cu diferențe în ceea ce privește numărul de trasee omologate. Bihor și Cluj concentrează împreună peste jumătate din totalul regional, în timp ce Bistrița-Năsăud și Maramureș însumează alte 38,3%. Satu Mare are o pondere mai redusă, iar pentru Sălaj nu sunt înregistrate trasee în inventarul utilizat. Aceste diferențe descriu distribuția actuală a traseelor omologate și nu permit, în absența unor informații suplimentare, formularea unor concluzii privind intensitatea activității turistice montane în fiecare județ.

În ceea ce privește gradul de dificultate, pentru 214 dintre cele 230 de trasee inventarul utilizează o încadrare într-una dintre cele trei categorii principale, dintre acestea 97 fiind clasificate cu grad mic de dificultate, 100 cu grad mediu și 17 cu grad mare. Pentru celelalte 16 trasee sunt utilizate încadrări diferențiate în funcție de sezon sau de anumite sectoare ale traseului, inclusiv situații în care gradul de dificultate este mai ridicat în perioada de iarnă. În consecință, compararea integrală a traseelor pe baza celor trei niveluri de dificultate ar necesita, în prealabil, armonizarea modului de clasificare utilizat în inventar.

Numărul traseelor omologate constituie un indicator al dimensiunii rețelei disponibile pentru practicarea activităților recreative în zona montană, însă nu oferă informații cu privire la utilizarea efectivă a acesteia. Inventarul analizat nu include date privind numărul de utilizatori, frecvența parcurgerii traseelor sau distribuția fluxurilor turistice între acestea, astfel încât diferențele observate la nivel județean trebuie interpretate exclusiv din perspectiva rețelei omologate. Datele disponibile nu permit stabilirea unei relații între numărul traseelor existente și nivelul cererii pentru turismul montan.

Infrastructura pentru sporturile de iarnă

Conform Listei pârtiilor de schi omologate publicate de Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului sunt înregistrate 43 de pârtii de schi omologate, cu o distribuție teritorială mai concentrată comparativ cu rețeaua traseelor turistice montane [21]. Dintre acestea, 24 sunt localizate în județul Maramureș, reprezentând 55,8% din totalul regional, iar 11 în județul Cluj, respectiv 25,6%, astfel încât cele două județe reunesc 35 dintre cele 43 de pârtii inventariate, echivalentul a 81,4% din total. Restul infrastructurii este distribuit între județele Bihor, cu cinci pârtii și o pondere de 11,6%, Bistrița-Năsăud, cu două pârtii, reprezentând 4,7%, și Satu Mare, cu o pârtie, respectiv 2,3%, în timp ce pentru județul Sălaj nu sunt înregistrate pârtii în inventarul analizat.

[20] Lista traseelor turistice montane omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

La nivel local, pârtiile omologate se regăsesc în destinații montane precum Borșa, Cavnic, Baia Sprie, Băișoara, Mărișel, Nucet și Budureasa, precum și în alte localități cu infrastructură de schi inclusă în inventar. Caracteristicile pârtiilor diferă atât din perspectiva lungimii, care variază de la pârtii de dimensiuni reduse până la trasee de peste 2.500 m, cât și a gradului de dificultate, inventarul incluzând pârtii încadrate la niveluri ușor, mediu și dificil.

Inventarul pârtiilor omologate permite descrierea distribuției teritoriale și a principalelor caracteristici ale infrastructurii disponibile, însă utilizarea acestuia pentru evaluarea produsului turistic necesită luarea în considerare a limitelor informațiilor disponibile. Includerea unei pârtii în inventarul de omologare nu oferă, în sine, informații privind funcționarea efectivă a acesteia în sezonul analizat, după cum data emiterii certificatului de omologare nu poate fi asimilată automat datei realizării unei investiții, întrucât aceasta poate fi asociată și proceselor de certificare sau recertificare.

Prin urmare, datele privind numărul pârtiilor pot fi utilizate pentru caracterizarea infrastructurii omologate existente și a distribuției acesteia în teritoriu, dar nu permit evaluarea utilizării efective a fiecărei pârtii. În absența unor date privind numărul de utilizatori, zilele de funcționare sau fluxurile asociate fiecărei infrastructuri, nu poate fi determinată contribuția individuală a pârtiilor de schi la sosirile și înnoptările turistice înregistrate în localitățile în care acestea sunt amplasate.

Sezonalitatea în localitățile cu infrastructură pentru schi

Pentru examinarea distribuției sezoniere a activității turistice au fost analizate sosirile și înnoptările înregistrate în anul 2025 în localitățile asociate infrastructurii pentru sporturile de iarnă. Datele au fost agregate la nivel de localitate prin însumarea valorilor aferente tuturor tipurilor de structuri de cazare raportate, iar DMS a fost calculată ca raport între numărul de înnoptări și numărul de sosiri. În scopul comparației, sezonul rece a fost delimitat prin intervalul decembrie–martie, iar sezonul estival prin lunile iunie–august. Rezultatele indică diferențe între distribuțiile sezoniere ale localităților analizate, astfel încât simpla prezență a infrastructurii pentru schi nu corespunde unui profil sezonier comun la nivelul acestora.

În Cavnic, activitatea turistică prezintă o concentrare mai ridicată în sezonul rece. Din totalul anual de 7.617 sosiri și 19.114 înnoptări, intervalului decembrie–martie îi revin 4.068 de sosiri și 11.341 de înnoptări, echivalentul a 53,4% din sosirile și 59,3% din înnoptările înregistrate pe parcursul anului. Diferența față de perioada estivală se regăsește și în durata medie a sejurului, care ajunge la 2,79 nopți în sezonul rece, comparativ cu 2,27 nopți în lunile de vară, în timp ce valorile lunare maxime sunt înregistrate în ianuarie pentru sosiri și în februarie pentru înnoptări [22].

O concentrare în sezonul rece se observă și în Nucet, unde, din totalul de 3.875 de sosiri și 9.662 de înnoptări raportate în 2025, 2.345 de sosiri și 6.172 de înnoptări sunt înregistrate în perioada decembrie–martie. Cele patru luni concentrează astfel aproximativ 60,5% din sosirile anuale, comparativ cu 921 de sosiri și 2.115 înnoptări înregistrate în sezonul estival. Durata medie a sejurului este, la rândul său, mai ridicată în sezonul rece, cu 2,63 nopți față de 2,30 nopți vara, iar maximul anual este atins în luna ianuarie, când sunt raportate 1.015 sosiri și 2.799 de înnoptări.

În Băișoara, valorile sunt de asemenea mai ridicate în sezonul rece, însă diferența față de perioada estivală este mai redusă decât în Cavnic și Nucet. Din totalul anual de 4.539 de sosiri și 9.984 de înnoptări, corespunzător unei durate medii a sejurului de 2,20 nopți, perioada decembrie–martie cumulează 1.828 de sosiri și 4.297 de înnoptări, comparativ cu 1.461 de sosiri și 3.246 de înnoptări în lunile iunie–august. Diferențele dintre cele două perioade sunt reduse și în cazul duratei medii a sejurului, care ajunge la 2,35 nopți în sezonul rece și la 2,22 nopți vara, cele mai ridicate valori lunare fiind înregistrate în ianuarie, cu 691 de sosiri și 1.675 de înnoptări.

[21] Lista pârtiilor de schi omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

Borșa se diferențiază prin valori ridicate în ambele perioade analizate, sezonul estival depășind ușor sezonul rece atât în ceea ce privește sosirile, cât și înnoptările. Din totalul anual de 31.439 de sosiri și 62.493 de înnoptări, lunile decembrie-martie cumulează 10.533 de sosiri și 22.456 de înnoptări, în timp ce perioada iunie-august înregistrează 11.491 de sosiri și 23.277 de înnoptări. Durata medie a sejurului este apropiată între cele două perioade, cu 2,13 nopți în sezonul rece și 2,03 nopți vara, iar maximul anual este atins în august, când sunt raportate 4.891 de sosiri și 10.554 de înnoptări.

O distribuție apropiată între cele două perioade se observă și în Mărișel, unde totalul anual ajunge la 2.610 sosiri și 4.439 de înnoptări. Sezonul rece cumulează 882 de sosiri și 1.498 de înnoptări, iar lunile de vară 885 de sosiri și 1.441 de înnoptări, diferențele fiind reduse și în cazul duratei medii a sejurului, de 1,70 nopți în sezonul rece și 1,63 nopți vara. Maximul anual este înregistrat în august, cu 402 sosiri și 607 înnoptări.

În Baia Sprie, diferențele dintre sezonul rece și perioada estivală sunt, de asemenea, relativ reduse. Din cele 3.910 sosiri și 7.788 de înnoptări înregistrate în anul 2025, sezonul rece cumulează 1.593 de sosiri și 3.119 înnoptări, comparativ cu 1.249 de sosiri și 2.564 de înnoptări în sezonul estival. Durata medie a sejurului se menține la valori apropiate, respectiv 1,96 nopți în perioada rece și 2,05 nopți vara, în timp ce maximul anual al sosirilor este înregistrat în ianuarie, iar cel al înnoptărilor în februarie.

În cazul altor localități analizate, valorile sunt mai ridicate în perioada estivală. Budureasa înregistrează pe parcursul anului 6.252 de sosiri și 11.882 de înnoptări, dintre care 2.531 de sosiri și 5.328 de înnoptări în lunile iunie-august, comparativ cu 1.857 de sosiri și 3.255 de înnoptări în sezonul rece. Diferența dintre cele două perioade se regăsește și în durata medie a sejurului, care ajunge la 2,11 nopți vara și la 1,75 nopți în sezonul rece, iar maximul anual este înregistrat în august, cu 1.127 de sosiri și 2.358 de înnoptări.

Orientarea către perioada estivală este mai accentuată în Hidișelu de Sus, unde din totalul anual de 2.363 de sosiri și 4.898 de înnoptări, lunile de vară concentrează 1.696 de sosiri și 3.614 înnoptări, în timp ce în sezonul rece sunt înregistrate 226 de sosiri și 438 de înnoptări. Cele mai ridicate valori lunare sunt raportate în august, cu 940 de sosiri și 1.985 de înnoptări, distribuția anuală indicând astfel o diferență substanțială între cele două perioade analizate.

În Negrești-Oaș, diferența dintre sezonul rece și cel estival este mai redusă în ceea ce privește volumele, în condițiile unei durate medii a sejurului apropiate de o noapte pe parcursul întregului an. Din totalul de 13.256 de sosiri și 16.022 de înnoptări, corespunzător unei DMS anuale de 1,21 nopți, sezonul rece concentrează 4.552 de sosiri și 5.469 de înnoptări, iar perioada estivală 3.659 de sosiri și 4.627 de înnoptări. Durata medie a sejurului diferă marginal între cele două intervale, fiind de 1,20 nopți în sezonul rece și de 1,26 nopți vara.

Compararea localităților analizate indică, așadar, mai multe tipare de distribuție sezonieră, fără ca prezența infrastructurii pentru schi să corespundă unui singur profil al activității turistice. Cavnic și Nucet înregistrează o concentrare mai ridicată a sosirilor și înnoptărilor în sezonul rece, în timp ce în Borșa, Mărișel și Baia Sprie diferențele dintre cele două perioade sunt mai reduse, iar Budureasa și, în special, Hidișelu de Sus înregistrează valori mai ridicate în lunile de vară. Băișoara se situează într-o poziție intermediară, cu valori mai mari în sezonul rece, dar cu diferențe mai reduse față de perioada estivală.

Interpretarea acestor rezultate trebuie realizată ținând cont de faptul că indicatorii INS utilizați surprind întreaga activitate a structurilor de cazare din fiecare localitate și nu diferențiază turiștii în funcție de motivația călătoriei sau de utilizarea infrastructurii pentru sporturile de iarnă. În consecință, datele permit identificarea distribuției sezoniere a sosirilor și înnoptărilor și compararea acestora între localități, însă nu permit atribuirea fluxurilor înregistrate activităților de schi. Chiar și în localitățile în care valorile mai ridicate din lunile de iarnă coincid cu existența infrastructurii specifice, datele disponibile nu permit susținerea unei relații cauzale între cele două.

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului montan

1

Analiza indică existența unei rețele de infrastructură montană distribuite diferențiat la nivelul Regiunii. Cele 230 de trasee turistice montane omologate sunt prezente în cinci dintre cele șase județe, în timp ce infrastructura pentru schi prezintă o concentrare teritorială mai ridicată, Maramureș și Cluj reunind 81,4% dintre pârtiile omologate inventariate la nivel regional. Cele două componente ale infrastructurii prezintă astfel configurații teritoriale diferite, atât din perspectiva gradului de acoperire, cât și a concentrării la nivel județean.

2

Analiza sezonității în localitățile asociate infrastructurii pentru sporturile de iarnă indică, la rândul său, diferențe în distribuția activității turistice pe parcursul anului. În unele dintre localitățile analizate, sosirile și înnopțările sunt mai concentrate în sezonul rece, în timp ce în altele valorile sunt apropiate între sezonul rece și cel estival sau sunt mai ridicate în lunile de vară. În aceste condiții, activitatea turistică a localităților analizate nu poate fi caracterizată exclusiv prin prisma sezonului rece, chiar dacă acestea dispun de infrastructură pentru practicarea schiului.

3

Rezultatele evidențiază, prin urmare, existența unor profiluri sezoniere diferite și posibilitatea analizării produsului montan dintr-o perspectivă care include atât sezonul rece, cât și activitățile desfășurate în celelalte perioade ale anului. Rețeaua de trasee omologate reprezintă o componentă a infrastructurii disponibile pentru activități montane în afara sezonului de schi, însă datele utilizate nu oferă informații privind numărul de utilizatori, frecvența parcurgerii traseelor sau contribuția acestora la sosirile și înnopțările înregistrate la nivel local. Din acest motiv, existența infrastructurii nu poate fi utilizată, în absența unor date suplimentare, pentru estimarea cererii asociate activităților respective.

4

Interpretarea rezultatelor trebuie să țină cont și de limitele surselor utilizate. Inventarele analizate permit identificarea traseelor și pârtiilor omologate, fără a furniza în toate cazurile informații privind starea infrastructurii, perioadele efective de funcționare sau intensitatea utilizării acesteia, în timp ce indicatorii INS descriu activitatea structurilor de cazare la nivelul localităților fără a diferenția vizitatorii în funcție de motivația deplasării. Datele permit astfel compararea distribuției sezoniere a activității turistice între localități, dar nu măsurarea directă a cererii pentru schi, drumeție sau alte activități specifice turismului montan.

5

Din perspectiva dezvoltării produsului turistic, diferențele observate indică necesitatea raportării intervențiilor la profilul fiecărei destinații, întrucât localitățile analizate pornesc de la configurații sezoniere diferite. În destinațiile cu o concentrare mai ridicată a activității în sezonul rece, diversificarea activităților în alte perioade ale anului poate reprezenta o direcție de analiză, în timp ce în localitățile în care fluxurile sunt deja distribuite între sezonul rece și cel estival, evaluarea ar trebui să urmărească modul în care infrastructura și oferta existentă răspund acestei distribuții. Stabilirea unor intervenții concrete necesită însă informații suplimentare privind funcționalitatea și utilizarea infrastructurii, caracteristicile cererii și componentele ofertei turistice din fiecare destinație.

Wellness/balnear

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest cuprinde nouă stațiuni recunoscute oficial cu profil balnear sau balneoclimatic, dintre care Oradea este încadrată ca stațiune balneară, iar Băile Felix, Băile 1 Mai, Turda, Tășnad, Sângeorz-Băi, Ocna Șugatag, Tinca și Buzuș-Băi ca stațiuni balneoclimatice. Acestea sunt prezente în toate cele șase județe ale regiunii, însă distribuția teritorială este diferențiată, patru dintre cele nouă stațiuni fiind localizate în județul Bihor, respectiv Oradea, Băile Felix, Băile 1 Mai și Tinca. Celelalte cinci stațiuni sunt distribuite între județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Maramureș, Satu Mare și Sălaj.

Rețeaua stațiunilor recunoscute oficial nu acoperă însă toate localitățile în care inventarul analizat indică existența unor resurse cu potențial balnear. La nivel regional sunt identificate ape termale, clorurate, carbogazoase bicarbonatate, sulfuroase, feruginoase și sulfatate, inclusiv în afara celor nouă stațiuni. Resursele asociate stațiunilor recunoscute sunt, de asemenea, diferite, Oradea, Băile Felix, Băile 1 Mai și Tășnad fiind asociate resurselor termale, Turda și Ocna Șugatag apelor clorurate, iar Tinca și Sângeorz-Băi apelor carbogazoase bicarbonatate.

Din perspectiva analizei produsului turistic, distribuția resurselor indică o arie teritorială mai largă decât cea delimitată de rețeaua stațiunilor recunoscute oficial, fără ca această diferență să poată fi interpretată automat ca existență a unor destinații balneare suplimentare. Inventarul utilizat confirmă prezența resurselor, dar nu oferă informații suficiente privind gradul de exploatare a acestora, existența și funcționalitatea infrastructurii specifice, serviciile disponibile sau cererea turistică asociată. În consecință, identificarea unei resurse naturale poate fi utilizată pentru delimitarea bazei de resurse cu potențial de valorificare, însă nu demonstrează utilizarea sa efectivă în cadrul unui produs turistic balnear.

STAȚIUNE	JUD	TIP STAȚIUNE	SOSIRI	ÎNNOPTĂRI	DMS
Oradea	BH	Balneară	220.277	375.156	1,70
Băile Felix	BH	Balneoclimatică	187.612	669.825	3,57
Turda	CJ	Balneoclimatică	32.292	60.581	1,88
Băile 1 Mai	BH	Balneoclimatică	30.791	158.393	5,14
Tășnad	SM	Balneoclimatică	21.196	39.091	1,84
Ocna Șugatag	MM	Balneoclimatică	10.369	24.390	2,35
Sângeorz-Băi*	BN	Balneoclimatică	3.351	19.997	5,97
Buzuș-Băi	SJ	Balneoclimatică	939	13.126	13,98
Tinca	BH	Balneoclimatică	269	2.679	9,96

Tabelul 18. Indicatorii circulației turistice în stațiunile balneare și balneoclimatice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025

Analiza activității turistice din anul 2025 indică diferențe între cele opt stațiuni balneoclimatice în ceea ce privește volumul sosirilor și al înnoptărilor [23]. Băile Felix înregistrează cele mai ridicate valori, cu 187.612 sosiri și 669.825 de înnoptări, corespunzătoare unei durate medii a sejurului de 3,57 nopți, fiind urmată de Băile 1 Mai, cu 30.791 de sosiri și 158.393 de înnoptări și o DMS de 5,14 nopți. La valori mai reduse se situează Tășnad, cu 21.196 de sosiri și 39.091 de înnoptări, și Ocna Șugatag, cu 10.369 de sosiri și 24.390 de înnoptări, în timp ce Sângeorz-Băi înregistrează 3.351 de sosiri și 19.997 de înnoptări, Buzuș-Băi 939 de sosiri și 13.126 de înnoptări, iar Tinca 269 de sosiri și 2.679 de înnoptări. Valorile înregistrate arată că statutul comun de stațiune balneoclimatică nu este însoțit de niveluri similare ale activității turistice, existând diferențe între stațiuni în ceea ce privește volumul fluxurilor raportate de structurile de cazare.

Diferențele dintre stațiuni se regăsesc și în durata medie a sejurului, a cărei distribuție nu urmează în mod necesar volumul sosirilor. Tășnad, de exemplu, înregistrează o DMS de 1,84 nopți, în timp ce aceasta ajunge la 5,97 nopți în Sângeorz-Băi, 9,96 nopți în Tinca și 13,98 nopți în Buzuș-Băi, în condițiile în care ultimele trei stațiuni au un număr mai redus de sosiri. Duratele mai mari ale șederii sunt compatibile cu specificul general al turismului balnear, în cadrul căruia curele și anumite servicii de tratament presupun perioade mai lungi de ședere, însă indicatorii statistici utilizați nu oferă informații privind motivația călătoriei sau utilizarea efectivă a serviciilor de tratament. În consecință, datele disponibile nu permit atribuirea valorilor ridicate ale DMS activităților balneare.

Analiza concomitentă a volumului activității și a DMS evidențiază configurații diferite între stațiuni. Băile Felix combină un volum ridicat al sosirilor și înnoptărilor cu o DMS de 3,57 nopți, în timp ce Băile 1 Mai, deși înregistrează un număr mai redus de sosiri, prezintă o durată medie a sejurului mai mare, de 5,14 nopți. În cazul stațiunilor cu volume reduse ale sosirilor și valori ridicate ale DMS, durata șederii reprezintă o caracteristică distinctă a activității turistice înregistrate, dar nu poate fi interpretată, în absența unor informații suplimentare privind serviciile utilizate și profilul vizitatorilor, ca indicator al unui nivel mai ridicat de valorificare turistică.

În cazul municipiilor Oradea și Turda, interpretarea indicatorilor necesită o abordare diferită, deoarece valorile disponibile reflectă întreaga activitate a structurilor de cazare și nu exclusiv componenta balneară. Oradea înregistrează 220.277 de sosiri și 375.156 de înnoptări, iar Turda 32.292 de sosiri și 60.581 de înnoptări, fără ca datele statistice să permită separarea turiștilor care utilizează servicii balneare de cei care vizitează cele două municipii pentru alte motive. Această limitare este relevantă în cazul unor destinații cu funcții turistice multiple, precum Oradea și Turda, motiv pentru care volumele totale ale activității de cazare nu pot fi comparate direct, din perspectiva componentei balneare, cu cele înregistrate în celelalte stațiuni analizate.

UAT	Structuri de cazare (nr.)	Capacitate existentă (locuri)	Capacitate în funcțiune (locuri-zile)	Sosiri	Înnoptări	DMS	Indice utilizare netă (%)
Oradea	98	3.421	1.069.178	220.277	375.156	1,70	35,1
Sânmartin	238	9.632	2.317.130	239.228	876.236	3,66	37,8
Turda	42	1.183	299.109	32.292	60.581	1,88	20,3
Tășnad	10	351	125.285	21.196	39.091	1,84	31,2
Sângeorz-Băi	12	731	93.514	3.351	19.997	5,97	21,4
Ocna Șugatag	100	1.355	462.889	12.918	30.612	2,37	6,6
Tinca	1	180	17.044	269	2.679	9,96	15,7
Ileanda*	1	74	21.803	939	13.126	13,98	60,1

Tabelul 19. Principalii indicatori ai activității turistice în stațiunile balneare și balneoclimatice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025

Raportarea activității turistice la capacitatea de cazare completează analiza diferențelor dintre destinațiile analizate. Sânmartin dispune de cea mai mare capacitate de cazare dintre UAT-urile incluse în analiză și înregistrează un indice de utilizare de 37,8%, în timp ce Ocna Șugatag, cu 1.355 de locuri, depășește din perspectiva capacității Turda, Tășnad și Sângeorz-Băi, dar înregistrează un indice de utilizare de 6,6%, cel mai redus dintre UAT-urile analizate. În cazul Ocna Șugatag, dimensiunea capacității de cazare și nivelul utilizării acesteia prezintă astfel o configurație diferită față de destinațiile care înregistrează valori mai ridicate ale indicelui [24].

Diferențe se observă și atunci când capacitatea și gradul de utilizare sunt analizate împreună cu durata medie a sejurului. Tășnad dispune de 351 de locuri de cazare și înregistrează un indice de utilizare de 31,2%, în condițiile unei DMS de 1,84 nopți, în timp ce Sângeorz-Băi, cu o capacitate de 731 de locuri, înregistrează un număr mai redus de sosiri, o DMS de 5,97 nopți și un indice de utilizare de 21,4%. Cele două situații indică modalități diferite de distribuție a activității turistice, Tășnad înregistrând un volum mai mare al sosirilor și șederi mai scurte, iar Sângeorz-Băi un volum mai redus al sosirilor și șederi mai lungi. În cazul Sângeorz-Băi, durata mai mare a șederii este compatibilă cu caracteristicile generale ale unor sejururi asociate curelor sau tratamentelor balneare, însă datele INS nu permit identificarea motivației călătoriei și, prin urmare, nu permit confirmarea acestei explicații. O situație distinctă se înregistrează în Ileanda, unde indicele de utilizare ajunge la 60,1%, cea mai ridicată valoare dintre UAT-urile analizate, în condițiile unei baze de cazare formate dintr-o singură structură, cu 74 de locuri, și a 939 de sosiri.

[24] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E și TUR105E; calcule proprii pentru DMS și indicele de utilizare netă a capacității de cazare
Notă: Datele sunt prezentate la nivel de UAT. Băile Felix și Băile 1 Mai sunt incluse în UAT Sânmartin, iar Buzuș-Băi în UAT Ileanda.

Valoarea indicelui trebuie interpretată în raport cu dimensiunea redusă a capacității disponibile și nu poate fi utilizată, în mod izolat, pentru a compara amploarea activității turistice cu cea a destinațiilor care dispun de o ofertă de cazare mai mare. În Ocna Șugatag, indicele de utilizare de 6,6% este înregistrat în contextul unei capacități de 1.355 de locuri, ceea ce indică o diferență între dimensiunea ofertei de cazare și nivelul de utilizare raportat în perioada analizată, fără ca datele disponibile să permită identificarea factorilor care explică această situație.

Compararea acestor indicatori arată că volumul sosirilor, dimensiunea capacității de cazare, indicele de utilizare și durata medie a sejurului descriu componente diferite ale activității turistice și trebuie interpretate împreună. Un număr redus de sosiri poate fi înregistrat atât într-o localitate cu o bază de cazare de dimensiuni reduse, precum Ileanda, cât și într-o destinație cu o capacitate mai mare și un indice de utilizare scăzut, precum Ocna Șugatag, în timp ce comparația dintre Tășnad și Sângeorz-Băi arată că o durată medie mai mare a sejurului nu corespunde în mod necesar unui indice de utilizare mai ridicat. Indicatorii disponibili permit descrierea acestor diferențe, dar nu identificarea cauzelor lor, pentru care ar fi necesare informații suplimentare privind funcționarea structurilor de cazare, caracteristicile cererii și oferta de servicii turistice și balneare.

Sezonalitate activității turistice

Indicatorii anuali evidențiază diferențe între stațiunile analizate în ceea ce privește volumul activității turistice și DMS, iar distribuția lunară a sosirilor și înnopțărilor completează această imagine prin evidențierea unor variații sezoniere diferite. Datele pentru anul 2025 nu indică existența unui profil sezonier comun al activității turistice în stațiunile balneare și balneoclimatice analizate, atât perioadele de concentrare a fluxurilor, cât și variațiile duratei medii a sejurului fiind diferite de la o destinație la alta.

În Sângeorz-Băi, concentrarea activității în perioada estivală este vizibilă atât în volumul fluxurilor, cât și în durata șederii. În lunile iunie–august sunt înregistrate 1.820 dintre cele 3.351 de sosiri anuale și 15.889 dintre cele 19.997 de înnopțări, iar durata medie a sejurului crește de la valori cuprinse între aproximativ 1,3 și 2,0 nopți în perioada ianuarie–mai la 7,04 nopți în iunie, 10,77 nopți în iulie și 8,08 nopți în august. Durata mai mare înregistrată în sezonul estival sunt compatibile cu caracteristicile unor șederi asociate curelor sau tratamentelor balneare, însă datele INS nu identifică motivația călătoriei sau serviciile utilizate și nu permit, prin urmare, confirmarea acestei explicații.

În Ocna Șugatag, variația sezonieră se manifestă în principal prin creșterea numărului de sosiri și înnopțări în perioada estivală, lunile iunie–august cumulând 6.632 de sosiri și 16.516 înnopțări. Cele mai ridicate valori lunare sunt înregistrate în august, cu 2.766 de sosiri și 7.751 de înnopțări, în timp ce durata medie a sejurului se menține între 2,24 și 2,80 nopți în cele trei luni de vară. Comparativ cu Sângeorz-Băi, creșterea activității estivale se reflectă astfel mai ales în volumul sosirilor și înnopțărilor și într-o măsură mai redusă în durata șederii.

La nivelul UAT Sânmartin, care include Băile Felix și Băile 1 Mai, cele mai ridicate valori lunare sunt înregistrate în august, cu 38.378 de sosiri și 139.226 de înnopțări, însă volume ridicate se mențin și după încheierea sezonului estival. În septembrie sunt raportate 21.869 de sosiri și 102.192 de înnopțări, iar DMS ajunge la 4,67 nopți. O distribuție diferită se observă în Tășnad, unde maximul anual al sosirilor este înregistrat în ianuarie, cu 2.506 sosiri și 4.202 înnopțări, iar în sezonul cald durata medie a sejurului se menține în jurul a două nopți, fără conturarea unei concentrări estivale similare celei observate în Sângeorz-Băi sau Ocna Șugatag.

Comparația indică faptul că sezonalitatea activității turistice se manifestă diferit între destinațiile analizate. În Sângeorz-Băi, concentrarea estivală este însoțită de o creștere a duratei medii a sejurului, în Ocna Șugatag variația este mai vizibilă la nivelul volumului sosirilor și înnopțărilor, iar în Tășnad nu se observă un maxim anual al sosirilor în perioada estivală. La nivelul UAT Sânmartin, activitatea atinge cele mai ridicate valori în august, dar se menține la un nivel ridicat și în septembrie.

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului wellness/balnear

Produsul Wellness/Balnear se bazează pe o rețea de nouă stațiuni recunoscute oficial, distribuite în toate cele șase județe ale Regiunii Nord-Vest, la care se adaugă resurse balneare identificate și în alte localități. Distribuția resurselor indică posibilități de valorificare care depășesc teritoriul stațiunilor existente, însă simpla prezență a acestora nu demonstrează existența infrastructurii, a serviciilor sau a cererii necesare funcționării unui produs turistic. În același timp, analiza stațiunilor recunoscute evidențiază diferențe în ceea ce privește activitatea turistică, Băile Felix înregistrând în 2025 cele mai ridicate valori ale sosirilor și înnoptărilor dintre stațiunile balneoclimatice analizate, în timp ce Sângeorz-Băi, Buzuș-Băi și Tinca înregistrează volume mai reduse ale sosirilor.

Diferențele dintre destinații nu se limitează la volumul activității turistice, fiind vizibile și în durata medie a sejurului și distribuția activității pe parcursul anului. Valorile ridicate ale DMS înregistrate în unele dintre stațiunile cu un număr redus de sosiri arată că durata șederii nu urmează în mod necesar evoluția volumului fluxurilor turistice. Deși șederile mai lungi sunt compatibile cu caracteristicile generale ale curelor și tratamentelor balneare, datele disponibile nu permit asocierea acestora cu utilizarea serviciilor de tratament. Din perspectiva distribuției lunare, Sângeorz-Băi înregistrează o creștere a duratei șederii în perioada estivală, în Ocna Șugatag variația sezonieră este mai vizibilă la nivelul sosirilor și înnoptărilor, iar Tășnad nu prezintă un maxim anual al sosirilor în sezonul estival. La nivelul UAT Sânmartin, cele mai ridicate valori sunt înregistrate în august, activitatea menținându-se la valori ridicate și în luna septembrie.

În ansamblu, stațiunile analizate prezintă configurații diferite din perspectiva volumului activității turistice, duratei șederii, utilizării capacității de cazare și distribuției sezoniere, ceea ce limitează posibilitatea definirii unui profil unic al produsului Wellness/Balnear la nivel regional. Pentru dezvoltarea produsului, rezultatele indică necesitatea diferențierii analizei și a eventualelor intervenții în funcție de situația fiecărei destinații, inclusiv de nivelul activității existente, funcționalitatea infrastructurii, caracteristicile sezonality și serviciile disponibile. În cazul localităților în care sunt identificate resurse balneare, dar care nu fac parte din rețeaua stațiunilor recunoscute, evaluarea oportunităților de valorificare necesită informații suplimentare privind caracteristicile și posibilitățile de exploatare ale resurselor, infrastructura existentă și cererea potențială. Datele analizate permit identificarea diferențelor dintre destinații, dar nu sunt suficiente pentru stabilirea cauzelor acestora sau pentru fundamentarea unor intervenții uniforme la nivel regional.

Raportarea activității turistice la capacitatea de cazare completează diferențele observate între destinații. Indicele de utilizare ajunge la 37,8% în Sânmartin și la 31,2% în Tășnad, comparativ cu 6,6% în Ocna Șugatag, în timp ce valoarea de 60,1% înregistrată în Ileanda trebuie interpretată în raport cu dimensiunea redusă a bazei de cazare, formată dintr-o singură structură cu 74 de locuri. Analizarea concomitentă a capacității, gradului de utilizare și duratei medii a sejurului arată că acești indicatori descriu componente diferite ale activității turistice și că relația dintre aceștia variază de la o destinație la alta.

Rural

Analiza produsului turistic rural urmărește distribuția activității turistice în spațiul rural al Regiunii, având în vedere diferențele teritoriale privind infrastructura de cazare, volumul circulației turistice și durata șederii. Pentru delimitarea componentei teritoriale au fost incluse exclusiv comunele aparținând celor 11 țări și ținuturi etnografice analizate, fără municipii și orașe, astfel încât indicatorii utilizați să reflecte activitatea de cazare înregistrată în mediul rural. În total, analiza cuprinde 185 de comune, pentru care au fost examinați indicatorii disponibili privind capacitatea și circulația turistică.

Interpretarea rezultatelor ține cont de limitele datelor disponibile, absența unei valori în baza de date INS pentru o anumită localitate nefiind asimilată automat unei valori egale cu zero. Totodată, indicatorii utilizați surprind activitatea înregistrată în structurile de primire turistică raportate statistic și nu acoperă integral fenomenul vizitării în mediul rural, întrucât nu permit cuantificarea vizitatorilor de o zi și nici a formelor de cazare care nu sunt reflectate în datele statistice analizate. În consecință, rezultatele descriu componenta măsurabilă prin indicatorii oficiali de cazare și circulație turistică și trebuie interpretate în limitele acestei acoperiri.

Infrastructura specifică turismului rural

O componentă a ofertei de cazare din mediul rural poate fi urmărită prin evoluția pensiunilor agroturistice, categorie asociată direct acestui tip de spațiu, fără a acoperi însă întreaga diversitate a structurilor utilizate în cadrul turismului rural. Conform indicatorilor INS Tempo TUR101D și TUR102D, în perioada 2019–2025 numărul pensiunilor agroturistice din Regiune a crescut de la 538 la 867 de unități, iar capacitatea de cazare aferentă de la 9.543 la 13.823 de locuri. Numărul unităților a crescut astfel într-un ritm mai ridicat decât capacitatea totală, evoluție reflectată și de reducerea dimensiunii medii de la aproximativ 17,7 locuri pe unitate în 2019 la 15,9 locuri în 2025. Această evoluție indică o creștere a numărului de structuri concomitent cu diminuarea dimensiunii medii a acestora la nivel regional, fără ca datele agregate să permită caracterizarea individuală a unităților nou apărute.

Distribuția județeană din 2025 indică o concentrare a pensiunilor agroturistice în Maramureș, Cluj și Bihor, care înregistrau 258, 229 și, respectiv, 205 unități. Împreună, cele trei județe reuneau aproape 80% din pensiunile agroturistice ale regiunii și peste patru cincimi din capacitatea de cazare aferentă acestei categorii. Extinderea înregistrată la nivel regional între 2019 și 2025 nu este, prin urmare, însoțită de o distribuție uniformă a ofertei între județe, cea mai mare parte a unităților și a locurilor disponibile fiind localizată în cele trei județe menționate.

Analiza infrastructurii de cazare din comunele celor 11 țări și ținuturi etnografice arată, în același timp, că oferta turistică rurală nu se limitează la pensiunile agroturistice. În teritoriile analizate sunt înregistrate și apartamente și camere de închiriat, hoteluri, bungalouri, căsuțe turistice și alte categorii de structuri de primire, astfel încât utilizarea exclusivă a pensiunilor agroturistice ar surprinde doar o parte a capacității existente. Din acest motiv, analiza teritorială a produsului rural utilizează în continuare totalul structurilor și al capacității de cazare înregistrate în comunele componente ale celor 11 teritorii, iar evoluția pensiunilor agroturistice este tratată ca o componentă distinctă a ofertei de cazare din mediul rural.

Distribuția teritorială a ofertei și activității turistice

	Comune	Structuri	Locuri	Sosiri	Înnoptări	DMS	IUN
Țara Maramureșului	31	360	5.122	79.30	165.579	2,09	9,33%
Ținutul Huedinului	14	188	2.771	49.856	102.694	2,06	14,39%
Ținutul Bărgăului	4	64	1.133	32.302	48.655	1,51	18,40%
Țara Beiușului	21	60	1.227	19.459	40.232	2,07	13,64%
Țara Chioarului	14	55	833	14.857	25.164	1,69	9,31%
Țara Năsăudului	24	52	786	10.262	20.756	2,02	5,79%
Țara Silvaniei	31	94	818	9.812	17.753	1,81	7,53%
Țara Oașului	12	4	93	7.004	7.966	1,14	23,68%
Țara Lăpușului	6	7	165	5.245	8.955	1,71	15,51%
Ținutul Codrului	22	2	22	2.125	3.022	1,42	25,44%
Ținutul Ciceului	6	4	40	467	639	1,37	4,84%

Tabelul 20. Distribuția teritorială a ofertei și activității turistice în țările și ținuturile din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025 [25]

Datele pentru anul 2025 indică diferențe între cele 11 țări și ținuturi etnografice analizate, atât în ceea ce privește dimensiunea ofertei de cazare și volumul activității turistice, cât și distribuția acestora între comunele componente. **Țara Maramureșului** înregistrează cele mai ridicate valori dintre teritoriile analizate, cele 31 de comune însumând 360 de structuri, 5.122 de locuri de cazare, 79.304 sosiri și 165.579 de înnoptări, cu o durată medie a sejurului de 2,09 nopți. Activitatea de cazare este raportată în 26 dintre cele 31 de comune, deși distribuția nu este uniformă, Ocna Șugatag și Moisei cumulând aproximativ 40% din sosirile teritoriului. Comparativ cu alte țări și ținuturi analizate, activitatea înregistrată este astfel distribuită într-un număr mai mare de comune, concomitent cu existența unor concentrări la nivel local.

[25] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E și TUR105E; prelucrare proprie.

Delimitarea teritorială a țărilor și ținuturilor: delimitare de lucru ADR Nord-Vest.

Notă: Valorile agregate reprezintă suma indicatorilor publicați de INS pentru comunele componente. DMS a fost calculată ca raport între înnoptări și sosiri, iar IUN ca raport între înnoptări și capacitatea de cazare în funcțiune (locuri-zile). Absența unei valori pentru o localitate în exporturile utilizate nu a fost asimilată valorii zero.

Ținutul Huedinului se situează pe poziția următoare din perspectiva volumului activității, cu 188 de structuri, 2.771 de locuri, 49.856 de sosiri și 102.694 de înnoptări, iar durata medie a sejurului, de 2,06 nopți, este apropiată de cea înregistrată în Țara Maramureșului. Distribuția între comune este însă mai concentrată, Beliș, Poieni și Săcuieu cumulând aproximativ 63% din sosiri și peste două treimi din înnoptări. Beliș și Poieni înregistrează fiecare peste 11.000 de sosiri, iar Poieni depășește Beliș din perspectiva numărului de înnoptări, ceea ce indică o contribuție ridicată a unui număr restrâns de comune la valorile agregate ale teritoriului.

O configurație diferită se observă în **Ținutul Bârgăului**, unde cele patru comune dispun de 1.133 de locuri de cazare și înregistrează 32.302 sosiri și 48.655 de înnoptări, ceea ce situează teritoriul pe poziția a treia după numărul sosirilor, deși capacitatea de cazare reprezintă mai puțin de un sfert din cea înregistrată în Țara Maramureșului. Durata medie a sejurului este, în același timp, mai redusă, ajungând la 1,51 nopți. Distribuția internă este puternic concentrată în Bistrița Bârgăului, comună care generează aproximativ 95% din sosiri și 94% din înnoptările întregului ținut, astfel încât indicatorii agregați ai teritoriului reflectă în principal activitatea înregistrată în această localitate și într-o măsură mult mai redusă situația celorlalte trei comune

Țara Beiușului înregistrează un volum mai redus al sosirilor comparativ cu Ținutul Bârgăului, dar o durată medie a sejurului mai ridicată, de 2,07 nopți față de 1,51 nopți. Distribuția activității este, de asemenea, concentrată, Pietroasa și Budureasa cumulând peste 73% din sosirile teritoriului, iar includerea comunei Roșia ridicând ponderea primelor trei comune la aproximativ 85%. Dintre cele 21 de comune incluse în delimitarea teritoriului, numai 10 au sosiri și înnoptări raportate în anul 2025, ceea ce indică o acoperire mai restrânsă a activității de cazare în raport cu numărul total al comunelor componente.

Diferențe privind distribuția internă sunt vizibile și în celelalte teritorii analizate. **Țara Chioarului** înregistrează 14.857 de sosiri și 25.164 de înnoptări, cu o DMS de 1,69 nopți, iar activitatea este raportată în toate cele 14 comune, deși Recea și Șișești cumulează aproximativ 63% din sosiri. În **Țara Năsăudului** sunt înregistrate 10.262 de sosiri și 20.756 de înnoptări, corespunzătoare unei DMS de 2,02 nopți, activitatea fiind raportată în 17 dintre cele 24 de comune, în timp ce Rodna și Șanț însumează aproape jumătate din sosiri. Țara Silvaniei cumulează 9.812 sosiri și 17.753 de înnoptări, cu o DMS de 1,81 nopți, însă dintre cele 31 de comune incluse numai 17 înregistrează activitate de cazare în datele analizate, o parte relevantă a acestora fiind concentrată în Boghiș și Camăr.

În teritoriile cu volume mai reduse ale activității de cazare, aceasta este în general raportată într-un număr mai mic de comune. În **Țara Oașului**, dintre cele 12 comune analizate, numai Vama, Orașu Nou și Certeze înregistrează activitate de cazare, cele trei localități cumulând 93 de locuri, 7.004 sosiri și 7.966 de înnoptări, cu o durată medie a sejurului de 1,14 nopți. **Țara Lăpușului** înregistrează 5.245 de sosiri și 8.955 de înnoptări, aproximativ 86% dintre sosiri fiind raportate în Cupșeni, în timp ce cele 22 de comune ale **Ținutului Codrului** cumulează 2.125 de sosiri și 3.022 de înnoptări, cu o concentrare a activității în Homoroade. În **Ținutul Ciceului**, activitatea de cazare este raportată numai în Uriu și Petru Rareș, totalul teritoriului ajungând la 467 de sosiri și 639 de înnoptări.

Compararea celor 11 teritorii evidențiază, prin urmare, diferențe atât în volumul activității de cazare, cât și în gradul de răspândire a acestora între comunele componente. **Țara Maramureșului** și **Țara Chioarului** se disting prin prezența activității raportate într-o proporție mai mare a comunelor analizate, deși și în aceste teritorii există concentrări la nivelul anumitor localități, în timp ce în Ținutul Bârgăului, Țara Lăpușului, Țara Oașului sau Ținutul Ciceului valorile agregate sunt determinate într-o măsură mai mare de un număr restrâns de comune. Această distribuție permite diferențierea teritoriilor în funcție de răspândirea activității de cazare înregistrate, fără a permite însă extinderea concluziilor asupra întregii activități de vizitare.

Interpretarea rezultatelor trebuie realizată în limitele indicatorilor utilizați, întrucât absența sosirilor sau înnoptărilor raportate pentru o comună nu demonstrează absența vizitatorilor, a activităților turistice sau a resurselor cu potențial de valorificare.

Datele disponibile surprind exclusiv activitatea înregistrată în structurile de primire turistică incluse în statisticile oficiale și permit identificarea teritoriilor în care turismul cu înnoptare este raportat într-un număr mai mare de comune, respectiv a celor în care activitatea de cazare măsurată statistic este concentrată într-un număr restrâns de localități.

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului rural

Analiza confirmă că turismul rural din regiune nu funcționează ca un produs teritorial omogen. Există câteva nuclee cu infrastructură și activitate turistică bine conturate, în primul rând Țara Maramureșului și Ținutul Huedinului, alături de teritorii în care rezultatele agregate sunt determinate de unul sau câteva centre locale, precum Bistrița Bârgăului în Bârgău, Pietroasa și Budureasa în Beiuș, Cupșeni în Lăpuș sau Homoroade în Codru. În alte situații, o parte importantă a comunelor delimitate etnografic nu înregistrează deloc activitate de cazare în statisticile analizate.

Principala diferență nu este, prin urmare, doar între teritorii cu mai mulți sau mai puțini turiști, ci între modele diferite de funcționare turistică. Unele teritorii dispun de o rețea relativ extinsă de localități active, altele sunt dependente de un singur pol; unele generează fluxuri importante, dar șederi scurte, iar altele rețin turiștii mai mult, fără a genera un volum suficient pentru utilizarea consistentă a infrastructurii. În același timp, indicii ridicați de utilizare observați în anumite teritorii cu ofertă foarte redusă nu trebuie confundați cu un nivel ridicat de dezvoltare a produsului.

Din perspectiva dezvoltării regionale, rezultatele indică necesitatea unor abordări diferențiate. În teritoriile cu volume ridicate, dar cu activitate concentrată într-un număr redus de comune, devine relevantă evaluarea posibilității de integrare a unei baze teritoriale mai largi în oferta turistică. În zonele caracterizate prin șederi scurte, datele justifică investigarea factorilor care limitează prelungirea sejurului, fără a permite identificarea acestora exclusiv pe baza statisticilor de cazare. În teritoriile cu infrastructură redusă sau cu activitate concentrată în una-două localități, datele nu justifică automat extinderea capacității de cazare; o asemenea direcție ar trebui fundamentată prin analiza cererii și a produselor turistice existente sau potențiale.

Outdoor/adventure

Produsul outdoor/adventure completează oferta turistică regională prin activități și infrastructuri asociate recreerii active și valorificării patrimoniului natural. Întrucât rețeaua de trasee montane omologate a fost analizată în cadrul produsului montan, analiza de față urmărește trei componente complementare pentru care au putut fi identificate informații la nivel regional: infrastructura Via Ferrata, patrimoniul speologic și parcurile de aventură.

Cele trei componente au caracteristici diferite și nu pot fi evaluate prin aceiași indicatori. Pentru infrastructura Via Ferrata și parcurile de aventură pot fi identificate amenajări și localizări concrete, în timp ce Catalogul peșterilor din România oferă un inventar al patrimoniului speologic, fără a permite separarea directă a peșterilor valorificate turistic de ansamblul cavităților inventariate. În consecință, datele disponibile permit în primul rând analiza dimensiunii și distribuției teritoriale a acestor componente ale ofertei.

Jude	Localizări Via Ferrata	Peșteri catalogate	Parcuri de aventură
Bihor	7	1.759	3
Cluj	1	130	3
Maramureș	-	91	2
Bistrița-Năsăud	-	30	2
Satu Mare	1	-	1
Sălaj	-	111	1
Nord-Vest	9	2.121	12

Tabelul 21. Distribuția infrastructurii pentru turism outdoor și de aventură în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, pe județe

Datele analizate indică distribuții teritoriale diferite pentru infrastructura Via Ferrata, patrimoniul speologic și parcurile de aventură. În cazul primelor două componente, o parte ridicată a infrastructurii și, respectiv, a resurselor inventariate este localizată în județul Bihor, unde se regăsesc 7 dintre cele 9 localizări cu infrastructură Via Ferrata identificate în regiune și 1.759 dintre cele 2.121 de peșteri catalogate, reprezentând 82,9% din inventarul speologic regional analizat. Parcurile de aventură au o distribuție mai largă la nivel regional, fiind identificate amenajări în toate cele șase județe, cu câte trei în Bihor și Cluj.

În județul Bihor, infrastructura Via Ferrata identificată este localizată în Cheile Lazuri, Valea Dâlbii-Căbești, Cheile Cuților-Roșia, Șuncuiș, Vadu Crișului și zona Vârtop. La Șuncuiș sunt amenajate cinci trasee cu grade de dificultate cuprinse între A și C/D, ceea ce diferențiază această localizare prin numărul traseelor disponibile. În afara județului Bihor, sursa utilizată indică infrastructură la Măgura Bătarci, în județul Satu Mare, și Sky Fly-Cheile Turzii, în județul Cluj, în timp ce pentru Maramureș, Bistrița-Năsăud și Sălaj nu au fost identificate amenajări în inventarul analizat [26]. Absența acestora din sursa utilizată nu poate fi interpretată automat ca absență a oricărei infrastructuri de acest tip în județele respective.

O distribuție teritorială concentrată se observă și în cazul patrimoniului speologic. Dintre cele 2.121 de peșteri cuprinse în inventarul analizat pentru Regiunea Nord-Vest, 1.759 sunt localizate în Bihor, urmat de Cluj, cu 130 de peșteri, Sălaj, cu 111, Maramureș, cu 91, și Bistrița-Năsăud, cu 30, în timp ce pentru Satu Mare nu sunt înregistrate peșteri în sursa utilizată. Aceste valori descriu distribuția resurselor speologice inventariate, fără a indica în mod direct dimensiunea ofertei turistice asociate acestora. Sursa analizată nu oferă informații suficiente pentru stabilirea numărului de cavități amenajate, accesibile sau utilizate pentru vizitare turistică, astfel încât numărul peșterilor inventariate nu poate fi utilizat ca indicator direct al dezvoltării speoturismului.

Parcurile de aventură prezintă o distribuție diferită, cele 12 amenajări identificate fiind repartizate în toate cele șase județe ale regiunii. Bihor și Cluj înregistrează câte trei amenajări, Bistrița-Năsăud și Maramureș câte două, iar Satu Mare și Sălaj câte una. Inventarul analizat include Happyland, Freedom Adventure Park și Due Fratelli Adventure Park în Bihor, Adrenalin Park, Gecko Parc și Parcul de Agreement Moara de Vânt în Cluj, Aventuri în Colibița și Complex Alpina Blazna în Bistrița-Năsăud, Jungle Park și Adventure Lake Resort în Maramureș, Luna Aventura Parc în Satu Mare și Meseș Adventure Park în Sălaj. Comparativ cu distribuția infrastructurii Via Ferrata și a resurselor speologice inventariate, parcurile de aventură sunt repartizate într-un număr mai mare de județe, fără ca vreunul dintre acestea să reunească mai mult de trei dintre cele 12 amenajări identificate.

[26] Via Ferrata România – lista traseelor; Catalogul peșterilor din România, realizat în parteneriat cu Comisia Patrimoniului Speologic; documentare proprie pentru parcurile de aventură; prelucrare proprie.

Distribuția teritorială și funcționarea turistică

Distribuția infrastructurii și a resurselor analizate diferă între cele trei componente ale produsului Outdoor/Adventure. Bihor reunește cea mai mare parte a infrastructurii Via Ferrata și a patrimoniului speologic cuprinse în inventarele utilizate, în timp ce parcurile de aventură sunt distribuite în toate cele șase județe ale regiunii, inclusiv în județe în care nu au fost identificate amenajări Via Ferrata în sursele analizate. Aceste diferențe descriu configurația teritorială a infrastructurii și resurselor inventariate, fără a permite, în sine, evaluarea nivelului de utilizare sau a activității turistice generate de fiecare componentă.

Pentru contextualizarea activității turistice din localitățile în care au fost identificate amenajări Via Ferrata au fost utilizate datele INS TEMPO-Online privind sosirile și înnopțările turistice pentru anul 2025, corespunzătoare indicatorilor TUR104E și TUR105E. Pe baza acestora a fost calculată durata medie a sejurului, ca raport între numărul de înnopțări și numărul de sosiri. Indicatorii descriu întreaga activitate de cazare înregistrată la nivelul localităților și nu oferă informații privind numărul persoanelor care utilizează infrastructura Via Ferrata, motiv pentru care fluxurile turistice raportate nu pot fi atribuite acestei componente a ofertei.

În anul 2025, Nucet a înregistrat 3.659 de sosiri și 9.195 de înnopțări, corespunzătoare unei DMS de 2,51 nopți, în condițiile în care inventarul analizat indică o singură localizare cu infrastructură Via Ferrata. În Șuncuiuș, unde sunt amenajate cinci trasee cu niveluri diferite de dificultate, durata medie a sejurului a fost de 1,82 nopți, iar pentru Bătarci și Căbești nu sunt disponibile date privind sosirile și înnopțările în baza analizată. Compararea acestor valori nu indică o relație între numărul amenajărilor Via Ferrata și nivelul activității turistice, deoarece indicatorii INS surprind întreaga activitate a structurilor de cazare din localitate, indiferent de motivația călătoriei sau de activitățile desfășurate de vizitatori.

Aceeași limitare se aplică și în cazul parcurilor de aventură, în special al celor amplasate în centre urbane precum Cluj-Napoca, Baia Mare sau Zalău, unde indicatorii de circulație turistică reflectă ansamblul activității de cazare din municipiu și nu pot fi asociați unei anumite amenajări. Evaluarea utilizării parcurilor de aventură și a contribuției acestora la activitatea turistică ar necesita date specifice la nivelul operatorilor, precum numărul de vizitatori, numărul de bilete vândute și distribuția utilizării pe parcursul anului, informații care nu sunt cuprinse în sursele analizate.

În cazul patrimoniului speologic, posibilitățile de interpretare sunt limitate și de faptul că inventarul disponibil nu permite diferențierea sistematică între totalitatea resurselor speologice identificate și obiectivele amenajate sau utilizate pentru vizitare turistică. Cele trei componente pot fi astfel comparate din perspectiva distribuției teritoriale a infrastructurii și resurselor cuprinse în sursele analizate, însă informațiile disponibile nu oferă o bază suficientă pentru compararea județelor sau localităților din perspectiva utilizării, cererii sau performanței turistice asociate produsului Outdoor/Adventure.

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului

Analiza resurselor și infrastructurilor asociate produsului Outdoor/Adventure indică diferențe de distribuție între componentele analizate. Infrastructura Via Ferrata și patrimoniul speologic inventariat sunt concentrate în principal în județul Bihor, unde sunt localizate 7 dintre cele 9 localizări cu infrastructură Via Ferrata identificate la nivel regional și 1.759 dintre cele 2.121 de peșteri catalogate, reprezentând 82,9% din inventarul speologic analizat. Parcurile de aventură au o distribuție teritorială mai largă, cele 12 amenajări identificate fiind repartizate în toate cele șase județe. Produsul analizat reunește astfel componente cu distribuții teritoriale diferite, fără ca inventarele utilizate să permită evaluarea comparativă a nivelului lor de utilizare.

Concentrarea infrastructurii Via Ferrata și a patrimoniului speologic inventariat în Bihor diferențiază acest județ din perspectiva prezenței acestor două componente, însă numărul resurselor sau al amenajărilor nu oferă informații privind utilizarea lor.

Această limitare este relevantă în special în cazul patrimoniului speologic, întrucât cele 2.121 de peșteri reprezintă inventarul resurselor identificate, iar datele disponibile nu permit stabilirea ponderii cavităților accesibile, amenajate sau utilizate pentru vizitare turistică. În consecință, dimensiunea patrimoniului speologic inventariat nu poate fi utilizată ca indicator direct al dimensiunii sau dezvoltării produsului speoturistic.

Parcurile de aventură prezintă o situație diferită, prin prezența amenajărilor identificate în toate cele șase județe. Această distribuție arată că infrastructura recreativă analizată nu este concentrată în aceleași teritorii precum infrastructura Via Ferrata și patrimoniul speologic, ceea ce extinde acoperirea teritorială a componentelor incluse în produsul Outdoor/Adventure. Inventarul disponibil nu conține însă informații comparabile privind capacitatea amenajărilor, diversitatea activităților oferite, perioada de funcționare sau numărul de utilizatori, astfel încât numărul parcurilor identificate nu oferă o bază suficientă pentru compararea performanței turistice între județe.

O limitare a diagnosticului este reprezentată de lipsa unor indicatori specifici privind utilizarea infrastructurilor și resurselor analizate. Statisticile INS referitoare la sosiri și înnoptări caracterizează activitatea de cazare înregistrată la nivelul localităților, fără a identifica activitățile desfășurate de vizitatori sau motivația călătoriei. În absența unor date privind utilizatorii traseelor Via Ferrata și ai parcurilor de aventură, vizitarea obiectivelor speologice și distribuția utilizării pe parcursul anului, datele disponibile nu permit stabilirea unei relații între existența acestor componente și volumul circulației turistice sau durata medie a sejurului. Din aceeași perspectivă, nu poate fi construită o ierarhie a județelor sau localităților în funcție de performanța produsului.

În ceea ce privește dezvoltarea produsului, inventarul realizat poate constitui un punct de plecare pentru identificarea teritoriilor în care diferite componente ale ofertei sunt deja prezente, dar nu oferă, prin el însuși, suficiente informații pentru fundamentarea unor noi investiții. O astfel de evaluare ar necesita analiza la nivel local a stării și funcționalității infrastructurii existente, a accesibilității, condițiilor de siguranță, serviciilor turistice disponibile și cererii potențiale. În teritoriile în care sunt prezente mai multe tipuri de resurse și infrastructuri poate fi analizată posibilitatea integrării acestora în oferta turistică locală sau zonală, însă oportunitatea și forma unei asemenea integrări trebuie stabilite în raport cu caracteristicile fiecărei destinații.

Pentru aprofundarea ulterioară a analizei ar fi utilă colectarea unor date comparabile privind utilizarea infrastructurilor și obiectivelor Outdoor/Adventure, inclusiv numărul de utilizatori, perioada de funcționare și distribuția utilizării pe parcursul anului. Disponibilitatea unor asemenea informații ar permite completarea actualei analize, bazate în principal pe prezența și distribuția teritorială a resurselor și infrastructurilor, cu o evaluare a utilizării efective și a modului în care diferitele componente se integrează în activitatea turistică a destinațiilor.

Ecoturism

Eco Maramureș – Mara-Cosău-Creasta Cocosului reprezintă singura destinație ecoturistică certificată. În urma recertificării din 2026, perimetrul destinației cuprinde șase unități administrativ-teritoriale din județul Maramureș, respectiv orașul Baia Sprie și comunele Budești, Călinești, Desești, Giulești și Ocna Șugatag.

Resursele cuprinse în destinație includ elemente ale patrimoniului natural, ale peisajului rural și ale patrimoniului cultural caracteristic Maramureșului istoric. Componenta naturală este reprezentată de arii protejate și habitate forestiere, montane și umede, între care se regăsesc Creasta Cocosului, Tăurile Chendroaiei, Pădurea Crăiască și Mlaștina lezerul Mare, alături de elementele patrimoniului construit și ale peisajului cultural rural. Diversitatea acestor resurse creează puncte de legătură între oferta ecoturistică și alte forme de turism practicate în teritoriu, precum turismul rural, turismul cultural și activitățile desfășurate în natură, fără ca acestea să fie echivalente cu produsul ecoturistic certificat.

Infrastructura asociată accesului și valorificării turistice a acestor resurse include trasee de drumeție, cicloturism și trasee tematice sau de interpretare. Rețeaua de cicloturism documentată pentru Eco Maramureș însumează 164 km de trasee marcate și conectează localități și arii naturale protejate din interiorul destinației. Prezența acestei infrastructuri oferă posibilitatea conectării mai multor categorii de resurse și puncte de interes din cadrul aceluiași teritoriu, însă datele disponibile nu oferă informații privind numărul utilizatorilor, frecvența utilizării sau distribuția acestora pe parcursul anului și nu permit estimarea contribuției traseelor la fluxurile turistice înregistrate în destinație.

La nivel regional, Eco Maramureș reprezintă în prezent singurul teritoriu care deține statutul de destinație ecoturistică certificată, ceea ce diferențiază județul Maramureș din perspectiva componentei certificate a produsului. Această situație nu trebuie însă interpretată ca o delimitare a întregii activități ecoturistice regionale, întrucât existența resurselor naturale, a ariilor protejate sau a infrastructurii pentru activități în natură în celelalte județe nu este surprinsă de numărul destinațiilor certificate. În același timp, simpla prezență a acestor resurse și infrastructuri nu permite încadrarea unui teritoriu în categoria destinațiilor ecoturistice certificate, aceasta fiind condiționată de îndeplinirea criteriilor aplicabile acestui tip de destinație.

Infrastructura și capacitatea de cazare

Modificarea perimetrului Destinației Ecoturistice Eco Maramureș impune diferențierea între evoluția teritoriului care a constituit nucleul destinației în perioada analizată și situația celor două UAT-uri incluse ulterior în configurația actuală. Din acest motiv, evoluția 2019-2025 este analizată pentru Budești, Călinești, Desești și Ocna Șugatag, în timp ce Baia Sprie și Giulești sunt analizate distinct, pe baza situației înregistrate în anul 2025.

UAT	An	Structuri	Locuri	Sosiri	Înnoptări	DMS	IUN
Budești	2019	3	54	1.198	3.271	2,73	16,49%
	2025	9	112	1.138	2.007	1,76	5,24%
Călinești	2019	2	32	549	1.12	2,04	1,211%
	2025	15	173	1.838	4.735	2,58	8,26%
Desești	2019	4	49	1.034	2.268	2,19	1,219%
	2025	13	200	3.877	9.073	2,34	1,314%
Ocna Șugatag	2019	24	599	11.853	29.099	2,45	1,615%
	2025	100	1.355	18.502	42.554	2,30	9,19%

Tabelul 22. Evoluția infrastructurii de cazare și a activității turistice în nucleul comparabil al Destinației Ecoturistice Eco Maramureș, 2019–2025

Evoluția 2019–2025 evidențiază o extindere generalizată a infrastructurii de cazare, dar rezultate diferite în ceea ce privește activitatea și utilizarea capacității. Desești prezintă evoluția cea mai echilibrată dintre cele patru UAT-uri analizate: creșterea capacității este însoțită de majorarea sosirilor și înnoptărilor, precum și de creșterea IUN de la 12,19% la 13,14%. În Călinești, creșterea activității turistice este importantă, însă rămâne inferioară ritmului de extindere a capacității, IUN reducându-se de la 12,11% la 8,26%. Aceeași diferență între dinamica ofertei și utilizarea acesteia este mai evidentă în Ocna Șugatag, unde creșterea sosirilor și înnoptărilor este însoțită de reducerea IUN de la 16,15% la 9,19% [27].

Budești reprezintă situația distinctă, întrucât extinderea infrastructurii are loc concomitent cu reducerea înnoptărilor și a duratei medii a șederii, IUN coborând la 5,24% în 2025. În ansamblu, datele indică faptul că dezvoltarea infrastructurii de cazare din nucleul destinației nu a fost însoțită de o evoluție proporțională a utilizării acesteia în toate UAT-urile. Diferențele interne sunt relevante inclusiv pentru evaluarea dezvoltării ulterioare a produsului, întrucât problema nu se reduce la disponibilitatea capacității de cazare, ci privește și gradul în care capacitatea existentă este utilizată

UAT	Structuri	Locuri	Sosiri	Înnoptări	DMS (nopti)	IUN
Baia Sprie	21	441	5.451	10.965	201	852%
Giulești	11	151	763	1.45	19	332%

Tabelul 23. Indicatorii infrastructurii de cazare și ai activității turistice în Baia Sprie și Giulești, 2025

Extinderea din 2026 adaugă destinației două UAT-uri cu poziții diferite din perspectiva activității turistice. Baia Sprie dispunea în 2025 de 441 de locuri de cazare și înregistra 10.965 de înnoptări, cu un IUN de 8,52%, în timp ce Giulești avea 151 de locuri, 1.450 de înnoptări și un IUN de 3,32%. Includerea celor două UAT-uri extinde astfel baza de cazare a destinației, dar introduce și diferențe suplimentare în ceea ce privește intensitatea utilizării infrastructurii. Pentru monitorizarea ulterioară a produsului, anul 2025 poate fi utilizat ca reper statistic anterior extinderii, cu mențiunea că indicatorii celor două UAT-uri nu caracterizează activitatea unei destinații certificate în configurația actuală [28].

[27] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E, TUR105E, 2019 și 2025; prelucrare proprie.

DMS = înnoptări/sosiri

IUN = înnoptări/capacitatea de cazare în funcțiune × 100

Extinderea din 2026 adaugă destinației două UAT-uri cu poziții diferite din perspectiva activității turistice. Baia Sprie dispunea în 2025 de 441 de locuri de cazare și înregistra 10.965 de înnoptări, cu un IUN de 8,52%, în timp ce Giulești avea 151 de locuri, 1.450 de înnoptări și un IUN de 3,32%. Includerea celor două UAT-uri extinde astfel baza de cazare a destinației, dar introduce și diferențe suplimentare în ceea ce privește intensitatea utilizării infrastructurii. Pentru monitorizarea ulterioară a produsului, anul 2025 poate fi utilizat ca reper statistic anterior extinderii, cu mențiunea că indicatorii celor două UAT-uri nu caracterizează activitatea unei destinații certificate în configurația actuală.

Sezonalitatea activității turistice

Evoluția lunară a sosirilor și înnoptărilor în cele patru UAT-uri analizate evidențiază o sezonalitate predominant estivală, cu o creștere clară a activității începând din luna iunie și atingerea valorilor maxime în august. În această lună sunt înregistrate 3.807 sosiri și 10.497 înnoptări, față de 3.410 sosiri și 7.862 înnoptări în iulie. În ansamblu, perioada iunie-august concentrează 48,4% din sosirile și 50,8% din înnoptările înregistrate pe parcursul anului, ceea ce confirmă concentrarea unei părți importante a activității turistice în sezonul de vară.

După maximum din august, atât sosirile, cât și înnoptările se reduc în perioada septembrie-noiembrie, însă evoluția anuală nu descrie un singur sezon turistic. În decembrie se observă un al doilea vârf de activitate, cu 1.750 de sosiri și 5.155 de înnoptări, valorile fiind peste cele înregistrate în majoritatea lunilor din afara sezonului estival. La polul opus, martie reprezintă luna cu cea mai redusă activitate, atât din perspectiva sosirilor, cât și a înnoptărilor [29].

Evoluția aproape paralelă a celor doi indicatori arată că perioadele de creștere și reducere a fluxurilor turistice se reflectă și în volumul înnoptărilor. Graficul conturează astfel un profil caracterizat printr-un sezon principal de vară, un vârf secundar în decembrie și niveluri mai reduse ale activității în restul anului, în special la începutul primăverii și în perioada de toamnă târzie. Datele disponibile nu permit însă asocierea acestor variații cu anumite motivații de călătorie sau componente ale produsului ecoturistic.

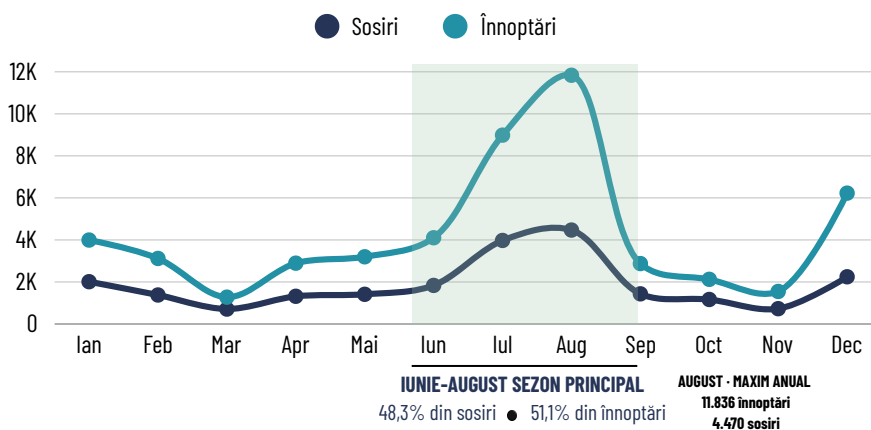

Figura 21. Distribuția lunară a sosirilor și înnoptărilor turistice în Destinația Ecoturistică Eco Maramureș, 2025

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului

Eco Maramureș se diferențiază în cadrul produselor turistice regionale analizate prin existența unui teritoriu certificat ca destinație ecoturistică, a unei infrastructuri asociate și a unui cadru de management la nivelul destinației. Evoluția indicatorilor turistici arată însă ritmuri diferite de creștere a ofertei de cazare și a circulației turistice. Pentru nucleul teritorial comparabil al destinației, între 2019 și 2025 capacitatea de cazare în funcțiune a crescut cu aproximativ 175%, în timp ce sosirile au crescut cu 73%, iar înnoptările cu 63%.

[28] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E și TUR105E, 2025; prelucrare proprie. DMS = înnoptări/sosiri -UN = înnoptări/capacitatea de cazare în funcțiune × 100

[29] INS, TEMPO Online, TUR104H și TUR105H, 2025

În același interval, indicele de utilizare netă a capacității de cazare în funcțiune s-a redus de la 15,69% la 9,30%. Evoluțiile diferă și între UAT-urile componente, ceea ce arată că extinderea capacității și dinamica utilizării acesteia nu s-au manifestat în aceeași măsură la nivelul întregii destinații.

În acest context, datele analizate nu indică extinderea generalizată a capacității de cazare drept o necesitate care poate fi susținută exclusiv pe baza indicatorilor disponibili. Diferența dintre ritmul de creștere a capacității și cel al sosirilor și înnoptărilor, împreună cu reducerea indicelui de utilizare, indică necesitatea analizării gradului de utilizare a ofertei existente înaintea fundamentării unor noi intervenții asupra capacității de cazare. Distribuția lunară a activității completează această imagine, aproape jumătate din sosiri și peste jumătate din înnoptările seriei analizate fiind înregistrate în perioada iunie–august. Existența unui nivel mai ridicat al activității și în luna decembrie indică faptul că activitatea de cazare nu este limitată exclusiv la sezonul estival, fără ca datele disponibile să permită identificarea factorilor care determină această evoluție sau asocierea sa directă cu produsul ecoturistici

O limitare a diagnosticului este reprezentată de posibilitatea redusă de evaluare a utilizării efective a componentelor specifice produsului ecoturistic. Indicatorii disponibili permit urmărirea capacității de cazare, a sosirilor, înnoptărilor, duratei medii a sejurului și distribuției activității pe parcursul anului, dar nu oferă informații privind utilizarea traseelor, serviciilor de ghidaj, infrastructurii de interpretare, produselor locale sau a altor servicii asociate destinației. În consecință, evoluția circulației turistice nu poate fi atribuită în mod direct produsului ecoturistic. Completarea statisticilor existente cu informații colectate la nivelul destinației privind utilizarea infrastructurii și serviciilor asociate ar permite o evaluare mai precisă a modului în care diferitele componente ale produsului sunt utilizate și ar putea susține fundamentarea intervențiilor ulterioare.

Extinderea perimetrului certificat în 2026 prin includerea orașului Baia Sprie și a comunei Giulești modifică baza teritorială la care se raportează analiza destinației, prin integrarea unor UAT-uri cu infrastructură și niveluri de activitate turistică proprii. Din perspectiva dezvoltării produsului, această modificare face relevantă analiza modului în care noile teritorii se conectează cu infrastructura, serviciile și resursele existente în celelalte UAT-uri ale destinației, fără ca datele disponibile în prezent să permită evaluarea efectelor extinderii. Indicatorii aferenți anului 2025 pot constitui un reper anterior modificării perimetrului, cu condiția menținerii unei delimitări teritoriale comparabile în evaluările ulterioare, astfel încât evoluțiile observate să poată fi diferențiate de modificările determinate exclusiv de includerea celor două noi UAT-uri.

Evenimente/ festivaluri

Structura și distribuția calendarului de evenimente

Analiza produsului turistic asociat evenimentelor și festivalurilor utilizează baza de date constituită în urma consultării administrațiilor publice locale din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest. Chestionarul a fost transmis celor 446 de UAT-uri ale regiunii, dintre care 161 au transmis răspunsuri, corespunzător unei rate de răspuns de 36%. Dintre acestea, 48 au declarat că nu organizează evenimente recurente, iar 113 au raportat cel puțin o manifestare, baza analizată cuprinzând 302 evenimente recurente. În consecință, rezultatele caracterizează oferta raportată de UAT-urile respondente și nu reprezintă un inventar exhaustiv al evenimentelor organizate în regiune.

Din punct de vedere teritorial, evenimentele raportate sunt distribuite inegal între cele șase județe. Maramureș, Cluj și Sălaj înregistrează cele mai multe manifestări în baza analizată, însă aceste diferențe nu pot fi interpretate ca o ierarhie a județelor din perspectiva dezvoltării turismului de evenimente, întrucât distribuția reflectă inclusiv gradul diferit de participare a UAT-urilor la procesul de colectare a datelor.

Din perspectiva tipologiei, calendarul este dominat de manifestările culturale, festivaluri și sărbători tradiționale. Au fost identificate 110 încadrări ca evenimente culturale, 85 ca festivaluri și 82 ca sărbători tradiționale, urmate de 38 de târguri, 35 de concerte, 29 de competiții sportive și 28 de evenimente gastronomice. Categoriile nu sunt exclusive, același eveniment putând fi încadrat în mai multe tipologii, astfel încât valorile nu pot fi însumate pentru determinarea numărului total de manifestări. Structura bazei indică astfel o prezență importantă a evenimentelor asociate culturii locale, tradițiilor și vieții comunitare, alături de componente sportive și gastronomice [30].

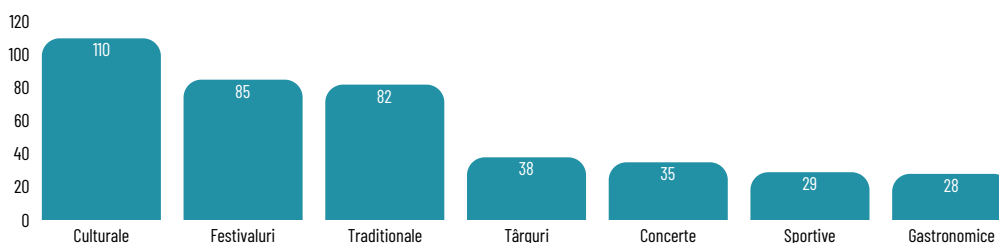

Figura 22. Distribuția evenimentelor din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest pe categorii

Durata manifestărilor reprezintă o altă caracteristică relevantă pentru funcționarea produsului. Un număr de 204 evenimente, respectiv 68,2% din baza analizată, se desfășoară pe parcursul câtorva ore sau al unei singure zile, iar alte 73 au o durată de două sau trei zile. Predominanța manifestărilor de scurtă durată indică faptul că participarea la eveniment nu presupune în mod necesar un sejur turistic, posibilitatea generării de înnopțări fiind dependentă și de proveniența publicului, oferta complementară a destinației și accesul la servicii de cazare.

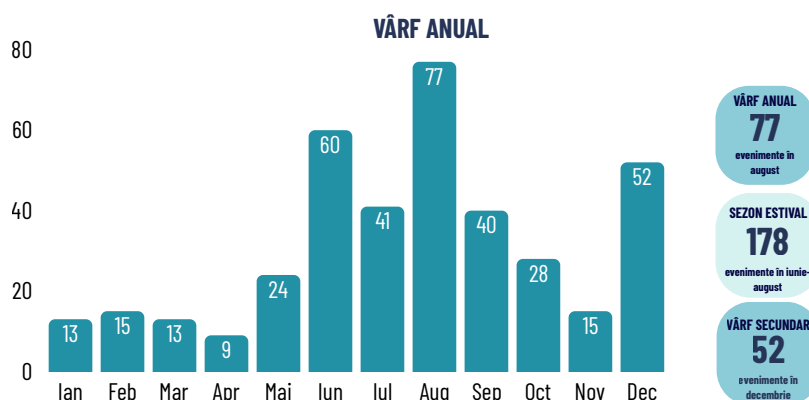

Figura 23. Distribuția lunară a evenimentelor recurente raportate în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

Calendarul prezintă o concentrare sezonieră, cele mai multe manifestări fiind organizate în perioada de vară, cu un vârf în luna august. Un al doilea interval important este reprezentat de luna decembrie, prin târguri, manifestări culturale și evenimente asociate sărbătorilor de iarnă. În schimb, primele luni ale anului și luna noiembrie sunt mai slab reprezentate. Oferta de evenimente se suprapune astfel în mare măsură peste perioade deja favorabile deplasărilor turistice, în timp ce manifestările organizate în perioadele cu activitate turistică mai redusă sunt mai puțin numeroase.

Relația dintre evenimente și activitatea turistică

Numărul participanților la evenimente nu poate fi asimilat numărului de turiști, estimările comunicate de UAT-uri includ atât rezidenți, cât și vizitatori din alte localități, fără posibilitatea separării persoanelor care se deplasează pentru o singură zi de cele care utilizează servicii de cazare. În plus, pentru o parte dintre manifestări participarea este raportată prin intervale largi, iar metodele de estimare nu sunt standardizate.

[30] ADR Nord-Vest, chestionar adresat unităților administrativ-teritoriale din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest; prelucrare proprie.

Compararea acestor valori cu înnoptările înregistrate în localitatea organizatoare poate evidenția diferențe între amploarea publicului și activitatea de cazare, dar nu permite măsurarea directă a impactului turistic al evenimentului.

Diferența este evidentă în cazul unor manifestări cu participare numeroasă desfășurate în UAT-uri cu un volum redus al activității de cazare. La Negreni, Târgul de Toamnă de la Fechetău este estimat la 50.001-100.000 de participanți, în timp ce în octombrie 2025 au fost înregistrate 246 de înnoptări, iar pe întregul an 3.302. Târgul de Vară – Târgul Coaselor, estimat la 10.001-50.000 de participanți, s-a desfășurat într-o lună cu 328 de înnoptări. La Cizer, Măsurul Oilor de la Pria, încadrat de asemenea în intervalul 10.001-50.000 de participanți, a coincis cu 24 de înnoptări în luna mai și cu un total anual de 516 înnoptări.

Valorile confirmă că amploarea participării la o manifestare și volumul activității de cazare din UAT-ul organizator sunt indicatori diferiți. O situație diferită se întâlnește în destinațiile care dispun deja de o activitate turistică mai intensă, Sighetu Marmatei a înregistrat 61.912 înnoptări în 2025, iar Festivalul de Folk „Floare de Colt” și Festivalul Medieval „Eternul Maramureș” s-au desfășurat în august, lună în care au fost raportate 8.185 de înnoptări. Festivalul de Datini „Marmația”, organizat în decembrie, s-a suprapus unui volum de 5.234 de înnoptări.

În Tășnad, Tășnadul Estival, desfășurat în iulie și august, s-a suprapus unor volume de 3.709, respectiv 3.911 înnoptări, în contextul unui total anual de 39.091. În acest caz, evenimentul se desfășoară în sezonul de activitate al unei destinații cu profil balnear, astfel încât valorile lunare ale înnoptărilor nu pot fi atribuite manifestării.

Cele două tipuri de situații arată limitele utilizării statisticilor de cazare pentru evaluarea produsului. În localitățile cu puține înnoptări, participarea numeroasă la evenimente nu se reflectă într-un volum comparabil al cazării locale, iar în destinațiile turistice mai dezvoltate nu poate fi separată cererea asociată evenimentelor de cea generată de celelalte produse și motivații de călătorie. Pentru evaluarea impactului ar fi necesare informații privind proveniența participanților, durata vizitei, utilizarea cazării și cheltuielile realizate în destinație.

Evenimente cu relevanță regională, națională și internațională

O componentă distinctă a produsului este reprezentată de evenimentele cu adresabilitate regională, națională sau internațională organizate în principalele centre urbane. Cluj-Napoca, Oradea și Satu Mare dispun de calendare care includ manifestări culturale, muzicale și sportive desfășurate pe parcursul mai multor luni, situație diferită de numeroase localități din baza UAT-urilor, în care oferta este reprezentată de un număr redus de manifestări.

Cluj-Napoca prezintă cel mai dens calendar dintre cele trei municipii analizate, cu evenimente distribuite pe o perioadă extinsă și o concentrare în intervalul mai-august. În această perioadă sunt organizate manifestări precum Zilele Clujului, Jazz in the Park, Sports Festival, TIFF sau UNTOLD. În paralel, înnoptările se situează la aproximativ 80.900 în mai, 91.400 în iunie și aproximativ 90.000 atât în iulie, cât și în august. Niveluri de peste 80.000 de înnoptări se mențin însă și în lunile septembrie-noiembrie, când calendarul analizat este mai puțin dens. Evoluția indică faptul că evenimentele se desfășoară într-un oraș cu o cerere turistică ridicată și în afara principalului interval festivalier, fără ca datele disponibile să permită izolarea contribuției acestora la volumul înnoptărilor.

În Oradea, calendarul analizat este concentrat predominant în intervalul mai-septembrie. În aceeași perioadă, înnoptările cresc de la aproximativ 33.000 în mai și iunie la 40.200 în iulie și 43.400 în august. Suprapunerea celor două evoluții nu demonstrează însă o relație cauzală, întrucât sezonul evenimentelor coincide cu intensificarea generală a activității turistice estivale. Datele disponibile nu permit separarea cererii asociate evenimentelor de cea determinată de celelalte componente ale ofertei turistice a municipiului.

În Satu Mare, calendarul analizat este mai restrâns și este concentrat în principal în intervalul iunie-septembrie. În același timp, înnoptările prezintă variații reduse pe parcursul anului, între aproximativ 5.700 și 7.500 pe lună, fără apariția unui vârf estival comparabil cu cel înregistrat în Oradea. Și în acest caz, datele permit observarea relației temporale dintre calendar și activitatea de cazare, dar nu cuantificarea contribuției evenimentelor la aceasta.

Comparația celor trei municipii evidențiază astfel contexte diferite de integrare a evenimentelor în oferta urbană: un calendar extins asociat unei activități turistice ridicate pe o perioadă mare a anului în Cluj-Napoca, o suprapunere mai pronunțată cu sezonul estival în Oradea și un calendar mai restrâns, pe fondul unei evoluții relativ constante a înnopțărilor, în Satu Mare. Aceste diferențe descriu poziționarea evenimentelor în cadrul activității turistice urbane, dar nu permit ierarhizarea municipiilor în funcție de impactul economic al manifestărilor

Limitări și implicații pentru dezvoltarea produsului

Produsul turistic asociat evenimentelor și festivalurilor se caracterizează printr-o ofertă diversificată, în care manifestările culturale, festivalurile și sărbătorile tradiționale ocupă un loc important. Baza colectată de la UAT-uri evidențiază în același timp două caracteristici relevante pentru funcționarea produsului: predominanța manifestărilor de scurtă durată și concentrarea calendarului în sezonul estival, completată de un al doilea interval de activitate în perioada sărbătorilor de iarnă.

Participarea ridicată la un eveniment nu se traduce automat într-un volum comparabil de înnopțări. Cazurile analizate arată că manifestări cu public numeros pot fi organizate în localități cu o activitate redusă de cazare, în timp ce în destinațiile turistice mai dezvoltate evenimentele se suprapun altor motivații de călătorie. În ambele situații, statisticile disponibile nu permit identificarea numărului de turiști atrași de eveniment și nici cuantificarea contribuției acestuia la înnopțări. Din perspectiva dezvoltării produsului, diagnosticul nu indică creșterea numărului de evenimente ca prioritate în sine. Mai relevantă este relația acestora cu funcționarea destinației. Concentrarea actuală în lunile de vară arată că o parte importantă a calendarului se suprapune sezonului turistic existent, în timp ce perioadele cu activitate mai redusă beneficiază de o ofertă mai limitată de evenimente.

O limitare importantă a diagnosticului este lipsa unor indicatori standardizați privind impactul turistic al manifestărilor. Pentru evenimentele cu participare ridicată ar fi relevante informații privind proveniența publicului, ponderea participanților din afara localității, durata vizitei, utilizarea serviciilor de cazare și cheltuielile realizate. Monitorizarea acestor indicatori ar permite diferențierea între amploarea socială și culturală a unui eveniment și capacitatea acestuia de a genera efecte asupra activității turistice locale

Structura teritorială a turismului regional

Analiza structurii teritoriale a turismului regional urmărește distribuția spațială a cererii turistice și modificările înregistrate între anii 2019 și 2025. Pentru această analiză sunt utilizate datele lunare privind sosirile și înnopțările furnizate de Institutul Național de Statistică prin TEMPO Online, respectiv matricea TUR104H – Sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, și matricea TUR105H – Înnopțări în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică. Valorile anuale utilizate în analiza teritorială au fost obținute prin agregarea datelor lunare pentru fiecare UAT și pentru toate tipurile de structuri de cazare. Utilizarea matricelor TUR104H și TUR105H permite atât analiza distribuției teritoriale a fluxurilor, cât și compararea structurii acestora între cei doi ani de referință. Analiza urmărește poziția UAT-urilor în sistemul turistic regional, gradul de concentrare a fluxurilor și modificările intervenite în distribuția teritorială a activității turistice.

Distribuția și concentrarea teritorială a fluxurilor turistice

În anul 2019, în Regiune au fost înregistrate aproximativ 1,75 milioane de sosiri și 3,76 milioane de înnopțări, în 177 de UAT-uri în care a fost raportată activitate turistică. În 2025, numărul acestora ajunge la 217 UAT-uri, iar volumul regional se situează la aproximativ 1,79 milioane de sosiri și 3,60 milioane de înnopțări. Comparativ cu 2019, numărul sosirilor a crescut cu aproximativ 2,0%, în timp ce numărul înnopțărilor s-a redus cu aproximativ 4,5%. În consecință, DMS la nivel regional a scăzut de la aproximativ 2,15 nopți în 2019 la 2,01 nopți în 2025. Evoluția indică faptul că revenirea volumului sosirilor nu a fost însoțită de o evoluție similară a numărului de înnopțări.

În 2019, zece UAT-uri cumulau 74,8% din sosirile și 77,0% din înnopțările regionale. În 2025, ponderile se reduc la 72,4% din sosiri și 74,9% din înnopțări, ceea ce indică o diminuare moderată a concentrării, cu 2,3, respectiv 2,2 puncte procentuale. Principalele volume continuă să fie concentrate în Cluj-Napoca, Sânmartin și Oradea, dar evoluțiile acestora diferă. În Cluj-Napoca, sosirile cresc de la 488.742 la 499.919, în timp ce înnopțările scad de la 905.210 la 885.413. Sânmartin înregistrează o creștere a sosirilor de la 224.336 la 239.228, concomitent cu reducerea înnopțărilor de la 993.364 la 876.236 și a DMSi de la 4,43 la 3,66 nopți. În Oradea, atât sosirile, cât și înnopțările se reduc, de la 236.793 la 220.277, respectiv de la 394.784 la 375.156.

Baia Mare înregistrează o reducere a sosirilor de la 109.368 la 85.657, iar Bistrița de la 78.433 la 52.546. În schimb, Satu Mare crește de la 53.677 la 64.420 de sosiri. În Maramureș, Borșa înregistrează o creștere de la 21.899 la 31.439 de sosiri și de la 42.374 la 62.493 de înnopțări, iar creșteri ale sosirilor sunt înregistrate și în Vișeu de Sus, de la 27.106 la 34.552, și Sighetu Marmăției, de la 29.357 la 34.401.

Compararea celor doi ani evidențiază astfel menținerea unei structuri teritoriale puternic polarizate, dar cu o ușoară diminuare a concentrării fluxurilor. Numărul UAT-urilor cu sosiri și înnopțări raportate crește cu 40 între 2019 și 2025, însă această extindere teritorială nu este însoțită de o redistribuire de aceeași amploare a cererii: în 2025, numai zece UAT-uri continuă să concentreze 72,4% din sosiri și 74,9% din înnopțările regionale. În același timp, evoluțiile divergente ale principalelor centre indică modificări în intensitatea activității turistice la nivel local, fără schimbarea fundamentală a structurii teritoriale dominante [31].

UAT	Județ	Sosiri 2025	Pondere în sosiri NV	Înnopțări 2025	Pondere în înnopțări NV	Durată medie
Cluj-Napoca	CJ	499.919	28,0%	885.413	24,6%	1,77
Sânmartin	BH	239.228	13,4%	876.236	24,4%	3,66
Oradea	BH	220.277	12,3%	375.156	10,4%	1,70
Baia Mare	MM	85.657	4,8%	151.272	4,2%	1,77
Satu Mare	SM	64.420	3,6%	78.747	2,2%	1,22
Bistrița	BN	52.546	2,9%	78.736	2,2%	1,50
Vișeu de Sus	MM	34.552	1,9%	61.976	1,7%	1,79
Sighetu Marmăției	MM	34.401	1,9%	61.912	1,7%	1,80
Turda	CJ	32.292	1,8%	60.581	1,7%	1,88
Borșa	MM	31.439	1,8%	62.493	1,7%	1,99

ȘEDEREA CEA MAI LUNGĂ

3,66 zile

DMS în Sânmartin

CEA MAI MARE PONDERE

28,0%

din sosirile regionale - Cluj-Napoca

PRINCIPALUL POL URBAN

499.919

sosiri în Cluj-Napoca

Tabelul 24. Distribuția circulației turistice în principalele UAT-uri din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025

Evoluția teritorială a ofertei de cazare

Oferta de cazare turistică s-a extins considerabil între 2019 și 2025, numărul structurilor de primire turistică crescând de la 1.124 la 2.416. Dinamica este mult mai accentuată decât cea a activității turistice prezentate anterior, în condițiile în care, în același interval, sosirile au crescut cu aproximativ 2,0%, iar înnopțările s-au redus cu aproximativ 4,5%. Creșterea ofertei este vizibilă în majoritatea județelor, dar cu intensități diferite. Maramureș înregistrează cea mai mare creștere, de la 262 la 718 structuri, urmat de Bistrița-Năsăud, de la 95 la 213, Bihor, de la 256 la 569, și Cluj, de la 334 la 701. În Sălaj, numărul structurilor crește de la 115 la 155, în timp ce Satu Mare este singurul județ în care se înregistrează o ușoară reducere, de la 62 la 60 de unități.

La nivel local, extinderea este vizibilă atât în centre turistice importante, precum Cluj-Napoca și Sânmartin, cât și în Borșa, Ocna Șugatag, Vișeu de Sus, Bistrița Bârgăului și Turda. Evoluțiile prezentate anterior arată însă că extinderea ofertei nu a fost însoțită în toate aceste teritorii de o creștere comparabilă a sosirilor și înnopțărilor. Relația dintre dezvoltarea bazei de cazare și dinamica activității turistice este, prin urmare, diferențiată teritorial.

[31] INS, TEMPO Online, TUR104H și TUR105H; prelucrare proprie.

Notă: Valorile anuale au fost obținute prin însumarea valorilor lunare. DMS a fost calculată ca raport între numărul de înnopțări și numărul de sosiri. Ponderile reprezintă raportul dintre valorile înregistrate la nivelul fiecărui UAT și totalul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest.

Tipologii și traiectorii teritoriale ale turismului regional

Evoluțiile din perioada 2019–2025 conturează mai multe traiectorii la nivelul UAT-urilor din regiune, în funcție de relația dintre dezvoltarea ofertei de cazare și dinamica sosirilor și înnopțărilor. Tipologiile de mai jos au rol orientativ și surprind tendințele dominante identificate în perioada analizată; ele nu reprezintă categorii fixe, iar unele teritorii pot prezenta caracteristici comune mai multor situații:

Poli regionali cu o ofertă în extindere și o evoluție mai redusă a activității turistice

Cluj-Napoca, Sânmartin și Oradea își mențin poziția de principale centre ale turismului regional, dar evoluția lor arată un ritm de extindere a ofertei de cazare mult mai rapid decât cel al fluxurilor turistice. Între 2019 și 2025, numărul structurilor aproape se dublează în Cluj-Napoca și se majorează de peste două ori în Sânmartin și Oradea. În același interval, sosirile cresc doar ușor în Cluj-Napoca și Sânmartin și se reduc în Oradea, în timp ce înnopțările scad în toate cele trei UAT-uri. Poziția lor în sistemul turistic regional rămâne dominantă, însă extinderea bazei de cazare nu este însoțită de o creștere comparabilă a activității turistice.

Destinații cu creșteri ale ofertei și activității turistice

O altă traiectorie este vizibilă în UAT-uri precum Borșa, Vișeu de Sus și Bistrița Bârgăului, unde extinderea ofertei este însoțită de creșterea sosirilor și a înnopțărilor. În Borșa, numărul structurilor crește de la 22 la 92, în timp ce sosirile ajung de la 21.899 la 31.439, iar înnopțările de la 42.374 la 62.493. Vișeu de Sus urmează o evoluție similară, cu o creștere a structurilor de la 12 la 55 și a sosirilor de la 27.106 la 34.552. O dinamică importantă apare și în Bistrița Bârgăului, unde sosirile cresc de la aproximativ 6.000 la aproape 30.000. Același sens al evoluției se regăsește, la volume mai reduse, în Beliș, Bulz, Moisei și Poieni.

Centre în care extinderea ofertei este însoțită de reducerea activității turistice

Baia Mare și Bistrița ilustrează o evoluție diferită. În ambele municipii, extinderea ofertei de cazare are loc concomitent cu reducerea fluxurilor turistice. În Baia Mare, sosirile scad de la 109.368 la 85.657, iar în Bistrița de la 78.433 la 52.546, fiind înregistrată și o reducere a înnopțărilor. Situația celor două municipii confirmă că extinderea numerică a rețelei de cazare nu se reflectă în mod necesar într-o evoluție similară a utilizării turistice.

Teritorii cu volume reduse ale activității turistice

Extinderea spațială a rețelei turistice regionale include și UAT-uri în care volumele de activitate rămân reduse. În 2025, Ciucea și Roșia înregistrează sub 2.000 de sosiri, iar Rodna sub 3.000, în timp ce Budești și Cizer rămân sub pragul de 1.000 de sosiri. Apartenența la această categorie nu presupune însă o traiectorie comună. Desești, de exemplu, pornește de la un volum redus, dar înregistrează o creștere de la 934 la 3.238 de sosiri între 2019 și 2025, în timp ce Tiha Bârgăului evoluează în sens opus, de la 8.426 la 1.237 de sosiri, în condițiile în care numărul structurilor de cazare crește. Diferențele arată că extinderea activității turistice către un număr mai mare de UAT-uri este însoțită de traiectorii locale foarte diferite.

DINAMICĂ TERITORIALĂ DIFERENȚIATĂ

Extinderea teritorială a turismului regional nu este însoțită de o redistribuire uniformă a activității turistice.

Creșterea unor destinații coexistă cu menținerea concentrării în principalii poli regionali și cu evoluții divergente la nivel local.

Figura 24. Tipologia dinamicii teritoriale a activității turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025

Teritorii cu șederi de scurtă durată și potențială funcție de tranzit

Pentru identificarea teritoriilor în care șederea în structurile de cazare este de scurtă durată a fost analizată DMS, calculată ca raport între înnoptări și sosiri. Pentru a evita interpretarea unor valori rezultate din volume foarte mici, au fost luate în considerare numai UAT-urile care au înregistrat cel puțin 5.000 de sosiri atât în 2019, cât și în 2025. Criteriul este îndeplinit de 25 de UAT-uri.

În 2025, cele mai reduse valori dintre UAT-urile selectate se înregistrează în Bors, cu 1,02 nopți, precum și în Negrești-Oaș, Satu Mare și Carei, unde durata medie se situează între 1,21 și 1,25 nopți. În cazul municipiului Satu Mare, această caracteristică se menține relativ constantă față de 2019, în timp ce în Negrești-Oaș reducerea DMS de la 1,77 la 1,21 nopți are loc concomitent cu o creștere a numărului de sosiri.

O evoluție distinctă apare în Bistrița Bârgăului, unde numărul sosirilor crește de la 5.998 la 29.731, iar durata medie a șederii scade de la 2,29 la 1,48 nopți. În alte UAT-uri, precum Bistrița și Zalău, șederile relativ scurte sunt asociate cu o reducere a numărului de sosiri. Tendința nu este însă generală: Câmpia Turzii și Tășnad înregistrează, în aceeași perioadă, creșteri ale duratei medii a șederii, de la 1,24 la 1,62 nopți, respectiv de la 1,64 la 1,84 nopți.

Durata redusă a șederii poate apărea în contexte turistice diferite și nu permite, singură, identificarea unei funcții de tranzit. Datele INS nu oferă informații despre scopul călătoriei, itinerarul vizitatorilor sau deplasarea acestora între destinații. Datele disponibile nu permit susținerea unei clasificări a acestor UAT-uri drept teritorii de tranzit; ele permit doar identificarea teritoriilor în care utilizarea structurilor de cazare este caracterizată de șederi relativ scurte.

UAT	Județ	Sosiri 2019	DMS 2019	Sosiri 2025	DMS 2025	Modificare DMS
Bors	BH	24.382	1,04	14.415	1,02	-0,02
Negrești-Oaș	SM	5.146	1,77	13.256	1,21	-0,56
Satu Mare	SM	53.677	1,26	64.420	1,22	-0,03
Carei	SM	8.638	1,43	6.605	1,25	-0,18
Recea	MM	10.341	1,72	5.001	1,40	-0,32
Baciu	CJ	13.767	1,49	16.332	1,42	-0,07
Bistrița Bârgăului	BN	5.998	2,29	29.731	1,48	-0,82
Bistrița	BN	78.433	1,53	52.546	1,5	-0,03
Zalău	SJ	26.675	1,77	21.659	1,56	-0,21

Tabelul 25. Evoluția sosirilor și a duratei medii a șederii în UAT-urile cu șederi de scurtă durată, 2019-2025

Analiza competitivității regionale. Benchmarking

Analiza competitivității turistice urmărește stabilirea poziției Regiunii în raport cu celelalte șapte regiuni de dezvoltare și cu nivelul național. Comparația nu are ca obiectiv exclusiv realizarea unor clasamente, ci identificarea diferențelor de structură, performanță și capacitate de valorificare care influențează poziția regiunii pe piața turistică.

Competitivitatea turistică regională nu rezultă numai din existența resurselor naturale, culturale sau antropice, ci depinde și de capacitatea regiunii de a transforma resursele în produse turistice accesibile, funcționale și comercializabile, de a atrage și reține vizitatori, de a genera activitate economică și de a coordona actorii implicați în dezvoltarea destinațiilor.

Analiza este construită pe trei niveluri complementare:

- Analiza comparativă directă a principalelor dimensiuni ale turismului regional;
- Analiza încrucișată a relațiilor dintre resurse, infrastructură, accesibilitate, cerere și performanță;
- Sinteza avantajelor competitive, a potențialelor nevalorificate și a vulnerabilităților Regiunii.

Rezultatele capitolului fundamentează diagnosticul al turismului regional, dar nu substituie analiza cauzelor detaliate, formularea obiectivelor strategice sau definirea măsurilor de intervenție, care vor fi tratate în capitolele ulterioare.

Cadrul metodologic al analizei comparative

Prezenta secțiune stabilește metodologia utilizată pentru evaluarea poziției competitive a Regiunii în raport cu celelalte șapte regiuni de dezvoltare și cu nivelul național.

Metodologia este specifică analizei de benchmarking și completează cadrul metodologic general al documentului, precizând unitățile de comparație, dimensiunile analizate, indicatorii calculați, sursele de date, regulile de agregare și principalele limite care trebuie avute în vedere în interpretarea rezultatelor.

Benchmarking-ul este realizat predominant la nivel național și interregional, deoarece seturile analizate nu conțin indicatori armonizați pentru unități teritoriale europene comparabile.

Scopul și întrebările analizei

Scopul analizei este stabilirea poziției Regiunii în sistemul turistic național și identificarea diferențelor dintre resursele de care dispune regiunea, infrastructura existentă și performanța turistică efectiv înregistrată.

O regiune poate avea numeroase resurse, structuri de cazare sau organizații turistice, fără ca acestea să genereze automat un număr ridicat de înnoptări, o durată mai mare a șederii, o utilizare eficientă a capacității sau o contribuție economică proporțională, așadar analiza nu urmărește strict ierarhizarea regiunilor în funcție de volumul unor indicatori.

În acest context, benchmarking-ul urmărește să răspundă, pe cât posibil, următoarelor întrebări:

Răspunsurile sunt formulate exclusiv în limita indicatorilor disponibili iar atunci când datele nu permit verificarea directă a unei relații, aceasta este prezentată ca ipoteză de analiză, nu ca fapt demonstrat.

1	Care este poziția Regiunii Nord-Vest în raport cu celelalte regiuni de dezvoltare pentru principalele dimensiuni ale activității turistice?
2	Cum a evoluat poziția Regiunii Nord-Vest în perioada pentru care există date comparabile?
3	În ce domenii regiunea înregistrează valori sau rezultate superioare nivelului național și majorității regiunilor?
4	În ce domenii resursele sau infrastructura existente nu sunt transformate proporțional în sosiri, înnoptări, utilizarea capacității sau valoare economică?
5	În ce măsură extinderea ofertei turistice este susținută de o evoluție corespunzătoare a cererii?
6	În ce măsură diversitatea resurselor contribuie la dezvoltarea unor produse turistice funcționale și la reducerea sezonality?
7	În ce măsură accesibilitatea regională se reflectă în atragerea turiștilor, inclusiv a celor străini, și în distribuția fluxurilor către destinațiile din interiorul regiunii?
8	În ce măsură masa critică antreprenorială, capitalul uman și infrastructura instituțională sunt însoțite de performanță economică și turistică?
9	Care sunt regiunile relevante ca reper pentru fiecare dimensiune sau formă de turism analizată?
10	Care dintre caracteristicile Regiunii Nord-Vest reprezintă avantaje competitive demonstrate și care reprezintă doar potențiale insuficient valorificate?

Nivelurile și unitățile de comparație

Unitatea principală de analiză este Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest iar rezultatele acesteia sunt comparate cu celelalte șapte regiuni de dezvoltare ale României și cu totalul național calculat, de regulă, prin însumarea valorilor celor opt regiuni de dezvoltare, deci nu reprezintă media aritmetică a valorilor regionale. În cazul indicatorilor relativi, nivelul național este calculat pe baza totalurilor agregate ale numărătorului și numitorului, nu prin calcularea mediei simple a indicatorilor regionali.

De exemplu, durata medie a șederii la nivel național este calculată prin raportarea totalului național al înnopțărilor la totalul național al sosirilor. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare este calculat prin raportarea totalului înnopțărilor la totalul locurilor-zile în funcțiune. Această abordare evită acordarea aceleiași ponderi unor regiuni cu volume turistice foarte diferite.

Valorile lipsă nu sunt interpretate automat ca valori zero. Absența unei înregistrări poate reflecta fie lipsa activității, fie lipsa raportării sau acoperirea incompletă a sursei. Atunci când structura unei baze de date permite tratarea lipsei unei înregistrări ca valoare zero, această regulă este precizată în metodologia analizei respective iar în celelalte situații, lipsa informației este tratată ca o limitare a datelor și nu conduce, în mod automat, la atribuirea unei valori nule a indicatorului pentru regiunea respectivă.

În funcție de disponibilitatea și natura datelor, sunt utilizate și următoarele unități secundare de analiză:

- Județul;
- UAT-ul;
- Localitatea componentă;
- Aeroportul;
- Tipul resursei turistice;
- Localitatea componentă a unei stațiuni turistice;
- Arealul unei stațiuni balneare sau balneoclimatice;
- Tipul structurii de cazare;
- Organizația sau structura turistică;
- Obiectivul ori componenta individuală dintr-un inventar oficial.

Analiza localităților componente este utilizată în special pentru evaluarea stațiunilor turistice și a stațiunilor balneare sau balneoclimatice. Atunci când arealul atestat include numai o parte a unui UAT, dar datele statistice sunt disponibile doar pentru întreaga localitate, rezultatele sunt atribuite localității raportate de sursă iar aceste valori nu pot fi interpretate ca activitate generată exclusiv de arealul turistic atestat. Situația este relevantă, de exemplu, pentru municipiile Oradea și Turda, unde activitatea turistică totală a municipiului nu poate fi separată statistic de activitatea produsă în arealul balnear sau balneoclimatic.

În analiza stațiunilor turistice, fiecare localitate componentă este numărată o singură dată în agregările regionale și naționale. Lista națională utilizată include 227 de stațiuni turistice și 720 de poziții de localități componente, reduse la 717 localități unice după eliminarea suprapunerilor. În Regiunea Nord-Vest, cele 57 de stațiuni turistice includ 155 de localități componente unice [32].

Dimensiunile competitivității analizate

Analiza de benchmarking acoperă domeniile pentru care au fost disponibile date comparabile la nivelul celor opt regiuni de dezvoltare sau informații care au putut fi agregate teritorial.

Datele analizate au inclus:

Numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare;	Numărul întreprinderilor active din turism;
Capacitatea de cazare turistică existentă, exprimată în locuri;	Ponderea activităților turistice în distribuția întreprinderilor active nou-create;
Capacitatea de cazare turistică în funcțiune, exprimată în locuri-zile;	Produsul intern brut al regiunilor de dezvoltare;
Sezonalitatea capacității de cazare turistice în funcțiune;	Agregatele economice regionale care includ activități relevante pentru turism, analizate în limitele clasificării CAEN și fără echivalarea acestora cu contribuția directă a turismului la PIB;
Numărul structurilor de alimentație publică clasificate, pe categorii și areale.	Populația ocupată în activitățile de turism și cultură;
Numărul punctelor gastronomice locale, pe areale;	Populația ocupată totală;
Numărul sosirilor turistice;	Remunerarea angajaților din activitățile de turism și cultură;
Distribuția lunară și sezonalitatea sosirilor turistice;	Lungimea drumurilor, exprimată în kilometri;
Numărul înnopțărilor turistice;	Lungimea căilor ferate, pe categorii;
Distribuția lunară și sezonalitatea înnopțărilor turistice;	Conexiunile aeroporturilor din România;
Indicele de utilizare netă a capacității de cazare;	Sezonalitatea indicelui de utilizare netă a capacității de cazare;

[32] - Conform informațiilor din Anexa nr. 4 la HG nr. 852 din 13 august 2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, coroborat cu informațiile privind localitățile componente ale UAT-urilor din România și datele INS: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/96733>

Numărul total al pasagerilor transportați pe aeroporturile din România;	Numărul sanatoriilor balneare;
Numărul pasagerilor din traficul aerian intern și extern;	Numărul paturilor din sanatoriile balneare;
Numărul pasagerilor din traficul aerian Schengen și non-Schengen;	Numărul stațiunilor balneare și balneoclimatice atestate, pe tipuri, areale și medii de rezidență;
Numărul muzeelor;	Unitățile medico-balneare din Regiunea Nord-Vest;
Numărul vizitatorilor muzeelor;	Numărul sosirilor și al înnopțărilor turistice din anul 2019, pe țări de proveniență, localități componente, județe și regiuni;
Numărul persoanelor angajate în muzee;	Numărul sosirilor turistice din anul 2025, pe țări de proveniență, localități componente, județe și regiuni;
Domeniile și profilurile tematice ale muzeelor;	Numărul destinațiilor ecoturistice desemnate de autoritatea publică centrală responsabilă de turism, pe areale;
Numărul spectacolelor și concertelor;	Numărul traseelor turistice montane omologate, după durata traseului și areale;
Numărul spectatorilor la reprezentațiile artistice;	Numărul traseelor turistice montane omologate, după durata traseului și areale;
Numărul locurilor din sălile de spectacole și concerte;	Numărul traseelor turistice montane omologate, după gradul de dificultate și areale;
Numărul angajaților din instituțiile și companiile de spectacole;	Numărul traseelor turistice montane omologate, după gradul de echipare necesar și areale;
Numărul traseelor turistice montane omologate, după gradul de echipare necesar și areale;	Numărul agențiilor de turism licențiate, pe categorii și areale;
Numărul pârtiilor de schi omologate, după gradul de dificultate și areale;	Numărul centrelor de informare turistică acreditate, pe categorii și areale;
Lungimea pârtiilor de schi omologate, după gradul de dificultate și areale;	Numărul organizațiilor de management al destinației avizate, pe categorii și areale;
Numărul membrilor Asociației Naționale a Agențiilor de Turism din România, pe areale, la 1 iulie 2026;	Numărul zonelor de agrement nautic autorizate, pe categorii și areale;
Numărul membrilor Incoming Romania Association, pe areale, la 1 iulie 2026;	Suprafața zonelor de agrement nautic autorizate, pe categorii și areale;
Numărul stațiunilor turistice de interes național și local, pe areale;	Sezonalitatea sosirilor turistice, pe tipuri de structuri de cazare, în anii 2019 și 2025;
Distribuția stațiunilor turistice de interes național și local în cadrul regiunilor de dezvoltare;	Sezonalitatea înnopțărilor turistice, pe tipuri de structuri de cazare, în anii 2019 și 2025;
Diferențele dintre regiunile de dezvoltare în privința sezonității sosirilor și înnopțărilor, pe tipuri de structuri de cazare;	Rutele cultural-turistice naționale;
Populația după domiciliu;	Rutele cultural-turistice europene;
Rutele cultural-turistice locale;	Rutele cultural-turistice transnaționale;
Populația rezidentă;	Obiectivele și localitățile componente ale rutelor cultural-turistice;
Rutele cultural-turistice regionale;	Ariile naturale protejate din România;
Monumentele istorice, distribuite pe regiuni de dezvoltare;	Date și informații privind consumul cultural din România;
Muzeele înregistrate în baza de date CIMEC;	Prezența localităților reale din România în romanul Dracula;
Peșterile din România;	Traseul literar al personajului Jonathan Harker prin teritoriul actual al României;
Produsele certificate din România	Elementele gastronomice menționate în roman și posibilitatea localizării lor regionale;
Siturile UNESCO din România;	Locurile asociate istoric cu Vlad Țepeș;
Persoanele și elementele recunoscute în cadrul programului „Tezaure Umane Vii”;	Posibilele surse de inspirație ale lui Bram Stoker legate de teritoriul actual al României;
Produsele și atracțiile turistice care valorifică în prezent tema Dracula;	Carta Albă a Turismului din România
Poziția Regiunii Nord-Vest în raport cu celelalte regiuni în valorificarea temei Dracula;	Barometrul pentru Consum Cultural

Enumerarea reflectă componentele efectiv analizate. Indicatorii derivați, formulele de calcul, sursele de date și regulile de interpretare sunt prezentate în secțiunile metodologice următoare.

Digitalizarea, reputația online, sustenabilitatea, presiunile asupra resurselor și capacitatea administrativă efectivă nu sunt evaluate comparativ în această etapă, deoarece seturile actuale nu conțin indicatori suficient de compleți și comparabili pentru toate cele opt regiuni. Aceste aspecte sunt tratate în capitolul dedicat factorilor care influențează performanța.

Sursele de date și perioadele de referință

Analiza utilizează surse statistice, registre administrative, inventare oficiale, acte normative și documente de cercetare sau planificare.

A. Statisticile Institutului Național de Statistică

- Structurile și capacitatea de cazare, pentru perioada 2019-2025;
- Sosirile și înnopțările anuale, pentru perioada 2019-2025, inclusiv pe tipuri de turiști și țări de proveniență;
- Sosirile și înnopțările lunare;
- Sosirile și înnopțările la nivel de localitate, UAT, județ, regiune și tip de structură;
- PIB-ul regional și agregatele economice, până în anul 2023;
- Populația ocupată, salariații și remunerarea, până în anul 2023;
- Întreprinderile active, până în anul 2024;
- Muzeele, vizitatorii, personalul muzeal, spectacolele și spectatorii, pentru anul 2024;
- Populația rezidentă și populația după domiciliu;
- Sanatoriile balneare și paturile, în limita înregistrărilor disponibile.

Pentru analiza demografică au fost utilizate seriile INS Tempo Online POP107A și POP105A, extrase la 8 iunie 2026. Pentru analiza sanatoriilor au fost consultate seriile TEMPO SAN101A și SAN102B. Regiunea Nord-Vest nu apare în fișierele disponibile, situație care nu poate fi interpretată automat drept absența sanatoriilor sau a paturilor balneare.

B. Inventarele privind structurile turistice și gastronomia

Datele privind structurile de alimentație publică și punctele gastronomice locale reprezintă situații administrative disponibile în iunie 2026.

Inventarul punctelor gastronomice locale utilizat în analiza ofertei include 126 de înregistrări pentru Regiunea Nord-Vest. Separat, lista produselor certificate actualizată la 29 iulie 2026 include 24 de poziții încadrate ca puncte gastronomice locale în regiune (AFIR). Cele două valori provin din surse administrative diferite și nu sunt agregate sau substituite una cu cealaltă.

Inventarul dedicat punctelor gastronomice locale a fost pus la dispoziție de Agenția Națională a Zonei Montane.

C. Datele privind accesibilitatea

- Date privind infrastructura rutieră și feroviară (INS);
- Traficul aeroportuar pentru perioada 2021-2025 ;
- Inventarul conexiunilor aeriene directe active la 24 iunie 2026 (flightconnections.com și paginile web ale aeroporturilor);
- Actualizările Strategiei Sectoriale de Turism pentru Regiunea Nord-Vest 2021-2027 privind prezența regiunii în pachetele tur-operatorilor străini.
- Aproximativ 200 de pachete turistice active ale operatorilor din Europa de Vest și Europa Centrală și de Est;
- 235 de pachete distincte din zece piețe de proximitate: Ungaria, Cehia, Polonia, Austria, Slovacia, Serbia, Bulgaria, Republica Moldova, Slovenia și Ucraina.

D. Datele privind turismul balnear

- HG nr. 1016/2011, în forma actualizată, pentru identificarea arealelor balneare și balneoclimatice;
- Date INS privind sosirile și înnoptările pe localități și țări de proveniență, pentru anii 2019 și 2025;
- Seriile TEMPO privind sanatoriile și paturile;
- Inventarul administrativ disponibil privind unitățile medico-balneare (DSP BH, BN, CJ și MM).

La nivel național, analiza cuprinde 38 de areale balneare sau balneoclimatice, dintre care nouă sunt localizate în Regiune.

E. Datele privind turismul montan și ecoturismul

Sunt utilizate inventarele disponibile în iunie-iulie 2026 la nivelul autorității centrale în domeniul turismului (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>) privind:

- Pârțiile de schi omologate; Traseele montane omologate; Destinațiile ecoturistice desemnate.

F. Datele privind guvernarea turistică

- Lista stațiunilor turistice atestate în anul 2026;
- Organizațiile de management al destinației avizate (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>);
- Centrele de informare și promovare turistică acreditate (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>);
- Agențiile de turism licențiate (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>);
- Evidențele membrilor ANAT (anat.ro);
- Evidențele membrilor Asociației Incoming Romania (incomingromania.org);
- Registrul național al asociațiilor, actualizat la 16 iunie 2026 (<https://www.just.ro/registrul-national-ong/>);
- HG nr. 852/2008, utilizată pentru explicarea criteriilor de atestare a stațiunilor.

G. Datele privind resursele culturale, naturale și identitare

- Lista Monumentelor Istorice, actualizată în anul 2015 (<https://www.cultura.ro/lista-monumentelor-istorice/>);
- Inventarul CIMEC al muzeelor (<https://ghidulmuzeelor.cimec.ro/>);
- Inventarul siturilor și componentelor UNESCO (<https://www.unesco.org/en/countries/ro>);
- Lista produselor certificate, actualizată la 29 iulie 2026 (<https://opendata.afir.info/>);
- Lista Tezaurelor Umane Vii, actualizată la 9 iulie 2026 (<https://www.cultura.ro/tezaure-umane-vii/>);
- Inventarul ariilor naturale protejate (https://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Anexa_nr_1.pdf);
- Baza de date privind peșterile din România (<https://www.speologie.org/pesteri-din-romania>).

Baza de date privind peșterile include 8.649 de înregistrări iar comparația regională a fost realizată pentru 5.597 de înregistrări localizate după UAT și județ. Cele 3.052 de înregistrări fără atribuire regională nu au fost incluse în clasamente.

H. Sursele contextuale și tematice

Barometrul de Consum Cultural 2024 și Carta Albă a Turismului din România 2024 sunt utilizate numai ca repere naționale, deoarece aceste documente nu sunt considerate reprezentative statistic pentru Regiune și nu sunt utilizate pentru clasamente interregionale. Pentru tema Dracula sunt utilizate:

- Textul romanului Dracula;
- Căutare online și analiză asistată de AI
- Informații istorice privind Vlad Țepeș;
- Documente și informații privind locurile și produsele asociate;
- Un eșantion de oferte turistice disponibile.

Inteligența artificială a fost utilizată ca instrument de structurare, comparare și asistență analitică a romanului, și ca sursă primară pentru eșantionul de oferte turistice disponibile și informațiile istorice asociate cu Vlad Țepeș.

Reguli generale de interpretare

Rezultatele benchmarkingului sunt interpretate pe baza următoarelor principii:

- Poziția ocupată într-un clasament regional nu reprezintă, în sine, o măsură suficientă a competitivității turistice, pentru că diferența dintre două regiuni poate fi redusă sau foarte mare, chiar dacă acestea ocupă poziții consecutive în clasament;
- Indicatorii absoluți sunt interpretați împreună cu indicatori relativi sau de eficiență, acolo unde datele permit acest lucru, dat fiind faptul că regiunile diferă ca populație, suprafață, grad de urbanizare și structură economică, astfel încât un volum ridicat de resurse, infrastructură sau fluxuri turistice nu înseamnă automat o intensitate sau o performanță turistică ridicată;
- Volumul resurselor și infrastructurii este analizat împreună cu utilizarea și rezultatele generate, deoarece o bază extinsă de cazare, un număr mare de atracții sau o infrastructură turistică numeroasă pot reprezenta o masă critică favorabilă, dar nu demonstrează automat valorificarea eficientă a acesteia;
- Existența administrativă sau inventarierea unei resurse, infrastructuri ori organizații nu demonstrează automat funcționarea, calitatea, accesibilitatea sau utilizarea sa turistică efectivă. Acolo unde datele permit, indicatorii de existență sunt diferențiați de cei privind utilizarea sau performanța;
- Existența unei resurse turistice nu demonstrează automat existența unui produs turistic funcțional și comercializabil iar transformarea resursei în produs presupune, între altele, accesibilitate, servicii, posibilitatea de consum turistic, integrarea cu alte componente ale destinației și accesul la piață;
- Creșterea capacității sau a numărului de structuri nu este interpretată automat ca îmbunătățire a performanței, evoluția ofertei fiind analizată în relație cu sosirile, înnoptările, durata șederii și gradul de utilizare;
- Indicatorii economici exprimați în valori nominale nu sunt interpretați drept creșteri reale în absența ajustării cu evoluția prețurilor. De asemenea, agregatele economice care includ activități utilizate atât de turiști, cât și de populația rezidentă nu sunt atribuite integral turismului;
- Corelațiile și asocierile dintre indicatori nu demonstrează automat relații cauzale însă, atunci când datele permit numai identificarea unei relații statistice sau teritoriale, aceasta este prezentată ca asociere sau ipoteză explicativă;
- Diferențele dintre perioadele de raportare ale surselor sunt luate în considerare în interpretare. Compararea unor inventare sau indicatori actualizați în ani diferiți este utilizată pentru descrierea poziției relative disponibile, fără a presupune că toate componentele surprind exact același moment în timp;
- Lipsa unei informații nu este interpretată automat ca vulnerabilitate a regiunii iar atunci când sursa nu permite diferențierea dintre valoarea zero și lipsa raportării, concluzia este limitată corespunzător;
- Benchmarkingul nu construiește un indice sintetic unic de competitivitate și nu atribuie ponderi diferitelor dimensiuni analizate. Poziția competitivă a Regiunii Nord-Vest rezultă din interpretarea integrată a indicatorilor, a relațiilor dintre aceștia și a contextului specific fiecărei dimensiuni;
- Concluziile diferențiază între avantaj competitiv demonstrat, masă critică sau resursă disponibilă, potențial insuficient valorificat și ipoteze care necesită verificare suplimentară.

Limitele specifice analizei comparative

Pe lângă limitele generale prezentate în secțiunea 1.4, benchmarkingul regional este influențat de câteva limite specifice care trebuie avute în vedere la interpretarea clasamentelor și a diferențelor dintre regiuni.

- 1 În primul rând, seturile de date utilizate nu au același an de referință. Pentru fluxurile și capacitatea turistică sunt disponibile în principal date până în anul 2025, pentru o parte dintre indicatorii economici cele mai recente valori sunt aferente anilor 2023 sau 2024.

2 În al doilea rând, regiunile de dezvoltare diferă semnificativ ca populație, suprafață, structură teritorială, grad de urbanizare și profil economic. Clasamentele bazate pe valori absolute favorizează în mod natural regiunile cu o masă demografică, economică sau teritorială mai mare. Din acest motiv, acolo unde datele permit, valorile absolute sunt completate cu indicatori de intensitate, pondere, utilizare sau eficiență.

3 O altă limită este legată de caracterul administrativ al unei părți importante a informațiilor utilizate. Inventarele privind stațiunile, traseele, pârtiile, agențiile, centrele de informare, organizațiile de management al destinației, resursele culturale sau naturale confirmă existența ori statutul înregistrat al acestora, dar nu oferă în toate cazurile informații privind funcționarea efectivă, calitatea, accesibilitatea, numărul de utilizatori sau capacitatea de a genera activitate turistică. Prin urmare, un număr ridicat de poziții într-un inventar este interpretat în primul rând ca masă critică sau bază de resurse și nu automat ca performanță.

4 Gradul de acoperire diferă între bazele de date. Unele inventare nu permit localizarea sau atribuirea regională a tuturor înregistrărilor, iar în alte cazuri absența unei poziții poate reflecta lipsa raportării, nu inexistența fenomenului. Astfel de situații pot influența pozițiile relative ale regiunilor și sunt semnalate în analizele tematice în care efectul asupra rezultatelor este relevant.

5 Compararea resurselor și infrastructurii cu performanța turistică este limitată și de lipsa unor date unitare privind utilizarea efectivă a multor resurse. Pentru monumente istorice, arii naturale, peșteri, trasee, rute culturale sau alte obiective nu există un sistem național complet și comparabil de raportare a vizitatorilor. În aceste situații, analiza poate compara existența și distribuția resurselor, dar nu poate măsura în mod direct eficiența turistică a fiecăreia.

6 Indicatorii privind guvernanta și intermedierea turistică trebuie, de asemenea, interpretați prudent. Numărul OMD-urilor, centrelor de informare turistică, agențiilor de turism licențiate sau membrilor unor organizații profesionale oferă informații despre infrastructura instituțională și profesională existentă, dar nu măsoară direct activitatea, performanța sau volumul efectiv de incoming generat de fiecare structură. Indicatorii de apartenență la organizații profesionale sunt utilizați ca repere privind reprezentarea și specializarea, nu ca măsură completă a pieței.

7 Analizele economice nu permit izolarea completă a contribuției turismului la economia fiecărei regiuni. O parte dintre agregatele disponibile includ și activități care deservesc populația rezidentă sau alte sectoare economice. Din acest motiv, comparațiile economice urmăresc dimensiunea și eficiența unor activități relevante pentru turism, fără a echivala aceste valori cu contribuția directă a turismului la PIB-ul regional.

8 În final, analiza comparativă nu stabilește relații cauzale între resurse, infrastructură, accesibilitate, guvernanta și performanța turistică. Analizele încrucișate permit identificarea unor diferențe, asocieri și posibile blocaje, dar demonstrarea cauzalității ar necesita date și metode suplimentare. Concluziile sunt formulate în consecință ca rezultate demonstrate, asocieri sau ipoteze, în funcție de nivelul de evidență disponibil.

Limitele specifice unor seturi de date sau indicatori sunt precizate în analiza tematică respectivă numai atunci când acestea pot modifica semnificativ interpretarea rezultatului.

Poziția comparativă a Regiunii Nord-Vest pe dimensiuni ale competitivității turistice

Analiza comparativă evidențiază o poziție neuniformă a Regiunii Nord-Vest, deoarece regiunea dispune de o bază extinsă de cazare, resurse turistice diversificate, accesibilitate aeriană bună și o rețea importantă de stațiuni, însă aceste avantaje nu sunt reflectate proporțional în utilizarea capacității, durata șederii și intensitatea activității turistice. Poziția competitivă trebuie evaluată, prin urmare, prin raportarea simultană a volumului resurselor la rezultatele obținute.

Oferta, cererea și utilizarea infrastructurii turistice

Regiunea Nord-Vest dispune de una dintre cele mai extinse baze de cazare din România. În anul 2025, aceasta avea 2.416 structuri de primire turistică și 58.931 de locuri de cazare, ocupând locul al treilea între regiunile de dezvoltare la ambii indicatori. În perioada 2019-2025, numărul structurilor a crescut cu 114,9%, iar capacitatea cu 46,8%, peste dinamica națională. Creșterea mult mai rapidă a numărului de unități a redus dimensiunea medie a unei structuri de la 35,7 la 24,4 locuri, față de 32,4 locuri la nivel național. Regiunea se situează astfel pe ultimul loc la dimensiunea medie a structurilor, ceea ce indică o ofertă numeroasă, dar puternic fragmentată [33].

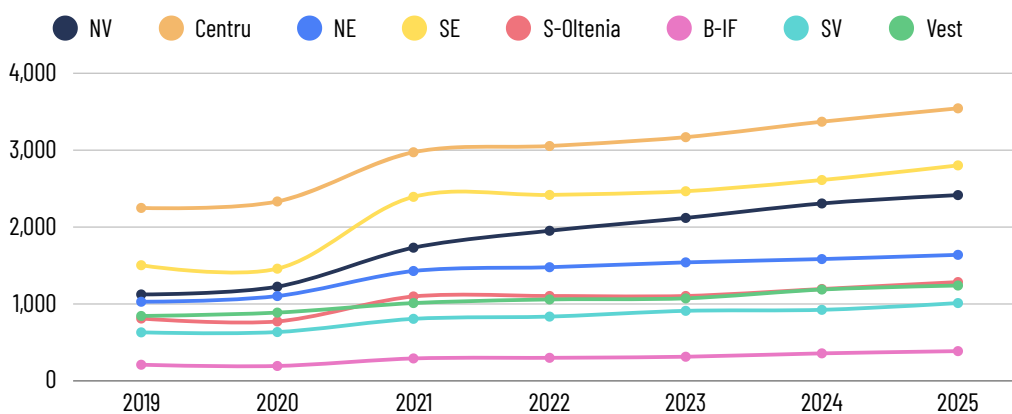

Figura 25. Numărul structurilor de cazare din regiunile de dezvoltare din România, 2019-2025

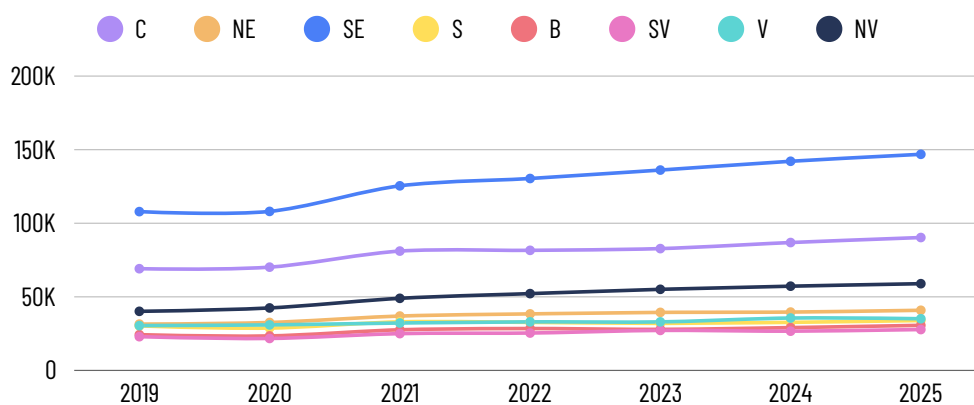

Figura 26. Numărul locurilor de cazare din regiunile de dezvoltare din România, în perioada 2019-2025

Fragmentarea rezultă și din structura ofertei. Apartamentele și camerele de închiriat reprezentau 36,0% din structuri, iar pensiunile agroturistice 35,9%. Împreună, acestea concentrau 71,9% din unități, dar numai 43,8% din locurile de cazare. Hotelurile reprezentau 8,1% din structuri, dar asigurau 35,4% din capacitatea existentă. Oferta regională funcționează, așadar, după un model dual, în care hotelurile asigură o parte importantă a capacității, iar extinderea numerică este susținută predominant de unități mici [33].

[33] INS, Tempo Online, TUR101D, TUR102D

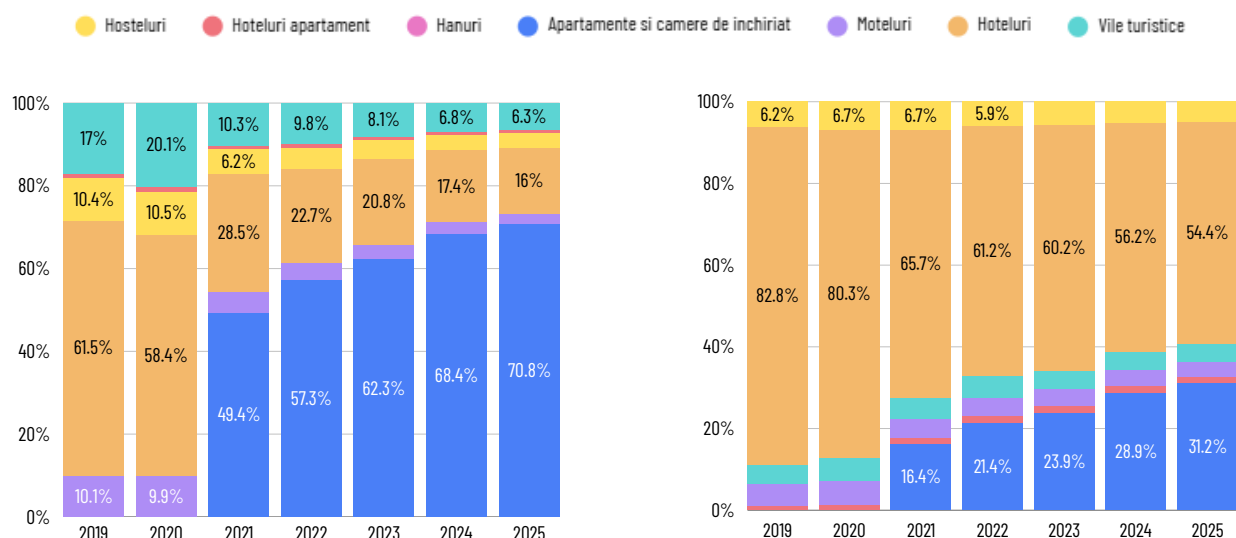

Figura 27. Ponderea tipurilor de structuri de cazare în Regiunea Nord-Vest, după numărul de structuri și numărul de locuri, pe categorii, în perioada 2019-2025

Disponibilitatea operațională a infrastructurii este relativ ridicată. În 2025, Regiunea Nord-Vest a înregistrat 15,68 milioane de locuri-zile în funcțiune și o rată de operaționalizare de 72,9%, față de 58,8% la nivel național. Regiunea ocupa locul al treilea la acest indicator, iar fiecare loc existent a fost disponibil, în medie, aproximativ 266 de zile. Oferta în funcțiune este și relativ stabilă în cursul anului, aspect care se poate observa din raportul dintre capacitatea medie zilnică din luna de maxim și cea din luna de minim, care a fost de 1,20, față de 1,67 la nivel național. Lunile iunie-august au concentrat 27,4% din capacitatea anuală în funcțiune, sub media națională de 32,9% [34].

Poziția favorabilă a ofertei nu este, însă, însoțită de o performanță comparabilă a cererii. Conform seriilor anuale INS utilizate în analiză, în 2025 Regiunea a înregistrat 1.867.425 de sosiri și 3.755.715 înnoptări, ocupând locul al patrulea la ambii indicatori. Regiunea concentra 13,1% din sosirile și 12,4% din înnoptările naționale, deși deținea 12,7% din capacitatea existentă și 15,7% din capacitatea în funcțiune. Diferența dintre ponderea capacității operaționale și ponderea înnoptărilor arată că infrastructura disponibilă este utilizată sub nivelul corespunzător dimensiunii sale.

[33] INS, Tempo Online, TUR101D, TUR102D

[34] INS, Tempo Online, TUR103E

	AREAL	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
SOSIRI	RO	13.374.943	6.398.642	10.205.322	12.588.333	13.910.956	14.569.794	14.258.382
	NV	1.766.289	791.158	1.363.239	1.762.158	1.918.985	1.959.178	1.867.425
	C	3.173.150	1.534.573	2.451.804	2.980.036	3.271.012	3.308.023	3.246.300
	NE	1.352.527	691.913	1.171.639	1.456.088	1.551.882	1.550.408	1.452.095
	SE	1.898.433	1.271.233	1.836.829	1.881.779	2.068.322	2.297.344	2.377.646
	S	1.084.291	543.261	847.184	1.025.975	1.131.055	1.231.468	1.059.725
	B	2.236.650	616.208	1.123.398	1.837.105	2.042.297	2.211.357	2.288.264
	SV	791.821	470.935	709.521	800.578	971.441	1.012.199	942.135
	V	1.071.782	479.361	701.708	844.614	955.962	999.817	1.024.792
ÎNNOPTĂRI	RO	30.086.091	14.579.140	22.747.562	27.044.372	29.691.592	30.837.328	30.370.208
	NV	3.791.900	1.656.992	2.813.634	3.555.688	3.795.961	3.885.982	3.755.715
	C	6.443.719	3.106.139	4.906.058	5.868.917	6.444.611	6.397.515	6.244.854
	NE	2.673.258	1.317.918	2.206.596	2.790.669	2.917.101	2.913.854	2.788.728
	SE	6.296.703	4.079.010	5.955.155	5.595.182	6.144.645	6.645.801	6.680.563
	S	2.318.536	1.106.449	1.671.220	2.032.261	2.307.946	2.483.310	2.112.259
	B	3.823.988	1.052.571	2.008.337	3.518.207	3.914.662	4.232.659	4.484.418
	SV	2.249.955	1.160.324	1.658.546	1.905.253	2.188.646	2.280.922	2.268.439
	V	2.488.032	1.099.737	1.528.016	1.778.195	1.978.020	1.997.285	2.035.232

Tabelul 26. Numărul sosirilor și înnoptrărilor în regiunile din România, în perioada 2019-2025

Evoluția din perioada 2019-2025 confirmă acest decalaj. În timp ce capacitatea existentă a crescut cu 46,8%, sosirile au crescut cu 5,7%, iar înnoptrările au scăzut cu 1,0%. Față de 2024, sosirile din 2025 s-au redus cu 4,4%, iar înnoptrările cu 3,4%, scăderi mai accentuate decât cele înregistrate la nivel național. Extinderea infrastructurii nu a fost urmată, până în prezent, de o creștere proporțională a cererii turistice.

Evoluția cererii din 2025 diferă semnificativ între piețe. Sosirile turiștilor străini au crescut cu 12,2% față de 2024, în timp ce sosirile turiștilor români s-au redus cu 7,0%. Creșterea pieței externe nu a compensat reculul pieței interne, care continuă să genereze cea mai mare parte a fluxurilor regionale.

În 2025, durata medie a șederii a fost de 2,01 nopți în Regiune, ocupând astfel locul al treilea între regiunile de dezvoltare, dar rămânând sub media națională de 2,13 nopți. Comparativ cu anul 2019, durata șederii s-a redus de la 2,15 la 2,01 nopți. Regiunea are o poziție relativ bună în comparație cu majoritatea regiunilor, dar evoluția indică o comprimare a sejurului.

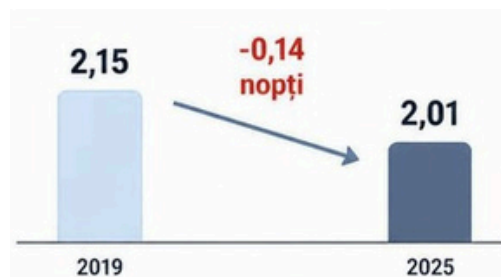

Figura 28. Evoluția duratei medii a șederii în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025

Analiza fișierelor INS pe localități și țări de proveniență arată că, între 2019 și 2025, sosirile turiștilor străini au scăzut la nivel național cu 3,6%, dar înnoptrările au crescut cu 0,7%. Durata medie a șederii a crescut astfel de la 1,97 la 2,06 nopți. Evoluțiile au fost însă foarte diferite între regiuni.

Regiunea București-Ilfov a menținut aproape constant numărul sosirilor străine și a crescut înnoptările cu 20,1%, durata medie a șederii ajungând la 2,24 nopți. Regiunea Centru a păstrat volumul sosirilor, dar a pierdut 9,7% din înnoptări. Regiunile Nord-Est, Sud-Muntenia, Sud-Est și Vest au înregistrat scăderi atât ale sosirilor, cât și ale înnoptărilor. Regiunea Sud-Vest Oltenia a crescut cu 16,0% la sosiri, în principal prin piața bulgară, dar înnoptările au scăzut cu 2,3%, iar durata șederii s-a redus la 1,83 nopți.

Regiune	Principalele țări de proveniență în 2025	Caracteristica dominantă
București-Ilfov	Italia, Israel, Regatul Unit, SUA, Germania	Volum foarte ridicat și creșterea duratei șederii
Centru	Germania, Ungaria, Polonia, Spania, Republica Moldova	Sosiri stabile, dar reducerea înnoptărilor
Nord-Est	Ucraina, Republica Moldova, Spania, Germania, Italia	Creșterea puternică a piețelor de frontieră
Nord-Vest	Ungaria, Germania, Polonia, Italia, SUA	Structură relativ echilibrată și poziție puternică în Europa Centrală
Sud-Muntenia	Israel, Bulgaria, Germania, Italia, Franța	Reducerea piețelor tradiționale și a retenției
Sud-Est	Germania, Italia, SUA, Țările de Jos, Ucraina	Cea mai mare durată a șederii, susținută de produsul de litoral
Sud-Vest Oltenia	Bulgaria, Germania, Italia, Turcia, Polonia	Creșterea sosirilor, dar prin piețe cu șederii predominant scurte
Vest	Germania, Serbia, Italia, Ungaria, Austria	Scăderea piețelor vest-europene și creșterea pieței sârbe

Tabelul 27. Principalele țări de proveniență ale turiștilor străini în regiunile din România, în anul 2025 [1]

Regiunea Nord-Vest a înregistrat 261.239 de sosiri și 520.625 de înnoptări ale turiștilor străini în 2025, cu 3,8%, respectiv 4,6% mai puține decât în 2019. Durata medie a șederii s-a menținut aproape constantă, de la 2,01 la 1,99 nopți, a treia valoare dintre regiuni. Regiunea Nord-Vest ocupa tot locul al treilea la volumul sosirilor străine, după regiunile București-Ilfov și Centru.

Figura 29. Principalele piețe externe după numărul sosirilor turiștilor străini în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025

Figura 30. Evoluția sosirilor turiștilor străini pe principalele piețe de proveniență în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025 față de 2019

Regiunea atrage 28,1% dintre sosirile turiștilor ungari înregistrate în România, 25,8% dintre sosirile turiștilor slovaci și 16,3% dintre sosirile turiștilor polonezi. Nord-Vest este astfel supra-reprezentată în special pe piețele Europei Centrale. Germania, Austria, Cehia, Belgia, Elveția, Franța și Țările de Jos au, de asemenea, ponderi regionale peste sau apropiate de ponderea generală a regiunii în piața externă națională. Durata medie a șederii este mai mare pentru turiștii din Statele Unite, cu 2,33 nopți, Țările de Jos, cu 2,17 nopți, și Regatul Unit, cu 2,14 nopți. Germania, Franța și Italia se situează în jurul valorii de două nopți. Ungaria, Spania, Polonia și Republica Moldova generează sejururi mai scurte, între 1,65 și 1,82 nopți.

[35] INS, fișiere privind sosirile și înnoptările turiștilor pe țări de proveniență, localități, județe și regiuni, în anul 2025; calcule proprii.

Durata medie a șederii este mai mare pentru turiștii din Statele Unite, cu 2,33 nopți, Țările de Jos, cu 2,17 nopți, și Regatul Unit, cu 2,14 nopți. Germania, Franța și Italia se situează în jurul valorii de două nopți. Ungaria, Spania, Polonia și Republica Moldova generează sejururi mai scurte, între 1,65 și 1,82 nopți.

La nivel național, Israel, Regatul Unit, Grecia, Turcia și Statele Unite se află între piețele cu durate mai ridicate ale șederii, în timp ce Bulgaria, Ucraina, Polonia și Serbia generează, în medie, sejururi mai scurte. Diferențele observate sunt asociate inclusiv structurii produsului turistic al regiunilor analizate: turiștii polonezi au o durată de 3,19 nopți în Regiunea Sud-Est, dar de 1,66 nopți în Nord-Vest, iar turiștii germani 2,65 nopți în Sud-Est și 2,02 nopți în Nord-Vest.

Datele indică o poziție externă a Regiunii bazată pe piețele Europei Centrale și pe o structură mai echilibrată decât în regiunile dependente de una sau două țări. Principalul decalaj nu este absența piețelor externe, ci durata încă redusă a șederii și conversia limitată a accesibilității și diversității produselor în mai multe înnoptări. Cea mai slabă poziție comparativă este înregistrată la indicii de utilizare netă a capacității de cazare, în 2025, acesta a fost de 22,9%, față de 29,3% la nivel național, Regiunea ocupând ultimul loc între cele opt regiuni. În 2019, indicele era de aproximativ 32,6%, ceea ce înseamnă o reducere de 9,7 puncte procentuale până în 2025.

Diferențele sunt importante și între tipurile de cazare. Hotelurile concentrau 35,4% din locurile existente, dar generau 63,5% din înnoptările lunare raportate, cu un indice de utilizare de 35,9%. Pensiunile agroturistice și apartamentele sau camerele de închiriat concentrau împreună 43,8% din locuri, dar generau numai 23,2% din înnoptări, cu o utilizare agregată de 13,2%. Datele nu permit stabilirea cauzelor, dar arată că extinderea ofertei în aceste categorii nu este însoțită de o utilizare proporțională.

Figura 31. Sezonalitatea cererii turistice și utilizarea capacității de cazare în Regiunea Nord-Vest, 2025

Sezonalitatea cererii este moderată în raport cu profilul național, dar mai pronunțată decât stabilitatea ofertei. În 2025, lunile iunie-august au concentrat 32,9% din sosiri și 35,1% din înnoptări, sub valorile naționale de 37,4%, respectiv 40,9%. Raportul dintre luna de maxim și cea de minim a fost de 1,94 pentru sosiri și 2,27 pentru înnoptări. Chiar și în august, indicele de utilizare a capacității a fost de 32,8%, sub nivelul național de 39,7%, ceea ce arată că sezonul de vârf nu generează o presiune generalizată asupra capacității regionale.

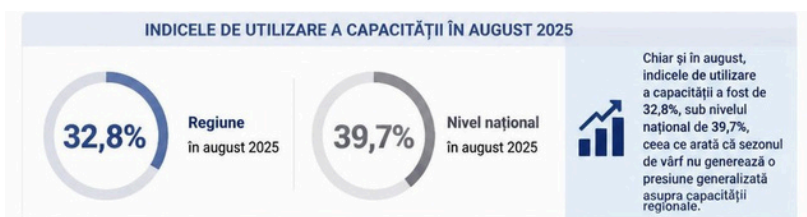

Figura 32. Indicele de utilizare a capacității de cazare în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest comparativ cu nivelul național, august 2025

UAT din Regiunea Nord-Vest, cu minim 10.000 de sosiri în 2025	Sosiri 2025	Înnoptări 2025	Durata medie a șederii
Sânmartin	239.228	876.236	3,66
Ocna Șugatag	12.918	30.612	2,37
Poieni	10.532	24.442	2,32
Bulz	12.445	27.627	2,22
Borșa	31.439	62.493	1,99
Beliș	12.549	24.457	1,95
Moisei	11.241	21.753	1,94
Florești	17.782	33.951	1,91
Turda	32.292	60.581	1,88
Tășnad	21.196	39.091	1,84

Tabelul 28. UAT-urile din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest cu minimum 10.000 de sosiri în 2025, în funcție de durata medie a șederii [36]

Raportarea la populație conduce la aceeași concluzie. Regiunea înregistrează 703 sosiri și 1.414 înnoptări la 1.000 de locuitori, sub mediile naționale de 731 de sosiri și 1.559 de înnoptări. Ponderea Regiunii Nord-Vest în activitatea turistică este apropiată, dar ușor inferioară ponderii sale demografice. Dimensiunea populației și a pieței regionale constituie o bază favorabilă pentru servicii și consum, dar nu se traduce într-o intensitate turistică peste media națională.

Oferta complementară de alimentație publică este bine reprezentată cantitativ. În iunie 2026, regiunea avea 1.377 de structuri clasificate, locul al treilea la nivel național, și era reprezentată în 24 dintre cele 26 de categorii identificate în inventarul utilizat. Regiunea avea și 126 de puncte gastronomice locale, ocupând locul al doilea după Regiunea Centru. Densitatea punctelor gastronomice era peste media națională atât în raport cu numărul structurilor de cazare, cât și cu numărul locurilor. În schimb, numai 46,8% dintre structurile de alimentație aveau clasificare de 3-5 stele, față de 54,0% la nivel național, Regiunea Nord-Vest ocupând ultimul loc la acest indicator. Oferta gastronomică este, prin urmare, diversificată și densă, dar cu o pondere relativ redusă a unităților din categoriile superioare.

În ansamblu, Regiunea Nord-Vest are o ofertă extinsă, diversificată și disponibilă o perioadă relativ lungă din an. Principala diferență competitivă nu se află la nivelul existenței infrastructurii, ci la nivelul transformării acesteia în înnoptări și utilizare. Poziția a treia la capacitate și ultima poziție la utilizarea netă sintetizează cel mai clar decalajul dintre ofertă și cererea efectiv înregistrată.

Economia turismului și capitalul uman

Baza antreprenorială cuprindea, în 2024, în Regiunea Nord-Vest, 5.176 de întreprinderi active în sectorul hoteluri și restaurante, ocupând locul al doilea după Regiunea Centru [37]. Acestea reprezentau 15,3% din întreprinderile sectorului la nivel național. Între 2019 și 2024, numărul lor a crescut cu 19,3%, însă mai lent decât totalul întreprinderilor active din regiune, care a crescut cu 24,3%. Ponderea hotelurilor și restaurantelor în totalul firmelor regionale s-a redus ușor, de la 4,9% la 4,7%, nivel apropiat de media națională.

[36] INS, fișiere privind sosirile și înnoptările turiștilor pe localități, 2025; calcule proprii

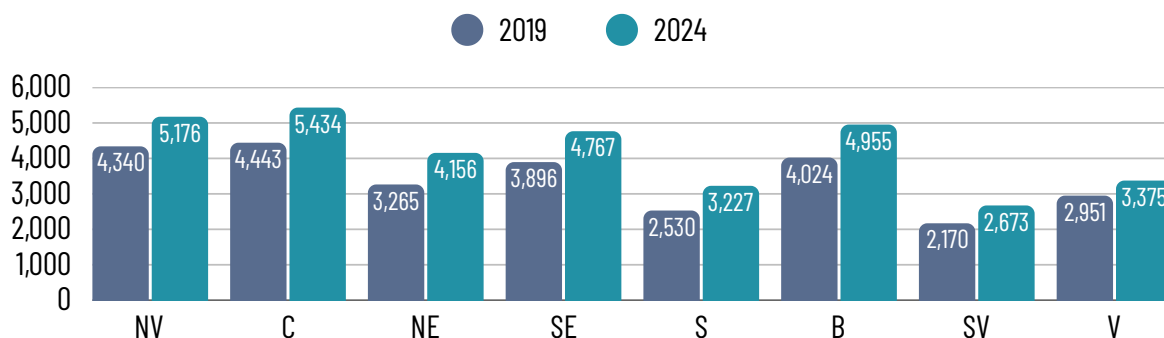

Figura 34. Numărul întreprinderilor active din sectorul hoteluri și restaurante, pe regiuni de dezvoltare, 2019 și 2024

Structura sectorului este puternic fragmentată, în sensul în care 88,3% dintre firmele din hoteluri și restaurante aveau cel mult nouă persoane ocupate, 11,0% aveau între 10 și 49 de persoane, iar numai 0,7% depășeau 50 de persoane. Regiunea dispune de o masă critică antreprenorială importantă, dar predominant formată din microîntreprinderi, fapt ce corespunde fragmentării observate în structura unităților de cazare.

Activitățile culturale, de spectacole și recreative completează această bază cu 1.953 de întreprinderi active în 2024, cu 30,0% mai multe decât în 2019. Aproape toate, respectiv 98,1%, erau microîntreprinderi. Acest segment nu poate fi considerat integral turistic, dar reprezintă o componentă relevantă a economiei experiențiale regionale.

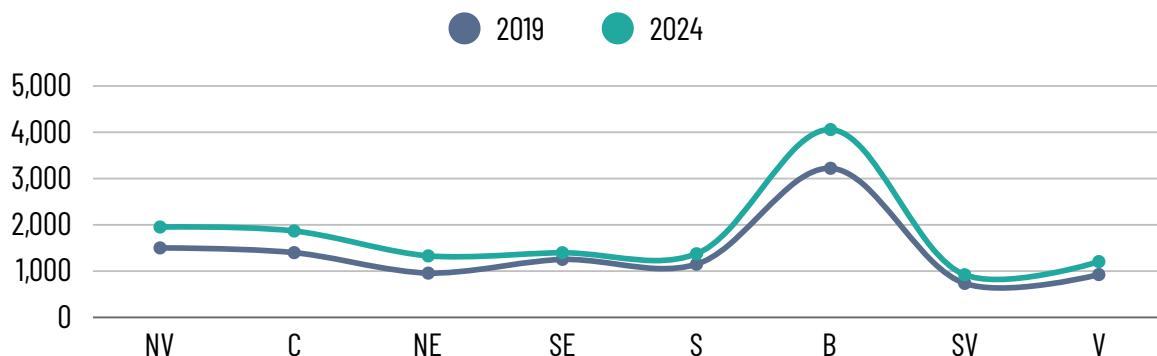

Figura 35. Numărul întreprinderilor active din sectorul activități de spectacole, culturale și recreative, pe regiuni de dezvoltare, 2019 și 2024

În hoteluri și restaurante erau ocupate 32,2 mii de persoane în 2024, Regiunea ocupând locul al treilea după București-Ilfov și Centru [38]. Sectorul reprezenta 3,02% din populația ocupată regională, față de 3,08% la nivel național. Coeficientul de specializare era de 0,98, ceea ce indică o bază importantă în termeni absoluți, dar o specializare ușor sub media națională.

Între 2019 și 2024, ocuparea în hoteluri și restaurante a crescut cu 3,2%, de la 31,2 la 32,2 mii de persoane, în timp ce populația ocupată totală a regiunii s-a redus cu 10,6% [39]. Ponderea sectorului în ocuparea regională a crescut, dar această evoluție rezultă atât din creșterea moderată a ocupării în ospitalitate, cât și din reducerea bazei de ocupare. Femeile reprezentau 62,1% din persoanele ocupate în sector, media națională fiind 59,2%.

[37] INS, Tempo Online, INT1010

[38] INS, Tempo Online, CONT18A

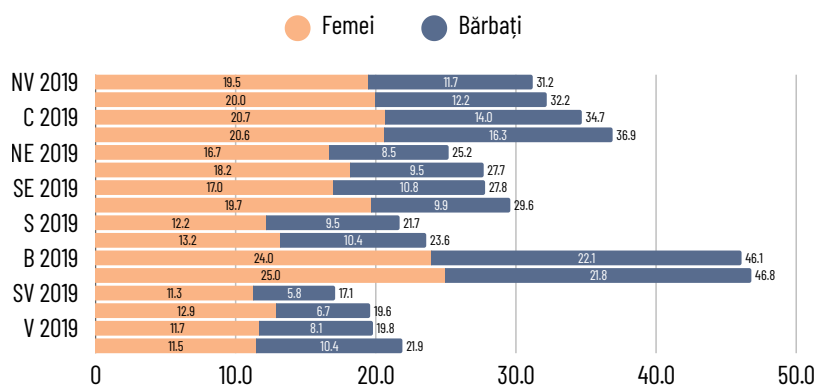

Figura 36. Populația ocupată în sectorul hoteluri și restaurante, pe sexe și regiuni de dezvoltare, 2019 și 2024

Productivitatea aparentă a agregatului comerț, transport, hoteluri și restaurante a fost estimată la 138,1 mii lei pe persoană ocupată în 2023, cu 10,6% sub nivelul național de 154,4 mii lei. Remunerarea medie anuală estimată a fost de 58,2 mii lei pe salariat, sub media națională de 67,4 mii lei și cu aproximativ 31% sub media calculată pentru ansamblul salariaților din Regiunea Nord-Vest. Valorile sunt nominale și se referă la un agregat economic larg, dar nu susțin încadrarea activităților analizate între domeniile regionale cu productivitate și remunerare ridicate.

Poziția comparativă este, așadar, favorabilă în ceea ce privește dimensiunea economiei, numărul firmelor și masa de personal, dar mai slabă în ceea ce privește specializarea, productivitatea aparentă și remunerarea. Sectorul dispune de o bază antreprenorială și umană importantă, însă valoarea generată raportat la resursele implicate rămâne sub nivelul național.

În iunie 2026, în baza de date a ghizilor de turism din România erau trecuți 8.153 de ghizi unici, din care, aproape 3.000, cu atestate valide. Cu toate acestea, la nivelul autorității centrale în domeniul turismului, nu există o listă clară a ghizilor de turism atestați, pe areale și limbi acoperite, inclusiv cu date de contact. O asemenea listă ar fi de mare ajutor tuturor actorilor din turism, pentru potențiale colaborări și pentru a mapa necesarul de ghizi sau de limbi acoperite de serviciile de ghidaj turistic în anumite zone.

Accesibilitatea și conectarea la piețele turistice

Accesibilitatea regională prezintă diferențe importante între infrastructura fizică, nivelul tehnic al acesteia și capacitatea de a genera fluxuri turistice. Rețeaua rutieră a Regiunii Nord-Vest este a treia ca lungime dintre regiunile de dezvoltare, iar drumurile naționale au un grad de modernizare apropiat de media națională [40]. Rețeaua oferă o bază extinsă de conectare teritorială, dar nu reflectă automat calitatea accesului către fiecare destinație sau timpul efectiv de parcurs. Rețeaua feroviară este a doua ca lungime la nivel național, dar are cel mai redus grad regional de electrificare și o pondere foarte mică a liniilor duble [41]. Regiunea dispune, prin urmare, de o infrastructură feroviară extinsă teritorial, dar cu limitări tehnice semnificative. Modernizarea magistralei Cluj-Napoca – Oradea – Episcopia Bihor poate modifica această poziție, însă lucrările aflate în desfășurare nu pot fi incluse în evaluarea performanței actuale.

Avantajul comparativ cel mai clar este accesibilitatea aeriană. Regiunea ocupă locul al doilea la traficul aeroportuar, traficul extern, numărul relațiilor externe directe și conexiunile interne directe [42]. La data inventarului din 24 iunie 2026, rețeaua regulată includea 57 de relații externe directe, către 50 de aeroporturi din 20 de țări [43]. Aeroportul Internațional Cluj constituie principalul nod regional, completat de aeroporturile din Oradea, Baia Mare și Satu Mare. Conexiunile către hub-uri precum München, Istanbul, Varșovia și Zürich extind accesul indirect către piețe care nu beneficiază de zboruri directe.

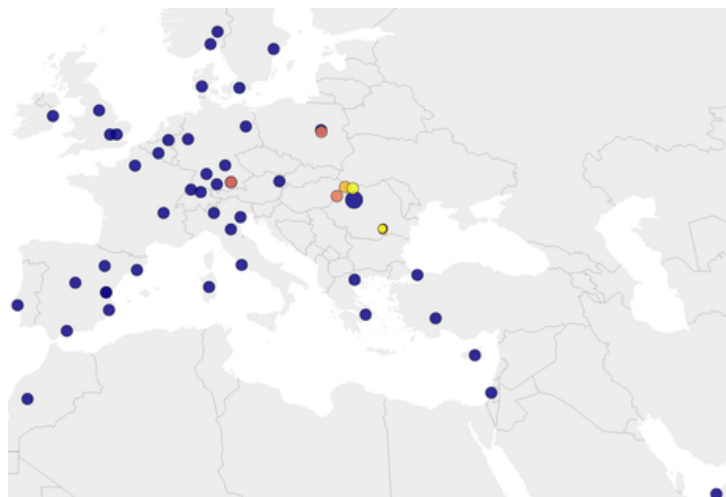
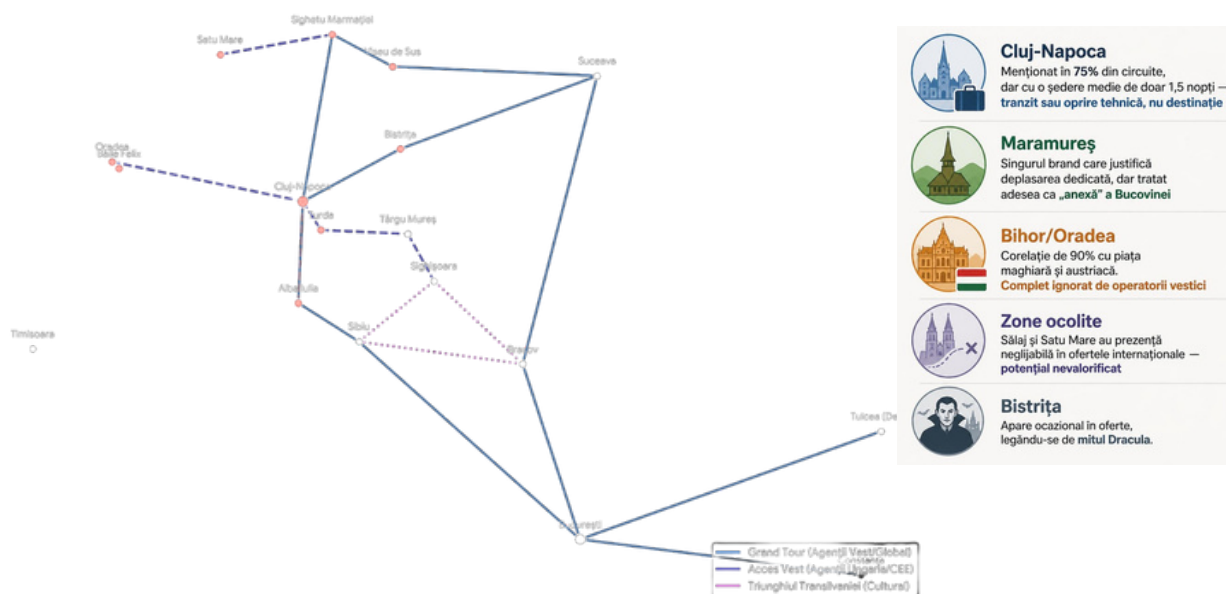

Figura 37. Conexiuni acoperite de pe aeroporturile din Regiunea Nord-Vest

Accesibilitatea aeriană nu este însă transformată automat într-o performanță turistică proporțională, deși Regiunea are mai multe conexiuni externe directe decât Regiunea Centru, dar înregistrează mai puține sosiri ale turiștilor străini și mai puține înnoptări. În setul utilizat pentru analiza accesibilității, Regiunea ocupa locul al treilea la sosirile turiștilor străini, după București-Ilfov și Centru. Comparăția confirmă rolul infrastructurii ca factor favorizant, dar arată că volumul cererii depinde și de notorietatea destinațiilor, structura produselor, promovare, mobilitatea internă și integrarea comercială.

Analiza ofertelor tur-operatorilor externi evidențiază o diferență între accesibilitatea fizică și cea comercială [44]. În eșantionul operatorilor occidentali, circuitele pentru România sunt organizate predominant în jurul Bucureștiului, Văii Prahovei, sudului Transilvaniei și Bucovinei. Regiunea Nord-Vest apare mai frecvent în circuite extinse și mai rar în pachetele standard de 7-8 zile. Cluj-Napoca este inclus în numeroase itinerarii, dar adesea ca etapă intermediară, cu o ședere medie estimată la aproximativ 1,5 nopți în circuitele occidentale cu autocarul analizate.

[40] INS, Tempo Online, TRN139A

[41] INS, Tempo Online, TRN143A

[42] Asociația Aeroporturilor din România, <https://www.airportaar.ro/>

[43] Paginile web ale aeroporturilor din Regiune (<https://www.airportcluj.ro/>, <https://aeroportoradea.ro/>, <https://aimm.eu/>, <https://www.aeroportulsatutare.ro/>) și <https://www.flightconnections.com/>

Figura 38. Regiunea Nord-Vest în ofertele turoperatorilor din Europa vs. traseele circuitelor promovate

Piețele Europei Centrale și de Est prezintă un model diferit. Proximitatea și accesul rutier facilitează includerea Clujului, Turzii, Bihorului și a unor destinații din Satu Mare sau Sălaj în produse mai scurte, accesibile cu autocarul sau autoturismul. Acest model poate susține un volum mai mare și o distribuție sezonieră mai echilibrată, dar este asociat în analiza existentă cu pachete mai scurte și mai ieftine decât circuitele occidentale premium. Se constată o poziție competitivă bună în accesibilitatea aeriană și o bază fizică extinsă pentru transportul rutier și feroviar. Principala limită comparativă este conversia incompletă a accesibilității în produse care folosesc regiunea ca punct principal de intrare, bază de sejur și teritoriu de circulație, nu numai ca etapă într-un circuit național.

Resursele culturale și oferta culturală

Regiunea dispune de o infrastructură culturală extinsă, dar poziția sa diferă între existența resurselor și intensitatea utilizării acestora. În anul 2024, regiunea avea 115 muzee, ocupând locul al treilea după Centru și Nord-Est și concentrând 14,6% din totalul muzeelor din România [45]. Numărul vizitatorilor a fost de 2.006.397, ceea ce plasa regiunea pe locul al cincilea și reprezenta 10,9% din publicul muzeal național [46]. Ponderea vizitatorilor este mai redusă decât ponderea muzeelor, indicând o rețea mai bine reprezentată ca infrastructură decât ca volum de utilizare.

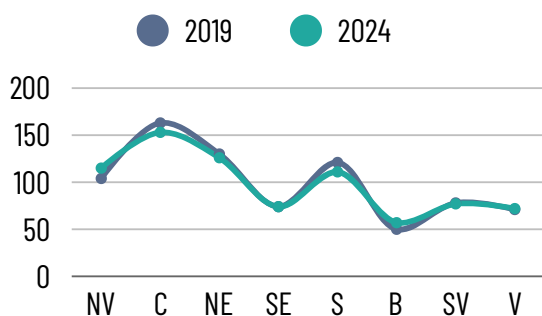

Figura 39. Evoluția numărului muzeelor în regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019

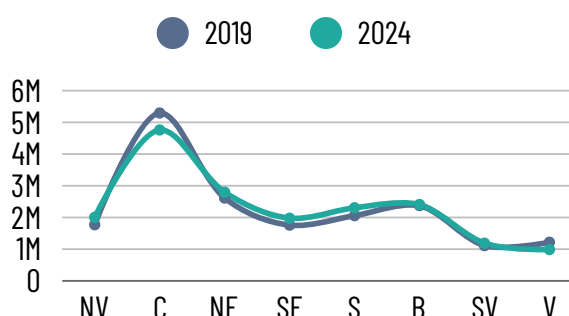

Figura 40. Evoluția numărului vizitatorilor muzeelor din regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019

Indicatorii de intensitate confirmă diferența dintre dimensiunea rețelei muzeale și utilizarea acesteia. În anul 2024, muzeele din Regiune au înregistrat în medie 17.447 de vizitatori pe unitate, cu 25,7% sub media națională de 23.479 de vizitatori și corespunzător locului al șaselea între regiuni. Numărul mediu de vizitatori pe angajat muzeal a fost, de asemenea, sub media națională, respectiv 2.060 față de 2.429. Valorile nu demonstrează că muzeele sunt neperformante individual, dar arată că extinderea rețelei nu a fost însoțită de o creștere proporțională a intensității vizitării.

Cele 3.129 de spectacole organizate în regiune au atras, în medie, 385 de spectatori pe reprezentație, cea mai mare valoare dintre regiunile de dezvoltare și cu 45,1% peste media națională de 265 de spectatori [47]. Regiunea concentra 12,0% din spectacolele organizate la nivel național, dar 17,5% din numărul spectatorilor, ceea ce indică o capacitate de atragere a publicului superioară ponderii sale în ofertă.

[44] Strategia Sectorială de Turism pentru Regiunea Nord-Vest, 2021-2027

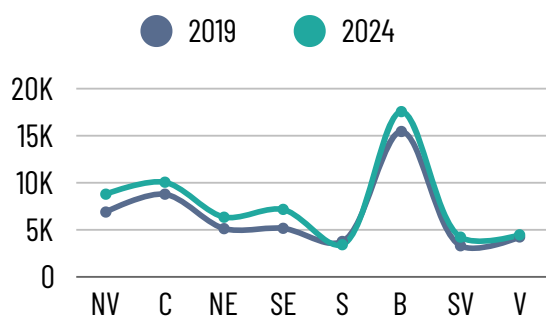

Figura 41. Evoluția numărului de locuri în sălile de spectacole și concerte în regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019

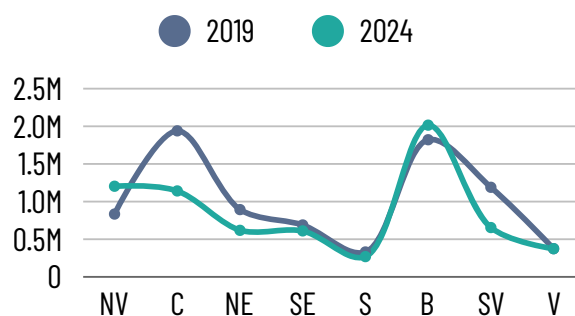

Figura 42. Evoluția numărului de spectatori la reprezentațiile artistice din regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019

În 2024, Regiunea a înregistrat 1.203.914 spectatori, ocupând locul al doilea la nivel național [48], precum după numărul angajaților companiilor de spectacole, locul al treilea la capacitatea sălilor și locul al patrulea la numărul spectacolelor. Între 2019 și 2024, numărul spectacolelor a crescut cu 2,5%, iar numărul spectatorilor cu 44,3%, de la 834.530 la 1.203.914. Spectatorii pe spectacol au crescut de la 273 la 385, în timp ce la nivel național numărul total al spectatorilor rămânea cu 14,7% sub cel din 2019. Oferta de spectacole a avut, prin urmare, o recuperare și o intensificare a participării mai puternice decât rețeaua muzeală.

Lista Monumentelor Istorice utilizată cuprinde 4.480 de poziții în Regiunea Nord-Vest, reprezentând 14,9% din totalul național [49]. Profilul regional este distinct prin ponderea ridicată a patrimoniului arheologic și memorial. Regiunea ocupă primul loc național la pozițiile arheologice, cu 1.796 de înregistrări, și la monumentele memoriale și funerare, cu 499. În schimb, se situează pe locul al șaselea la monumentele de arhitectură și la cele de for public. Comparativ cu Regiunea Centru, unde patrimoniul arhitectural este dominant, Regiunea Nord-Vest se diferențiază mai ales prin arheologie, patrimoniu memorial și identitar.

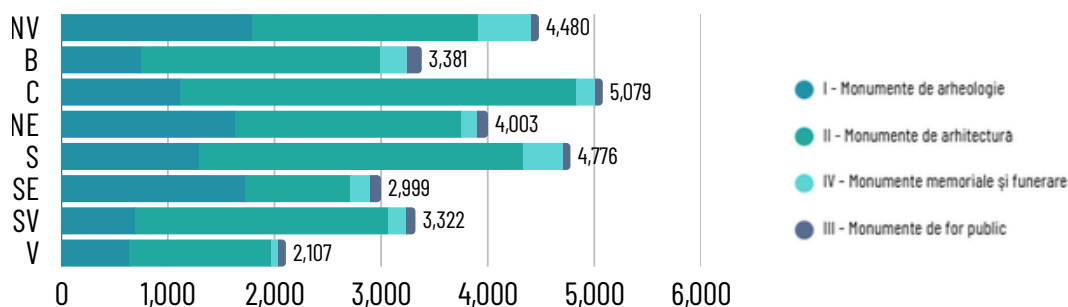

Figura 43. Numărul monumentelor istorice din regiunile de dezvoltare din România, pe categorii, începând cu anul 2015

Patrimoniul imaterial este, de asemenea, bine reprezentat. Regiunea are 26 de înregistrări în lista Tezaurelor Umane Vii, reprezentând 28,6% din totalul național și ocupând locul al doilea, la o singură poziție după Regiunea Centru [50]. Dintre acestea, 24 erau încă în viață în iulie 2026, cel mai mare număr de tezaure umane vii din România. Lista confirmă densitatea patrimoniului viu, dar nu oferă informații despre activitatea curentă a fiecărui purtător de patrimoniu sau despre integrarea sa în produse turistice.

[45] INS, Tempo Online, ART104D

[46] INS, Tempo Online, ART113B

[47] INS, Tempo Online, ART111B

[48] INS, Tempo Online, ART112B

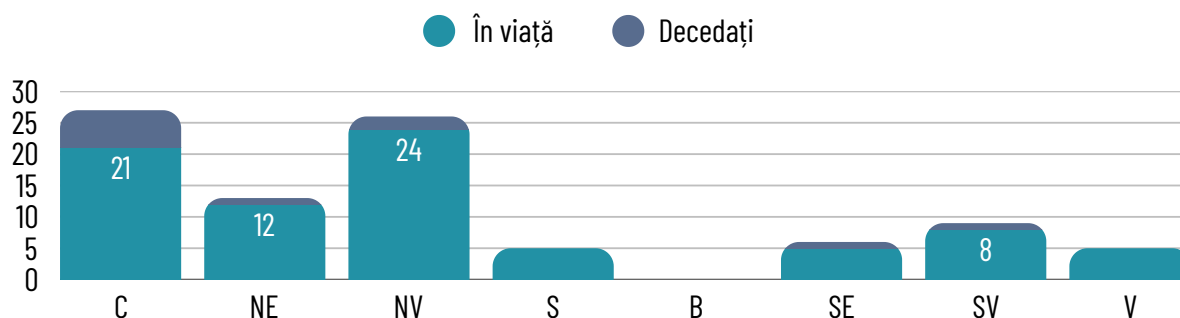

Figura 44. Numărul tezaurilor umane vii din regiunile de dezvoltare din România, în anul 2026

Poziția UNESCO este foarte puternică după numărul componentelor, dar trebuie interpretată în funcție de structura siturilor seriale. Regiunea are 191 de componente, reprezentând 57,2% din totalul național analizat, grupate în trei situri distincte și distribuite în 53 de UAT-uri [51]. Dintre acestea, 180 aparțin sitului „Frontierele Imperiului Roman – Dacia”, opt Bisericii de lemn din Maramureș, iar trei Pădurilor primare și seculare de fag. Regiunea ocupă primul loc la numărul componentelor, dar nu la diversitatea siturilor distincte, unde Regiunea Centru are șase situri, față de cele trei existente în Nord-Vest.

Datele conturează două profiluri culturale complementare. Primul este unul instituțional și urban, susținut în special de spectacole, muzee și centrele urbane. Al doilea este unul teritorial, bazat pe arheologie, patrimoniu memorial, patrimoniu imaterial, biserici de lemn și componentele frontierei romane. Poziția comparativă este puternică la densitatea și diversitatea resurselor, dar mai modestă la transformarea întregii rețele muzeale și patrimoniale în volume de vizitare.

Turismul balnear și rețeaua stațiunilor turistice

Turismul balnear și balneoclimatic este una dintre dimensiunile în care Regiunea Nord-Vest înregistrează o poziție comparativă mai bună decât în turismul regional total. Regiunea cuprinde nouă dintre cele 38 de areale balneare și balneoclimatice analizate la nivel național [52]. În 2025, acestea au înregistrat 507.096 de sosiri și 1.363.238 de înnopțări, Regiunea Nord-Vest ocupând locul al doilea la ambii indicatori, după Regiunea Sud-Est. Durata medie a șederii a fost de 2,69 nopți, peste valoarea de 2,01 nopți înregistrată pentru ansamblul turismului regional [53].

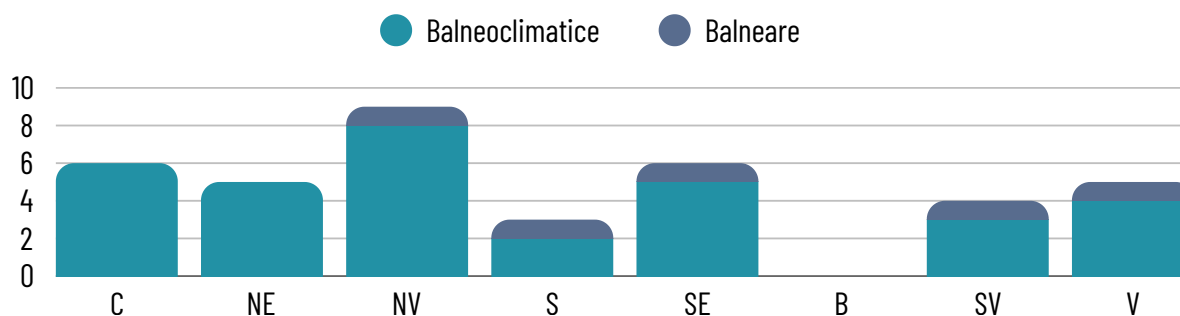

Figura 45. Numărul stațiunilor balneare și balneoclimatice din regiunile de dezvoltare din România, în iulie 2026

Regiunea a concentrat 17,5% din sosiri și 15,0% din înnopțări. Poziția confirmă importanța turismului balnear pentru retenția turiștilor, chiar dacă durata șederii rămâne sub profilul tradițional al sejururilor balneare lungi. Performanța este însă puternic concentrată teritorial, iar datele privind municipii precum Oradea și Turda includ întreaga activitate de cazare a localității, nu numai consumul determinat de componenta balneară.

[49] Ministerul Culturii, <https://www.cultura.ro/lista-monumentelor-istorice/>

[50] Ministerul Culturii, <https://www.cultura.ro/tezaure-umane-vii/>

[51] UNESCO, <https://whc.unesco.org/en/statesparties/ro>

Inventarul infrastructurii medico-balneare identifică 19 unități în regiune, dintre care 16 sunt localizate în medii rurale și 16 sunt private. Inventarul este incomplet, deoarece nu include toate județele și arealele atestate (lipsesc cele din județele Satu Mare și Sălaj) [54]. Absența unei unități din acest inventar nu poate fi interpretată ca lipsă a infrastructurii de tratament. Datele permit o evaluare mai sigură a fluxurilor de cazare decât a capacității medicale și terapeutice efectiv funcționale.

Regiunea are 57 de stațiuni atestate, reprezentând 25,1% din totalul național și ocupând primul loc între regiuni. Nouă sunt de interes național, iar 48 de interes local. Dintre acestea, 33 sunt rurale și 24 urbane. Cele 57 de stațiuni includ 155 de localități componente unice, locul al doilea după Regiunea Centru [55]. Rețeaua este amplă și dispersată, cu o pondere ridicată a destinațiilor rurale și de interes local.

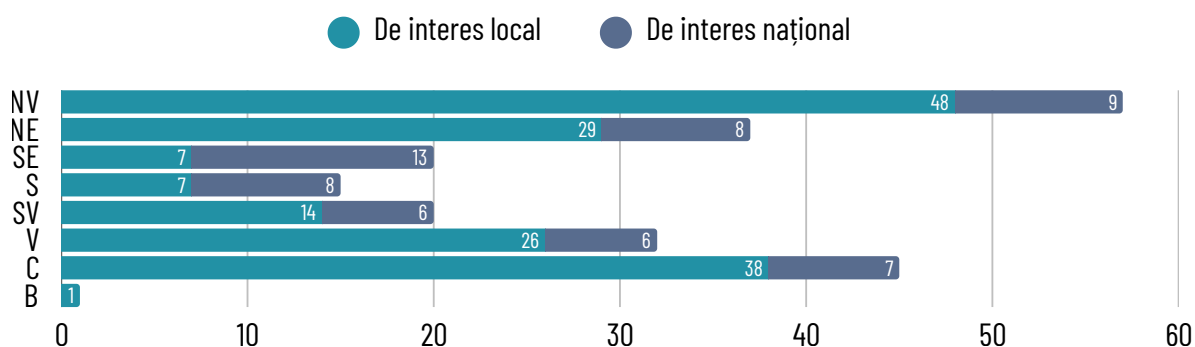

Figura 46. Numărul stațiilor turistice de interes local și de interes național din regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026

Conform datelor INS, în 2025, localitățile componente ale stațiilor turistice regionale au înregistrat 869.144 de sosiri și 1.999.816 înnoptări, ocupând locul al treilea la ambii indicatori. Acestea concentrau 48,6% din sosirile și 55,6% din înnoptările Regiunii Nord-Vest. Durata medie a șederii a fost de 2,30 nopți, peste media regională, dar sub media de 2,65 nopți a stațiilor din România. Regiunea dispune, astfel, de o rețea de stațiuni cu o contribuție majoră la activitatea turistică, dar nu deține o poziție superioară la durata șederii.

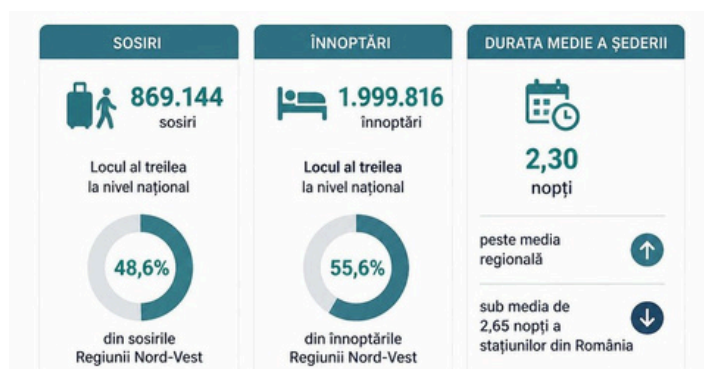

Figura 47. Principalii indicatori ai circulației turistice în stațiunile din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025

Diferențele interne sunt ridicate. Băile Felix – 1 Mai și Oradea constituie poli importanți, în timp ce numeroase stațiuni locale și rurale au volume mult mai reduse. Cererea externă este concentrată în câteva localități, în special Oradea, Baia Mare, Sighetu Marmăției, Băile Turda și Băile Felix. Poziția competitivă a rețelei rezultă în primul rând din dimensiune și din contribuția la fluxurile regionale, nu dintr-o performanță uniformă a tuturor stațiilor.

[52] HG nr. 1016/2011 privind acordarea statutului de stațiune balneară și balneoclimatică pentru unele localități și areale care dispun de factori naturali de cură

[53] INS, Tempo Online, TUR104F, TUR105D, lista sirutelor din România

[54] Lista unităților medico-balneare care valorifică factori sanogeni naturali, furnizată în 2024 de DSP Bihor, DSP Bistrița-Năsăud, DSP Cluj și DSP Maramureș

[55] HG nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice

Turismul montan, ecoturismul, resursele naturale și gastronomice

Regiunea are una dintre cele mai puternice baze montane inventariate din România. În iunie 2026, aceasta avea 230 de trasee montane omologate, reprezentând aproximativ 23,0% din totalul național și ocupând locul al doilea după Regiunea Centru [56]. Dintre acestea, 94 aveau o durată de minimum cinci ore, iar 54 de minimum șapte ore. Regiunea ocupa primul loc la traseele de peste zece ore și primul loc, la egalitate cu Centru, la traseele de 7-10 ore. În același timp, existența a 69 de trasee de cel mult trei ore indică o structură care acoperă atât experiențe scurte, cât și activități pentru practicanți avansați.

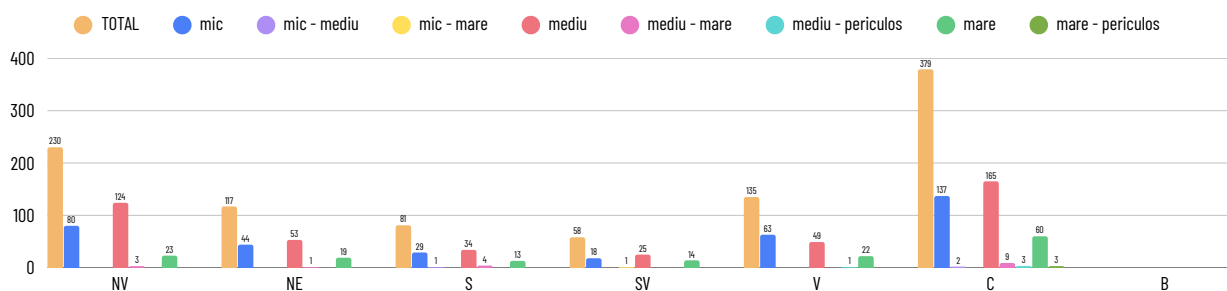

Figura 48. Numărul traseelor turistice montane omologate din regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026

Infrastructura pentru schi cuprindea 43 de pârtii omologate, cu o lungime totală de 43,37 km [57]. Regiunea ocupa locul al doilea atât după numărul pârtiilor, cât și după lungimea totală și concentra 18,1% din pârtiile, respectiv 19,8% din lungimea infrastructurii omologate din România. Lungimea medie a unei pârtii era de aproximativ 1.009 metri, peste media națională de 922 de metri. Regiunea ocupa primul loc la numărul pârtiilor dificile.

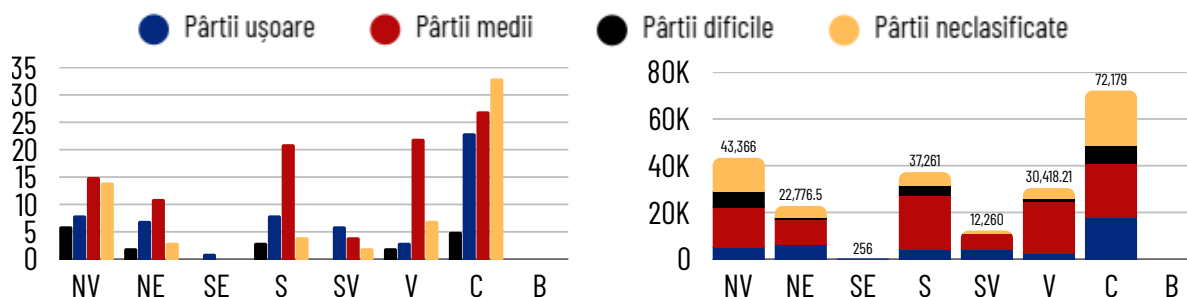

Figura 49. Numărul și lungimea pârtiilor de schi omologate din regiunile de dezvoltare din România, pe categorii, în iunie 2026

Resursele naturale complementare consolidează profilul montan și carstic. Regiunea are 111 arii naturale protejate unice, aproape 30% din totalul național calculat pe coduri distincte [58]. Regiunea Nord-Vest are două parcuri naționale, Munții Rodnei și Călimani, trei parcuri naturale, Apuseni, Munții Maramureșului și Cefa, și 106 rezervații, monumente ale naturii sau rezervații naturale. Această structură arată o diversitate importantă a resurselor naturale: munți înalți, peisaje carstice, păduri, peșteri, defilee, zone umede, fânețe, arii cu valoare floristică, faunistică sau geologică.

În baza de date a peșterilor, dintre cele 5.597 de înregistrări care au putut fi regionalizate, 2.123 erau localizate în Regiune, reprezentând 37,9% din total [59]. Dezvoltarea cumulată a cavităților regionale era de aproximativ 499 km, respectiv 53,5% din dezvoltarea totală regionalizabilă. Regiunea ocupa primul loc atât la numărul înregistrărilor, cât și la dezvoltarea cumulată, aceste valori descriu resursa speologică inventariată.

Cele mai lungi sisteme din Regiune confirmă caracterul de excelență speologică al regiunii. Peștera Vântului, din județul Bihor, are 42,2 km dezvoltare și este cea mai lungă peșteră din datele disponibile. Sistemul Humpleu, din județul Cluj, are 36,6 km, iar Sistemul Vărășoia, din Bihor, are 28,0 km. Aceste valori nu trebuie confundate cu lungimea traseelor turistice vizitabile, dar indică importanța speologică a regiunii.

[56] Lista traseelor turistice montane omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

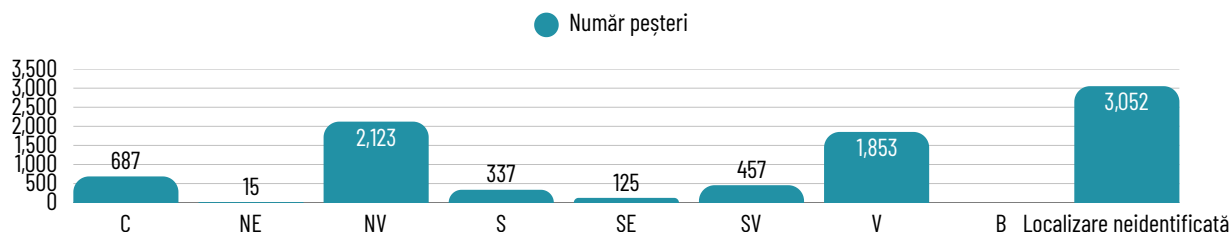

Figura 50. Numărul peșterilor din regiunile României, în august 2026

Baza gastronomică și agroalimentară certificată completează resursele montane și rurale. Lista analizată include 1.460 de produse certificate în Regiune, reprezentând 27,2% din totalul național și plasând regiunea pe locul al doilea, foarte aproape de Regiunea Centru [60]. Dintre acestea, 1.202 sunt produse montane, categorie la care regiunea ocupă primul loc și concentrează 30,3% din totalul național. Produsele montane reprezintă 82,3% din totalul regional. Regiunea ocupa și locul al doilea la produsele tradiționale, cu 178 de poziții, precum și la rețetele consacrate, cu 18 poziții.

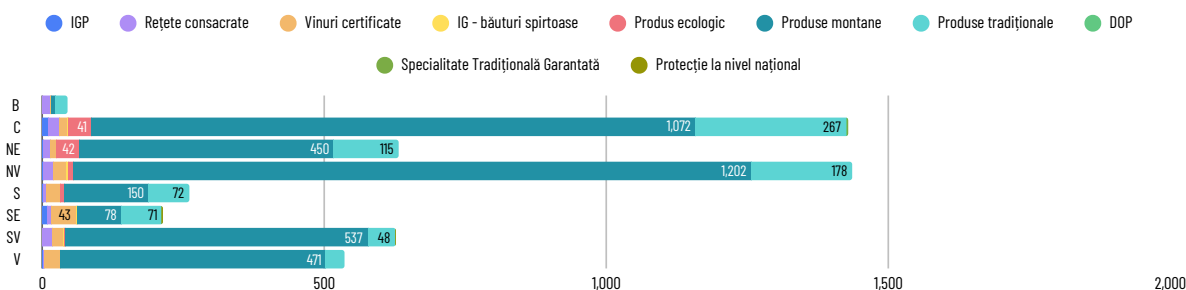

Figura 51. Numărul și tipul produselor certificate, pe categorii, în regiunile de dezvoltare din România, în august 2026

Distribuția produselor certificate este concentrată în Bistrița-Năsăud, Maramureș și Cluj, care însumează 74,5% din totalul regional. Separat de această listă, inventarul dedicat punctelor gastronomice locale include 126 de unități în Regiune, locul al doilea la nivel național

Guvernanța, comercializarea și diversificarea produsului turistic

Infrastructura instituțională a turismului este extinsă în unele componente și redusă în altele. În iunie 2026, Regiune existau cinci organizații de management al destinației avizate, dintre care patru locale și una județeană, fără o organizație regională [61]. Regiunea reprezenta 11,4% din cele 44 de OMD-uri avizate la nivel național și ocupa locul al patrulea, la egalitate cu Sud-Muntenia. Raportat la cele 57 de stațiuni turistice, revenea un OMD la 11,4 stațiuni, față de aproximativ un OMD la 5,2 stațiuni la nivel național. Diferența arată un grad redus de acoperire formală în raport cu dimensiunea rețelei de destinații, dar nu permite evaluarea calității managementului exercitat de organizațiile existente.

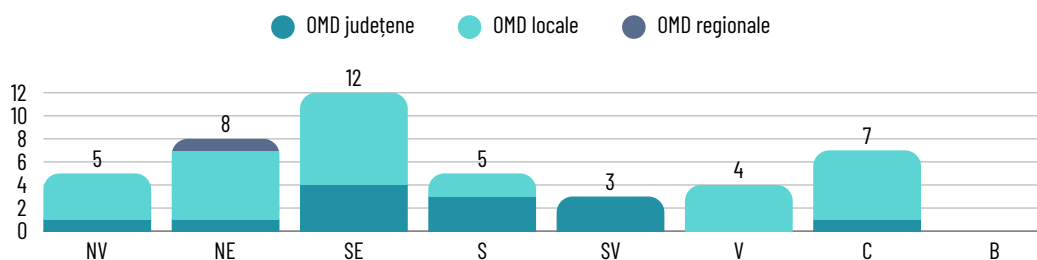

Figura 52. Numărul și tipul OMD-urilor, în regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026

[57] Lista pârtiilor de schi omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[58] Lista consolidată a ariilor naturale protejate din România, https://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Anexa_nr_1.pdf

[59] Catalogul peșterilor din România, <https://www.speologie.org/pesteri-din-romania>

Regiunea are cel mai mare număr de centre de informare turistică acreditate [62] din România și ocupă locul al treilea la numărul agențiilor de turism licențiate [63]. Dispune și de o rețea relativ amplă de asociații care includ dezvoltarea sau promovarea turistică în obiectul statutar [64]. Asociațiile identificate nu sunt echivalente cu OMD-urile avizate și nu pot fi tratate ca structuri cu mandate și capacități identice.

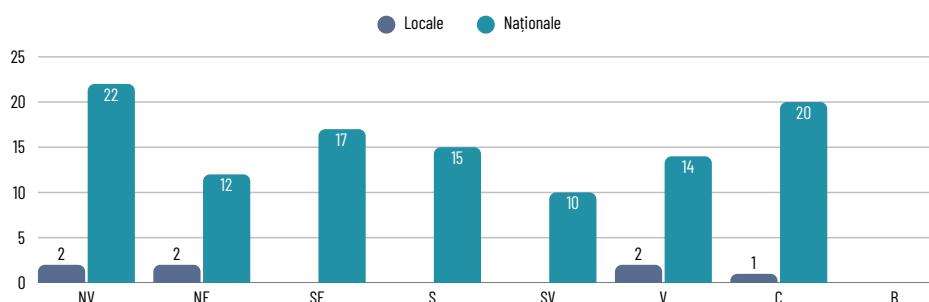

Figura 53. Numărul și tipul centrelor de informare și promovare turistică în regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026

Regiunea are o bază numeroasă de agenții, dar un număr redus de membri în Asociația Incoming Romania, iar analiza ofertelor externe arată că destinațiile regionale sunt incluse frecvent ca etape în circuite naționale, nu ca puncte principale de început și final. Numărul operatorilor și accesibilitatea aeriană nu sunt însoțite automat de produse regionale rezervabile și distribuite pe piețele internaționale.

Din perspectiva diversificării, Regiunea are o poziție favorabilă în mai multe categorii: primul loc la numărul stațiilor turistice și la produsele montane, locul al doilea la punctele gastronomice locale, traseele montane, pârtiile de schi și lungimea acestora, locul al doilea la spectatori instituțiilor de spectacole și locul al treilea la structurile de alimentație, muzee și capacitatea sălilor. Portofoliul regional include produse urbane, culturale, balneare, montane, rurale, gastronomice și de natură. Diversificarea este însă mai evidentă în inventarul resurselor decât în performanța turistică agregată.

Figura 54. Indicators cu poziții favorabile pentru Regiunea Nord-Vest

Tema Dracula constituie un exemplu relevant de resursă tematică insuficient valorificată. Regiunea Centru domină comercial piața actuală prin Bran, Brașov și Sighișoara, iar Sud-Muntenia are cea mai puternică bază istorică legată de Vlad Țepeș. Avantajul specific al Regiunii este de natură literară: traseul lui Jonathan Harker prin Cluj, Bistrița și Pasul Borgo (Tihuța) reprezintă cea mai clară succesiune de locuri din România descrisă în romanul lui Bram Stoker.

[60] Catalogul Produselor Alimentare Certificate, <https://opendata.afir.info/DataBrowser/APDRPData/cpacc#param=NOFILTER--DataView--Results>

[61] Lista organizațiilor de management al destinației avizate, <https://turism.gov.ro/web/prima-pagina/omd/>

[62] Lista Centrelor Naționale și Locale de Informare și Promovare Turistică acreditate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[63] Lista agențiilor de turism licențiate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[64] Ministerul Justiției, Registrul Național al Asociațiilor și Fundațiilor

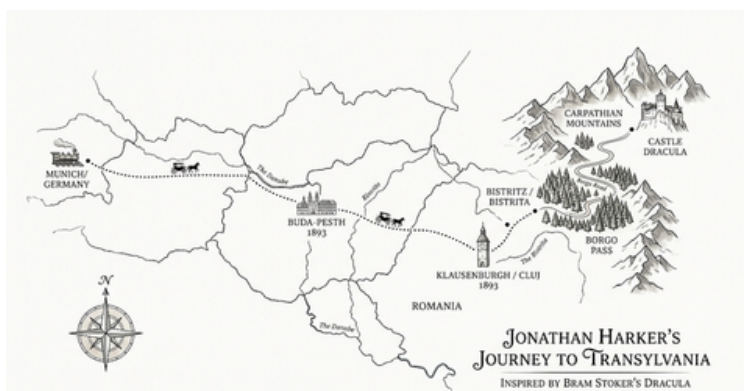

Figura 55. Ruta lui Jonathan Harker prin Regiunea Nord-Vest, în drumul său spre castelul lui Dracula, conform romanului

Un element distinctiv de poziționare față de oferta comercială centrată pe Castelul Bran îl reprezintă valorificarea gastronomiei literare menționate explicit în roman. Cluj-Napoca poate transforma tema într-o experiență multisenzorială prin cine tematice ce includ paprika hendl, mămăligă și vinete umplute, prezentate ca expresii ale unei Transilvanii multiculturale. În completare, Bistrița poate valorifica preparatul robber steak și vinul Golden Mediasch, recreând atmosfera „ultimei cine” înaintea urcării spre trecătoare. Această abordare narativă utilizează tema Dracula ca o „umbrelă” pentru resursele gastronomice și produsele montane certificate deja existente în regiune.

Regiunea are însă o notorietate comercială mai redusă și nu dispune de un obiectiv-emblemă comparabil cu Castelul Bran. Poziția sa este, prin urmare, aceea a unui teritoriu literar cu o legătură verificabilă cu romanul, dar cu un nivel actual de valorificare inferior Regiunii Centru. În ansamblu, Regiunea Nord-Vest nu are profilul unei regiuni mono-produs, principalul său atribut comparativ este suprapunerea dintre patrimoniu cultural și arheologic, stațiuni balneare, resurse montane și carstice, gastronomie certificată, patrimoniu viu, centre urbane și accesibilitate aeriană.

Rezultatele evidențiază un profil regional caracterizat de o bază turistică extinsă și diversificată, dar cu o conversie incompletă a acestora în performanță. Regiunea se poziționează frecvent între primele trei regiuni la resurse și infrastructură, dar ocupă locul al patrulea la sosiri și înnoptări și ultimul loc la indicele de utilizare netă a capacității de cazare.

Relația dintre capacitatea de cazare, cerere și utilizare

Evoluția ofertei și a cererii indică un decalaj semnificativ. Între 2019 și 2025, numărul structurilor de cazare din Regiune a crescut cu 114,9%, iar capacitatea existentă cu 46,8%. În aceeași perioadă, sosirile au crescut cu numai 5,7%, iar înnoptările au scăzut cu 1,0%. Extinderea infrastructurii a fost, prin urmare, mult mai rapidă decât evoluția cererii turistice înregistrate oficial.

Figura 56. Decalajele dintre cerere și ofertă în perioada 2019-2025

Diferența este vizibilă și în poziția comparativă din anul 2025. Regiunea ocupa locul al treilea la structurile de cazare, capacitatea existentă și capacitatea în funcțiune, dar numai locul al patrulea la sosiri și înnoptări. Deținea 15,7% din capacitatea în funcțiune la nivel național, dar genera 12,4% din înnoptări.

În același timp, rata de operaționalizare a capacității era de 72,9%, peste nivelul național de 58,8%, în timp ce indicele de utilizare netă era de numai 22,9%, față de 29,3% la nivel național.

Figura 57. Indicatori de eficiență a utilizării capacității de cazare în anul 2025

Această combinație arată că problema nu constă în principal în indisponibilitatea infrastructurii. O parte importantă a capacității este pusă în funcțiune, însă nu este utilizată proporțional de cererea turistică. Indicele net de utilizare a scăzut cu 9,7 puncte procentuale față de 2019, de la aproximativ 32,6% la 22,9%, deși capacitatea disponibilă a continuat să crească.

Apartamentele și camerele de închiriat, împreună cu pensiunile agroturistice, reprezentau 71,9% din structuri și 43,8% din locurile existente, dar generau numai 23,2% din înnoptările lunare raportate. Indicele agregat de utilizare pentru aceste două categorii era de 13,2%. Hotelurile reprezentau numai 8,1% din structuri și 35,4% din locuri, dar generau 63,5% din înnoptări și aveau un indice de utilizare de 35,9%. Relația arată că extinderea numerică a pensiunilor, apartamentelor și camerelor de închiriat nu a fost însoțită de o contribuție proporțională la înnoptări.

Durata medie a șederii, de 2,01 nopți în 2025, limitează suplimentar utilizarea capacității. Regiunea atrage un volum important de sosiri, dar fiecare sosire generează mai puține nopți decât media națională, de 2,13 nopți. Decalajul dintre ofertă și utilizare este, astfel, rezultatul combinat al creșterii rapide a capacității, al evoluției mai lente a cererii și al sejurului scurt.

Relația dintre resursele turistice și performanța înregistrată

Regiunea ocupă primul loc la numărul stațiunilor turistice, la produsele montane, la numărul peșterilor regionalizate și la dezvoltarea cumulată a acestora. Se situează pe locul al doilea la traseele montane, părțile de schi, punctele gastronomice locale, produsele certificate și Tezaurile Umane Vii și pe locul al treilea la numărul muzeelor și la pozițiile din Lista Monumentelor Istorice. Acest profil nu este reflectat de o poziție similară în performanța turistică totală unde regiunea ocupă locul al patrulea la sosiri și înnoptări, iar intensitatea turistică raportată la populație este sub nivelul național. În anul 2025 au fost înregistrate 703 sosiri și 1.414 înnoptări la 1.000 de locuitori, comparativ cu 731 de sosiri și 1.559 de înnoptări la nivel național.

Regiunea are 230 de trasee montane omologate și 43 de pârtii de schi, ocupând locul al doilea la nivel național, dar această poziție nu este însoțită de un loc similar la cererea turistică sau la utilizarea capacității. Regiunea Centru asociază o bază montană mai amplă cu volume turistice mai mari, în timp ce Regiunea Sud-Est obține o performanță ridicată printr-un profil turistic diferit. Rezultatele confirmă că nicio categorie de resurse nu explică singură performanța regională.

Aceeași diferență apare în cazul patrimoniului cultural. Regiunea are 115 muzee, reprezentând 14,6% din totalul național, dar atrage 10,9% din vizitatorii muzeelor. Rețeaua muzeală este mai bine reprezentată ca infrastructură decât ca volum de public.

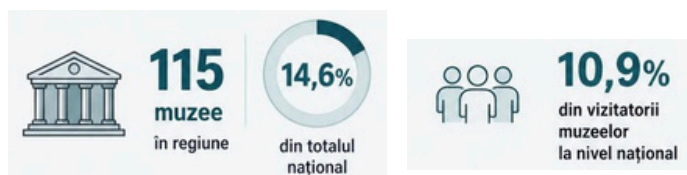

Figura 58. Ponderea Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest în infrastructura muzeală și în numărul de vizitatori, 2025

În schimb, sectorul spectacolelor are o poziție mai favorabilă, cu locul al doilea la numărul spectatorilor și o creștere cu 44,3% a acestora între 2019 și 2024. Resursele culturale nu au, prin urmare, un nivel uniform de utilizare. În cazul patrimoniului construit, al ariilor protejate, al peșterilor și al produselor certificate, datele descriu în principal existența resurselor. Ele nu indică în mod sistematic accesibilitatea, programul de vizitare, numărul utilizatorilor, integrarea în circuite sau veniturile generate. O parte importantă a poziției competitive regionale reprezintă un potențial documentat prin inventare, nu o performanță turistică demonstrată.

Relația dintre diversificarea produsului și sezonabilitate

Acesta include turism urban și cultural, turism balnear, activități montane și outdoor, ecoturism, gastronomie, patrimoniu rural, arheologie, speoturism și produse tematice. În principiu, această diversitate poate susține activitatea în perioade diferite ale anului și poate reduce dependența de un singur sezon.

Raportul dintre capacitatea medie zilnică din luna de maxim și cea din luna de minim a fost de 1,20, față de 1,67 la nivel național. Numai 27,4% din capacitatea anuală în funcțiune a fost concentrată în lunile iunie-august, sub ponderea națională de 32,9%. Cererea este însă mai sezonieră decât oferta. Lunile iunie-august au concentrat 32,9% din sosiri și 35,1% din înnoptări, iar raportul dintre luna de maxim și cea de minim a fost de 1,94 pentru sosiri și 2,27 pentru înnoptări. Oferta este menținută relativ stabil pe parcursul anului, dar cererea nu utilizează această disponibilitate în aceeași măsură.

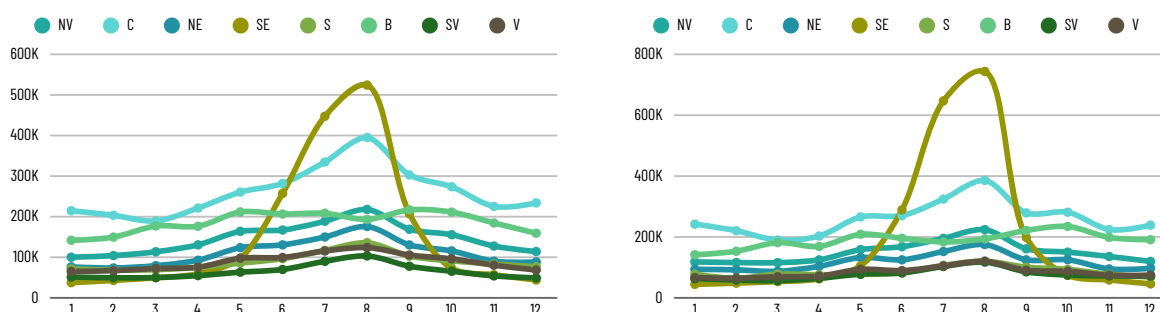

Figura 59. Sezonabilitatea sosirilor turistice în regiunile din România în 2019 și 2025

Chiar și în luna august, indicele net de utilizare a capacității de cazare a fost de 32,8%, sub nivelul național de 39,7%. În lunile cu cerere redusă, utilizarea a coborât la aproximativ 17-21%. Regiunea nu prezintă o sezonabilitate extremă comparabilă cu Sud-Est, însă diversificarea resurselor nu elimină subutilizarea infrastructurii nici în sezonul de vârf și cu atât mai puțin în extrasezon.

Areele balneare și balneoclimatice au reprezentat 28,4% din sosirile regionale și 37,9% din înnoptări, iar durata medie a șederii a fost de 2,69 nopți, față de 2,01 nopți în turismul regional total. Aceste destinații generează cu 0,68 nopți mai mult pentru fiecare sosire decât media regională. Totuși, durata rămâne sub media de 3,13 nopți a arealelor balneare analizate la nivel național.

Figura 60. Durata medie a șederii: media Regiunii, media Regiunii în stațiunile balneare și balneoclimatice, media la nivel național

Resursele culturale, gastronomice, montane și de patrimoniu pot completa funcția balneară și urbană, dar inventarele disponibile nu arată în ce măsură sunt reunite în produse rezervabile sau circuite cu mai multe nopți. Relația dintre diversificare și sezonabilitate este, prin urmare, favorabilă la nivelul potențialului și al stabilității ofertei, dar nu este confirmată integral prin utilizarea capacității și prelungirea sejurului.

Relația dintre accesibilitate și internaționalizarea cererii

Regiunea se situează pe locul al doilea la traficul aeroportuar și dispunea, la 24 iunie 2026, de 57 de relații externe directe către 50 de aeroporturi din 20 de țări. Aeroportul Internațional Cluj asigură cea mai mare parte a conectivității, iar legăturile către hub-uri europene extind accesul indirect către alte piețe.

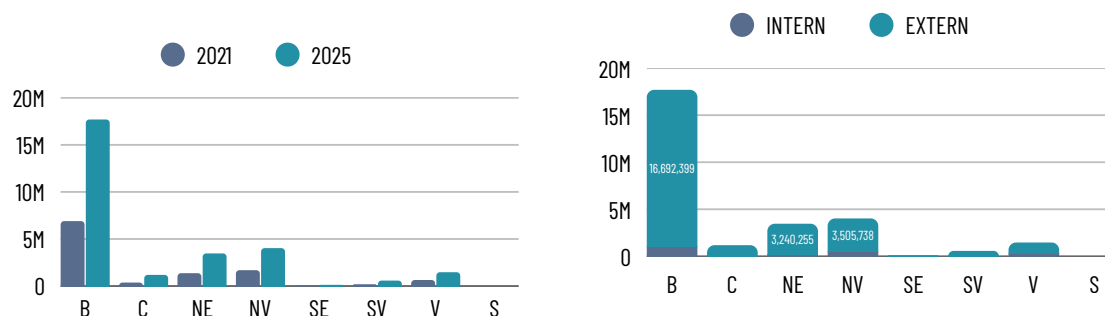

Figura 61. Traficul aeroportuar total în regiunile României (2021 vs. 2025) și traficul de pasageri intern vs. extern în 2025

În anul 2025, turiștii străini reprezentau 14,3% din sosirile Regiunii, sub nivelul național de 18,4%. Regiunea dispune de mai multe legături aeriene directe decât Regiunea Centru, dar aceasta din urmă înregistrează volume mai ridicate de turiști străini și înnoptări. Diferența arată că accesibilitatea externă este o condiție favorabilă, dar insuficientă.

Regiunea apare în circuitele pentru România, însă Cluj-Napoca este adesea utilizat ca etapă intermediară, iar alte destinații regionale sunt incluse mai ales în itinerarii extinse. În circuitele occidentale cu autocarul analizate, șederea estimată în Cluj-Napoca este de aproximativ 1,5 nopți. Accesul în regiune nu generează automat o ședere extinsă sau o distribuție amplă a vizitatorilor către celelalte destinații.

Piețele de proximitate din Europa Centrală și de Est includ mai frecvent Clujul, Turda, Bihorul și alte teritorii regionale în produse scurte, susținute de accesul rutier. Poziția competitivă a Regiunii Nord-Vest este, astfel, mai puternică la accesibilitatea fizică decât la internaționalizarea activității turistice. Datele susțin existența unui decalaj între capacitatea de acces din exterior și transformarea acestuia în sosiri străine, înnoptări și circulație în interiorul regiunii, fără a permite atribuirea acestui decalaj unei singure cauze.

Relația dintre guvernare și valorificarea resurselor turistice

Regiunea combină cea mai extinsă rețea de stațiuni turistice din România cu cel mai mare număr de centre de informare turistică acreditate și cu o poziție superioară la numărul agențiilor de turism licențiate. În același timp, avea numai cinci OMD-uri avizate pentru 57 de stațiuni și nu dispunea de un OMD regional avizat. Raportul de un OMD la 11,4 stațiuni este mai redus decât nivelul național, de aproximativ un OMD la 5,2 stațiuni.

Localitățile componente ale stațiilor turistice din regiune concentrau 48,6% din sosirile și 55,6% din înnoptările regionale și ocupau locul al treilea între regiuni la ambii indicatori. Durata medie a șederii, de 2,30 nopți, rămânea însă sub media de 2,65 nopți înregistrată de stațiunile din România. Existența unei rețele de stațiuni și centre de informare turistică nu este însoțită de o durată a șederii peste nivelul național.

Asociația Incoming Romania avea doi membri localizați în Regiune, reprezentând 4,0% din totalul național. Indicatorul nu cuprinde toate agențiile care desfășoară activitate de incoming, dar arată o reprezentare restrânsă în principala rețea asociativă specializată. Datele permit identificarea unei infrastructuri instituționale numeroase, dar neuniforme și fragmentate.

Relația dintre baza economică, capitalul uman și performanța turistică

Regiunea dispune de una dintre cele mai mari baze economice și antreprenoriale ale țării. Ocupă locul al doilea la PIB-ul regional și avea 5.176 de întreprinderi active în hoteluri și restaurante în 2024, tot locul al doilea între regiuni. În același timp, 32,2 mii de persoane erau ocupate în hoteluri și restaurante, ceea ce plasa regiunea pe locul al treilea.

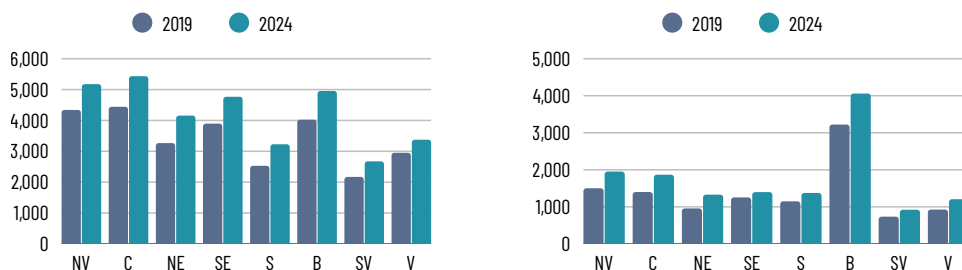

Figura 62. Numărul de întreprinderi active în hoteluri și restaurante (2019 vs. 2024) și activități de spectacole (2019 vs. 2024)

Între 2019 și 2023, numărul structurilor de cazare a crescut cu 88,5%, capacitatea existentă cu 37,2%, iar numărul întreprinderilor active din hoteluri și restaurante cu 16,9%, în timp ce înnopțările au rămas aproape la același nivel. Structura antreprenorială este predominant formată din microîntreprinderi, în 2024, 88,3% dintre firmele din hoteluri și restaurante aveau cel mult nouă persoane ocupate. Profilul este compatibil cu structura fragmentată a cazării și cu ponderea ridicată a pensiunilor și apartamentelor sau camerelor de închiriat.

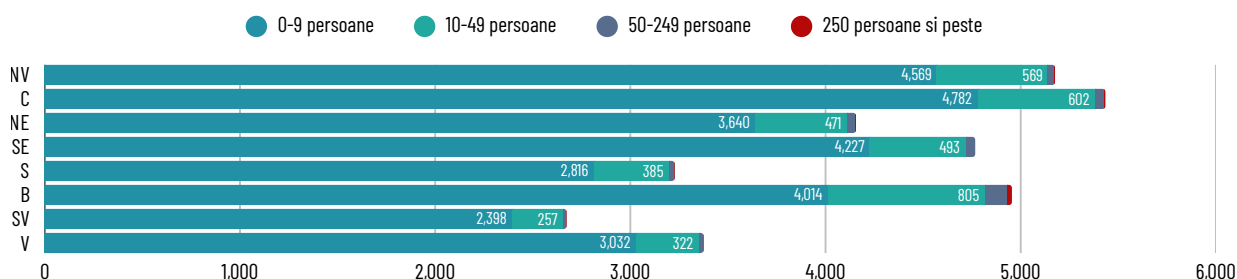

Figura 63. Numărul de întreprinderi active în hoteluri și restaurante, în anul 2024, după numărul de angajați

Productivitatea aparentă a agregatului comerț, transport, hoteluri și restaurante era cu 10,6% sub media națională, iar remunerarea medie anuală estimată era de 58,2 mii lei pe salariat, față de 67,4 mii lei la nivel național. Coeficientul de specializare în hoteluri și restaurante era de 0,98, apropiat, dar ușor sub nivelul național.

Indicatorii economici disponibili includ activități care deservește și rezidenții, în special comerțul, transportul și alimentația publică. Din acest motiv, creșterea nominală a agregatului economic nu poate fi atribuită turismului și nu poate compensa statistic stagnarea înnopțărilor. Relația dintre economia turistică și performanță arată, în limitele datelor, un sector important ca volum, dar nu unul cu o eficiență comparativă ridicată. Regiunea dispune de firme, personal, infrastructură și o economie generală puternică, însă utilizarea capacității, productivitatea aparentă și remunerarea rămân sub nivelurile de referință.

Figura 64. Remunerarea medie anuală pe salariat în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest comparativ cu nivelul național

Relația dintre contextul teritorial, demografie și distribuția performanței

Regiunea este a treia regiune a României după populația rezidentă și a avut o evoluție demografică mai stabilă decât media națională. Între 2019 și 2025, populația rezidentă s-a redus cu aproximativ 0,3%.

Ponderea Regiunii în sosirile și înnoptările naționale este apropiată, dar ușor inferioară ponderii sale în populație. Regiunea are 0,95 structuri de cazare la 1.000 de locuitori, peste media națională, dar sosirile și înnoptările raportate la populație sunt sub media națională. Oferta este mai densă decât ar sugera dimensiunea demografică, dar activitatea turistică nu depășește proporțional ponderea populației. Regiunea Centru are o populație mai mică, dar generează mai multe sosiri și înnoptări. Regiunea Sud-Est are o populație apropiată, dar un volum mai mare de înnoptări, asociat profilului de vacanță și duratei șederii. București-Ilfov are o populație mai mică, dar înregistrează mai multe sosiri prin rolul metropolitan, economic și de acces internațional.

Localitățile componente ale stațiunilor turistice concentrează mai mult de jumătate din înnoptările regionale, iar fluxurile turiștilor străini sunt polarizate în câteva centre, precum Oradea, Cluj-Napoca, Baia Mare, Sighetu Marmăției, Băile Felix și Turda. Numeroase stațiuni locale și teritorii cu resurse inventariate au volume reduse sau nu apar distinct în seriile statistice.

Structura teritorială a activității turistice evidențiază o polarizare duală, bazată pe două funcții diferite. Municipiul Cluj-Napoca este principalul pol de atragere, concentrând 28,0% din sosirile regionale, în timp ce comuna Sânmartin este principalul pol de retenție, cu 24,4% din înnoptări. Oradea reprezintă al treilea pol regional, cu 12,3% din sosiri și 10,4% din înnoptări.

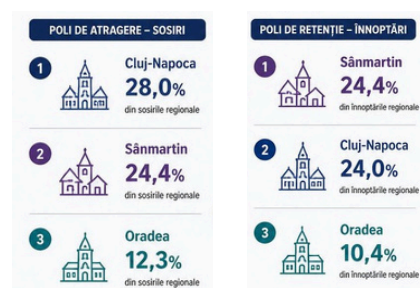

Figura 65. Principali poli teritoriali ai sosirilor și înnoptărilor turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025

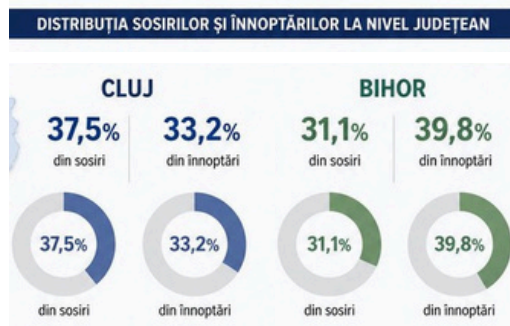

Figura 66. Ponderea județelor Cluj și Bihor în sosirile și înnoptările turistice regionale, 2025

La nivel județean, Cluj concentrează 37,5% din sosiri, dar 33,2% din înnoptări, în timp ce Bihor concentrează 31,1% din sosiri și 39,8% din înnoptări. Diferența indică un profil predominant orientat spre volume de intrare și sejururi mai scurte în Cluj, respectiv o capacitate mai ridicată de retenție în Bihor, susținută în principal de arealul Sânmartin – Băile Felix.

La nivel regional, primele cinci UAT-uri concentrează 62,1% din sosiri și 65,8% din înnoptări. Regiunea este mai polarizată decât regiunile Centru, Nord-Est și Sud-Muntenia, dar mai puțin polarizată decât București-Ilfov, Sud-Est, Vest și Sud-Vest Oltenia. Specificul său nu este dominația unui singur produs, ci asocierea dintre poli urbani care generează volume și destinații balneare care generează o retenție mai ridicată. Datele susțin existența unor diferențe teritoriale între poli cu funcție turistică consolidată, localități cu produse de sejur și teritorii cu resurse numeroase, dar cu activitate redusă.

Profilul competitiv rezultat din analizele încrucișate

Relațiile dintre indicatori conturează un profil competitiv bazat pe patru situații distincte. Prima este reprezentată de domeniile în care resursele și performanța sunt relativ bine corelate. Turismul balnear generează o pondere mai mare din înnoptările regionale decât din sosiri și contribuie la o durată a șederii peste media regională. Sectorul spectacolelor asociază o infrastructură culturală importantă cu un volum ridicat și în creștere al publicului. Accesibilitatea aeriană poziționează regiunea între principalele porți internaționale ale României, chiar dacă efectul asupra turismului nu este proporțional cu dimensiunea conectivității.

A doua situație cuprinde domeniile în care regiunea are o bază foarte extinsă, dar rezultate sub nivelul corespunzător acestora. Aici intră capacitatea de cazare, rețeaua muzeală, resursele montane, patrimoniul construit, peșterile, produsele certificate și stațiunile turistice. Acestea constituie masa principală a potențialului competitiv insuficient convertit în utilizare, vizitare sau sejur.

A treia situație privește domeniile în care dimensiunea este ridicată, dar eficiența comparativă este redusă. Regiunea are numeroase firme și persoane ocupate în activități turistice și conexe, dar productivitatea aparentă, remunerarea și indicele de utilizare a capacității sunt sub nivelurile naționale.

A patra situație este reprezentată de capacitățile care nu pot fi evaluate funcțional prin datele disponibile. Numărul OMD-urilor, centrelor de informare turistică, asociațiilor, agențiilor, monumentelor sau ariilor protejate indică existența formală a unor resurse și structuri, dar nu permite măsurarea calității, activității, accesibilității și rezultatelor acestora.

În ansamblu, avantajul Regiunii constă în masa critică și diversitatea resurselor, în suprapunerea mai multor forme de turism și în accesibilitatea aeriană. Principalul decalaj rezultat din analiza încrucișată este diferența dintre această bază și capacitatea de a o transforma în înnoptări, durate mai mari ale șederii, utilizarea infrastructurii și rezultate economice proporționale.

Sinteza competitivă și poziționarea Regiunii Nord-Vest

Regiunea se situează frecvent între primele trei regiuni la capacitatea de cazare, accesibilitate aeriană, stațiuni turistice, resurse montane, patrimoniu natural, produse certificate și infrastructură culturală, dar ocupă locul al patrulea la sosiri și înnoptări și ultimul loc la utilizarea netă a capacității. Regiunea nu prezintă profilul unui teritoriu turistic slab dezvoltat, dar nici al unei regiuni care își transformă integral resursele în activitate turistică.

Profilurile competitive dominante ale regiunilor de dezvoltare

Profilarea regiunilor este utilă pentru identificarea reperelor relevante prin identificarea componentelor care influențează cel mai puternic structura ofertei, sezonalitatea, durata șederii și distribuția fluxurilor.

Regiunea Centru reprezintă principalul reper competitiv general pentru Regiunea Nord-Vest, aceasta are cea mai mare ofertă de cazare după numărul structurilor, o capacitate ridicată, volume turistice superioare și un portofoliu matur care combină orașe istorice, patrimoniu arhitectural, turism montan, rural și gastronomic. Regiunea ocupă prima poziție la monumentele istorice, ariile naturale protejate, punctele gastronomice locale și Tezaurul Uman Vii și deține cea mai amplă infrastructură montană.

Spre deosebire de Regiunea Nord-Vest, resursele sunt distribuite într-o rețea mai echilibrată de destinații active, primele cinci UAT-uri concentrând aproximativ jumătate din sosiri și înnoptări. Regiunea Centru constituie, prin urmare, reperul principal pentru capacitatea de a transforma un portofoliu diversificat în produse recunoscute și fluxuri turistice distribuite teritorial.

Regiunea Sud-Est are cel mai clar profil specializat, litoralul determină dimensiunea capacității de cazare, concentrarea teritorială și sezonalitatea cererii. Regiunea avea în 2025 cea mai mare capacitate existentă, de 146.853 de locuri, și cea mai ridicată durată medie a șederii, de 2,81 nopți. Primele cinci UAT-uri concentrau 72,3% din sosiri și 78,7% din înnoptări. Profilul de sejur generează mai multe nopți pentru fiecare sosire decât în Nord-Vest, dar este însoțit de o dependență mult mai ridicată de sezonul estival.

Regiunea București-Ilfov are un profil metropolitan și predominant hotelier, Hotelurile concentrează 82,5% din sosirile regionale, iar municipiul București generează peste 90% din sosiri și înnoptări. Regiunea avea cel mai ridicat indice de utilizare netă a capacității de cazare, de 48,6%, aproape dublu față de Regiunea Nord-Vest. Structura ofertei, concentrarea metropolitană, accesibilitatea internațională și durata relativ redusă a șederii susțin un profil bazat pe turism urban, călătorii profesionale, evenimente și tranzit.

Regiunea Sud-Vest Oltenia se diferențiază printr-un profil de sejur, susținut în special de stațiunile balneare. Durata medie a șederii a fost de 2,42 nopți în 2025, a doua valoare dintre regiuni, iar indicele de utilizare netă a fost de aproximativ 30%, peste nivelul național. Regiunea are volume turistice mai reduse decât Nord-Vest, dar reține turiștii pentru o perioadă mai lungă și utilizează mai intens capacitatea pusă în funcțiune. Aceasta reprezintă un reper relevant pentru evaluarea funcției de sejur și a eficienței produselor balneare.

Regiunea Vest are un profil mixt, bazat pe centre urbane, stațiuni balneare și resurse naturale. Activitatea este mai concentrată teritorial decât în Nord-Vest, primele cinci UAT-uri generând 72,2% din sosiri și 77,0% din înnoptări. Regiunea dispune de o bază importantă de arii naturale protejate și de mai multe parcuri naționale și naturale, dar nu are un singur produs dominant comparabil cu litoralul Sud-Estului sau cu funcția metropolitană a Bucureștiului. Regiunea Vest constituie un reper pentru dezvoltarea unor poli turistici bine delimitați, nu pentru distribuția echilibrată a activității în teritoriu.

Regiunea Nord-Est are o distribuție teritorială relativ echilibrată, primele cinci UAT-uri concentrând 49,9% din sosiri și 48,6% din înnoptări. Baza sa patrimonială este importantă, cu 4.003 poziții în Lista Monumentelor Istorice, iar patrimoniul religios poate constitui un diferențiator major. Totuși, analiza actuală de benchmarking nu include indicatori suficienți privind numărul pelerinilor, participarea la manifestări religioase, înnoptările asociate sau ponderea turismului religios.

Regiunea Sud-Muntenia are o bază patrimonială amplă și dispersată, ocupând locul al doilea la numărul pozițiilor din LMI. Profilul său combină patrimoniul cultural și istoric, zone montane și submontane, stațiuni și proximitatea față de principala piață urbană a țării. Datele nu indică un produs dominant la nivelul întregii regiuni, comparabil cu litoralul sau Bucureștiul, Regiunea Sud-Muntenia este relevantă mai ales ca exemplu de regiune cu resurse numeroase, dar cu dificultăți de construire a unei poziționări turistice regionale unitare.

Regiunile de referință pentru Regiunea Nord-Vest

Regiunea Nord-Vest nu trebuie comparată cu aceeași regiune pentru toate componentele competitivității. Reperul relevant diferă în funcție de produs și de rezultatul urmărit. Regiunea Centru este principalul competitor și reper general, deoarece are cel mai apropiat profil prin combinarea patrimoniului cultural, turismului montan, rural, gastronomic și urban. Diferența principală este nivelul mai ridicat de maturitate și conversie a resurselor în fluxuri turistice.

Regiunea București-Ilfov reprezintă reperul pentru utilizarea capacității, conectivitate internațională, turism urban și concentrare metropolitană. Comparația este relevantă în special pentru Cluj-Napoca și Oradea, nu pentru întreg teritoriul regional.

Regiunea Sud-Vest Oltenia și, în anumite privințe, Vest reprezintă repere pentru turismul balnear și capacitatea de retenție. Regiunea Sud-Est constituie reperul pentru produsele de sejur și pentru relația dintre un produs dominant, sezonabilitate și durata șederii, fără a fi un concurent direct pentru majoritatea produselor Regiunii Nord-Vest. Regiunea Nord-Est este relevantă pentru patrimoniul cultural și religios, iar Sud-Muntenia pentru patrimoniul istoric, resursele dispersate și dificultatea construirii unei poziționări regionale unitare.

Din această perspectivă, Regiunea Nord-Vest nu concurează cu celelalte regiuni printr-o singură componentă. Ea concurează cu Centru pentru produse culturale, montane și rurale, cu București-Ilfov pentru turism urban și piețe internaționale, cu regiunile Sud-Vest Oltenia și Vest pentru produse balneare și cu Nord-Est pentru turism cultural, identitar și religios.

Poziția competitivă generală a Regiunii Nord-Vest

Regiunea se situează în grupa superioară a regiunilor României din perspectiva resurselor și infrastructurii, dar într-o poziție intermediară din perspectiva performanței turistice.

În 2025 ocupa locul al treilea la structurile de cazare, capacitatea existentă și capacitatea în funcțiune, dar locul al patrulea la sosiri și înnoptări. Regiunea deține 15,7% din capacitatea națională în funcțiune, dar genera numai 12,4% din înnoptări. Indicele de utilizare netă, de 22,9%, era cel mai redus dintre cele opt regiuni. Regiunea are rezultate mai favorabile în domeniile în care resursele sunt asociate cu produse și poli funcționali. Turismul balnear generează o durată a șederii peste media regională, sectorul spectacolelor atrage un volum ridicat de public, iar aeroporturile asigură una dintre cele mai bune conectivități externe ale țării. Aceste rezultate sunt însă concentrate în câteva teritorii și nu se transmit uniform întregii regiuni.

Matricea resurselor și a valorificării competitive

Poziția competitivă a Regiunii diferă în funcție de raportul dintre dimensiunea bazei disponibile și rezultatele turistice măsurabile. O poziție superioară într-un inventar de resurse nu reprezintă automat un avantaj competitiv. Pentru această încadrare este necesar ca resursa sau infrastructura să fie asociată cu utilizare, vizitare, înnoptări, retenția turiștilor sau alte rezultate verificabile.

Dimensiune	Baza regională documentată	Valorificarea demonstrată prin date	Încadrare competitivă
Capacitatea de cazare (2025)	Locul al treilea la numărul de structuri, locuri existente și capacitate în funcțiune	Indice de utilizare netă a capacității de cazare de 22,9%, ultimul loc între regiuni	Potențial important, dar subutilizat
Accesibilitatea aeriană (2025)	Locul al doilea la traficul aeroportuar și rețea extinsă de conexiuni externe	Turiiști străini reprezintă 14,3% din sosiri, sub nivelul național de 18,4%	Avantaj demonstrat ca accesibilitate, dar convertit parțial în cerere turistică internațională
Turismul balnear (2025, 2026)	Nouă areale balneare și balneoclimatice și o rețea importantă de stațiuni	Locul al doilea la sosirile și înnoptările din arealele analizate; durată medie de 2,69 nopți, peste media regională de 2,01	Avantaj competitiv demonstrat, dar concentrat teritorial
Rețeaua muzeală (2024)	115 muzee, locul al treilea la nivel național	17.447 de vizitatori pe muzeu, cu 25,7% sub media națională	Resursă culturală insuficient valorificată prin vizitare

Tabelul 29. Matricea resurselor și a valorificării competitive a turismului în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

Dimensiune	Baza regională documentată	Valorificarea demonstrată prin date	Încadrare competitivă
Oferta de spectacole (2024)	Capacitate și număr de instituții importante	385 de spectatori pe spectacol, cea mai ridicată valoare regională și cu 45,1% peste media națională	Avantaj competitiv demonstrat
Turismul montan (2026)	230 de trasee și 43 de pârtii omologate, locul al doilea la nivel național	Poziția superioară în infrastructură nu este însoțită de o poziție similară la sosiri, înnoptări sau utilizarea capacității	Potențial competitiv insuficient convertit
Produsele certificate și gastronomia (2026)	1.460 de produse certificate și 126 de puncte gastronomice locale în inventarul dedicat	Nu sunt disponibile date comparabile privind numărul consumatorilor, integrarea în pachete sau înnoptările generate	Potențial competitiv documentat, dar neconfirmat prin rezultate turistice
Peșterile și ariile naturale protejate (2026)	2.123 de peșteri regionalizate și 111 arii naturale protejate unice în inventarele utilizate	Nu sunt disponibile date unitare privind accesibilitatea, vizitatorii, utilizarea sau veniturile generate	Bază de resurse foarte extinsă, fără performanță turistică demonstrată la nivel regional
Guvernanța destinațiilor (2026)	Cinci OMD-uri avizate, numeroase stațiuni, centre de informare, agenții și structuri asociative	Un OMD la 11,4 stațiuni, față de aproximativ unul la 5,2 stațiuni la nivel național; funcționarea efectivă nu este măsurată comparabil	Acoperire formală limitată și rezultat funcțional neconcludent
Tema Dracula (2026)	Cea mai coerentă succesiune românească de localități descrise în roman, prin Cluj, Bistrița și Pasul Borgo	Notorietate și comercializare inferioare Regiunii Centru, dominată de Bran, Brașov și Sighișoara	Potențial tematic distinct, insuficient valorificat comercial

Tabelul 30. Competitivitatea Regiunii Nord-Vest, după mai multe criterii [65]

Matricea evidențiază faptul că Regiunea deține mai multe avantaje comparative la nivelul resurselor decât avantaje competitive demonstrate prin rezultate. Turismul balnear, oferta de spectacole și accesibilitatea aeriană sunt domeniile în care baza regională este asociată cel mai clar cu rezultate măsurabile. În schimb, capacitatea de cazare, infrastructura montană, muzeele, produsele certificate și resursele naturale prezintă diferențe importante între volumul disponibil și nivelul actual de utilizare sau valorificare.

Avantaje competitive

Masa critică a infrastructurii turistice

Regiunea dispune de una dintre cele mai mari rețele de cazare, alimentație publică și stațiuni turistice din România. Capacitatea este pusă în funcțiune o perioadă relativ lungă din an, rata de operaționalizare de 72,9% fiind peste nivelul național de 58,8%.

Accesibilitatea aeriană

Regiunea ocupă locul al doilea la traficul aeroportuar și dispune de o rețea extinsă de conexiuni externe. Acest avantaj reduce barierele fizice de acces și diferențiază Regiunea de majoritatea regiunilor, chiar dacă nu se transformă încă într-o pondere proporțională a turiștilor străini.

Diversitatea portofoliului de resurse

Regiunea ocupă poziții superioare la stațiuni turistice, trasee montane, pârtii de schi, arii naturale protejate, peșteri, produse montane, puncte gastronomice locale, Tezaure Umane Vii, patrimoniu arheologic și componente UNESCO. Niciuna dintre aceste categorii nu definește singură regiunea, dar suprapunerea lor creează o bază distinctă pentru dezvoltarea unor experiențe complementare.

Poli și produse cu performanță demonstrată

Arealul Băile Felix – 1 Mai are o capacitate ridicată de retenție, Oradea și Cluj-Napoca generează volume turistice importante, iar sectorul spectacolelor regionale ocupă locul al doilea la numărul spectatorilor. Aceste rezultate arată că regiunea poate transforma resursele în performanță atunci când există o combinație funcțională între accesibilitate, infrastructură, servicii și notorietate.

Potențial insuficient valorificat

Capacitatea de cazare deja existentă

Cea mai importantă rezervă de competitivitate este capacitatea de cazare deja existentă. Creșterea cu 46,8% a numărului de locuri între 2019 și 2025 nu a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a înnopțărilor, care au rămas cu 1,0% sub nivelul din 2019. Oferta suplimentară reprezintă o capacitate disponibilă, dar nu un avantaj competitiv valorificat.

Resursele montane, naturale și speleologice

Pozițiile superioare la trasee, pârtii, arii protejate și peșteri descriu o bază extinsă, fără ca datele să demonstreze o utilizare turistică proporțională. Inventarele nu oferă informații complete despre accesibilitate, funcționare, vizitatori și venituri.

Patrimoniul cultural

Regiunea are o bază importantă de monumente, muzee, situri și componente UNESCO, dar ponderea vizitatorilor muzeelor și poziția în fluxurile turistice sunt mai reduse decât poziția în inventarele de resurse.

Gastronomia certificată și patrimoniul imaterial

Gastronomia certificată și patrimoniul imaterial sunt bine reprezentate, însă existența produselor montane, a punctelor gastronomice și a Tezaurelor Umane Vii nu demonstrează automat integrarea lor în experiențe turistice rezervabile sau în circuite care generează înnopțări.

Dracula

Regiunea are cea mai coerentă geografie literară românească a traseului lui Jonathan Harker, prin Cluj, Bistrița și Pasul Borgo (Tihuța). Regiunea Centru domină însă notorietatea comercială prin Bran, Brașov și Sighișoara. Regiunea deține o asocierie literară mai directă, dar nu un produs cu vizibilitate și comercializare comparabile.

Vulnerabilități

Utilizarea redusă a capacității de cazare

Ultimul loc național la indicele de utilizare netă a capacității de cazare arată că disponibilitatea infrastructurii depășește cererea oficial înregistrată. Problema este prezentă atât în sezonul de vârf, cât și în extrasezon.

[65] INS, Asociația Aeroporturilor din România, Ministerul Justiției – Portal legislativ, autoritatea centrală în domeniul turismului (turism.gov.ro), Ministerul Mediului, AFIR, infopgl.ro; calcule proprii

Fragmentarea ofertei

Apartamentele, camerele de închiriat și pensiunile agroturistice reprezintă cea mai mare parte a structurilor, dar au o contribuție mai redusă la înnoptări. Structura este însoțită de o bază antreprenorială dominată de microîntreprinderi, ceea ce poate reduce masa comercială individuală a operatorilor.

Durata redusă și în scădere a șederii

Valoarea de 2,01 nopți este sub media națională și mai mică decât în 2019. Regiunea atrage un volum important de sosiri, dar acestea nu se transformă în suficiente nopți petrecute în teritoriu

Internatinalizare limitată

Turiștii străini reprezentau 14,3% din sosiri, sub nivelul național de 18,4%, deși regiunea dispune de una dintre cele mai extinse rețele aeroportuare ale țării.

Acoperire instituțională neuniformă

Cele cinci OMD-uri avizate reprezintă o acoperire redusă în raport cu cele 57 de stațiuni turistice, iar datele nu demonstrează existența unei coordonări regionale a produselor, promovării și comercializării.

Distribuția teritorială inegală

Primele cinci UAT-uri concentrează 62,1% din sosiri și 65,8% din înnoptări, iar performanța turismului balnear, a cererii externe și a produselor urbane este polarizată în câteva destinații. Regiunea este mai echilibrată decât Sud-Est, Vest sau București-Ilfov, dar mai concentrată decât Centru și Nord-Est.

Poziționarea competitivă a Regiunii Nord-Vest

Poziționarea Regiunii poate fi formulată astfel:

Regiunea Nord-Vest este una dintre cele mai diversificate regiuni turistice ale României, cu centre urbane accesibile internațional, o rețea amplă de stațiuni balneare și turistice, resurse montane, naturale și speologice, patrimoniu cultural și arheologic și o bază consistentă de gastronomie și cultură vie. Poziția sa competitivă este susținută de masa critică și complementaritatea resurselor, dar este limitată de utilizarea redusă a capacității, durata scurtă a șederii și integrarea insuficientă a componentelor în produse turistice cu circulație și consum extinse în teritoriu.

Această poziționare diferențiază regiunea de modelele mono-produs și de regiunile dependente de un singur sezon. Regiunea are premisele unui profil turistic pe tot parcursul anului, dar datele actuale demonstrează mai clar diversitatea ofertei decât funcționarea unui sistem regional integrat.

Principalul reper concurențial rămâne Regiunea Centru, Nord-Vest dispune de o bază comparabil de diversificată în turismul montan, cultural, rural și gastronomic, dar înregistrează o conversie mai redusă a resurselor în sosiri, înnoptări și utilizarea capacității. Diferența competitivă dintre cele două regiuni nu este determinată în primul rând de lipsa resurselor în Nord-Vest, ci de nivelul diferit de maturitate și valorificare turistică.

În consecință, sinteza competitivă nu indică necesitatea definirii Regiunii printr-o singură atracție sau formă de turism. Profilul rezultat este cel al unei regiuni multiprodus, cu mai multe porți de acces și poli turistici, a cărei competitivitate depinde de capacitatea de a transforma diversitatea teritorială într-un avantaj funcțional și recognoscibil.

Analiza factorilor care influențează performanța turistică

Accesibilitate și conectivitate turistică

Accesibilitatea și conectivitatea turistică pot explica, total sau parțial, diferența dintre existența resurselor turistice și performanța efectivă a unei destinații, regiunea are acces aerian bun, rețea rutieră extinsă și rețea feroviară importantă ca lungime, dar legăturile dintre porțile de intrare și destinațiile rurale, montane, balneare, carstice sau culturale dispersate rămân insuficient integrate turistic.

Prin urmare, accesibilitatea trebuie analizată nu doar ca intrare în regiune, ci ca legătură funcțională între aeroport, gară, autogară, oraș și produsul turistic regional. Datele analizate anterior arată că localități precum Cluj-Napoca și Oradea generează volume mari de sosiri, dar durate medii reduse, în timp ce Sânmartin și unele localități montane, rurale sau balneare au durate mai ridicate, dar volume mai mici. Factorul critic este capacitatea de a transforma sosirea într-un traseu regional de mai multe zile.

Accesul extern: aerian, rutier și feroviar

Regiunea are conectivitate aeriană bună și locul al doilea la rute externe regulate, dar ocupa doar locul al patrulea la sosiri și înnoptări. Ponderea turiștilor străini rămâne redusă în raport cu potențialul aerian. Aeroporturile creează oportunitatea de acces, dar nu garantează conversia în turiști cazați, înnoptări sau sejururi mai lungi. Pentru aceasta sunt necesare cel puțin produse tematice, agenții de incoming, transport intern, pachete rezervabile, promovare coordonată și servicii în limbi străine.

La nivel rutier, regiunea are o rețea extinsă și o poziție bună ca lungime totală a drumurilor, dar avantajul este diminuat de calitatea și modernizarea drumurilor comunale. Pentru turism, rețeaua rutieră locală este adesea mai importantă decât accesul pe coridoarele mari, deoarece multe resurse care diferențiază regiunea se află în zone montane, rurale, carstice, balneare sau în localități cu patrimoniu dispersat. Accesul spre Băile Felix, Maramureș, zona Bârgăului, Colibița, Apuseni, Pădurea Craiului, Padiș, Beliș, Ocna Șugatag, Borșa, Turda sau Tășnad influențează direct posibilitatea construirii unor produse turistice de 2-4 zile.

La nivel feroviar, Regiunea are o rețea importantă ca lungime, dar cu limitări. Ponderea redusă a liniilor electrificate și duble limitează competitivitatea transportului feroviar pentru turiști, mai ales pentru city-break-uri extinse, circuite tematice și deplasări interne între destinații. În forma actuală, calea ferată are potențial mai mare ca infrastructură de suport decât ca avantaj turistic deplin valorificat.

Conectivitatea internă

Notă metodologică: analiza deservirii feroviare interoperabile și a transportului public intra-județean a fost realizată utilizând AI, pe baza unor tabele interne realizate la nivelul ADR Nord-Vest de Departamentul Dezvoltare Urbană. Rezultatele trebuie interpretate ca analiză de conectivitate administrativă și teritorială, nu ca audit complet al frecvențelor, orarelor, calității serviciilor sau utilității efective pentru turiști.

Conectivitatea internă este punctul critic al accesibilității turistice în Regiune, resursele fiind dispersate, iar avantajul său strategic nu vine dintr-un singur obiectiv dominant, ci din combinarea mai multor tipuri de experiențe: orașe, balnear, munte, sate, gastronomie, patrimoniu viu, UNESCO, peșteri, arii protejate și trasee tematice. Fără legături funcționale între aceste resurse, diversitatea devine fragmentare.

Din cele 446 UAT-uri ale Regiunii incluse în analiza feroviară, 149 sunt deservite de cale ferată interoperabilă, adică 33,4%. Rețeaua feroviară interoperabilă acoperă toate municipiile reședință de județ și majoritatea municipiilor secundare, dar nu acoperă suficient teritoriile rurale, montane și de agrement dispersat. Toate cele șase municipii reședință de județ sunt deservite; dintre cele nouă municipii secundare, opt sunt deservite, singura excepție fiind Beiuș; în schimb, doar 12 din 28 de orașe și 123 din 403 comune sunt deservite.

Bistrița-Năsăud are cea mai mare pondere a UAT-urilor deservite de cale ferată interoperabilă, 50,0%, în timp ce Maramureș are cea mai redusă pondere, 21,3%.

Acest aspect contează deoarece Maramureșul are un profil turistic rural, cultural, montan și identitar, dar accesul feroviar interoperabil nu acoperă suficient dispersia teritorială. La nivel de transport public intra-județean, acoperirea UAT-urilor este foarte ridicată în toate județele, dar scade puternic la nivel de localitate componentă, mai ales în Sălaj, unde doar 49,3% dintre localități sunt deservite.

Indicator de conectivitate	Valoare regională	Interpretare
UAT-uri cu cale ferată interoperabilă	149 din 446 (33,4%)	acoperire bună a polilor urbani, limitată pentru rural, montan și destinații dispersate
UAT-uri cu transport public intra-județean	434 din 446 (97,3%)	acoperire administrativă foarte mare la nivel de UAT
Localități componente cu transport public intra-județean	1.203 din 1.884 (63,9%)	acces mult mai slab la scara satului sau localității efectiv vizitate
UAT-uri cu ambele forme de conectivitate	142 din 446 (31,8%)	poli urbani și coridoare principale
UAT-uri doar cu transport intra-județean	292 din 446 (65,5%)	dependență de transport rutier public și individual
UAT-uri fără cele două forme analizate	5 din 446 (1,1%)	izolare administrativă rară, dar relevantă local

Tabelul 31. Conectivitatea UAT-urilor din Regiunea Nord-Vest în luna august 2026 [66]

Această diferență explică problema accesului de ultim kilometru. La nivel administrativ, aproape toată regiunea pare acoperită de transport public intra-județean. La nivelul localităților componente, peste o treime dintre localități nu apar ca deservite. Pentru turism, acest lucru contează mai ales în zonele rurale, montane, carstice sau cu patrimoniu dispersat, unde obiectivul turistic nu se află întotdeauna în centrul de comună.

Exemplele turistice arată clar limita conectivității feroviare. Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare, Satu Mare, Bistrița, Sighetu Marmăției, Turda, Tășnad, Poieni și Bistrița Bârgăului apar ca UAT-uri deservite de cale ferată interoperabilă. În schimb, Sânmartin, Vișeu de Sus, Borșa, Ocna Șugatag, Beliș, Florești și Târgu Lăpuș nu apar ca UAT-uri deservite de cale ferată interoperabilă în fișierul analizat. Acest fapt nu înseamnă absența oricărei forme de acces, ci faptul că accesul feroviar interoperabil nu este suficient pentru conectarea tuturor destinațiilor cu rol turistic regional.

Transportul public rutier interurban și județean

Transportul public rutier de persoane completează calea ferată, mai ales acolo unde aceasta nu ajunge sau nu este suficient de competitivă. În Regiunea Nord-Vest, el are două funcții turistice: conectează Cluj-Napoca cu alte regiuni și asigură legături intra-județene între reședințe, orașe, comune și unele localități componente.

Rutele analizate prin Autogari.RO, în 4 august 2026, indică rolul municipiului Cluj-Napoca de nod rutier interregional. Relația Cluj-Napoca - Brașov are 20 curse zilnice și cel mai rapid timp de 3 ore și 30 de minute, fiind utilă pentru conexiuni cu Regiunea Centru. Relația Cluj-Napoca - Baia Mare are 13 curse zilnice și cel mai rapid timp de 2 ore și 10 minute, fiind relevantă pentru accesul spre Maramureș. Relația Cluj-Napoca - Iași are 13 curse zilnice, dar timp minim de 7 ore și 30 de minute, deci susține mai degrabă circuite interregionale extinse. Relația Cluj-Napoca - Timișoara are 7 curse zilnice și timp minim de 4 ore, utilă pentru conexiuni spre Regiunea Vest.

Aceste conexiuni susțin deplasarea între centre urbane mari, dar nu rezolvă automat accesul direct la resurse turistice dispersate. O cursă Cluj-Napoca - Baia Mare, de exemplu, poate facilita accesul spre Maramureș, dar accesul spre satele turistice, bisericile de lemn, zonele montane sau localitățile de sejur depinde în continuare de transport local, transfer organizat, autoturism sau închiriere auto.

[66] ADR Nord-Vest, Departamentul Dezvoltare Urbană

Rută analizată	Curse zilnice	Cel mai rapid timp	Rol turistic
Cluj-Napoca - Braşov	20	3 h 30 min	conexiune spre Centru, utilă pentru circuite culturale şi montane
Cluj-Napoca - Baia Mare	13	2 h 10 min	legătură regională importantă spre Maramureş
Cluj-Napoca - Iaşi	13	7 h 30 min	legătură lungă, utilă pentru circuite extinse
Cluj-Napoca - Timişoara	7	4 h 00 min	conexiune spre Vest, relevantă pentru circuite transregionale

Tabelul 32. Conexiuni importante pe cale rutieră, cu pornire din Cluj-Napoca [67]

Bihorul se remarcă printr-o platformă online dedicată mersului autobuzelor judeţene, cu trasee, operatori, staţii, orare şi tarife, ceea ce transformă programul de transport într-un instrument mai uşor de folosit. Clujul are program judeţean de transport public pentru perioada 2023-2028, Bistriţa-Năsăud are pagină dedicată programului judeţean, Maramureşul are program 2024-2030 în actualizare, Satu Mare operează prin program aprobat şi modificat prin hotărâri ulterioare, iar Sălajul prezintă explicit atribuţiile privind stabilirea şi actualizarea traseelor şi programelor. Pentru turistul care vrea să combine Cluj, Oradea, Maramureş, Apusenii, Bistriţa-Năsăud, Sălaj, staţiuni balneare, peşteri, sate sau obiective UNESCO, fragmentarea informaţiei reduce utilitatea practică a transportului public. Prin urmare, accesibilitatea formală trebuie diferenţiată de accesibilitatea turistică efectivă.

Mobilitatea flexibilă: firme CAEN 7711

Un indicator complementar pentru mobilitatea turistică este prezenţa firmelor cu cod CAEN 7711 - activităţi de închiriere şi leasing cu autoturisme şi autovehicule rutiere uşoare. Codul nu este exclusiv turistic, deoarece poate deservi şi cerere rezidenţială, corporate, logistică sau de înlocuire temporară a autovehiculelor. Totuşi, el este relevant pentru accesul de tip last mile, mai ales când aeroporturile, gările şi centrele urbane trebuie conectate cu staţiuni, sate, arii protejate, peşteri, trasee montane sau obiective culturale dispersate.

La nivel naţional, datele pentru CAEN 7711 indică 2.037 agenţi economici la nivel naţional, aproximativ 4,17 miliarde lei cifră de afaceri, 3.379 de angajaţi şi 417,9 milioane lei profit. Regiunea Bucureşti-Ilfov concentrează 585 de agenţi economici, 2,82 miliarde lei cifră de afaceri, 1.559 de angajaţi şi 271,9 milioane lei profit, ceea ce arată influenţa funcţiei metropolitane, aeroportuare, corporate şi logistice a Capitalei.

Regiunea are 359 de agenţi economici cu CAEN 7711 şi ocupă locul al doilea naţional după Bucureşti-Ilfov. Totuşi, regiunea ocupă locul al patrulea la cifra de afaceri, cu 118,4 milioane lei, locul al patrulea la numărul de angajaţi, cu 253 angajaţi, şi locul al patrulea la profit, cu 23,6 milioane lei. Diferenţa dintre locul al doilea la numărul de firme şi locul al patrulea la rulaj indică o piaţă relativ fragmentată: mulţi operatori, dar rulaj mediu redus, de aproximativ 330.000 lei pe agent economic.

Regiune	Agenţi CAEN 7711	Cifră de afaceri (mil. lei)	Angajaţi	Profit (mil. lei)
Bucureşti-Ilfov	585	2.823,4	1.559	271,9
Nord-Vest	359	118,4	253	23,6
Centru	236	62,5	161	12,3
Sud-Est	218	58,4	194	16,6
Nord-Est	188	818,8	652	40,4
Vest	172	198	320	34,7
Sud-Muntenia	170	79,4	180	14,6
Sud-Vest Oltenia	109	12,5	60	3,8

Tabelul 33. Analiza agenţilor economici cu CAEN 7711, pe regiuni de dezvoltare [68]

[67] Autogari.ro

[68] TopFirme.com; calcule proprii şi cu AI

În interiorul Regiunii, Clujul domină piața, cu 169 de agenți economici, 61,5 milioane lei cifră de afaceri, 124 de angajați și 10,3 milioane lei profit. Bihorul are 71 de firme, dar doar 10,9 milioane lei cifră de afaceri, Maramureșul are 43 de firme și 12,6 milioane lei, Bistrița-Năsăud 35 de firme și 12,8 milioane lei, Satu Mare 25 de firme și 3,2 milioane lei, iar Sălajul 16 firme și 17,4 milioane lei. Acest profil arată un nucleu dominant în Cluj și piețe județene secundare care pot susține mobilitatea flexibilă, dar nu demonstrează câte firme lucrează efectiv cu turiști sau câte au puncte de lucru în aeroporturi, gări ori stațiuni.

Prin urmare, CAEN 7711 trebuie interpretat ca infrastructură economică potențial utilă pentru mobilitatea turistică, nu ca dovadă directă a unei cereri turistice de închiriere auto. Poziția bună a Regiunii Nord-Vest la numărul de firme sugerează existența unei baze de servicii care poate susține turismul individual, city-break-urile extinse și circuitele regionale, dar ponderea redusă în cifra de afaceri națională arată că această piață nu are forța economică a principalelor centre de închirieri auto din România.

Conectivitate și performanță turistică locală

Corelarea datelor de turism cu deservirea prin cale ferată interoperabilă și transport public intra-județean arată că accesibilitatea influențează diferit volumul turistic și retenția. Analiza a fost realizată pentru cele 220 localități/UAT-uri din Regiunea Nord-Vest cu activitate turistică raportată în 2025.

Localitățile cu transport public intra-județean și cale ferată interoperabilă concentrează 66,9% din sosiri, dar numai 56,9% din înnoptări și au o durată medie de 1,71 nopți. Acestea includ principalii poli urbani și de tranzit, precum Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare, Satu Mare, Bistrița, Sighetu Marmăției, Turda, Zalău sau Tășnad. Conectivitatea dublă este, așadar, asociată mai ales cu volumul, nu cu sejurul lung.

Localitățile deservite doar de transport rutier public, fără cale ferată interoperabilă, generează 31,0% din sosiri, dar 41,3% din înnoptări, cu o durată medie de 2,69 nopți. Această categorie include destinații cu rol de sejur sau recreere, precum Sânmartin, Vișeu de Sus, Borșa, Ocna Șugatag, Beliș, Moisei, Căvnic, Săcuieu, Pietroasa sau Budureasa. Concluzia este strategică: turismul de retenție din Regiunea Nord-Vest nu este concentrat exclusiv în localitățile cu cea mai bună conectivitate feroviară, ci în multe cazuri în destinații dependente de acces rutier, transferuri, autoturism propriu sau închiriere auto.

Tip conectivitate UAT	UAT-uri active turistic	Sosiri 2025	Pondere sosiri	Înnoptări 2025	Pondere înnoptări	Durata medie a șederii
Transport public rutier + feroviar	80	1.195.019	66,9%	2.046.673	56,9%	1,71
Doar transport public rutier	133	553.634	31,0%	1.486.649	41,3%	2,69
Doar cale ferată interoperabilă	4	30.958	1,7%	49.804	1,4%	1,61
Fără conectivitate prin transport public	3	7.805	0,4%	13.390	0,4%	1,72
Total Nord-Vest	220	1.787.416	100%	3.596.516	100%	2,01

Tabelul 34. Conectivitatea UAT-urilor cu activitate turistică din Regiunea Nord-Vest vs. circulația turistică [69]

Analiza separată a căii ferate confirmă această diferență. UAT-urile cu cale ferată interoperabilă concentrează 68,6% din sosiri, dar doar 58,3% din înnoptări și au o durată medie de 1,71 nopți. UAT-urile fără cale ferată interoperabilă concentrează 31,4% din sosiri, dar 41,7% din înnoptări și au o durată medie a șederii de 2,67 nopți. Lipsa căii ferate nu împiedică apariția unor destinații de sejur, dacă există alte forme de acces.

Transportul public rutier intra-județean are o acoperire mult mai mare între localitățile/UAT-urile turistice active: 213 din 220 sunt deservite și concentrează 97,8% din sosiri și 98,2% din înnoptări. Totuși, această concluzie trebuie tratată prudent, deoarece acoperirea la nivel de localitate componentă este mai redusă. Un UAT poate fi deservit, dar obiectivul turistic, satul turistic sau structura de cazare pot rămâne greu accesibile fără autoturism.

[69] ADR Nord-Vest, Departamentul Dezvoltare Urbană

Exemplele confirmă diferența dintre volum și retenție. Cluj-Napoca are 499.919 sosiri și 885.413 înnoptări, cu durată medie de 1,77 nopți, iar Oradea are 220.277 sosiri și 375.156 înnoptări, cu 1,70 nopți. Ambele sunt bine conectate și generează volum, dar nu sunt principalele destinații de retenție. Prin contrast, Sânmartin, fără cale ferată interoperabilă în fișierul analizat, dar cu transport public rutier, are 239.228 sosiri, 876.236 înnoptări și o durată medie de 3,66 nopți.

Pentru a verifica dacă rezultatul este determinat exclusiv de câteva localități dominante, a fost testată situația fără Cluj-Napoca, Sânmartin și Oradea. Chiar și după eliminarea acestor trei poli, localitățile deservite doar rutier păstrează o durată medie mai mare, de 1,94 nopți, față de 1,66 nopți în categoria cu transport rutier și feroviar. Diferența se reduce, dar nu dispăre, ceea ce sugerează că modelul nu este produs doar de Sânmartin, ci reflectă o tendință mai largă a destinațiilor de sejur din regiune.

Verificarea exploratorie la nivel de localitate componentă confirmă nevoia de standardizare. Din 322 de perechi județ - localitate componentă cu activitate turistică în 2025, cinci nu s-au potrivit automat cu nomenclatorul localităților deservite, iar acestea concentrează 10,7% din sosiri și 18,7% din înnoptări, în principal din cauza localității Băile Felix. Pentru localitățile corelate automat, cele marcate ca fiind nedeservite au o durată medie a șederii mai mare, de 2,41 nopți, față de 1,77 nopți la cele deservite. Rezultatul nu demonstrează izolare turistică, dar ridică ipoteza că unele microdestinații cu potențial de retenție sunt slab deservite la nivel de localitate componentă și dependente de acces rutier individual.

Concluzii

În ansamblu, Regiunea are un acces extern suficient de bun pentru a atrage fluxuri prin poli urbani și aeroportuari, iar transportul intra-județean acoperă aproape toate UAT-urile. Totuși, conectivitatea turistică rămâne incompletă la nivelul localităților componente și al resurselor dispersate. Factorul critic nu este doar intrarea în regiune, ci circulația eficientă între orașe, stațiuni, sate, zone montane, arii protejate, peșteri, obiective UNESCO și produse culturale sau gastronomice.

Concluzia principală este că infrastructura mare susține accesul și volumul, dar nu garantează retenția. Conectivitatea feroviară și transportul public sunt asociate mai ales cu localități urbane și de tranzit, în timp ce sejururile mai lungi apar frecvent în destinații balneare, montane sau rurale dependente de acces rutier și de mobilitate de ultim kilometru. Din această perspectivă, dezvoltarea performanței turistice depinde de un model de tip hub urban - transfer turistic - destinație de sejur.

Această interpretare explică de ce regiunea poate avea resurse multe și acces extern bun, dar o durată medie a șederii încă redusă. Turistul poate ajunge în regiune, însă nu este întotdeauna ușor să transforme sosirea într-un traseu regional coerent. Cluj-Napoca poate funcționa ca poartă de intrare, dar nu convertește suficient fluxul urban spre zonele de sejur. Oradea și Sânmartin funcționează mai bine ca pereche urban-balneară, însă acest model nu este replicat suficient în alte părți ale regiunii.

La nivel de politici publice, prioritatea nu ar trebui să fie doar dezvoltarea infrastructurii mari, ci construirea unui sistem de mobilitate turistică integrată. Instrumentele pot include transferuri turistice sezoniere, linii de weekend spre zone turistice, orare coordonate cu trenurile și zborurile, platformă regională de planificare, hărți digitale de acces, colaborare cu operatorii având codul CAEN 7711 și parteneriate între operatori de transport, OMD-uri, hoteluri, ghizi și agenții de turism.

Infrastructură, capacitate și funcționalitate turistică

Infrastructura turistică influențează performanța unei destinații nu doar prin volumul capacității disponibile, ci mai ales prin funcționalitatea acesteia: distribuție teritorială, dimensiune, grad de utilizare, capacitate de operare în extrasezon, conectare cu resursele turistice și capacitatea de a susține produse turistice coerente. În cazul Regiunii, datele analizate anterior indică o ofertă amplă și diversificată, dar și o problemă de conversie: regiunea are multe structuri, multe resurse și o varietate ridicată de forme de turism, însă acestea nu se transformă proporțional în înnoptări, durată medie a șederii mai mare și o utilizare superioară a capacității existente.

În 2025, regiunea avea 2.416 structuri de cazare, 58.931 de locuri de cazare și peste 15,6 milioane locuri-zile în funcțiune, ocupând locul al treilea la nivel național pentru acești indicatori. Această poziție arată existența unei mase critice relevante, care permite susținerea unor fluxuri turistice importante. Totuși, dimensiunea medie a structurilor este redusă, de aproximativ 24,4 locuri pe structură, sub media națională. Prin urmare, oferta este numeroasă, dar fragmentată.

Fragmentarea capacității are efecte ambivalente. Pe de o parte, ea susține turismul rural, agroturistic, montan, de familie și de mici grupuri, deoarece permite o distribuție mai largă a cazării în teritoriu și o apropiere mai mare de resursele locale. Pe de altă parte, limitează capacitatea regiunii de a prelua grupuri mari, circuite organizate, evenimente de amploare sau fluxuri de incoming gestionate de turoperatori. Pentru piețele externe și pentru produsele multi-destinație, nu contează doar numărul de structuri, ci și predictibilitatea capacității, standardizarea serviciilor, disponibilitatea pe tot parcursul anului și posibilitatea de rezervare integrată.

Datele privind gradul de utilizare arată că problema principală nu este doar capacitatea disponibilă, ci folosirea acesteia. Deși Regiunea Nord-Vest se află pe poziții bune la numărul de structuri și la capacitatea de cazare, indicele de utilizare netă a capacității de cazare rămâne modest, iar durata medie a șederii este în jurul a două nopți. Această combinație indică o ofertă care atrage turiști, dar care nu îi reține suficient. În termeni de performanță, regiunea nu are nevoie doar de mai multe locuri de cazare, ci de o mai bună activare a capacității existente prin produse care să crească durata șederii și utilizarea în extrasezon.

Numărul structurilor de cazare a crescut mult mai rapid decât capacitatea totală, ceea ce arată o expansiune a unităților mici. Această creștere poate fi pozitivă pentru diversificare și pentru dezvoltarea turismului în teritorii rurale sau montane, dar poate accentua fragmentarea dacă nu este însoțită de standardizare, promovare comună, servicii complementare și integrare în produse turistice. O creștere numerică a structurilor nu generează automat performanță dacă nu există cerere suficientă, distribuție eficientă și mecanisme de retenție.

O limitare importantă a analizei infrastructurii de cazare este posibilul decalaj dintre oferta turistică oficial clasificată și oferta reală utilizată în teritoriu. Datele oficiale surprind structurile de primire turistică raportate și clasificate potrivit cadrului legal, dar nu pot surprinde integral formele informale sau semi-formale de cazare. În zonele rurale, montane, naturale sau de agrement pot exista cabane, case de vacanță sau locuințe private utilizate ocazional pentru închiriere, promovate prin pagini de mică publicitate, rețele sociale sau contacte directe. Dacă aceste unități nu sunt clasificate și nu raportează activitate, ele nu apar în statisticile oficiale privind capacitatea, sosirile și înnoptările.

Această situație nu trebuie interpretată ca volum demonstrat de economie informală, deoarece analiza nu dispune de date standardizate privind numărul acestor unități, gradul lor de utilizare sau veniturile generate.

Un alt element care poate influența raportarea și vizibilitatea reală a cazării este relația dintre proprietari și platformele de rezervare. Platformele de tip Booking.com sau Airbnb facilitează accesul la cerere, vizibilitatea internațională, rezervarea și încrederea turistului, dar introduc și costuri de intermediere, suportate fie de proprietar, fie de turist, fie împărțite între cele două părți.

În cazul structurilor mici, aceste costuri pot încuraja rezervările directe, mai ales după ce proprietarul stabilește o relație cu turiști care revin. Rezervarea directă nu este problematică în sine dacă activitatea este autorizată și raportată, dar poate deveni relevantă metodologic atunci când veniturile, sosirile și înnoptările nu mai sunt reflectate în datele oficiale.

După perioada pandemiei, este posibil ca utilizarea locuințelor secundare și a caselor de vacanță în zone rurale și montane să fi crescut, inclusiv pentru weekenduri, concedii, muncă la distanță, vizite ale rudelor sau utilizare de către prieteni. Acest fenomen este distinct de turismul comercial clasic, deoarece nu presupune întotdeauna tranzacții de cazare și nu intră în mod obișnuit în raportările turistice. Totuși, el poate genera presiune asupra infrastructurii locale, mobilitate rutieră, consum în alimentație publică, utilizarea traseelor, a lacurilor, a ariilor naturale sau a altor resurse turistice. Prin urmare, performanța turistică oficială poate subestima parțial utilizarea reală a teritoriului în scop recreativ.

Această limitare este importantă pentru interpretarea Regiunii Nord-Vest. Regiunea are multe zone în care oferta oficială de cazare, fluxurile raportate și presiunea reală de vizitare pot să nu se suprapună perfect: Apusenii, Pădurea Craiului, Padiș, Beliș, Colibița, Maramureșul rural, zonele carstice, arealele montane și unele localități cu case de vacanță. În aceste teritorii, lipsa unor valori mari în statisticile oficiale nu înseamnă automat lipsă de utilizare turistică sau recreativă. Poate indica și existența unor forme de consum care nu sunt captate de sistemul statistic curent.

Din perspectivă strategică, această problemă schimbă modul în care trebuie citite datele. Capacitatea clasificată și sosirile raportate rămân baza oficială a analizei, dar nu trebuie confundate cu întreaga presiune turistică și recreativă asupra teritoriului. În zonele naturale și montane, decizia publică nu ar trebui să se bazeze exclusiv pe numărul oficial de înnoptări, ci și pe indicatori complementari: locuințe secundare, anunțuri online de cazare, trafic rutier de weekend, ocuparea parcarilor, consumul local, presiunea asupra traseelor și date de la administrațiile ariilor protejate.

Pentru completarea analizei ar fi necesară colectarea unor date suplimentare privind oferta neclasificată sau greu de surprins statistic: numărul locuințelor secundare, autorizații de construire pentru case de vacanță, anunțuri active pe platforme și rețele sociale, prezența unităților pe hărți digitale, date de la UAT-uri privind închirierile ocazionale, evidențe fiscale locale, date privind taxa specială de promovare turistică acolo unde există, precum și informații privind sezonabilitatea utilizării acestor proprietăți.

Distribuția funcțională a capacității este la fel de importantă ca volumul total. Datele privind sosirile și înnoptările arată o concentrare puternică în câteva localități, în special Cluj-Napoca, Sânmartin și Oradea. Cluj-Napoca și Oradea funcționează mai ales ca poli urbani de volum, cu durate medii a șederii reduse, în timp ce Sânmartin are un profil clar de retenție balneară. Această diferență arată că infrastructura de cazare produce efecte diferite în funcție de tipul destinației.

Regiunea are cea mai bună poziție națională la numărul de stațiuni balneare și balneoclimatice, iar zona Oradea - Sânmartin - Băile Felix - 1 Mai este principalul pol de retenție turistică al regiunii. Datele privind arealele balneare arată că acestea generează o durată medie a șederii cu valori peste media regională, ceea ce confirmă rolul turismului balnear în prelungirea sejurului. Totuși, durata medie a șederii în arealele balneare din Regiunea Nord-Vest rămâne sub media națională a arealelor balneare, ceea ce indică un potențial nevalorificat integral.

Această situație sugerează că infrastructura balneară are capacitate de retenție, dar trebuie consolidată prin modernizare, diversificare și integrare cu alte tipuri de experiențe. Domeniul balnear nu ar trebui tratat doar ca produs medical sau de tratament, ci ca infrastructură de sejur care poate fi combinată cu turism urban, wellness, gastronomie, patrimoniu, natură, evenimente și circuite scurte. Modelul Oradea - Sânmartin arată că apropierea dintre oraș și stațiune poate funcționa ca avantaj competitiv.

Infrastructura montană și outdoor consolidează profilul de destinație activă al Regiunii. Regiunea are o poziție bună la nivel național la trasee montane și pârtii de schi, inclusiv o pondere relevantă a traseelor lungi și a pârtiilor dificile. Aceste date indică o bază solidă pentru turism activ, drumeție, sporturi de iarnă și experiențe outdoor. Totuși, această infrastructură nu pare să genereze încă un salt proporțional în performanța turistică regională. Destinațiile montane au potențial, dar volumele rămân mai reduse decât în marile centre urbane și balneare, iar durata șederii nu crește suficient la nivel regional.

O limită importantă este caracterul sezonier și parțial al unor forme de infrastructură outdoor. Pârtiile de schi depind de condiții climatice, de dotări, de acces, de capacitatea de cazare și de servicii complementare. Traseele montane pot susține turismul activ în sezon cald, dar pentru a crește performanța trebuie integrate cu transport, ghidaj, siguranță, interpretare, gastronomie locală, cazare adecvată și informare digitală. În lipsa acestor elemente, infrastructura outdoor rămâne o resursă de practicare punctuală, nu un produs turistic complet.

Infrastructura culturală are un rol important în diversificarea ofertei, dar performanța este neuniformă. Regiunea are o bază muzeală relevantă și o infrastructură de spectacole puternică. În cazul spectacolelor, datele indică o eficiență ridicată a utilizării, cu un număr mare de spectatori raportat la spectacole și la capacitatea locurilor. În cazul muzeelor, însă, numărul de vizitatori raportat la numărul de instituții este mai redus decât media națională. Aceasta sugerează că infrastructura culturală există, dar nu activată ca produs turistic.

Diferența dintre infrastructura culturală existentă și consumul turistic efectiv este importantă pentru strategia regională. Muzeele, casele memoriale, obiectivele de patrimoniu, instituțiile de spectacol și evenimentele pot susține extrasezonul, city-break-urile, educația culturală și circuitele tematice. Totuși, pentru aceasta este nevoie de programare culturală, promovare, conectare cu cazarea, pachete turistice, semnalizare, interpretare și rezervabilitate. O ipoteză care ar trebui verificată este măsura în care programul muzeelor și al instituțiilor culturale este corelat cu fluxurile turistice efective, inclusiv cu sosirile de weekend, perioadele de vârf, city-break-urile și circuitele organizate. Datele disponibile nu permit formularea unei concluzii privind necesitatea adaptării programului de vizitare, dar această dimensiune este relevantă pentru analiza funcționalității infrastructurii culturale. Infrastructura culturală nu crește automat durata șederii dacă funcționează izolat de cazare, alimentație, transport, servicii de ghidaj și comportamentul real al vizitatorilor.

Infrastructura gastronomică și de alimentație publică reprezintă un alt element important de funcționalitate turistică. Regiunea Nord-Vest are o poziție bună la numărul de structuri de alimentație clasificate și la puncte gastronomice locale, iar datele privind produsele certificate arată o bază puternică de produse montane, tradiționale și locale. Această combinație poate susține dezvoltarea turismului gastronomic, rural, montan și cultural. Totuși, simpla existență a structurilor și a produselor nu demonstrează că acestea sunt integrate în experiența turistică.

Pentru performanță, contează dacă turistul întâlnește aceste produse în meniuri, circuite, evenimente, pachete, piețe locale, experiențe de degustare și storytelling de destinație. O ipoteză care ar trebui verificată este măsura în care produsele locale sunt evidențiate efectiv în meniurile structurilor de alimentație publică, dacă meniurile sunt disponibile în limbi de circulație internațională și dacă există aprovizionare constantă de la producători locali. Fără aceste legături, produsul local poate rămâne o resursă economică și identitară prezentă în teritoriu, dar insuficient vizibilă pentru turist.

Integrarea producătorilor locali în experiența turistică ar putea reprezenta o direcție relevantă de dezvoltare, mai ales în zonele rurale, montane și gastronomice. Vizitele la gospodării, degustările, atelierele, mesele tematice, piețele locale și circuitele scurte alimentare pot transforma produsul local din simplu bun de consum în experiență turistică. Datele actuale nu permit evaluarea gradului în care aceste practici există sau funcționează la nivel regional, dar ele reprezintă o zonă importantă de analiză pentru etapa următoare.

O altă dimensiune care ar merita investigată este existența produselor locale adaptate consumului turistic de tip suvenir, inclusiv produse agroalimentare ambalate corespunzător, ușor de transportat și compatibile cu regulile de transport, inclusiv aerian. Pentru turiștii care ajung prin aeroporturile regiunii, posibilitatea de a cumpăra produse locale în format adecvat pentru bagaj, cadou sau consum ulterior poate crește valoarea economică reținută local și poate extinde experiența turistică dincolo de momentul vizitei.

În acest context, ar putea fi utilă analizarea oportunității unei forme de semnalizare a produselor și preparatelor locale în structurile de alimentație publică. O etichetă de tip „produs local”, „preparat local” sau „specific tradițional/local”, afișată în meniu și, eventual, la intrarea în unitate, ar putea crește vizibilitatea gastronomiei regionale. O asemenea inițiativă ar trebui însă fundamentată pe criterii clare, trasabilitate, verificare și implicarea producătorilor locali, pentru a evita utilizarea pur decorativă a termenilor „local” sau „tradițional”.

Gastronomia regională necesită o integrare completă a lanțului de valorificare, de la producătorul local până la experiența turistică finală, pentru a genera un efect concret asupra duratei șederii și a veniturilor, depășind astfel simpla inventariere a structurilor de alimentație sau a produselor certificate.

În paralel, deși regiunea deține un patrimoniu natural și speologic care susține un profil favorabil pentru ecoturism, transformarea acestuia în infrastructură turistică necesită o analiză echilibrată care să delimiteze clar zonele pretabile pentru vizitare de cele cu regim strict de protecție. Performanța turistică derivă din selecția resurselor care pot fi gestionate responsabil, nu din maximizarea expunerii întregului fond natural.

Pentru fundamentarea acestei selecții, se impune elaborarea unui studiu dedicat care să evalueze relevanța de piață a ariilor protejate și să propună un cadru operațional de valorificare sustenabilă, util tuturor actorilor locali și regionali. Acest instrument strategic ar trebui să definească parametrii de acces, infrastructura minimă necesară și mecanismele prin care veniturile turistice pot susține conservarea. În această paradigmă, avantajul competitiv al destinației se va consolida prin calitatea experienței, profesionalismul interpretării și managementul responsabil al resurselor, nu doar prin volumul patrimoniului natural brut.

Patrimoniul UNESCO și cel construit din Regiune se confruntă în prezent cu o deficiență de funcționalitate, rămânând adesea un simplu avantaj de inventar în absența unei infrastructuri de vizitare mature care să asigure accesibilitatea, interpretarea și integrarea sa în produse turistice. Această situație reflectă o concluzie transversală pentru întreaga zonă: deși există o diversitate de resurse și o bază infrastructurală amplă, incluzând capacități de cazare, stațiuni balneare, arii naturale și gastronomie locală, acestea nu formează încă un sistem turistic integrat capabil să ofere experiențe fluide și rezervabile.

Decalajul dintre potențialul resurselor și performanța turistică, analizat în comparație cu alte regiuni care beneficiază de produse concentrate sau consacrate, este generat de profilul complex și dispersat al ofertei regionale. Infrastructura existentă este frecvent subutilizată deoarece lanțul de valorificare este incomplet, resursa existând fizic în teritoriu fără a genera efecte economice proporționale. Prin urmare, din perspectivă strategică, direcția de acțiune trebuie să vizeze creșterea funcționalității capacităților actuale, orientând investițiile către conectarea resurselor complementare, prelungirea sezonului turistic și generarea de experiențe complete, în loc de o simplă extindere generică a capacității.

Pentru fundamentarea riguroasă a acestor intervenții și realizarea unui audit calitativ complet, sunt necesare date standardizate suplimentare referitoare la gradul de ocupare lunară, facilitățile disponibile pe tot parcursul anului, nivelul de accesibilitate și gradul de digitalizare al serviciilor. Tranziția de la un simplu inventar de obiective la o funcționalitate integrată a elementelor de cazare, mobilitate, cultură și agrement reprezintă condiția necesară pentru transformarea diversității regionale într-un avantaj competitiv real, capabil să prelungească durata șederii turiștilor.

Lanț valoric și impact economic

Analiza economică a turismului ridică o problemă de delimitare care nu apare în aceeași măsură în analiza altor sectoare. Activitatea turistică nu corespunde unei singure ramuri economice, ci rezultă din consumul realizat de vizitatori în mai multe tipuri de activități: cazare, alimentație, transport, servicii de rezervare, cultură, agrement, evenimente, comerț și alte servicii locale. În același timp, o parte importantă dintre aceste activități deservesc și populația rezidentă, ceea ce înseamnă că valoarea lor economică nu poate fi atribuită integral turismului.

Din acest motiv, analiza nu urmărește construirea unei valori unice care să fie prezentată drept contribuție a turismului la economia Regiunii Nord-Vest. În absența unui cont satelit regional al turismului și a unor date care să permită separarea consumului realizat de turiști de consumul rezidenților, o asemenea abordare ar conduce la supraestimarea impactului economic al sectorului. Obiectivul este, în schimb, evaluarea dimensiunii și evoluției activităților economice cel mai strâns legate de turism și a capacității sistemului regional de a transforma cererea turistică în activitate economică, ocupare și valoare generată la nivel regional.

Delimitarea activităților prin coduri CAEN

Pentru această analiză, activitățile economice au fost grupate în două niveluri principale, în funcție de intensitatea legăturii lor cu cererea turistică. Separarea urmărește evitarea atât a subestimării economiei asociate turismului, prin limitarea analizei exclusiv la cazare, cât și a supraestimării acesteia, prin includerea integrală a unor activități utilizate în mare măsură și de populația rezidentă.

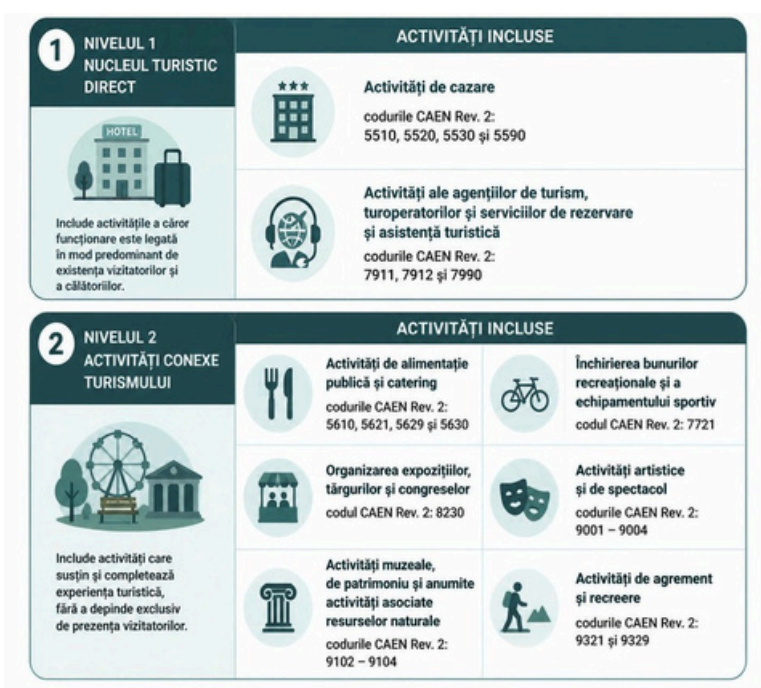

Figura 67. Ierarhia activităților în turism, pe coduri CAEN Rev. 2

Separarea nivelurilor de analiză economică permite distincția clară între activitățile strict dependente de cazare și mobilitate și baza economică extinsă, demonstrând că retenția valorii la nivel de destinație crește substanțial prin integrarea serviciilor de alimentație, agrement și cultură.

Deși activitățile conexe, precum producția agroalimentară, artizanatul și transportul de pasageri, reprezintă componente relevante ale lanțului valoric, acestea au fost excluse din agregarea curentă din cauza imposibilității statistice de a izola consumul strict turistic, mobilitatea urmând a fi tratată distinct în secțiunea de conectivitate. Analiza comparativă a codurilor CAEN vizează anii 2019 și 2023, utilizând perioada pre-pandemică ca reper de bază pentru evaluarea indicatorilor financiari, cu posibilitatea extinderii seriei la momentul publicării datelor pentru anul 2025.

Indicatorii selectați, incluzând numărul de întreprinderi, cifra de afaceri, profitul net, imobilizările corporale și numărul mediu de salariați, sunt examinați în dinamică la nivel național, regional și județean. Evaluarea acestora se realizează în mod integrat, corelând dimensiunea bazei antreprenoriale cu evoluția cererii și a infrastructurii, pentru a diferenția o simplă expansiune cantitativă a firmelor de valorificarea lor economică reală.

Din punct de vedere metodologic, valorile financiare sunt exprimate în prețuri curente, reflectând astfel evoluții nominale, în timp ce indicatorii raportați la numărul de salariați evaluează eficiența la nivel de firmă, fără a se substitui productivității macroeconomice a muncii. Totodată, structura întreprinderilor a fost analizată exclusiv pe baza numărului mediu de angajați pentru a evidenția gradul de fragmentare a pieței, reprezentând o abordare operațională care nu aplică integral criteriile financiare din definiția juridică a întreprinderilor mici și mijlocii.

O limitare metodologică inerentă derivă din clasificarea întreprinderilor exclusiv după codul CAEN principal, fapt care împiedică identificarea activităților turistice secundare și izolarea consumului strict turistic în cazul entităților cu utilizare mixtă. În consecință, indicatorii nucleului turistic direct și cei ai activităților conexe sunt prezentați distinct, evitându-se agregarea lor artificială într-o valoare unică a economiei turistice, urmând ca integrarea datelor din 2025 să fie armonizată cu noua clasificare CAEN Rev. 3 pentru a menține consistența.

La nivel național, perioada 2019-2023 a marcat o extindere a bazei economice cumulate cu 10,2%, totalizând 64.237 de întreprinderi, alături de o creștere nominală a cifrei de afaceri de 53,4% și a profitului net cu 34,2%, deși numărul mediu de salariați s-a redus cu 2,9%. Dinamica diferă structural între cele două componente, nucleul turistic direct înregistrând o expansiune antreprenorială mai ridicată (16,7%) pe fondul unei contracții a personalului de 11%, în timp ce activitățile conexe au generat un avans financiar nominal superior (56,2%) la un nivel de ocupare constant. În acest context național, Regiunea a urmat o tendință pozitivă, baza sa economică specifică majorându-se cu 8,1%, de la 8.809 entități în anul 2019 la 9.526 de unități în anul 2023.

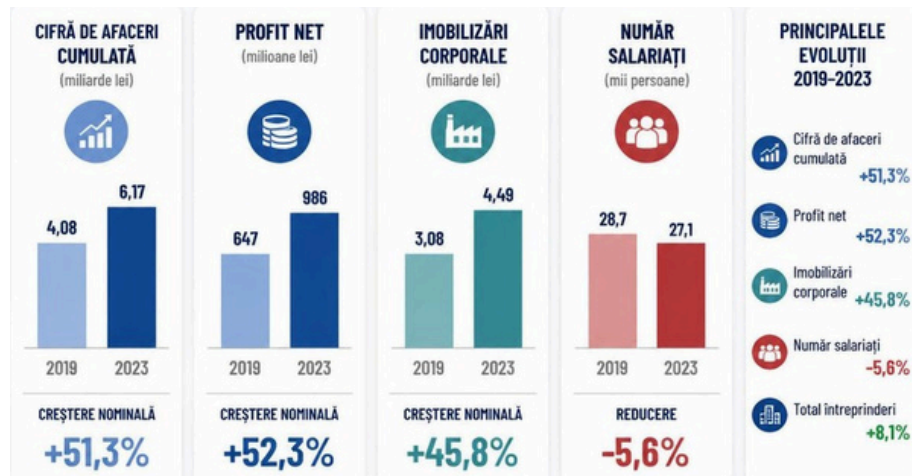

Figura 68. Evoluția indicatorilor cheie în întreprinderi, în Regiunea Nord-Vest (2023 vs. 2019)

Regiunea se menține astfel într-o poziție importantă în economia națională asociată turismului. În anul 2023, Regiunea ocupa locul al treilea între regiunile de dezvoltare atât după numărul total al firmelor selectate, cât și după cifra de afaceri și numărul salariaților, după regiunile București-Ilfov și Centru. Regiunea concentra aproximativ 14,8% dintre firmele analizate la nivel național, dar 11,4% din cifra de afaceri și 12,9% din numărul salariaților. Diferența dintre ponderea firmelor și ponderea cifrei de afaceri indică existența unei baze antreprenoriale numeroase, dar formate, în medie, din întreprinderi de dimensiuni economice mai reduse decât în principalele centre naționale.

[70] Ministerul Finanțelor, lista firmelor din România, după imobilizările corporale, profitul net, codul CAEN principal din bilanț și cifra de afaceri netă (2019 vs. 2023)

Structura antreprenorială

Structura firmelor este puternic orientată spre întreprinderi de dimensiuni mici. Dintre firmele din Regiune pentru care este disponibil numărul mediu de salariați în 2023, aproximativ 81,5% aveau între unu și nouă salariați, iar alte 10,3% aveau între 10 și 49 de salariați. Întreprinderile cu cel puțin 50 de salariați reprezentau mai puțin de 1% din totalul firmelor cu informații disponibile. Structura este chiar mai fragmentată decât cea națională, unde firmele cu unu până la nouă salariați reprezentau aproximativ 79,4%.

În nucleul turistic direct din Regiune, ponderea firmelor cu unu până la nouă salariați a crescut de la aproximativ 75,8% la 80,9% dintre firmele cu date disponibile privind ocuparea, iar în activitățile conexe de la 76,7% la 81,8%. În paralel, numărul mediu de salariați raportat de firmele pentru care această informație este disponibilă s-a redus. Datele indică, prin urmare, dezvoltarea unei baze antreprenoriale mai numeroase, dar compuse în tot mai mare măsură din operatori mici.

Această structură nu reprezintă în sine o vulnerabilitate deoarece întreprinderile mici sunt caracteristice turismului rural, pensiunilor, serviciilor experiențiale, activităților culturale și unei părți importante a economiei locale. Fragmentarea devine relevantă atunci când limitează accesul la investiții, competențe, promovare, distribuție și piețe externe sau când operatorii funcționează izolat, fără legături comerciale cu alte servicii și producători locali. Datele economice disponibile permit demonstrarea dimensiunii reduse a majorității firmelor, dar nu permit măsurarea directă a nivelului lor de cooperare.

Structura nucleului turistic direct

În 2023, nucleul turistic direct din Regiunea cuprindea 2.367 de firme și genera o cifră de afaceri cumulată de aproximativ 2,09 miliarde lei. Față de 2019, numărul întreprinderilor a crescut cu 18,0%, peste creșterea națională de 16,7%, iar cifra de afaceri nominală cu 57,4%, față de 48,1% la nivel național. Profitul net cumulată a crescut cu 68,9%, cea mai ridicată dinamică dintre regiunile de dezvoltare pentru această grupă, în timp ce ocuparea raportată s-a redus cu 5,0%, mai puțin decât reducerea de 11,0% înregistrată la nivel național.

Structura nucleului direct este însă orientată mai puternic spre cazare decât structura națională. Hotelurile, generau aproximativ 52% din cifra de afaceri direct turistică a regiunii în 2023, față de aproximativ 46% la nivel național. Dacă sunt reunite toate activitățile de cazare analizate, acestea reprezentau aproximativ 73% din cifra de afaceri a nucleului direct regional, față de aproximativ 60% la nivel național. În schimb, agențiile de turism și turoperatorii aveau o pondere mai redusă în cifra de afaceri regională decât în structura națională.

Cifra de afaceri a hotelurilor din regiune a crescut nominal cu aproximativ 63%, iar cea a activităților de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată cu peste 100%. Creșterea activităților de intermediere a fost mai neuniformă. Această structură indică o economie turistică regională orientată în primul rând spre furnizarea efectivă a cazării și într-o măsură mai redusă spre intermedierea și distribuția călătoriei. Constatarea este relevantă în contextul capacității regiunii de a construi și comercializa produse integrate și de a atrage fluxuri organizate, dar datele financiare nu permit stabilirea directă a unei relații cauzale între structura agențiilor și performanța turismului internațional.

Activitățile conexe și capacitatea de diversificare a consumului turistic

Baza activităților conexe din Regiunea a atins 7.159 de firme în anul 2023, înregistrând o cifră de afaceri de aproximativ 4,08 miliarde lei, ceea ce reprezintă o creștere nominală de 48,4% față de anul 2019, pe fondul unei reduceri a numărului de salariați cu 5,8%. Dinamica financiară arată că, pentru fiecare leu generat în nucleul turistic direct, activitățile conexe produc 1,95 lei, un raport aliniat mediei naționale care confirmă disponibilitatea unei game extinse de servicii complementare capabile să atragă cheltuieli adiționale. Structura acestui sector este însă puternic polarizată de alimentația publică, restaurantele și barurile cumulând aproximativ trei sferturi din cifra de afaceri conexe regională, în timp ce activitățile culturale și de agrement dețin ponderi economice semnificativ mai reduse.

Deși această arhitectură semnaleză existența unei baze de servicii pentru diversificarea consumului dincolo de cazare, gradul efectiv de orientare a turiștilor către cultură sau experiențe locale nu poate fi determinat în lipsa unor date tranzacționale capabile să separe cheltuielile vizitatorilor de consumul curent al rezidenților.

Ocupare, productivitate și rezultate economice

Între anii 2019 și 2023, cifra de afaceri cumulată a activităților turistice directe și conexe din Regiunea a înregistrat o creștere de 51,3%, în contrast cu reducerea cu 5,6% a numărului de salariați. Această dinamică divergentă reflectă un cumul de factori, incluzând ajustările de prețuri, variațiile de productivitate, automatizarea și efectele structurale post-pandemice, neputând fi atribuită unei singure cauze.

Eficiența economică, evaluată prin cifra de afaceri pe salariat, a atins aproximativ 223 mii lei la nivel regional în 2023, situându-se sub media națională de 250 mii lei. Cu toate acestea, regiunea ocupă locul al doilea pe țară, decalajul aparent fiind generat de valorile disproporționate din zona București-Ilfov, care ridică artificial media națională. Pe subsectoare, indicatorul a atins 274 mii lei în nucleul direct și 204 mii lei în activitățile conexe, însă aceste creșteri sunt strict nominale și nu echivalează cu o majorare proporțională a productivității reale. În pofida acestui ecart de productivitate față de nivelul național, profitabilitatea agregată a regiunii se menține competitivă, cu o marjă netă de 15,9% (superioară mediei naționale de 14,7%), distribuită între 17,1% pentru serviciile directe și 15,3% pentru cele conexe, reținând rezerva că aceste medii agregate pot fi influențate de rezultatele companiilor mari.

Diferențele dintre județele Regiunii Nord-Vest

Județul Cluj polarizează economia turistică regională, concentrând peste jumătate din cifra de afaceri a regiunii (3,16 miliarde lei) și remarcându-se prin cea mai ridicată eficiență pe salariat (278 mii lei), performanța fiind generată de valoarea economică a companiilor și mai puțin de expansiunea lor numerică.

Județul Bihor reprezintă al doilea pol economic al sectorului, cu 2.151 de firme și venituri de 1,25 miliarde lei, înregistrând o pondere a ocupării (5,4%) superioară mediei naționale, deși randamentul financiar raportat la salariat rămâne sub acest reper.

Județul Maramureș prezintă cel mai conturat profil antreprenorial în domeniu, activitățile specifice cumulând 8% din totalul firmelor județene, fiind susținute de o creștere a numărului de entități cu 14,6% în perioada 2019-2023, dar cu o cifră de afaceri medie pe salariat sub nivelul național.

Județul Bistrița-Năsăud, cu o masă critică mai restrânsă (869 firme, 443 milioane lei cifră de afaceri), se distinge printr-o eficiență pe angajat (210 mii lei) situată peste media județelor și printr-o creștere a ocupării cu 4,5%, în contrast cu tendința de contracție a personalului din județele mai dezvoltate.

Județul Sălaj înregistrează cea mai redusă bază antreprenorială (505 firme și 196 milioane lei cifră de afaceri), însă compensează printr-o performanță individuală notabilă a întreprinderilor, reflectată de cea mai ridicată marjă netă agregată din regiune (19,3%).

Județul Satu Mare (775 firme, 426 milioane lei) este singurul teritoriu din regiune unde numărul entităților s-a redus între anii 2019 și 2023, fiind caracterizat de cea mai scăzută marjă netă (13,6%) și de o contribuție redusă a sectorului în economia locală.

La nivel agregat, deși media regională de 1.588 de firme pe județ depășește media națională, indicatorii privind cifra de afaceri și ocuparea indică o structură antreprenorială densă, dar fragmentată teritorial, cu un randament economic general inferior mediei și puternic polarizată de ecosistemul clujean.

Concentrarea și dependențele economice

În anul 2023, activitățile turistice și conexe din Regiune reprezentau 6,8% din numărul total de firme, 2,2% din cifra de afaceri și 4,8% din forța de muncă, indicatori aliniați mediilor naționale care confirmă menținerea unei economii regionale diversificate și lipsa unei dependențe sistematice de acest sector.

Analiza intervalului 2019-2023 evidențiază o ușoară contracție relativă a ponderii acestor activități, inclusiv o reducere a contribuției la cifra de afaceri regională de la 2,4% la 2,2%. Această dinamică indică faptul că, deși baza economică turistică s-a extins în termeni absoluți, celelalte ramuri ale economiei regionale au înregistrat un ritm de dezvoltare cel puțin comparabil, turismul păstrând o funcție relevantă, fără a genera însă o dependență disproporționată.

O altă formă de dependență este concentrarea în câteva firme mari. În nucleul turistic direct, primele zece întreprinderi după cifra de afaceri concentrau aproximativ 28% din cifra de afaceri regională în 2023, față de aproximativ 15% la nivel național. Concentrarea este și mai accentuată în județele cu o bază economică mai redusă: primele zece firme directe generau peste jumătate din cifra de afaceri în județul Bihor și peste 60% în județele Bistrița-Năsăud, Sălaj și Satu Mare. Acest profil indică faptul că nucleul direct este susținut, în unele teritorii, de un număr relativ redus de operatori de dimensiuni mari, ceea ce poate genera performanță, dar și o vulnerabilitate mai mare la deciziile sau dificultățile unor întreprinderi individuale.

Retenția valorii locale, leakage-ul și integrarea furnizorilor

Deși activitățile conexe generează venituri duble față de turismul direct, indicând un cadru favorabil pentru diversificarea consumului, retenția efectivă a valorii la nivel local nu poate fi demonstrată în absența datelor tranzacționale privind lanțurile de aprovizionare și cheltuielile vizitatorilor. Evaluarea pierderilor economice necesită cercetări dedicate, o etapă viitoare relevantă fiind analiza producătorilor locali și a artizanilor ca un nivel economic distinct.

Limitările raportărilor anuale nu permit măsurarea directă a sezonității economice, însă gradul redus de utilizare a capacităților de cazare în perioadele de vârf sugerează că obiectivul strategic trebuie să vizeze eficientizarea infrastructurii și creșterea cheltuielii medii, nu doar extinderea sezonului. În intervalul 2019-2023, baza antreprenorială a înregistrat o creștere nominală a profitabilității și a cifrei de afaceri, acompaniată însă de o fragmentare structurală și de stagnarea ocupării forței de muncă.

Din perspectivă teritorială, performanța este concentrată în județul Cluj, urmat de Bihor, în timp ce Maramureșul prezintă o specializare antreprenorială superioară, dar cu un volum financiar mediu mai redus. Principala limitare a sistemului derivă din dominanța întreprinderilor de mici dimensiuni, orientate strict spre servicii de cazare și alimentație, ceea ce impune integrarea acestora într-o ofertă coerentă. Intervențiile viitoare trebuie orientate către optimizarea utilizării infrastructurii existente, stimularea consumului complementar în destinație și facilitarea unei distribuții proporționale a beneficiilor economice la nivelul comunităților.

Governanță, coordonare și capacitate instituțională

Governanța turistică influențează performanța unei destinații prin capacitatea actorilor publici și privați de a transforma resursele existente în produse turistice coerente, promovare coordonată, servicii funcționale, date utile și decizii comune.

În 2026, regiunea avea 57 de stațiuni turistice de interes local și național, situându-se pe primul loc național, înaintea Regiunii Centru, cu 45 de stațiuni, și a Regiunii Nord-Est, cu 37 de stațiuni. Această poziție indică o recunoaștere extinsă a potențialului turistic, dar creează și o nevoie ridicată de management de destinație, coordonare, informare, promovare, monitorizare și produse.

Totuși, numărul mare de stațiuni nu este însoțit de o densitate similară a OMD-urilor. Regiunea Nord-Vest are 5 OMD-uri avizate, dintre care 4 locale și 1 județean, fără OMD la nivel regional. Prin comparație, Regiunea Sud-Est are 12 OMD-uri la 20 de stațiuni, iar Regiunea Nord-Est are 8 OMD-uri la 37 de stațiuni. Raportat la numărul de stațiuni, Regiunea Nord-Vest are aproximativ 0,9 OMD-uri la 10 stațiuni, una dintre cele mai reduse valori dintre regiunile cu masă turistică relevantă.

Regiune	Stațiuni turistice	OMD avizate	OMD la 10 stațiuni	CIT/CNIPT acreditate	Interpretare
Nord-Vest	57	5	0,9	24	masă mare de stațiuni, acoperire OMD redusă
Centru	45	7	1,6	21	profil turistic matur, acoperire instituțională mai echilibrată
Nord-Est	37	8	2,2	14	acoperire OMD mai bună raportată la numărul de stațiuni
Vest	32	4	1,3	16	acoperire medie, fără OMD județean sau regional
Sud-Est	20	12	6,0	17	cea mai densă acoperire OMD raportată la numărul stațiuni
Sud-Vest Oltenia	20	3	1,5	10	acoperire instituțională redusă
Sud-Muntenia	15	5	3,3	15	acoperire bună raportată la numărul de stațiuni
București-Ilfov	1	0	0	0	profil metropolitan, fără rețea de stațiuni

Tabelul 35. Guvernanța turistică la nivelul Regiunii Nord-Vest [71]

Această comparație arată că Regiunea nu are o problemă de recunoaștere formală a potențialului turistic, ci o problemă de acoperire instituțională raportată la dimensiunea acestui potențial. Regiunea are multe stațiuni și cele mai multe centre de informare turistică acreditate, dar are relativ puține OMD-uri în raport cu numărul de teritorii care ar necesita management, coordonare și promovare.

Stațiunea turistică este un statut administrativ și de recunoaștere, dar nu garantează existența unui mecanism funcțional de management. OMD-ul, în schimb, ar trebui să fie structura care coordonează actorii, gestionează poziționarea, colectează date, construiește parteneriate, urmărește performanța și susține produse turistice integrate. În lipsa unor OMD-uri mature sau a unor structuri echivalente funcționale, multe stațiuni riscă să rămână unități recunoscute formal, dar insuficient gestionate ca destinații turistice.

Dezechilibrul este vizibil și dacă se compară Regiunea cu celelalte regiuni după indicatorii de piață și reprezentare profesională. Regiunea are 354 de agenții de turism licențiate, ocupând locul al treilea național după București-Ilfov și Centru, și are 25 de membri ANAT, ocupând locul al patrulea. Totuși, la membrii Incoming Romania are doar 2 poziții, la același nivel cu Regiunea Vest și mult sub regiunile București-Ilfov, Centru și Nord-Est. Această diferență este relevantă pentru turismul internațional, deoarece incoming-ul organizat este unul dintre mecanismele prin care accesibilitatea, resursele și produsele locale pot fi transformate în fluxuri externe, circuite și sejururi mai lungi.

Regiune	Agenții de turism licențiate	Membri ANAT	Membri Incoming Romania	Interpretare
București-Ilfov	1.043	125	33	concentrare dominantă a intermediarii și incoming-ului
Centru	388	36	7	bază profesională puternică și mai relevantă pentru incoming
Nord-Vest	354	25	2	masă bună de agenții, dar incoming slab reprezentat
Sud-Est	351	20	1	multe agenții, incoming redus
Nord-Est	314	20	4	incoming mai bine reprezentat decât în Regiunea Nord-Vest
Sud-Muntenia	299	29	1	reprezentare ANAT bună, incoming slab reprezentat
Vest	194	18	2	volum mai redus, incoming similar cu Regiunea Nord-Vest
Sud-Vest Oltenia	149	12	0	cea mai redusă reprezentare profesională

Tabelul 36. Tipologia agențiilor de turism licențiate din România, în iulie 2026 [72]

În Regiune performanța turistică pe piețele externe este limitată de o capacitate redusă de conversie instituțională și comercială, generată de absența unei rețele consolidate de incoming și de management al destinației.

[71] Lista organizațiilor de management al destinației avizate, <https://turism.gov.ro/web/prima-pagina/omd/>, Ministerul Justiției (legislația stațiilor turistice)

În pofida infrastructurii turistice existente, organizațiile de management al destinației se află într-un stadiu administrativ incipient, avizarea lor formală riscând să fie motivată mai degrabă de atragerea viitoarelor finanțări decât de rezolvarea deficiențelor structurale ale destinației.

Evaluarea documentelor strategice anterioare confirmă că vulnerabilitatea principală a sistemului rămâne operaționalizarea măsurilor, eficiența noului cadru de cooperare public-privată depinzând strict de profesionalizarea structurilor și de o planificare fundamentată pe date. Pentru a remedia aceste curențe de coordonare, actualizarea Strategiei Sectoriale de Turism pentru perioada 2028-2034 propune tranziția către o guvernanta multinivel, transformând consultarea publică într-un instrument activ de consolidare a parteneriatelor între unitățile administrativ-teritoriale care împart resurse comune.

Organizarea viitoarelor structuri de management al destinației pe arii turistice istorice (Maramureș, Banat-Crișana și Transilvania), și nu pe limitele regiunii de dezvoltare, poate genera fragmentare instituțională. Această nealinierie teritorială îngreunează armonizarea politicilor publice și coordonarea viitoarelor finanțări asociate programelor regionale. Deși brandurile istorice beneficiază de o recunoaștere externă superioară simplei denumiri administrative, valorificarea lor eficientă necesită o coordonare operațională la nivelul celor șase județe. În absența unui mecanism integrat, strategiile de promovare riscă să devină divergente, lăsând nesoluționate deficiențe structurale comune, precum durata redusă a șederii, mobilitatea internă limitată și absența pachetelor turistice interjudețene.

Din perspectivă strategică, se conturează necesitatea unui mecanism colaborativ de lucru care să nu se substituie OMD-urilor regionale, ci să acționeze ca o platformă de convergență între agenția de dezvoltare, consiliile județene, autoritățile locale și operatorii privați. Un asemenea instrument ar asigura compatibilitatea strategiilor turistice cu obiectivele generale de dezvoltare, facilitând utilizarea unui set comun de date și indicatori pentru prioritizarea investițiilor și monitorizarea performanței la nivelul întregului teritoriu.

Județele Bihor, Maramureș și Cluj apar cel mai bine acoperite prin combinația dintre stațiuni turistice, structuri asociative, organizații cu profil apropiat de managementul destinației și potențiali actori pentru o OMD la nivel regional. Județul Bihor are 18 stațiuni turistice, Maramureșul 17, iar Clujul 12. Aceste trei județe concentrează 47 din cele 57 de stațiuni ale regiunii, adică peste 82% din totalul regional. În schimb, județele Satu Mare, Bistrița-Năsăud și Sălaj au o acoperire formală mai redusă prin stațiuni, dar prezintă anumite structuri relevante.

Județ	Stațiuni turistice	Structuri relevante identificate	ADI-uri identificate	Interpretare
Bihor	18	APTOR, AMD Bihor, Asociația Clustherm Transilvania, ADI „Moții, țara de piatră”	35	acoperire puternică, profil urban-balnear
Maramureș	17	OMD Maramureș, OMD Local Munții Maramureșului, asociații de promovare a Maramureșului, structuri de turism rural	19	acoperire puternică, profil cultural-identitar
Cluj	12	OMD Drumul Sării, OMD Vlădeasa, structuri metropolitane, clustere, gastronomie, produse locale, ADI „Moții, țara de piatră”	45	bază instituțională mare, dar mai fragmentată tematic
Satu Mare	5	OMD Tășnad, Asociația Țara Oașului, ADI Județul Satu Mare	25	acoperire punctuală, cu pol local la Tășnad
Bistrița-Năsăud	4	ADI Turism în Bistrița-Năsăud, Asociația Turist în Bistrița-Năsăud	26	structură specializată relevantă, dar masă mai mică de stațiuni
Sălaj	1	ADI ITI Țara Silvaniei	24	potențial instituțional, dar acoperire turistică formală redusă

Tabelul 37. Stațiuni turistice și organizații care pot sprijini activitatea turistică în Regiunea Nord-Vest [73]

[72] Lista agențiilor de turism licențiate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>, ANAT România, Asociația Incoming Romania

Stadiul de dezvoltare a cadrului instituțional turistic variază la nivel județean, însă existența formală a unor structuri administrative nu garantează capacitatea de management integrat al destinației. În absența unei evaluări operaționale standardizate, prioritatea o reprezintă consolidarea parteneriatelor public-private, ierarhizarea teoretică a guvernantei nefiind momentan fezabilă.

Dinamica teritorială indică profiluri distincte pentru polii cu activitate turistică intensă. Județul Bihor deține o bază instituțională solidă și o metodologie de monitorizare asumată, vulnerabilitatea principală fiind cooperarea deficitară dintre autorități și operatori. Județul Maramureș valorifică o identitate puternică prin structuri orientate spre implicarea mediului privat, în timp ce județul Cluj dispune de un ecosistem administrativ și academic complex, limitat însă de fragmentarea decizională între diversele forme de turism urban, metropolitan, rural sau montan.

În restul regiunii, guvernanta se află într-o etapă de proiectare strategică. Deși județele Bistrița-Năsăud, Sălaj și Satu Mare propun măsuri specifice, de la organisme de monitorizare la structuri profesionale de management, acestea reprezintă momentan doar premise instituționale. Transformarea lor într-o capacitate administrativă matură impune o validare operațională directă prin intermediul proiectelor comune și al parteneriatelor funcționale.

Grupurile de Acțiune Locală acționează ca structuri complementare în arealele rurale și montane, susținând infrastructura de bază și producătorii locali, însă impactul lor turistic real necesită o evaluare bazată strict pe portofoliul de proiecte, prezența lor administrativă nefiind o garanție a orientării fondurilor către acest sector.

Stadiul incipient al colaborărilor și fragmentarea guvernantei limitează valorificarea unui portofoliu regional diversificat, care include poli urbani, stațiuni balneare și patrimoniu UNESCO. Absența instrumentelor integrate de coordonare, precum calendarele comune de evenimente, rutele interconectate și bazele de date unificate, menține oferta la un nivel individualizat. Această lipsă de sinergie împiedică generarea unor itinerarii complexe și a pachetelor rezervabile, reprezentând un factor explicativ principal pentru menținerea unei durate medii reduse a șederii vizitatorilor.

Deși Regiunea Nord-Vest deține cel mai mare număr absolut de centre de informare turistică la nivel național, funcționalitatea și eficiența lor sunt inegale în teritoriu. Existența fizică a clădirilor nu echivalează automat cu o colectare sistematică a datelor sau cu programe adaptate fluxurilor turistice, iar acoperirea de aproximativ 4,2 centre la zece stațiuni se situează sub nivelul altor zone de dezvoltare, reflectând o necorelare clară cu volumul și necesitățile reale ale destinațiilor regionale.

Regiune	CIT/CNIPT acreditate	Stațiuni turistice	Centre la 10 stațiuni	Interpretare
Nord-Vest	24	57	4,2	lider absolut, dar presiune mare de acoperire
Centru	21	45	4,7	acoperire comparabilă, într-un sistem turistic matur
Sud-Est	17	20	8,5	acoperire bună raportată la stațiuni
Vest	16	32	5,0	acoperire medie
Sud-Muntenia	15	15	10,0	acoperire ridicată raportată la stațiuni
Nord-Est	14	37	3,8	acoperire mai slabă raportată la stațiuni
Sud-Vest Oltenia	10	20	5,0	acoperire medie
București-Ilfov	0	1	0	caz particular metropolitan

Tabelul 38. Structuri de informare turistică și raportarea numărului acestora la stațiunile turistice [74]

Funcționalitatea centrelor de informare turistică trebuie să depășească simpla prezență fizică a infrastructurii, fiind necesară transformarea acestora din puncte de distribuție a materialelor tipărite în noduri locale de date, capabile să conecteze vizitatorii cu întregul ecosistem de servicii.

[73] Ministerul Justiției (Registrul Național al Asociațiilor și Fundațiilor)

În absența unui audit regional care să evalueze programul de funcționare, capacitatea resurselor umane și gradul de digitalizare, utilitatea reală a acestei infrastructuri rămâne dificil de cuantificat, clarificarea eficienței operaționale fiind un demers necesar pentru a asigura direcționarea turiștilor către economia locală.

Această situație este accentuată de o limitare sistemică a guvernantei, determinată de absența datelor primare referitoare la profilul vizitatorilor și la impactul economic, aspect care menține deciziile de investiții și promovare într-o sferă intuitivă. Lipsa unui sistem integrat de date și fragmentarea bazelor naționale complică analiza strategică și amplifică divizarea managementului regional pe paliere verticale, orizontale, teritoriale și funcționale. În acest context, organizațiile de management al destinației trebuie să își asume rolul de producători și utilizatori constanți de informații standardizate, fundamentând astfel politici publice adaptate nevoilor unei oferte turistice complexe și dispersate.

Pentru perioada de programare 2028-2034, obiectivul principal constă în tranziția de la o guvernanță formală la una funcțională, axată pe capacitatea actorilor de a integra serviciile și de a extinde durata șederii. Această direcție impune evaluarea structurilor asociative pe baza unor indicatori operaționali clari, precum bugetele alocate, portofoliul de parteneriate și atragerea de finanțări, facilitând astfel armonizarea relațiilor instituționale dintre regiune și zonele turistice pentru o planificare coerentă a investițiilor viitoare.

Digitalizare și poziționare pe piață

Digitalizarea influențează performanța turistică atât prin modul în care destinațiile și serviciile turistice sunt descoperite, evaluate și cumpărate, cât și prin capacitatea organizațiilor de management al destinației și a autorităților publice de a utiliza date pentru fundamentarea deciziilor. Din această perspectivă, digitalizarea turismului nu se reduce la existența unor site-uri, aplicații mobile sau conturi de social media, ci acoperă întregul parcurs digital al vizitatorului: inspirație și descoperire – informare – planificare – rezervare – consumul experienței în destinație – evaluare și recenzie – fidelizare. La nivelul managementului destinației, acest circuit generează, la rândul său, date care pot fi utilizate pentru înțelegerea cererii, segmentarea piețelor, adaptarea produselor și evaluarea rezultatelor.

Importanța acestei dimensiuni este în creștere. OECD evidențiază digitalizarea, inteligența artificială, dezvoltarea capacității analitice și utilizarea sistemelor de date printre elementele care influențează tot mai mult managementul destinațiilor turistice, iar Comisia Europeană urmărește dezvoltarea unui spațiu european comun al datelor pentru turism, prin care date provenite din surse publice și private să poată fi utilizate mai eficient de mediul de afaceri și organizațiile de management al destinațiilor.

Metodologie

În absența unei baze de date statistice care să măsoare unitar gradul de digitalizare turistică la nivel regional și județean, analiza a fost realizată printr-o metodologie proprie de tip desk research, utilizând informațiile disponibile public la nivelul lunii august 2026. Au fost urmărite șapte dimensiuni principale: vizibilitatea online, brandingul și poziționarea, prezența pe platformele de rezervare, reputația digitală, recenziile și managementul acestora, marketingul coordonat și utilizarea și generarea datelor.

Inteligența artificială a fost utilizată ca instrument de sprijin pentru structurarea cadrului analitic, identificarea și interogarea surselor publice relevante, standardizarea observațiilor, compararea informațiilor și sintetizarea rezultatelor.

Figura 69. Înnopțările turistice rezervate prin principalele platforme online în Uniunea Europeană, 2025

[74] Ministerul Justiției (legislația stațiunilor), Lista Centrelor Naționale și Locale de Informare și Promovare Turistică acreditate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

Instrumentul AI nu a fost utilizat ca sursă factuală de sine stătătoare. Informațiile relevante au fost verificate prin consultarea directă a surselor publice identificate, cu prioritate pentru sursele instituționale și platformele analizate. Analiza a inclus portalurile turistice oficiale sau instituționale, platformele și canalele administrate de organizații de management al destinațiilor, autorități publice și centre de informare turistică, precum și principalele platforme comerciale utilizate pentru descoperirea și rezervarea serviciilor și experiențelor turistice. Pentru contextul instituțional au fost utilizate inclusiv registrele publice ale autorității centrale în domeniul turismului - Direcția Generală Turism privind organizațiile de management al destinațiilor, centrele de informare turistică și structurile turistice autorizate. Lista OMD-urilor disponibilă la momentul analizei era actualizată la 10 august 2026.

Evaluarea componentei digitale a vizat vizibilitatea platformelor turistice, coerența mesajelor de poziționare și prezența ofertei pe platformele de rezervare, rezultatele reflectând o stare de fapt la momentul cercetării, fără a constitui o statistică exhaustivă. Din cauza absenței unor baze de date agregate, analiza reputației online se concentrează exclusiv pe identificarea mecanismelor de evaluare, evitând ierarhizări județene artificiale, în timp ce gradul de utilizare a instrumentelor interne de management, precum sistemele CRM sau instrumentele de analiză a traficului, impune colectarea directă a informațiilor de la organizațiile de profil, neputând fi determinat doar prin cercetare indirectă.

Infrastructura digitală a Regiunii prezintă un nivel de dezvoltare relevant, dar inegal distribuit teritorial în privința complexității și a funcțiilor integrate. Județul Cluj se distinge printr-un ecosistem informațional articulat, susținut de platforma multilingvă Cluj Tourism și portalul visitcluj.ro, care facilitează accesul la un volum diversificat de date. În județul Bihor, asociația Visit Oradea depășește funcția primară de informare, integrând promovarea cu dezvoltarea politicilor turistice și crearea de produse comercializabile, demers sprijinit la nivel județean de platforma discover-bihor.ro. În paralel, deși beneficiază de un brand turistic consacrat și de singura OMD județeană avizată oficial până în august 2026, județul Maramureș se confruntă cu o funcționare restrânsă a platformei proprii pe fondul unor reorganizări instituționale recente.

În Bistrița-Năsăud există o preocupare pentru structurarea și promovarea ofertei turistice în jurul identității „Poarta Transilvaniei”, precum și produse și inițiative dezvoltate prin cooperare interinstituțională, inclusiv ruta cultural-turistică „Porțile Transilvaniei”. Documentele județene recente confirmă utilizarea acestei identități și implicarea ADI Turism în Bistrița-Năsăud în dezvoltarea unor produse turistice.

În Satu Mare, portalul Visit Satu Mare utilizează mesajul „Mai mult decât ai crede!” și prezintă patrimoniul, traseele și evenimentele municipiului. Structura actuală are însă predominant caracter inspirațional și informațional, portalul însuși prezentându-se inclusiv ca o „broșură” care însoțește vizitatorul în descoperirea orașului.

În Sălaj, portalul Turism Zalău, asociat centrului de informare turistică, cuprinde atât municipiul, cât și elemente ale ofertei din „Țara Silvaniei”, incluzând atracții, servicii și evenimente și prezentând actualizări inclusiv din anul 2026. Acest caz evidențiază posibilitatea utilizării unui centru local de informare și ca instrument de promovare a unui teritoriu mai larg decât limita administrativă a municipiului.

În ansamblu, Regiunea Nord-Vest nu prezintă un deficit general de prezență online, ci un nivel neuniform de maturitate digitală. Sunt prezente atât platforme complexe și organizații care integrează marketingul cu dezvoltarea produsului, cât și instrumente care funcționează în principal ca ghiduri sau broșuri digitale. Totodată, ecosistemele existente sunt dezvoltate în principal la nivel local sau județean și sunt slab integrate între ele.

Branding și arhitectură de brand

Maramureșul reprezintă cel mai evident exemplu de teritoriu cu identitate culturală și turistică proprie, în timp ce Oradea și-a dezvoltat o poziționare urbană distinctă și un management explicit al brandului de destinație. Clujul beneficiază de notorietatea orașului și de asocierea cu evenimente, patrimoniu, cultură și o gamă diversificată de posibilități de excursii și experiențe. Bistrița-Năsăud utilizează identitatea „Poarta Transilvaniei”, iar în Sălaj apare utilizarea teritoriului „Țara Silvaniei” ca reper de contextualizare a ofertei.

Această situație indică faptul că dezvoltarea poziționării turistice regionale nu trebuie să pornească automat de la premisa construirii unui nou brand B2C „Nord-Vest”. Regiunea de dezvoltare reprezintă în primul rând o delimitare administrativă, iar analiza nu oferă dovezi că aceasta funcționează în prezent ca o destinație recognoscibilă pentru consumator.

Din această perspectivă, există riscul ca dezvoltarea unui nou brand regional să concureze pentru atenție și resurse cu identități deja existente, fără a genera în mod automat o motivație suplimentară de călătorie. O abordare mai potrivită ar putea consta în utilizarea nivelului regional ca platformă de integrare a unor destinații și produse complementare, păstrând brandurile cu relevanță pentru consumator. Rolul regional poate fi astfel orientat spre conectarea produselor, îmbunătățirea distribuției, accesul la date și piețe și stimularea cooperării, mai degrabă decât spre substituirea identităților turistice existente.

Platforme de rezervare și comercializarea online a ofertei regiunii

Prezența serviciilor turistice pe platformele online de rezervare evidențiază un decalaj major între digitalizarea distribuției pentru cazare și cea pentru experiențe și activități.

- Oferta este extinsă pe platformele internaționale, cu o amprentă comercială dominantă în județele Cluj, Bihor și Maramureș.
- Numărul ofertelor reflectă vizibilitatea comercială globală, nefiind un indicator statistic strict al capacității turistice autorizate.
- Cluj-Napoca: Dispune de un circuit comercial consolidat pe platforme internaționale (ex. GetYourGuide), oferind tururi urbane, drumetii și excursii (Salina Turda, Rimetea) validate de volume relevante de recenzii.
- Oradea: Demonstrează capacitatea de a transforma obiectivele în produse cu durată și preț, oferind online tururi urbane, experiențe gastronomice și excursii (Munții Apusenii, Defileul Crișului Repede).
- Maramureș: Integrează cu succes elementele de patrimoniu (biserici de lemn, Mănăstirea Bârsana, Cimitirul Vesel) în produse rezervabile prin operatori locali.
- Restul județelor: Au o ofertă mult mai redusă. Destinațiile apar adesea doar ca puncte de tranzit în circuite mai ample sau sunt afectate de limitele algoritmilor de localizare (ex. căutările pentru Satu Mare returnează activități din Bihor sau Maramureș).

În timp ce cazarea este ușor de achiziționat digital, o mare parte a resurselor turistice regionale nu sunt încă structurate în experiențe cu program, preț și posibilitate de rezervare imediată. Astfel, prioritatea destinațiilor cu circulație redusă nu trebuie să fie exclusiv promovarea, ci dezvoltarea de produs și distribuția comercială directă a acestuia.

Reputația digitală

Reputația online influențează direct decizia de consum turistic, funcționând ca instrument de validare a calității. În Regiune, destinațiile cu o prezență comercială consolidată beneficiază de un avantaj cumulativ, generând un volum superior de recenzii care atrag ulterior noi rezervări. Dincolo de ratingul mediu, analiza textului din recenzii relevă vulnerabilități și factori de atractivitate. Vulnerabilitatea majoră la nivel regional este absența unui sistem public de agregare și analiză semantică a acestor date, instrument necesar pentru transformarea feedbackului individual într-o resursă strategică pentru managementul destinației.

Nivelul de integrare a marketingului turistic variază semnificativ în teritoriu. Oradea prezintă cel mai articulat model, organizația Visit Oradea integrând strategia de marketing cu dezvoltarea de produse comercializabile și gestionarea serviciilor. Clujul valorifică o infrastructură digitală multilingvă extinsă pentru centralizarea unei oferte complexe, în timp ce Maramureșul se bazează pe o identitate consacrată și o structură OMD județeană. În celelalte teritorii, eforturile de promovare rămân fragmentate, neputând demonstra o aliniere coerentă între strategie, produs, distribuție și monitorizarea rezultatelor.

Necesitatea integrării regionale a promovării

Promovarea derulată izolat de către diverși actori locali generează vizibilitate, dar nu asigură un mesaj unitar și nu garantează conversia în rezervări. În prezent, Regiunea nu dispune de un mecanism permanent de coordonare a marketingului digital între cele șase județe. Implementarea unui astfel de mecanism nu implică uniformizarea brandurilor existente, ci vizează conectarea ofertelor complementare, derularea unor campanii comune pe segmente specifice și corelarea eforturilor de promovare cu accesibilitatea și capacitatea reală de primire a destinațiilor.

Utilizarea și generarea datelor

Utilizarea datelor reprezintă segmentul cu cea mai limitată vizibilitate publică, deși are un potențial strategic major. Cu excepția ecosistemului Visit Oradea, care demonstrează integrarea instrumentelor de analiză digitală, pentru restul entităților informațiile publice nu permit clarificarea gradului în care datele provenite din website-uri, rezervări sau sondaje fundamentează deciziile de management. Evaluarea maturității digitale trebuie să urmărească tranziția de la simpla colectare de statistici descriptive la integrarea datelor avansate (ticketing, CRM, tranzacții, mobilitate) în sisteme de tourism intelligence capabile de prognoză.

Alinierea la tendințele europene și deficiențele regionale În acord cu recomandările Comisiei Europene și OECD privind dezvoltarea spațiilor de date și consolidarea analitică a OMD-urilor, Regiunea Nord-Vest înregistrează un deficit structural. În prezent, nu există o infrastructură regională de tip tourism data hub capabilă să coreleze sistematic statisticile oficiale cu datele generate de aeroporturi, operatori, platforme digitale și mobilitatea turiștilor. Această absență limitează capacitatea de analiză a comportamentului de consum și de evaluare a rentabilității investițiilor sau campaniilor de promovare.

Notă metodologică: Evaluarea sintetică a maturității ecosistemelor județene (realizată în august 2026) sintetizează exclusiv prezența instrumentelor identificabile public, calificativele privind reputația reflectând volumul feedback-ului vizibil, nu performanța intrinsecă. Pentru dimensiuni precum managementul recenziilor sau analitica internă, lipsa informațiilor publice a impus utilizarea categoriei „date insuficiente”, necesitând investigații directe ulterioare.

Județ / ecosistem principal analizat	Vizibilitate online	Branding	Platforme de rezervare	Reputație digitală	Managementul recenziilor	Marketing coordonat	Utilizarea datelor
Bihor / Oradea	Ridicată	Ridicată	Ridicată	Mediu - ridicată	Date insuficiente	Ridicată	Medie*
Cluj	Ridicată	Mediu - ridicată	Ridicată	Mediu - ridicată	Date insuficiente	Medie	Date insuficiente
Maramureș	Ridicată	Ridicată	Medie	Mediu - ridicată	Date insuficiente	Mediu - ridicată	Date insuficiente
Bistrița- Năsăud	Medie	Mediu - ridicată	Redusă - medie	Date insuficiente	Date insuficiente	Medie	Date insuficiente
Satu Mare	Medie	Medie	Redusă	Date insuficiente	Date insuficiente	Redusă - medie	Date insuficiente
Sălaj	Medie	Medie	Redusă	Date insuficiente	Date insuficiente	Medie	Date insuficiente

Tabelul 39. Evaluarea sintetică preliminară a maturității digitale turistice din Regiunea Nord-Vest [75]

Analiza ecosistemelor digitale evidențiază trei stadii distincte de dezvoltare la nivelul regiunii. Polii cei mai avansați sunt reprezentați de Cluj, Oradea și Maramureș, fiecare cu un profil specific. Clujul se distinge prin amploarea infrastructurii informaționale și a distribuției comerciale.

Oradea prezintă cel mai ridicat nivel de integrare între management, brand și marketing, existând dovezi publice privind utilizarea instrumentelor de analiză digitală, chiar dacă gradul de fundamentare a deciziilor pe baza acestor date nu poate fi evaluat exhaustiv. Maramureșul beneficiază de o identitate turistică asumată și de o structură județeană de management al destinației.

Județul Bistrița-Năsăud ocupă un nivel intermediar, integrând brandul „Poarta Transilvaniei” în documentele strategice și susținând inițiative de cooperare, însă menține o amprentă comercială digitală sub nivelul principalelor destinații regionale.

În județele Satu Mare și Sălaj există infrastructură digitală proprie și conținut turistic structurat, dar se înregistrează un decalaj în transformarea atracțiilor în produse cu vizibilitate și distribuție pe platformele comerciale internaționale. În concluzie, diferențele digitale de la nivel regional nu derivă din calitatea tehnică a prezenței online, ci din capacitatea administrativă de a integra identitatea destinației, produsul turistic, distribuția și datele într-un mecanism funcțional, orientat spre generarea consumului efectiv.

Poziționarea de piață a destinațiilor din Regiunea Nord-Vest

reflectă o eterogenitate care nu susține abordarea teritoriului ca o destinație omogenă. Această poziționare depășește simpla promovare, rezultând din intersecția resurselor locale cu segmentele de vizitatori, distribuția comercială și accesibilitatea.

Oradea și arealul Băile Felix beneficiază de o poziționare clar articulată și complementară. Integrarea turismului urban-cultural, centrat pe arhitectura Art Nouveau și conceptul de „Slow Living City”, cu turismul de wellness și balnear din Felix facilitează construirea unor sejururi complexe, oferta fiind deja comercializată.

Județul Cluj funcționează simultan ca destinație urbană și hub de acces către experiențele din regiune, precum Salina Turda sau Munții Apuseni. Deși dispune de o ofertă diversificată pe platformele internaționale, polarizarea vizibilității în jurul municipiului Cluj-Napoca și al salinei generează riscul umbririi identității turistice la nivelul întregului județ.

Județul Maramureș deține cel mai ridicat potențial de diferențiere, fundamentat pe satul tradițional, arhitectura vernaculară și patrimoniul cultural. Deoarece acest profil este dificil de substituit pe piață, principala provocare rămâne transformarea identității consacrate într-o ofertă concretă, rezervabilă și distribuită integrat.

Județul Bistrița-Năsăud prezintă un portofoliu diversificat sub identitatea „Poarta Transilvaniei”, incluzând resurse culturale, montane, rurale și gastronomice. Această diversitate reprezintă o oportunitate, dar impune o selecție strategică a produselor și a segmentelor de piață pentru a genera un avantaj comercial clar.

Județul Satu Mare își fundamentează identitatea pe multiculturalitate și patrimoniul arhitectural, însă mesajele actuale au un caracter general, înregistrând o prezență comercială redusă pe marile platforme internaționale. Prioritatea o reprezintă clarificarea combinației dintre segmentele țintă și produsele turistice prin care destinația poate concura eficient.

Județul Sălaj are o vizibilitate de piață limitată, dar deține resurse cu un potențial de nișă relevant sub umbrela „Țării Silvaniei”, integrând patrimoniu arheologic, trasee active și rute gastronomice. Provocarea majoră o constituie ambalarea acestor teme în experiențe turistice suficient de puternice pentru a genera un flux stabil.

Situație de piață observabilă	Destinații / teritorii	Caracteristică principală
Poziționare relativ consolidată și distribuție digitală dezvoltată	Cluj, Oradea/Bihor	Notorietate, ofertă diversificată, acces la produse și distribuție online mai dezvoltată
Poziționare diferențiată, cu potențial suplimentar de comercializare	Maramureș	Identitate puternică și greu substituibilă, dar cu posibilități de dezvoltare a rezervabilității și integrării produselor
Poziționare în dezvoltare sau insuficient convertită în piață	Bistrița-Năsăud, Satu Mare, Sălaj	Resurse și teme identificabile, dar diferențiere și/sau distribuție comercială mai reduse

Tabelul 40. Situații orientative privind prezența actuală în mediul digital și pe platformele comerciale [76]

Evaluarea vizibilității digitale reflectă strict capacitatea actuală de distribuție și marketing, neconstituind o ierarhizare a potențialului turistic intrinsec al județelor, care rămâne considerabil chiar și în arealele cu o prezență online limitată. Analiza indică faptul că Regiunea Nord-Vest nu deține o poziționare unitară pe piața de consum, iar formularea unei promisiuni singulare de brand nu se justifică strategic. Din cauza eterogenității ofertei, care include turism urban, balnear, rural, montan și gastronomic, o abordare de marketing uniformă ar genera un mesaj prea general, incapabil să capteze specificul fiecărei motivații de călătorie.

O soluție adecvată constă în adoptarea unei arhitecturi de portofoliu, prin care Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest facilitează interconectarea destinațiilor fără a înlocui identitățile deja consacrate. În acest cadru, intervenția regională se poate concentra pe funcții care sunt mai greu de asigurat la nivel strict local, precum analiza piețelor, integrarea datelor, optimizarea parcursului digital al vizitatorului și coordonarea distribuției internaționale pentru produsele complementare.

Pentru perioada de programare 2028-2034, obiectivul strategic vizează renunțarea la efortul de a poziționa fiecare destinație pe multiple segmente, urmărind în schimb identificarea nișelor unde există șanse de competitivitate demonstrate. Această direcție presupune alinierea constantă a resurselor cu cererea efectivă, profilul vizitatorilor și comportamentul de rezervare, permițând astfel orientarea eficientă a investițiilor către acele produse capabile să onoreze promisiunea comercială prin experiența reală oferită turistului.

Trecerea de la vizibilitate la conversie

Existența unui website sau a unei campanii de social media nu indică în sine performanță digitală. Din perspectiva turistului, procesul este finalizat atunci când informația conduce către un produs disponibil, cu preț, program și posibilitate facilă de rezervare. Regiunea prezintă o maturitate mai mare în distribuția digitală a cazării decât în distribuția activităților și experiențelor turistice. Pentru perioada 2028-2034, creșterea numărului de rezervări ale experiențelor poate reprezenta o direcție mai relevantă decât multiplicarea platformelor de promovare.

Fragmentarea ecosistemului digital

Platformele turistice existente sunt dezvoltate predominant la nivel local și județean și funcționează în mare măsură independent. Nu rezultă însă că soluția ar trebui să fie crearea unui nou portal regional care să reproducă informațiile existente. O astfel de intervenție ar putea genera costuri suplimentare de administrare fără a rezolva problema distribuției și interoperabilității. Mai utilă ar fi crearea mecanismelor prin care informația, produsele, evenimentele și datele existente să poată fi conectate și reutilizate.

Poziționarea Regiunii

Regiunea dispune deja de identități turistice cu relevanță diferită pentru consumator, precum Maramureș, Oradea, Cluj, Poarta Transilvaniei sau Țara Silvaniei. În acest context, rolul nivelului regional nu trebuie să fie obligatoriu acela de a construi un nou brand turistic concurent, ci poate fi acela de a crea arhitectura prin care destinațiile existente sunt conectate cu piețele și între ele.

Trecerea de la date statistice la date strategice

În prezent, evaluarea turismului regional depinde în mare măsură de statistici administrative și date care descriu în principal volumele de sosiri, înnoptări și capacitatea de cazare. Acestea sunt necesare, dar nu permit înțelegerea completă a comportamentului turistului: ce caută înainte de călătorie, cum descoperă destinația, ce rezervă, cum se deplasează, cât cheltuiește, ce experiențe consumă, ce apreciază sau critică și ce determină revenirea.

Pentru perioada de programare 2028-2034, se conturează oportunitatea dezvoltării unei platforme regionale, capabilă să integreze datele statistice oficiale cu informațiile generate de operatorii privați, platformele de rezervare, infrastructura de transport și amprenta digitală a vizitatorilor. Scopul acestui mecanism vizând furnizarea unor rapoarte analitice direct utilizabile în fundamentarea deciziilor la nivel teritorial.

În definirea viitoarei strategii, digitalizarea trebuie abordată strict ca un instrument de eficientizare a performanței turistice, nu ca un obiectiv independent.

În ansamblu, diagnosticul impune tranziția de la o abordare axată preponderent pe vizibilitate digitală la un model orientat spre comercializarea efectivă a destinațiilor. Consolidarea competitivității Regiunii necesită un management coordonat, axat pe dezvoltarea de pachete rezervabile, asigurarea interoperabilității instituționale.

Sustenabilitate și presiuni asupra resurselor

Sustenabilitatea destinațiilor vizează menținerea unui echilibru între exploatarea resurselor naturale sau culturale și generarea de beneficii economice pentru comunitățile gazdă. Acest deziderat impune un management riguros al fluxurilor de vizitatori, al mobilității și al infrastructurii, dublat de mecanisme constante de monitorizare. Abordarea este aliniată Strategiei Naționale pentru dezvoltarea turismului 2024-2035, care fundamentează sustenabilitatea pe conservarea biodiversității, protejarea autenticității și menținerea viabilității economice locale prin certificări voluntare, planuri de management al vizitatorilor și integrarea producției meșteșugărești și gastronomice. În completare, Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului 2019-2029 oferă un instrumentar metodologic aplicabil la nivel regional, complementar sistemului ETIS, care condiționează dezvoltarea de respectarea capacității de suport fizic și social a destinației, gestionarea adecvată a deșeurilor și utilizarea resurselor locale.

La nivel teritorial, Strategia Sectorială de Turism Nord-Vest 2021-2027 integrează aceste principii prin valorificarea economică a patrimoniului cultural și imaterial, fără a compromite necesitatea conservării acestuia. Transpunerea operațională a acestor direcții variază la nivel județean. Strategia județului Maramureș se concentrează pe corelarea dezvoltării turistice cu protejarea biodiversității și a arhitecturii tradiționale, în timp ce județul Bistrița-Năsăud propune un cadru de guvernare mai structurat, bazat pe obiective măsurabile, analiza comportamentului vizitatorilor și coordonarea actorilor locali.

Documentul corelează inclusiv agricultura și lanțurile alimentare scurte cu inițiativele de turism sustenabil. În cazul Sălajului apare inclusiv necesitatea unei structuri responsabile de monitorizarea performanței turistice.

În ansamblu, problema identificată nu este lipsa referințelor la sustenabilitate și nici absența totală a indicatorilor. Documentele regionale și județene includ deja indicatori privind eficiența energetică, economia circulară, certificările de sustenabilitate, implicarea comunităților sau performanța destinațiilor. Principala limitare este fragmentarea acestora, utilizarea unor metodologii diferite și, în unele cazuri, lipsa datelor de bază necesare monitorizării. Nu există în prezent un sistem regional unitar, cu definiții, surse, periodicitate și responsabilități comune, care să permită compararea în timp și între destinații a principalelor dimensiuni ale sustenabilității turistice.

Metodologia utilizată pentru această secțiune combină analiza documentelor strategice cu datele statistice și teritoriale analizate în capitolele anterioare și cu cercetarea documentară a instrumentelor de certificare și monitorizare. Pentru analiza sistemelor de certificare au fost utilizate cu prioritate sursele oficiale ale instituțiilor sau organizațiilor care administrează sistemele respective. Informațiile din platforme comerciale sau agregatoare au fost tratate numai ca surse orientative pentru identificarea unor potențiale inițiative, fără a fi considerate dovadă suficientă a existenței sau valabilității unei certificări. În prezenta analiză, o certificare este considerată confirmată numai atunci când poate fi verificată în registrul sau informațiile publicate de organismul care o acordă.

Ca reper metodologic a fost utilizat și European Tourism Indicator System - ETIS, dezvoltat de Comisia Europeană pentru monitorizarea sustenabilității la nivelul destinațiilor. ETIS este un instrument voluntar de management, nu un sistem de certificare și nu stabilește praguri universale pe baza cărora o destinație este declarată sustenabilă sau nesustenabilă.

Indicatorii săi acoperă managementul destinației, valoarea economică, impactul social și cultural și impactul asupra mediului. În cadrul analizei, ETIS este utilizat ca reper pentru selectarea indicatorilor relevanți, fără aplicarea integrală a sistemului și construirea unui scor sintetic regional.

Distribuția fluxurilor și sezonalitatea

Datele turistice nu indică existența unei presiuni generalizate asupra Regiunii, în 2025, lunile iunie – august concentrau 32,9% din sosiri și 35,1% din înnoptări, valori mai reduse decât cele naționale, de 37,4%, respectiv 40,9%. Chiar în luna august, indicele de utilizare netă a capacității de cazare era de 32,8%, sub nivelul național de 39,7%. În aceste condiții, noțiunea de overtourism nu descrie situația regiunii în ansamblu.

Această concluzie nu exclude însă apariția presiunilor locale. Fluxurile sunt concentrate teritorial: primele cinci UAT-uri generau, în 2025, 62,1% din sosirile și 65,8% din înnoptările regionale, iar primele zece aproape trei sferturi din activitatea turistică. În același timp, statisticile de cazare nu surprind vizitatorii de o zi, deplasările recreative ale rezidenților sau utilizarea locuințelor secundare.

Această diferență este relevantă mai ales în zonele montane și naturale. Apusenii, Pădurea Craiului, zona Padiș, Beliş, Colibița, Maramureșul rural și alte areale montane, carstice sau lacustre pot înregistra utilizare recreativă importantă fără ca aceasta să se reflecte proporțional în sosirile și înnoptările raportate oficial. Vizitele de weekend, casele de vacanță și excursiile de o zi pot genera trafic, ocuparea parcarilor, utilizarea traseelor și a lacurilor sau consum local fără înregistrarea unei înnoptări comerciale.

Sezonalitatea trebuie, prin urmare, analizată nu numai prin distribuția lunară a înnoptărilor, ci și prin concentrarea utilizării anumitor resurse în perioade scurte. Un traseu, un lac sau o zonă de agrement poate avea o problemă de capacitate într-un număr redus de weekenduri, chiar dacă destinația în ansamblu are un grad redus de utilizare anuală. Pentru astfel de teritorii ar fi utile contoare de vizitatori, date de trafic și parcare și informații de la administratorii resurselor, colectate cel puțin pentru perioadele de vârf.

Presiunea asupra patrimoniului natural

Regiunea are o bază naturală extinsă, inclusiv 111 arii naturale protejate distincte în inventarul utilizat în benchmarking și o concentrare foarte ridicată a resurselor speologice inventariate. Aceste valori confirmă importanța patrimoniului natural, dar nu indică automat nici utilizarea turistică, nici existența unei presiuni asupra acestuia.

Pentru ariile naturale, presiunea ar trebui evaluată prin indicatori legați de numărul și distribuția vizitatorilor, degradarea traseelor și habitatelor, accesul motorizat, parcare în afara zonelor amenajate, camparea, deșeurile, incidentele, incendiile și eventualele restricții introduse de administrator. Aceste informații nu sunt colectate într-o bază regională unitară. În măsura în care există, ele trebuie preluate din planurile de management și sistemele de monitorizare ale administrațiilor ariilor protejate, Salvamont, UAT-urilor și administratorilor infrastructurilor turistice.

Un număr mare de trasee, peșteri sau arii protejate nu reprezintă în sine o problemă de sustenabilitate. Riscul apare atunci când creșterea accesului și promovarea nu sunt însoțite de amenajare, reguli de vizitare, informare, monitorizare și infrastructură adaptată sensibilității resursei. Din această perspectivă, investițiile în accesibilitate către zone naturale trebuie analizate împreună cu efectul posibil asupra numărului de utilizatori și cu capacitatea administratorului de a gestiona fluxul suplimentar.

Utilizarea durabilă a resurselor termale și minerale

Utilizarea durabilă a resurselor naturale trebuie analizată distinct și în cazul apelor termale, minerale și al celorlalți factori naturali de cură, având în vedere importanța turismului balnear în structura ofertei regionale. Strategia regională urmărește explicit exploatarea rațională, în scop curativ și de agrement, a resurselor de ape termale și minerale, iar documentele județene includ protejarea și valorificarea durabilă a acestor resurse.

Datele analizate nu permit formularea unei concluzii privind existența unei supraexploatare a resurselor termale sau minerale din regiune. Sustenabilitatea unor asemenea investiții nu depinde însă numai de existența resursei, ci și de volumul exploatat în raport cu capacitatea zăcămintului, protejarea zonelor de alimentare, menținerea calității apei și modul de utilizare și evacuare a acesteia. Strategia pentru dezvoltarea turismului balnear subliniază, de asemenea, necesitatea protejării zonelor care alimentează izvoarele termale și minerale față de activități urbane și economice care pot afecta calitatea resursei.

Pentru principalele destinații balneare regionale ar fi utilă, prin urmare, corelarea datelor turistice cu informații privind debitele autorizate și exploatate, evoluția parametrilor resursei, zonele de protecție sanitară, consumul de apă aferent activităților turistice și soluțiile de reutilizare, tratare sau, acolo unde caracteristicile hidrogeologice și soluția tehnică o impun, reinjecție. În lipsa unor asemenea date, creșterea capacității balneare trebuie analizată nu numai în raport cu cererea turistică, ci și cu capacitatea pe termen lung a resursei care o susține.

Presiunea asupra patrimoniului cultural și culturii locale

Patrimoniul cultural necesită aceeași diferențiere între valorificare și utilizare excesivă. Creșterea numărului de vizitatori poate genera venituri și poate susține restaurarea și funcționarea obiectivelor, dar anumite monumente, situri arheologice, muzee mici, biserici de lemn sau spații istorice au limite fizice și funcționale care nu pot fi deduse din statisticile generale privind sosirile.

Datele disponibile permit măsurarea vizitatorilor pentru muzee și colecții, dar nu există un sistem regional comparabil privind numărul de vizitatori ai monumentelor istorice, starea lor de conservare, capacitatea maximă de vizitare sau degradările asociate activității turistice. În lipsa acestor informații, existența unui număr mare de monumente sau vizitatori nu trebuie interpretată automat ca presiune. Pentru obiectivele cu fluxuri importante ar fi necesare date furnizate direct de administrator, corelate cu starea de conservare și cu eventualele măsuri de control al accesului.

O dimensiune mai greu de măsurat privește cultura vie și comunitățile locale. Tradițiile, meșteșugurile, gastronomia și evenimentele pot beneficia economic de pe urma turismului, dar valorificarea lor trebuie să evite pierderea autenticității sau transformarea exclusivă în produse pentru consum turistic. Strategia turistică a Maramureșului tratează explicit protejarea patrimoniului imaterial și a stilului de viață local ca parte a dezvoltării sustenabile.

Presiunea dezvoltării construite asupra peisajului și teritoriului

Presiunea asociată turismului nu este generată numai de numărul vizitatorilor, ci și de modul în care dezvoltarea infrastructurii turistice transformă teritoriul. Extinderea structurilor de cazare și agrement, locuințele secundare, parcurile, drumurile, construcțiile amplasate în zone naturale sau rurale și extinderea suprafețelor impermeabilizate pot modifica peisajul, pot crește necesarul de utilități și pot afecta chiar resursele care susțin atractivitatea turistică.

Această problemă apare explicit în documentele strategice analizate. Strategia județului Bistrița-Năsăud identifică dezvoltarea urbanistică haotică drept amenințare în zone naturale valoroase precum Piatra Fântânele, Colibița și Valea Someșului și semnalează probleme privind integrarea noilor structuri de cazare în arhitectura tradițională. Criteriile naționale pentru destinațiile ecoturistice solicită, la rândul lor, respectarea zonării funcționale, a documentațiilor de urbanism, a planurilor de management ale ariilor protejate și integrarea construcțiilor în arhitectura și peisajul local.

Mobilitatea turistică și presiunea asupra infrastructurii locale

Mobilitatea este una dintre dimensiunile în care diferența dintre activitatea turistică raportată și utilizarea reală a teritoriului poate fi cea mai mare.

Multe zone naturale și rurale din regiune sunt accesate predominant rutier, iar vizitatorii de o zi nu apar în statisticile structurilor de cazare. Astfel, o localitate poate avea un număr modest de înnoptări și, în același timp, să înregistreze trafic și presiune ridicată asupra parcărilor în anumite weekenduri (de exemplu, Turda, care înregistrează anual aproximativ 700.000 de vizitatori la Salina Turda, însă doar câteva zeci de mii de înnoptări).

Analiza regională nu dispune în prezent de o bază de date care să permită separarea traficului turistic de traficul general. Pentru zonele în care apar probleme recurente ar fi utile date privind traficul pe intervale orare și zile, gradul de ocupare al parcărilor, accesul cu transport public, existența serviciilor de transfer, mobilitatea velo și pietonală și distanța dintre principalele noduri de transport și atracții. Informațiile pot proveni din numărători de trafic, sisteme locale de parcare, operatori de transport, administrații locale și, acolo unde este posibil, din date de mobilitate agregate și anonimizate.

Din perspectiva sustenabilității, obiectivul nu este eliminarea utilizării autoturismului în teritoriile în care alternativele sunt greu de asigurat, ci reducerea situațiilor în care accesul individual generează blocaje, ocupă spații sensibile sau limitează experiența vizitatorilor și calitatea vieții rezidenților. Soluțiile pot include parcuri de transfer, transport sezonier către atracții, conectarea cu transportul public, trasee velo și pietonale sau gestionarea diferențiată a accesului în perioadele de vârf.

Aceeași logică se aplică infrastructurii de apă, canalizare și deșeuri. Statisticile disponibile nu permit în prezent calcularea consumului de apă, energiei sau cantității de deșeuri raportate la turist sau înnoptare, la nivelul destinațiilor din Regiune. Astfel de indicatori sunt utilizați în sistemele de monitorizare a turismului sustenabil și ar fi utili mai ales în localitățile cu populație redusă și variații sezoniere mari, însă ar necesita date de la operatorii locali de utilități și administrațiile publice.

Practici sustenabile și certificări în sectorul turistic

Evaluarea practicilor sustenabile din sectorul turistic necesită utilizarea unor sisteme de certificare cu criterii verificabile și evaluare externă, pentru a depăși simpla auto-declarare a operatorilor. La nivel european, EU Ecolabel reprezintă instrumentul oficial voluntar care măsoară performanța de mediu a structurilor de cazare prin indicatori referitori la eficiența energetică și gestionarea resurselor. În plan național, sistemul Eco-România certifică produsele și operatorii de ecoturism, adresându-se în special unităților de cazare de mici dimensiuni și programelor turistice specializate.

Este necesară o distincție clară între certificarea individuală a unui operator și statutul oficial de destinație ecoturistică, ultimul implicând un management durabil integrat, protejarea patrimoniului și evaluarea impactului socio-economic asupra întregii comunități. Deoarece registrele de certificare au o dinamică permanentă, o analiză regională riguroasă impune realizarea unui inventar la o dată de referință fixă, utilizând ca indicatori ponderea structurilor certificate independent și numărul destinațiilor recunoscute oficial. În acest proces de evaluare, etichetele prezente pe platformele comerciale pot oferi informații complementare, însă nu trebuie asimilate auditurilor independente, evitându-se astfel fundamentarea deciziilor pe simple strategii de marketing.

Numărul certificărilor nu măsoară singur performanța de mediu a întregului sector. O regiune poate avea puține structuri certificate și numeroși operatori care aplică practici bune fără certificare, sau invers. Din acest motiv, pe termen mediu ar fi utilă colectarea directă de la structurile turistice a unor indicatori simpli privind consumul de energie și apă, sursele regenerabile, reducerea deșeurilor, colectarea selectivă, mobilitatea oferită turiștilor și achizițiile de la producători locali. ETIS include tocmai astfel de indicatori, alături de ponderea întreprinderilor turistice care dețin certificări voluntare de mediu sau sustenabilitate.

Lanțuri locale de valoare și beneficiile pentru comunitate

Sustenabilitatea economică a destinațiilor impune retenția veniturilor turistice la nivel local prin dezvoltarea unor lanțuri scurte de valoare. Deși Regiunea Nord-Vest deține o bază reprezentativă de producători agroalimentari, meșteșugari și puncte gastronomice, integrarea acestora în achizițiile curente ale operatorilor din sectorul ospitalității nu poate fi fundamentată în lipsa unor informații tranzacționale. Pentru a depăși simpla inventariere a resurselor și a cuantifica pierderile economice din destinație, este necesară aplicarea unor instrumente de cercetare directă, în acord cu indicatorii ETIS, capabile să măsoare ponderea achizițiilor locale în structura de costuri a ecosistemului turistic.

Pe o dimensiune complementară, reziliența turismului regional este condiționată de adaptarea la efectele schimbărilor climatice, o direcție asumată prin cadrul național și integrată în capitolul de tranziție al Strategiei Sectoriale de Turism pentru ciclul de planificare 2028-2034. Această orientare strategică justifică reevaluarea fezabilității infrastructurii pe întreaga sa durată de viață, o abordare vizibilă în analiza viabilității turismului montan și a domeniilor schiabile tradiționale, și susține necesitatea diversificării modelelor de operare pentru a asigura sustenabilitatea investițiilor pe termen lung, independent de variațiile meteorologice curente.

Pentru Regiune, vulnerabilitatea nu este aceeași pentru toate formele de turism. Produsele de iarnă depind de condițiile de temperatură și zăpadă, activitățile outdoor sunt expuse episoadelor de căldură, furtunilor sau altor fenomene extreme, iar anumite produse balneare, lacustre și rurale depind direct de disponibilitatea și calitatea resurselor de apă. Patrimoniul construit și infrastructura turistică pot fi, la rândul lor, afectate de inundații, alunecări, incendii sau alte riscuri locale.

Datele analizate nu permit în prezent cuantificarea riscului climatic pentru fiecare destinație sau infrastructură. astfel, nu este justificată clasificarea actuală a unor domenii schiabile sau destinații drept nesustenabile exclusiv pe baza profilului lor turistic. Pentru investițiile dependente puternic de condițiile climatice ar trebui însă solicitată o evaluare a evoluției condițiilor locale pe durata de viață a investiției, a necesarului de energie și apă și a posibilității de utilizare alternativă pe parcursul anului. Din această perspectivă, dezvoltarea produselor montane pe mai multe sezoane poate reduce dependența economică de o perioadă climatică scurtă. Diversificarea nu elimină riscul climatic, dar crește capacitatea destinației de a utiliza infrastructura în condiții diferite și poate reduce vulnerabilitatea economică a operatorilor și comunităților locale.

Gestionarea durabilă a fluxurilor de vizitatori

Analiza indică necesitatea trecerii de la monitorizarea predominantă a sosirilor și înnoptărilor la managementul efectiv al vizitatorilor în teritoriile unde fluxurile pot genera presiune. Strategia națională oferă deja cadrul pentru această schimbare prin introducerea planurilor de management al vizitatorilor în zonele de patrimoniu cultural, ariile naturale protejate și siturile turistice.

Un astfel de plan trebuie să pornească de la comportamentul real al vizitatorului: când vine, cât timp rămâne, cu ce mijloc de transport ajunge, unde parchează, ce traseu utilizează, ce obiective vizitează și unde apar blocaje sau concentrări. În funcție de situație, managementul nu înseamnă neapărat limitarea numărului de vizitatori. Poate însemna distribuirea vizitării pe intervale orare sau sezoane, dezvoltarea unor puncte alternative de acces, transport colectiv, rezervări, trasee diferențiate, informarea înainte de sosire sau direcționarea fluxurilor către alte obiective apropiate.

Restricționarea accesului ar trebui utilizată numai acolo unde există o limită fizică, ecologică sau de conservare demonstrată. În celelalte situații, obiectivul este gestionarea mai bună a fluxului și distribuirea beneficiilor către un teritoriu mai larg. Această abordare este relevantă pentru Regiunea Nord-Vest, unde problema generală identificată în analiza diagnostic este mai degrabă conversia insuficientă a resurselor și capacității în performanță turistică decât existența unui exces regional de cerere.

Concluzii privind sustenabilitatea și presiunile asupra resurselor

Analiza nu indică existența unei probleme generale de suprasolicitare turistică a Regiunii Nord-Vest. Sezonalitatea este mai redusă decât la nivel național, iar capacitatea de cazare rămâne subutilizată inclusiv în perioada de vârf. Din această perspectivă, dezvoltarea sustenabilă a turismului regional nu trebuie echivalată cu limitarea creșterii fluxurilor turistice. Există însă posibilitatea unor presiuni locale și temporare care nu sunt surprinse adecvat prin statisticile convenționale. Acestea pot apărea în zone naturale, montane, carstice și lacustre, la obiective culturale cu capacitate limitată, în cadrul unor evenimente sau în destinații cu fluxuri ridicate de vizitatori de o zi. Pentru aceste teritorii este necesară completarea datelor privind cazarea cu informații despre vizitatori, trafic, parcuri, utilizarea resurselor și starea infrastructurii.

Regiunea dispune de o bază naturală și culturală foarte extinsă, ceea ce reprezintă simultan un avantaj competitiv și o responsabilitate de management. Numărul mare de arii protejate, resurse speologice, trasee, monumente și elemente de patrimoniu nu trebuie interpretat nici ca dovadă a valorificării turistice, nici ca dovadă a degradării lor. Relația dintre utilizare și starea resursei trebuie măsurată punctual.

Cadrul strategic pentru dezvoltarea sustenabilă este deja prezent la nivel național, regional și în documentele județene analizate. Principala limitare este lipsa unui sistem comun de indicatori care să arate în ce măsură aceste principii sunt aplicate efectiv la nivelul destinațiilor. Certificările de sustenabilitate, planurile de management al vizitatorilor, monitorizarea satisfacției rezidenților, mobilitatea, consumurile de apă și energie, deșeurile, achizițiile locale și datele privind utilizarea resurselor ar putea forma nucleul unui astfel de sistem.

Pentru perioada 2028-2034, provocarea principală este, prin urmare, dezvoltarea turismului fără separarea obiectivului de creștere de capacitatea teritoriului de a-l susține. În zonele cu cerere redusă, sustenabilitatea presupune în primul rând activarea responsabilă a resurselor și creșterea beneficiilor economice locale. În destinațiile mature sau în resursele cu utilizare intensă, accentul trebuie deplasat spre monitorizare și managementul fluxurilor.

Diagnosticul regional sugerează astfel o abordare diferențiată: dezvoltare acolo unde există capacitate teritorială disponibilă și presiuni reduse, gestionare acolo unde fluxurile se concentrează și protecție, inclusiv limitarea utilizării atunci când este necesară, acolo unde presiunea asupra resursei este demonstrată. Această diferențiere permite evitarea atât a dezvoltării turistice fără control, cât și a aplicării unor restricții uniforme într-o regiune în care o parte importantă a capacității și a resurselor turistice rămâne încă insuficient valorificată.

Evaluarea investițiilor și intervențiilor anterioare

Evaluarea investițiilor și intervențiilor anterioare

Investițiile publice relevante pentru dezvoltarea turismului în Regiune au vizat, pe parcursul perioadelor de programare analizate, un spectru larg de intervenții, de la infrastructură turistică, balneară și de agrement la patrimoniu cultural, accesibilitate, trasee și alte infrastructuri cu rol în funcționarea și atractivitatea destinațiilor.

Analiza are la bază un portofoliu de 233 de proiecte aferente perioadelor 2007–2013, 2014–2020/2021 și 2021–2027, la care se adaugă intervențiile finanțate prin PNRR. Pentru interpretarea portofoliului a fost realizată o diferențiere între investițiile cu funcție turistică directă, respectiv proiectele care vizează explicit infrastructura, serviciile sau resursele utilizate în activitatea turistică, și investițiile cu relevanță turistică indirectă, care contribuie la atractivitatea sau funcționalitatea teritoriului, fără ca efectul lor asupra activității turistice să poată fi izolat pe baza informațiilor disponibile.

Această delimitare este necesară deoarece volumul total al investițiilor relevante pentru turism nu este echivalent cu volumul finanțărilor destinate exclusiv sectorului turistic. De asemenea, arhitectura programelor și categoriile de intervenție diferă între perioadele de programare, iar unele proiecte sunt implementate etapizat în mai multe cicluri de finanțare. Din acest motiv, comparațiile dintre perioade urmăresc în principal amploarea și structura portofoliului și nu reprezintă o evaluare comparativă directă a performanței programelor.

Evoluția portofoliului de investiții

Portofoliul analizat evidențiază o extindere a investițiilor asociate dezvoltării turistice și, în paralel, o diversificare a tipurilor de intervenții. Numărul proiectelor identificate crește de la 46 în perioada 2007–2013 la 96 în perioada 2014–2020/2021, urmat de 54 de proiecte aferente actualei perioade de programare. Separat, în cadrul PNRR au fost identificate 37 de proiecte cu relevanță directă sau indirectă pentru turism.

Diferențierea în funcție de legătura cu activitatea turistică indică însă o structură mai nuanțată. În perioada 2007–2013, 36 dintre cele 46 de proiecte analizate sunt încadrate în categoria turismului direct. În perioada 2014–2020/2021, această categorie cuprinde 52 dintre cele 96 de proiecte, iar în perioada 2021–2027, 29 dintre cele 54 de proiecte. În cazul PNRR, 17 dintre cele 37 de intervenții analizate au fost încadrate ca investiții cu funcție turistică directă.

Din punct de vedere financiar, investițiile directe însumează aproximativ 622,02 milioane lei în perioada 2007–2013 și 612,47 milioane lei în perioada 2014–2020/2021. Pentru perioada 2021–2027, valoarea proiectelor directe identificate ajunge la aproximativ 2,00 miliarde lei. În cazul PNRR, valoarea acestora este de aproximativ 42,15 milioane euro. Valorile aferente PNRR sunt analizate separat, întrucât sunt exprimate în euro și provin dintr-un mecanism de finanțare distinct.

Evoluția financiară trebuie interpretată împreună cu modificarea structurii portofoliului. Creșterea valorii proiectelor în perioada actuală nu indică, în sine, o extindere uniformă a tuturor componentelor infrastructurii turistice, fiind influențată de dimensiunea financiară ridicată a unor intervenții, în special în domeniul turismului balnear și de sănătate.

Investițiile din perioada 2007–2013

În perioada 2007–2013 au fost identificate 46 de proiecte, cu o valoare cumulată de aproximativ 862,72 milioane lei. Dintre acestea, 36 de proiecte, însumând aproximativ 622,02 milioane lei, au fost încadrate ca investiții cu funcție turistică directă. Patrimoniul cultural și muzeal a reprezentat categoria cu cel mai mare număr de intervenții, cu 22 de proiecte, fiind finanțate restaurarea și valorificarea unor obiective individuale, precum și dezvoltarea unor circuite culturale. În paralel, au fost realizate investiții în turism balnear și de sănătate, agrement, structuri de cazare, accesibilitate și infrastructură montană și outdoor.

În această perioadă sunt prezente atât proiecte punctuale, orientate către modernizarea sau extinderea unei facilități, cât și intervenții care urmăresc conectarea mai multor resurse turistice, precum circuitele culturale sau proiectele de acces către zone turistice. Portofoliul reflectă astfel o combinație între valorificarea resurselor existente și dezvoltarea infrastructurii necesare funcționării destinațiilor.

2007 – 2013

STRUCTURA VALORII PROIECTELOR DE TURISM DIRECT

Figura 70. Structura investițiilor publice relevante pentru turism în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2007–2013

Investițiile din perioada 2014–2020

Perioada 2014–2020 cuprinde cel mai mare număr de proiecte din portofoliul analizat, respectiv 96, cu o valoare cumulată de aproximativ 2,58 miliarde lei. Dintre acestea, 52 de proiecte, în valoare de aproximativ 612,47 milioane lei, sunt încadrate în categoria turismului direct, iar 44 au relevanță turistică indirectă.

Structura portofoliului arată o creștere a numărului intervențiilor asupra patrimoniului cultural și muzeal, fiind identificate 41 de proiecte din această categorie. În același timp, sunt prezente investiții în structuri de cazare, agrement și recreere, turism balnear și alte infrastructuri și servicii turistice.

O componentă financiară importantă a portofoliului este reprezentată de proiectele de accesibilitate și trasee. Acestea însumează aproximativ 1,25 miliarde lei, dar o parte importantă este încadrată în categoria investițiilor cu relevanță turistică indirectă. Din acest motiv, valoarea lor nu trebuie interpretată ca finanțare acordată exclusiv turismului. Infrastructura de acces poate susține funcționarea destinațiilor și conectarea resurselor turistice, dar deservește simultan mobilitatea populației și alte activități economice.

Față de perioada precedentă, portofoliul indică, prin urmare, atât continuarea investițiilor în infrastructura și obiectivele turistice, cât și extinderea intervențiilor asupra unor componente teritoriale cu rol complementar în dezvoltarea destinațiilor.

2014 – 2020/2021

STRUCTURA VALORII PROIECTELOR DE TURISM DIRECT

Figura 71. Structura investițiilor publice relevante pentru turism în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2014–2021

Investițiile din perioada 2021-2027

În perioada 2021-2027 au fost identificate 54 de proiecte, cu o valoare cumulată de aproximativ 2,49 miliarde lei. Dintre acestea, 29 sunt încadrate ca investiții turistice directe, cu o valoare de aproximativ 2,00 miliarde lei, iar 25 au relevanță turistică indirectă.

Comparativ cu perioadele anterioare, portofoliul actual evidențiază o concentrare financiară mai ridicată asupra infrastructurii balneare și de sănătate, categorie care însumează aproximativ 895,78 milioane lei. În același timp, sunt finanțate intervenții în agrement și recreere, turism montan și outdoor, patrimoniu cultural și alte infrastructuri și servicii asociate funcționării destinațiilor.

Intervențiile includ proiecte de dezvoltare și modernizare a infrastructurii balneare, facilități de agrement, infrastructură pentru activități montane și outdoor și continuarea investițiilor asupra patrimoniului cultural. Portofoliul indică astfel o orientare mai pronunțată către infrastructuri asociate utilizării turistice și recreative a resurselor locale, concomitent cu menținerea componentei de patrimoniu.

O parte dintre intervențiile perioadei actuale continuă sau completează investiții inițiate în ciclurile precedente de programare. Aceste situații trebuie diferențiate de proiectele complet noi, întrucât reflectă etape succesive ale dezvoltării aceleiași destinații sau infrastructuri și nu investiții independente.

2021 – 2027

STRUCTURA VALORII PROIECTELOR DE TURISM DIRECT

Figura 72. Structura investițiilor publice relevante pentru turism în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2021-2027

Intervențiile finanțate prin PNRR

Portofoliul analizat include separat 37 de proiecte finanțate prin PNRR, dintre care 17 sunt încadrate ca intervenții cu funcție turistică directă și 20 ca intervenții cu relevanță turistică indirectă. Valoarea proiectelor directe este de aproximativ 42,15 milioane euro.

Spre deosebire de portofoliul aferent programelor regionale, intervențiile PNRR analizate sunt concentrate în principal asupra patrimoniului cultural, categorie în care au fost identificate 26 de proiecte. Sunt prezente, într-o măsură mai redusă, proiecte privind alte infrastructuri și servicii turistice, promovarea și activitățile culturale. Prin urmare, contribuția PNRR la portofoliul regional analizat este complementară intervențiilor finanțate prin programele regionale, fiind orientată în principal către valorificarea resurselor culturale și către componente conexe produsului turistic.

Figura 73. Portofoliul proiectelor PNRR relevante pentru turism în Regiunea Nord-Vest.

Modificări în structura intervențiilor

Analiza comparativă evidențiază continuitatea unor domenii de investiție, dar și modificarea structurii portofoliului. Patrimoniul cultural reprezintă cea mai constantă categorie, fiind prezent în toate perioadele analizate. În același timp, infrastructura turistică propriu-zisă evoluează de la un portofoliu care include un număr relativ important de investiții în structuri de cazare către intervenții de dimensiuni financiare mai mari în infrastructura balneară, de agrement și, în perioada actuală, în turismul montan și outdoor. Datele privind capacitatea de cazare arată că oferta regională s-a extins semnificativ în ultimii ani, ceea ce modifică natura nevoilor de intervenție față de primele perioade analizate.

O altă caracteristică este persistența investițiilor în aceleași tipuri de resurse și, în unele cazuri, în aceleași destinații pe parcursul mai multor perioade de programare. Această continuitate poate reflecta dezvoltarea etapizată a infrastructurii sau completarea unor investiții anterioare. Datele disponibile nu permit însă stabilirea măsurii în care acumularea investițiilor într-o destinație a determinat creșterea performanței turistice.

Evaluarea investițiilor în raport cu evoluția turismului regional

Raportarea portofoliului de investiții la evoluția recentă a turismului regional evidențiază faptul că extinderea infrastructurii și a capacității de primire nu a fost însoțită de o creștere proporțională a utilizării acesteia. Între 2019 și 2025, capacitatea de cazare în funcțiune la nivelul Regiunii a crescut de la aproximativ 11,77 milioane la 16,97 milioane locuri-zile, respectiv cu 44,2%, în timp ce numărul înnoptărilor s-a redus de la aproximativ 3,79 milioane la 3,60 milioane, cu 5,2%. În același interval, indicele de utilizare netă a capacității a scăzut de la 32,2% la 21,2%. Evoluția nu demonstrează o relație cauzală între investițiile publice analizate și gradul de utilizare a capacității turistice. Indicatorii de circulație turistică sunt influențați de o multitudine de factori, iar datele disponibile nu permit izolarea efectului individual al proiectelor finanțate. Totuși, diferența dintre ritmul de extindere a ofertei și dinamica cererii indică necesitatea unei fundamentări diferențiate a investițiilor viitoare, în funcție de situația fiecărei destinații.

Numărul structurilor de primire turistică a crescut de la 1.124 în 2019 la 2.416 în 2025, concomitent cu reducerea dimensiunii medii a unităților de la 35,7 la 24,4 locuri. Pensiunile agroturistice au crescut de la 538 la 867 de unități, iar capacitatea lor în funcțiune de la aproximativ 2,45 milioane la 4,17 milioane locuri-zile. Evoluția indică o extindere semnificativă a ofertei, în special prin structuri de dimensiuni reduse.

În turismul rural, această dinamică este vizibilă inclusiv în teritorii cu profil turistic consolidat. În destinația Eco Maramureș, creșterea capacității de cazare a fost mai rapidă decât evoluția circulației turistice, iar indicele de utilizare netă s-a redus de la 15,69% la 9,30%. Exemplul arată că dezvoltarea suplimentară a capacității nu conduce automat la creșterea gradului de utilizare și susține necesitatea corelării investițiilor cu nivelul cererii și cu funcționarea produsului turistic la nivelul destinației.

Băile Felix a înregistrat în 2025 aproximativ 669,8 mii de înnoptări și o durată medie a șederii de 3,57 zile, iar Băile 1 Mai aproximativ 158,4 mii de înnoptări și o durată medie de 5,14 zile. Aceste valori indică un profil al cererii diferit de cel regional, însă nu sunt suficiente pentru evaluarea necesarului viitor de infrastructură. Fundamentarea unor noi investiții necesită analiza capacității existente, a gradului de utilizare, a sezonality și a cererii la nivelul fiecărei destinații. Pentru patrimoniul cultural, continuitatea investițiilor în toate perioadele analizate arată rolul constant acordat conservării și valorificării resurselor culturale. Evaluarea efectului turistic al acestor intervenții este însă limitată de lipsa unor indicatori comparabili privind utilizarea obiectivelor după finalizarea proiectelor.

În cazul turismului montan, de natură și outdoor, portofoliul recent include investiții dedicate, în concordanță cu existența unei baze regionale de resurse și infrastructuri care cuprinde trasee montane omologate, pârtii de schi, facilități de tip via ferrata și alte infrastructuri pentru activități outdoor.

Pentru intervențiile viitoare, analiza necesarului trebuie să urmărească funcționalitatea rețelelor existente, conectivitatea, siguranța, accesibilitatea, serviciile asociate și integrarea facilităților în produse turistice.

Limitările evaluării

Evaluarea intervențiilor anterioare este limitată de disponibilitatea informațiilor post-implementare comparabile. Baza analizată permite identificarea proiectelor, a valorii acestora, a perioadei de finanțare, a beneficiarilor și a tipului de intervenție, dar nu conține în mod uniform indicatori privind utilizarea infrastructurii după finalizare, numărul de vizitatori sau utilizatori, veniturile generate, sezonabilitatea, durata șederii ori efectele asupra activității economice locale.

În plus, indicatorii statistici de circulație turistică sunt disponibili în principal la nivel teritorial și nu pot fi atribuiți direct unei anumite investiții. În localitățile în care au fost realizate mai multe proiecte, evoluția sosirilor și înnopțărilor reflectă efectul cumulat al infrastructurii, serviciilor, accesibilității, promovării și al condițiilor generale ale pieței. Datele disponibile nu permit stabilirea unei relații cauzale directe între volumul investițiilor realizate într-un teritoriu și performanța turistică ulterioară.

Aceste limitări sunt relevante pentru interpretarea rezultatelor și indică necesitatea consolidării monitorizării post-implementare. Evaluarea viitoare a intervențiilor ar trebui să includă, în funcție de natura proiectului, indicatori privind numărul de utilizatori și vizitatori, gradul de utilizare a infrastructurii, sezonabilitatea, integrarea în circuite și produse turistice și evoluția utilizării în raport cu situația anterioară investiției.

Implicații pentru intervențiile viitoare

Analiza retrospectivă indică trecerea de la o etapă în care extinderea și modernizarea infrastructurii reprezentau obiective centrale către un context regional în care necesarul de investiții trebuie evaluat mai diferențiat. Regiunea dispune în prezent de o ofertă de cazare considerabil mai extinsă decât în 2019 și de un portofoliu important de obiective de patrimoniu, infrastructuri balneare, de agrement și pentru activități montane și outdoor. În aceste condiții, existența infrastructurii nu reprezintă, în sine, un indicator suficient al necesității unor investiții suplimentare.

Pentru destinațiile în care infrastructura de bază este deja dezvoltată, fundamentarea intervențiilor viitoare trebuie să urmărească în primul rând funcționalitatea și gradul de utilizare a acesteia, conectarea diferitelor componente ale ofertei și integrarea lor în produse turistice. În destinațiile în care persistă deficite documentate de infrastructură, intervențiile de extindere rămân relevante, cu condiția demonstrării necesarului în raport cu cererea actuală și potențială.

În cazul patrimoniului cultural, investițiile în conservare și restaurare rămân necesare pentru protejarea resurselor, însă contribuția acestora la dezvoltarea turistică presupune și existența condițiilor de vizitare, accesibilitate, interpretare și integrare în oferta destinației. Pentru turismul rural, montan și de natură, prioritatea nu rezultă automat din necesitatea multiplicării infrastructurilor, ci din identificarea verigilor insuficient dezvoltate ale produsului turistic și din îmbunătățirea funcționării infrastructurii existente.

Pentru turismul balnear și de agrement, concentrarea financiară a investițiilor din actuala perioadă de programare justifică o atenție sporită asupra utilizării infrastructurii finanțate și asupra evoluției cererii. Dimensionarea unor intervenții suplimentare trebuie fundamentată prin indicatori privind capacitatea existentă, gradul de utilizare, sezonabilitatea, profilul cererii și complementaritatea cu investițiile deja realizate.

În ansamblu, rezultatele analizei susțin necesitatea unei abordări în care selecția intervențiilor viitoare pornește de la nevoia demonstrată la nivelul destinației, iar rezultatul investiției este urmărit ulterior prin indicatori adecvați funcției finanțate. Din această perspectivă, direcția de intervenție poate fi sintetizată prin patru componente complementare: valorificarea infrastructurii și resurselor existente, integrarea acestora în produse și circuite la nivelul destinației, creșterea gradului de utilizare și monitorizarea rezultatelor investițiilor.

Concluzii

Diagnosticul de ansamblu și validarea ipotezelor de lucru

Ipoteza centrală formulată la începutul analizei, privind **existența unui decalaj între diversitatea și dimensiunea resurselor turistice și performanța efectivă a sectorului**, este susținută de rezultatele analizelor comparative și încrucișate. Regiunea dispune de o bază importantă de cazare, resurse culturale, naturale, montane, balneare și gastronomice, precum și de o bază antreprenorială și instituțională relevantă, însă poziția sa la utilizarea capacității, durata medie a șederii și o parte dintre indicatorii economici este mai redusă decât ar sugera dimensiunea acestei baze. În 2025, regiunea deținea 15,7% din capacitatea națională de cazare în funcțiune, dar genera 12,4% din înnoptările naționale, iar indicele de utilizare netă a capacității de cazare, de 22,9%, era cel mai redus dintre cele opt regiuni.

Este confirmat și **dezechilibrul dintre evoluția ofertei și cea a cererii turistice**. Între 2019 și 2025, numărul structurilor de cazare din regiune a crescut cu 114,9%, iar capacitatea existentă cu 46,8%, în timp ce sosirile au crescut cu 5,7%, iar înnoptările au rămas cu 1,0% sub nivelul din 2019. **Extinderea infrastructurii a fost astfel mult mai rapidă decât creșterea cererii turistice înregistrate oficial.**

Ipoteza privind polarizarea teritorială este, de asemenea, susținută, dar nu justifică descrierea Regiunii Nord-Vest drept una dintre cele mai concentrate regiuni turistice ale țării. Primele cinci UAT-uri concentrau în 2025 62,1% din sosiri și 65,8% din înnoptări. Regiunea este mai polarizată decât Centru, Nord-Est și Sud-Muntenia, dar mai puțin polarizată decât București-Ilfov, Sud-Est, Vest și Sud-Vest Oltenia. **Specificul regional rezultă din coexistența unor poli urbani care generează volume mari de sosiri și a unor destinații balneare cu o capacitate mai ridicată de retenție.** Durata redusă a șederii reprezintă o limitare confirmată la nivel regional, dar cu diferențe importante între teritorii și produse. Poli urbani înregistrează volume mari de sosiri, dar sejururi relativ scurte, în timp ce arealul balnear Sânmartin – Băile Felix generează o durată a șederii semnificativ mai ridicată. Această diferență arată că regiunea dispune deja de produse capabile să genereze retenție, însă această capacitate nu este distribuită uniform în teritoriu.

Ipoteza potrivit căreia masa critică economică nu este transformată integral în eficiență este susținută de date. Regiunea dispune de una dintre cele mai mari baze antreprenoriale asociate turismului din România, dar structura firmelor este puternic fragmentată, iar indicatorii privind cifra de afaceri pe salariat se situează sub nivelul național. În același timp, profitabilitatea agregată nu este inferioară nivelului național, ceea ce înseamnă că dimensiunea redusă a productivității aparente nu poate fi echivalată automat cu o performanță slabă.

Relația dintre accesibilitate și performanța turistică este confirmată numai parțial. **Regiunea are un avantaj comparativ clar prin accesibilitatea aeriană și ocupă locul al doilea la nivel național după traficul aeroportuar, însă conectivitatea dintre principalele porți de intrare și destinațiile rurale, montane, balneare, naturale sau culturale dispersate rămâne neuniformă.** Datele susțin existența unei probleme de conectivitate internă, dar nu permit atribuirea duratei reduse a șederii sau a performanței unor destinații unei singure cauze de transport.

În mod similar, accesibilitatea externă ridicată nu se transformă proporțional în cerere internațională. Regiunea dispune de conexiuni aeriene externe importante și de o bază relevantă de agenții de turism, dar incoming-ul organizat este slab reprezentat comparativ cu principalele regiuni concurente. Această situație susține existența unui decalaj între accesibilitate, resurse și capacitatea de comercializare pe piețele externe, fără a demonstra că intermedierea reprezintă singura cauză a nivelului actual al turismului internațional.

Internaționalizarea cererii prezintă o situație mixtă. În 2025, Regiunea a înregistrat 261.239 de sosiri și 520.625 de înnoptări ale turiștilor străini, ocupând locul al treilea între regiunile de dezvoltare după volumul sosirilor străine, după București-Ilfov și Centru. Față de 2019, sosirile străine erau însă cu 3,8% mai reduse, iar înnoptările cu 4,6% mai reduse, ceea ce arată că piața externă nu recuperase integral nivelul pre-pandemic.

Durata medie a șederii turiștilor străini s-a menținut aproape constantă, de la 2,01 nopți în 2019 la 1,99 nopți în 2025, a treia valoare dintre regiunile de dezvoltare. Prin urmare, Regiunea are o prezență relevantă pe piața internațională, dar aceasta nu se transformă încă într-o creștere a volumului și a retenției.

Ipoteza privind vulnerabilitățile de guvernare este susținută la nivelul structurii instituționale, dar funcționalitatea fiecărei organizații nu poate fi măsurată complet cu datele disponibile. Regiunea are 57 de stațiuni turistice, cinci OMD-uri avizate, precum și cea mai extinsă rețea de centre de informare turistică acreditate, însă simpla existență sau avizare a acestor structuri nu demonstrează capacitatea lor efectivă de management, cooperare, colectare a datelor sau dezvoltare a produselor. Problema identificată este, prin urmare, mai degrabă funcționarea neuniformă și coordonarea insuficientă decât absența instituțiilor.

Regiunea nu prezintă un deficit generalizat de prezență digitală, ci niveluri diferite de maturitate și o fragmentare a instrumentelor existente. Principala diferență apare între vizibilitate și conversie: distribuția digitală a cazării este mai matură decât distribuția activităților și experiențelor, iar platformele existente funcționează predominant la nivel local și județean, cu interoperabilitate redusă.

Sezonalitatea este mai redusă decât la nivel național, iar capacitatea de cazare rămâne subutilizată inclusiv în perioadele de vârf. Datele indică, însă, posibilitatea apariției unor presiuni locale temporare în anumite zone naturale, montane, carstice, lacustre, la obiective culturale sau în cadrul evenimentelor, fără ca acestea să poată fi cuantificate uniform prin datele existente.

În ansamblu, diagnosticul confirmă existența unei diferențe între masa critică disponibilă și capacitatea sistemului regional de a o transforma în utilizare, sejur, consum turistic diversificat și rezultate economice proporționale. Această diferență constituie problema transversală în jurul căreia se articulează celelalte vulnerabilități identificate.

Probleme majore și relațiile dintre acestea

Utilizarea redusă a capacității de cazare existente

Regiunea dispune de una dintre cele mai mari baze de cazare din România, însă extinderea acesteia nu a fost însoțită de o creștere proporțională a cererii. Problema principală nu este, în consecință, insuficiența generală a capacității, ci utilizarea acesteia. Creșterea rapidă a numărului structurilor și reducerea dimensiunii medii a acestora au accentuat, în același timp, fragmentarea ofertei. Aceasta poate susține turismul rural, montan sau de mici grupuri, dar poate limita capacitatea de a opera fluxuri organizate mai mari și poate crește nevoia de cooperare, integrare și distribuție comună.

Durata redusă a șederii și retenția neuniformă a turiștilor

Regiunea atrage volume relevante de vizitatori, dar îi reține, în general, pentru perioade scurte. Diferențele dintre Cluj-Napoca, Oradea și Sânmartin arată că retenția nu depinde exclusiv de volumul sosirilor, ci de existența unui produs capabil să susțină un sejur. Turismul balnear reprezintă cel mai clar exemplu regional în care resursa, infrastructura și serviciile sunt asociate cu o durată mai ridicată a șederii.

Conversia incompletă a resurselor în produse turistice funcționale

Regiunea dispune de un portofoliu extins de patrimoniu cultural, resurse montane și naturale, peșteri, produse gastronomice, patrimoniu imaterial și infrastructură culturală, însă existența acestora nu este însoțită întotdeauna de informații privind accesibilitatea, vizitarea, rezervarea sau veniturile generate. Resursele montane, naturale, speologice, culturale și gastronomice reprezintă în numeroase cazuri potențiale documentate prin inventare, nu avantaje competitive confirmate prin performanță turistică.

Polarizarea teritorială și activarea neuniformă a resurselor

O parte importantă a activității turistice este concentrată în câteva destinații, în timp ce numeroase localități cu resurse inventariate generează volume reduse sau nu au o prezență semnificativă în fluxurile turistice raportate.

Problema nu este concentrarea în sine, deoarece polii puternici sunt necesari unui sistem turistic regional, ci capacitatea limitată de a conecta acești poli cu teritorii și produse complementare și de a extinde beneficiile turistice către o parte mai mare a regiunii.

Diferența dintre accesibilitatea externă și conectivitatea turistică internă

Regiunea este bine poziționată din perspectiva accesului aerian, dar accesul până la resursa turistică și deplasarea între destinații rămân neuniforme. Factorul critic nu este numai intrarea în regiune, ci posibilitatea turistului de a continua călătoria între orașe, stațiuni, sate, zone naturale și obiective dispersate. Datele existente susțin această problemă de conectivitate, dar nu permit măsurarea completă a transportului de ultim kilometru pentru toate destinațiile.

Internaționalizarea insuficient convertită și concentrarea teritorială a cererii externe

Regiunea are o poziție relativ favorabilă la volumul turiștilor străini, dar performanța internațională rămâne sub nivelul sugerat de accesibilitatea externă și este puternic concentrată teritorial. Județul Cluj a atras în 2025 peste 58% dintre sosirile străine ale regiunii, în timp ce Bihor reprezintă al doilea pol important al cererii externe. Această concentrare indică faptul că accesibilitatea și notorietatea principalelor centre nu generează încă o distribuție amplă a fluxurilor internaționale către restul regiunii. Analiza ofertelor turoperatorilor externi susține aceeași constatare: Cluj-Napoca apare frecvent ca etapă în circuite mai largi, iar celelalte destinații regionale sunt integrate mai rar în produse care generează șederi extinse în regiune.

Fragmentarea guvernantei, a intermediarii și a comercializării

Regiunea dispune de numeroase structuri instituționale, organizații, agenții de turism și centre de informare turistică, dar acestea nu formează încă un sistem integrat de management și comercializare. Acoperirea prin OMD-uri este redusă în raport cu numărul stațiunilor, incoming-ul este slab reprezentat, iar nivelul regional de dezvoltare se suprapune doar parțial cu viitoarele structuri OMD organizate pe regiuni istorice sau turistice. În lipsa unor mecanisme de coordonare, această arhitectură poate accentua fragmentarea existentă.

Fragmentarea bazei economice și integrarea insuficient măsurată a lanțului valoric

Regiunea dispune de o masă antreprenorială importantă și de o bază extinsă de servicii conexe, dar majoritatea operatorilor sunt de dimensiuni mici, nucleul turistic direct este orientat puternic spre cazare, iar activitățile conexe sunt concentrate în principal în alimentație publică. Datele nu permit stabilirea gradului în care cazarea, alimentația, agrementul, cultura, producătorii locali și celelalte servicii sunt conectate efectiv în consumul aceluiași vizitator.

Deficitul de date privind comportamentul și valoarea generată de vizitatori

Statisticile disponibile, deși incomplete pe alocuri din cauza metodologiei INS, descriu bine volumele de cazare, dar nu oferă informații privind motivația călătoriei, itinerariul, cheltuielile, activitățile consumate, satisfacția, rezervarea, mobilitatea și intenția de revenire. Această limitare afectează inclusiv evaluarea funcționalității destinațiilor, a sustenabilității, a lanțurilor locale de valoare și a eficienței instrumentelor de marketing. Digitalizarea și dezvoltarea unei funcții de tourism intelligence sunt relevante în acest context nu ca obiective independente, ci ca instrumente pentru reducerea acestui deficit informațional.

Aceste probleme nu funcționează independent. Fragmentarea produselor reduce capacitatea de retenție, conectivitatea internă slab integrată limitează combinarea destinațiilor, guvernanta și intermedierea insuficiente afectează comercializarea produselor integrate, iar lipsa datelor reduce capacitatea de a identifica segmentele, produsele și investițiile care generează efectele cele mai relevante. Diagnosticul indică astfel o problemă de funcționare a sistemului turistic regional în ansamblu, nu doar o serie de deficiențe sectoriale separate.

Diferențieri teritoriale și tipologii funcționale

Tipologiile definite în analiza teritorială trebuie interpretate ca profile dominante, nu ca delimitări rigide, deoarece același teritoriu poate combina mai multe funcții, iar poziția sa se poate modifica în timp.

Polii și destinațiile turistice mature sunt reprezentate cel mai clar de teritoriile care concentrează volume ridicate de turiști, infrastructură, notorietate și produse funcționale. Cluj-Napoca reprezintă principalul pol regional după volumul sosirilor și al înnoptărilor, în timp ce Sânmartin se diferențiază prin capacitatea mai ridicată de retenție, reflectată de durata medie a șederii, iar Oradea reprezintă al treilea pol regional important. Cluj-Napoca și Oradea funcționează predominant ca poli urbani de atragere, în timp ce Sânmartin – Băile Felix are o funcție mai pronunțată de sejur.

Piața internațională accentuează diferențierile teritoriale. Clujul funcționează ca principal pol internațional al regiunii și a depășit în 2025 nivelul sosirilor străine din 2019, în timp ce Bihorul, deși rămâne al doilea pol extern important, nu recuperase integral nivelul pre-pandemic. În alte județe recuperarea segmentului internațional este mai redusă. Această distribuție arată că gradul de internaționalizare diferă semnificativ în interiorul regiunii și nu trebuie tratat ca o caracteristică uniformă a turismului regional.

Destinațiile cu profil emergent sunt vizibile mai ales în zona turismului montan și de natură. Analiza evidențiază evoluții pozitive în perioada post-pandemică pentru localități precum Borșa, Vișeu de Sus, Bistrița-Bârgăului sau Beliș. În 2025, aceste destinații păstrau volume de înnoptări peste cele din perioada pre-pandemică, chiar dacă dinamica de creștere s-a temperat și nu a modificat fundamental ierarhia regională.

Zonele cu funcție de tranzit sau sejur scurt nu pot fi delimitate complet numai din statisticile de cazare. Durata redusă ale șederii observate în mai mulți poli urbani pot indica o componentă importantă de tranzit, business sau vizite scurte, însă datele INS nu permit identificarea motivației deplasării. Din acest motiv, durata redusă a șederii trebuie utilizată ca semnal privind funcția teritoriului, nu ca dovadă suficientă pentru clasificarea tuturor localităților într-o categorie de tranzit.

Teritoriile cu potențial latent sau insuficient valorificat reprezintă una dintre cele mai extinse categorii rezultate din analiză. Regiunea dispune de numeroase resurse montane, naturale, speologice și culturale, stațiuni, produse certificate și elemente de patrimoniu pentru care poziția în inventare nu este însoțită de o poziție similară la vizitare, înnoptări sau utilizarea infrastructurii. În aceste cazuri, existența resursei constituie un potențial documentat, dar nu demonstrează existența unui produs turistic funcțional sau a unei cereri suficiente.

Sensibilitatea resurselor și presiunile turistice trebuie tratate transversal față de aceste tipologii. Analiza nu justifică definirea unei categorii generale de zone fragile pe baza volumului turistic. Pot exista însă riscuri sau presiuni locale în zone naturale, montane, carstice și lacustre, la obiective culturale sau în cadrul unor evenimente. Un volum mare de vizitatori sau existența unei resurse sensibile nu demonstrează separat apariția unei presiuni, iar capacitatea de suport trebuie evaluată punctual pe baza unor date locale.

Din perspectiva diagnosticului, rezultă astfel necesitatea unei abordări teritoriale diferențiate. Teritoriile cu cerere și utilizare reduse necesită în primul rând activarea responsabilă a resurselor, destinațiile mature necesită consolidarea performanței și, acolo unde este cazul, managementul fluxurilor, iar pentru resursele sensibile dezvoltarea trebuie corelată cu capacitatea de protejare și gestionare a acestora.

Oportunități susținute de diagnostic

Principala rezervă de competitivitate a Regiunii Nord-Vest se află în **valorificarea mai eficientă a capacității și resurselor deja existente**. Dimensiunea infrastructurii de cazare, a bazei antreprenoriale și a inventarelor de resurse indică existența unei mase critice suficiente pentru creșterea activității turistice fără ca dezvoltarea viitoare să depindă exclusiv de extinderea cantitativă a ofertei. Cea mai importantă rezervă imediată este capacitatea de cazare existentă, a cărei creștere puternică nu a fost însoțită de o evoluție similară a înnoptărilor.

O a doua oportunitate rezultă din **integrarea resurselor în produse și experiențe care pot fi consumate și rezervate efectiv**. Regiunea are un avantaj prin diversitatea portofoliului, dar această diversitate face mai dificilă construirea unor produse ușor de înțeles și comercializat. Analiza digitală arată aceeași diferență: cazarea este relativ bine distribuită online, în timp ce activitățile și experiențele sunt mai puțin dezvoltate din perspectiva rezervabilității.

Conectarea poliilor urbane cu destinațiile de sejur și cu resursele dispersate reprezintă o altă oportunitate. Cluj-Napoca și Oradea generează volume importante de sosiri și beneficiază de accesibilitate ridicată, în timp ce destinații balneare, rurale și montane pot susține șederi mai lungi. Modelul Oradea – Sânmartin demonstrează existența unei complementarități urban-balneare funcționale, în timp ce pentru alte zone ale regiunii o relație similară între poarta de intrare și destinația de sejur este mai puțin evidentă.

Structura piețelor externe oferă posibilitatea unei **prioritizări mai selective a internaționalizării**. Ungaria și Germania reprezentau, în 2025, principalele piețe externe ale regiunii, urmate de Polonia, Italia și Statele Unite. Regiunea este supra-reprezentată în special pe piețele Europei Centrale, atrăgând 28,1% dintre sosirile turiștilor ungari înregistrate în România, 25,8% dintre cele ale turiștilor slovaci și 16,3% dintre cele ale turiștilor polonezi. Această structură indică existența unei baze de piețe externe deja formate, care duce la necesitatea abordării diferențiate a piețelor internaționale.

În 2025, turiștii din Statele Unite au înregistrat o durată medie a șederii de 2,33 nopți, cei din Țările de Jos de 2,17 nopți, iar cei din Regatul Unit de 2,14 nopți, în timp ce Ungaria, Spania, Polonia și Republica Moldova au generat sejururi mai scurte, între 1,65 și 1,82 nopți. Prin urmare, dimensiunea unei piețe emitente nu trebuie utilizată singură pentru stabilirea priorității acesteia. **Volumul, dinamica, durata șederii, compatibilitatea cu produsele regionale și posibilitatea de distribuție comercială trebuie analizate împreună.**

Diferențele de durată a șederii nu trebuie interpretate exclusiv ca trăsături ale piețelor emitente. Același bazin de origine poate avea comportamente diferite în funcție de produsul turistic consumat. De exemplu, turiștii polonezi înregistrau în 2025 o durată medie a șederii de 1,66 nopți în Regiunea Nord-Vest, dar de 3,19 nopți în Regiunea Sud-Est, iar în cazul turiștilor germani valorile erau de 2,02, respectiv 2,65 nopți. Această diferență indică faptul că retenția poate fi influențată semnificativ de tipul produsului și de capacitatea acestuia de a susține un sejur mai lung, dar și de structura unităților de cazare cuprinse în cercetarea statistică. Indicatorul reflectă comportamentul turiștilor înregistrați în structurile de cazare incluse în sistemul de raportare INS și nu surprinde în mod necesar integral comportamentul tuturor vizitatorilor unei destinații.

Putem spune, însă, că apar asocieri teritoriale și de produs observabile, fără să le numim preferințe demonstrate:

- Cluj concentrează componenta urbană și cea mai mare parte a cererii internaționale;
- Bihor are o asociere clară între anumite piețe externe și produsul balnear, cu o retenție foarte ridicată în unele cazuri, cum este piața israeliană, unde DMS a depășit patru nopți în anii analizați;
- piețele Europei Centrale sunt foarte importante pentru regiune;
- piețele diferă substanțial ca DMS;
- performanța aceleiași piețe diferă în funcție de produsul regional.

Turismul balnear reprezintă unul dintre domeniile în care capacitatea de retenție este deja demonstrată și poate constitui un reper intern pentru dezvoltarea produselor de sejur. În același timp, portofoliul montan, natural, cultural, gastronomic și de patrimoniu oferă **posibilitatea dezvoltării unor produse complementare**, dar performanța acestora trebuie demonstrată prin utilizare și cerere, nu dedusă din simpla existență a resurselor.

Baza economică regională creează premise pentru diversificarea consumului și consolidarea lanțurilor locale de valoare. Regiunea dispune de numeroase activități de alimentație, agrement, cultură și evenimente, precum și de produse certificate, puncte gastronomice și producători locali.

Datele nu demonstrează însă cât din consumul turistului este realizat în aceste activități și nici cât din valoarea generată rămâne în teritoriu. Oportunitatea este, prin urmare, susținută de existența bazei economice, dar rezultatul trebuie măsurat prin indicatori suplimentari.

O oportunitate transversală este migrarea regiunii de la simpla generare și interpretare a unor simple date administrative la capacitatea de a colecta, corela și interpreta date despre turiști, fluxuri, servicii, mobilitate și performanță, astfel încât deciziile de dezvoltare, promovare și management să fie bazate pe informații reale și actualizate. Regiunea dispune de volume importante de date, dar acestea sunt fragmentate și descriu în principal oferta și cazarea. **Conectarea progresivă a datelor privind turiștii, destinațiile, transportul, atracțiile, rezervările, recenziile, evenimentele și comportamentul de consum** ar permite o mai bună fundamentare a produselor, investițiilor, promovării și managementului destinațiilor.

În ceea ce privește poziționarea, analiza nu demonstrează necesitatea construirii unui singur brand B2C al Regiunii Nord-Vest. Regiunea conține deja identități turistice cu niveluri diferite de notorietate, iar diversitatea sa reprezintă simultan un avantaj și o dificultate de comunicare. Oportunitatea nivelului regional constă mai ales în **conectarea destinațiilor, produselor și piețelor și în susținerea unei arhitecturi coerente între identitățile turistice existente.**

Constatări cheie pentru fundamentarea strategiei 2028-2034

Diagnosticul evidențiază o serie de aspecte care trebuie avute în vedere în formularea viitoarei strategii sectoriale de turism. Acestea nu reprezintă obiective, priorități sau măsuri, ci sintetizează principalele relații dintre resursele existente, infrastructura turistică, cererea înregistrată și capacitatea regiunii de a transforma aceste elemente în rezultate.

O primă constatare este că **oferta de cazare a crescut mult mai repede decât cererea turistică.** În perioada analizată, oferta de cazare s-a extins mult mai rapid decât numărul sosirilor și al înnoptărilor, în timp ce gradul de utilizare netă a capacității de cazare s-a redus. Regiunea dispune, prin urmare, de o bază de cazare importantă, dar aceasta nu este utilizată la un nivel proporțional cu dimensiunea sa. Diagnosticul nu susține existența unei nevoi generale de extindere a capacității de cazare, ci arată că necesitatea unor noi investiții trebuie evaluată în raport cu situația concretă a destinației, cererea existentă și potențială și produsul turistic care justifică investiția.

A doua constatare este că **atragera turiștilor nu se traduce automat în sejururi mai lungi.** Numărul sosirilor este relevant pentru evaluarea atractivității, dar nu oferă singur o imagine completă asupra performanței turistice. Diferențele dintre destinațiile urbane, balneare, montane sau rurale arată că volume similare de turiști pot genera rezultate diferite în ceea ce privește numărul de înnoptări și durata șederii. În același timp, datele disponibile nu permit încă măsurarea suficient de precisă a cheltuielilor realizate de turiști și a valorii economice care rămâne în economia locală. Evaluarea performanței turistice va necesita, astfel, depășirea treptată a indicatorilor bazați exclusiv pe volum.

Analiza evidențiază și o diferență între vizibilitatea turistică și posibilitatea efectivă de comercializare a experiențelor. Regiunea și principalele sale destinații dispun de website-uri, platforme, identități turistice și alte instrumente de informare și promovare, însă informația disponibilă nu conduce întotdeauna către produse sau experiențe care pot fi ușor identificate, comparate și rezervate. Problema identificată nu este, așadar, doar una de vizibilitate, ci și de transformare a resurselor și atracțiilor în produse turistice accesibile comercial și suficient de bine conectate pentru a susține un sejur.

O altă constatare este că **accesul în regiune este mai bun decât accesul dintre principalele puncte de intrare și destinațiile turistice.** Regiunea beneficiază de aeroporturi importante, de o rețea rutieră și feroviară extinsă și de investiții care îmbunătățesc accesul din exterior.

Acest avantaj nu se transferă însă în mod egal către toate destinațiile. Pentru zonele montane, rurale, balneare, naturale sau culturale, accesul dintre principalele noduri de transport și destinația finală rămâne neuniform. Într-o regiune cu resurse turistice dispersate, performanța depinde nu numai de posibilitatea de a ajunge în regiune, ci și de ușurința cu care turistul se poate deplasa între principalele sale puncte de interes.

În domeniul guvernantei, diagnosticul arată că **numărul structurilor existente nu poate fi echivalat cu nivelul de funcționare al managementului turistic**. Existența unor OMD-uri, centre de informare turistică, asociații, agenții de turism sau alte organizații reprezintă o bază instituțională importantă, însă datele disponibile nu permit evaluarea completă a capacității acestora de a coordona actorii, de a utiliza date, dezvolta produse, lucra cu piețele țintă, de a urmări rezultatele și coopera cu alte destinații. Din această perspectivă, analiza trebuie să distingă între existența formală a structurilor și funcționalitatea lor efectivă.

Totodată, **limitele administrative ale Regiunii nu coincid întotdeauna cu geografiile turistice recunoscute de piață**. Identități precum Maramureș, Transilvania sau Oradea funcționează în logici turistice care nu urmează în mod necesar limitele administrative regionale. Această situație nu reprezintă în sine un dezavantaj, dar arată că promovarea către turist și coordonarea regională a investițiilor, datelor, conectivității și politicilor publice sunt funcții diferite și nu trebuie confundate.

O altă constatare privește **diferența dintre existența unei resurse turistice și capacitatea acesteia de a genera un avantaj competitiv real**. Regiunea dispune de o bază extinsă și diversificată de resurse naturale, culturale și identitare, însă acestea au niveluri diferite de atractivitate, accesibilitate, capacitate de vizitare și relevanță pentru piețele interne și internaționale. Numărul resurselor nu poate fi echivalat automat cu nivelul de competitivitate turistică. Unele pot susține produse capabile să se diferențieze pe piață, altele necesită o mai bună interpretare, integrare sau accesibilizare, iar în cazul resurselor sensibile protecția poate avea prioritate față de creșterea vizității. Evaluarea potențialului turistic trebuie, prin urmare, să țină seama atât de valoarea resursei, cât și de existența unei piețe pentru produsul care poate fi construit în jurul acesteia.

Diagnosticul arată, de asemenea, că **dezvoltarea turismului nu poate fi abordată uniform în întreg teritoriul regional**. La nivelul Regiunii Nord-Vest nu există indicii privind o suprasolicitare turistică generalizată, iar o parte importantă a infrastructurii de cazare rămâne subutilizată. În același timp, anumite obiective, resurse naturale, monumente, zone montane, lacuri sau evenimente pot concentra local și temporar volume ridicate de vizitatori. Regiunea reunește astfel atât teritorii în care principala problemă este cererea redusă, cât și resurse pentru care poate deveni necesară gestionarea mai atentă a fluxurilor de vizitatori.

Valorificarea turistică este dependentă și de menținerea pe termen lung a resurselor pe care se bazează produsul turistic. Această relație este evidentă în cazul turismului balnear, unde dezvoltarea capacității turistice trebuie corelată nu numai cu evoluția cererii, ci și cu disponibilitatea și calitatea resurselor termo-minerale, debitele exploatate, necesarul de apă și protejarea zonelor care alimentează aceste resurse. O logică similară este valabilă pentru ariile naturale, peșteri, lacuri, peisaje, patrimoniul construit și alte resurse sensibile. În aceste situații, conservarea nu reprezintă o componentă separată de dezvoltarea turistică, deoarece degradarea sau diminuarea resursei afectează direct viabilitatea și competitivitatea produsului construit în jurul acesteia.

Aceeași perspectivă este relevantă pentru patrimoniul cultural viu, unde **existența unei tradiții sau recunoașterea unui purtător de patrimoniu nu garantează continuitatea acesteia**. Regiunea are o poziție foarte bună în ceea ce privește Tezaurul Uman Vii și patrimoniul imaterial, însă datele disponibile nu permit evaluarea modului în care cunoștințele, tehnicile și meșteșugurile sunt transmise către generațiile următoare sau integrate în activitatea economică și turistică locală. Din perspectiva sustenabilității, valorificarea turistică a tradițiilor trebuie să fie compatibilă cu păstrarea autenticității și cu transmiterea lor în interiorul comunităților, astfel încât patrimoniul viu să nu devină doar un element de prezentare turistică, fără continuitate culturală.

O ultimă constatare importantă privește **diferența dintre informațiile necesare pentru managementul turistic și datele disponibile în prezent**. Analiza poate urmări relativ bine sosirile, înnoptările, durata șederii, capacitatea de cazare, gradul de utilizare, distribuția teritorială și anumite componente ale activității economice. Sunt însă mult mai limitate informațiile privind cheltuielile turistului, comportamentul vizitatorilor, experiențele consumate, mobilitatea în interiorul destinației, valoarea care rămâne în economia locală, funcționarea efectivă a structurilor de management sau presiunile asupra resurselor. În același timp, datele relevante pentru turism sunt distribuite între numeroase instituții și categorii de actori, sunt colectate la niveluri teritoriale și cu metodologii diferite și nu pot fi întotdeauna corelate sau utilizate împreună. Problema nu constă, așadar, numai în lipsa unor date, ci și în fragmentarea, comparabilitatea și posibilitatea de integrare a celor deja existente.

Din această perspectivă, dezvoltarea unei capacități de Tourism Intelligence, respectiv capacitatea de a pune împreună și interpreta datele relevante pentru a înțelege ce se întâmplă în turism și pentru a fundamenta deciziile, presupune atât conectarea mai bună a surselor existente, cât și standardizarea progresivă a indicatorilor și completarea statisticilor cantitative cu informații calitative. Datele privind cazarea ar putea fi astfel corelate, acolo unde cadrul legal și posibilitățile tehnice permit, cu informații generate de OMD-uri, atracții, agenții și ghizi, aeroporturi și transportatori, sisteme de ticketing și rezervare, evenimente, surse privind mobilitatea, comportamentul online sau consumul. O astfel de abordare ar permite trecerea de la descrierea volumelor turistice la o înțelegere mai bună a modului în care turistul descoperă destinația, ajunge, se deplasează, rezervă, consumă, cheltuiește și evaluează experiența.

În ansamblu, diagnosticul arată că Regiunea Nord-Vest dispune deja de o bază importantă de resurse turistice, infrastructură, operatori și destinații cu funcții turistice consolidate, însă această masă critică nu se transformă încă în rezultate proporționale privind utilizarea capacității, durata șederii, distribuția fluxurilor turistice și valoarea economică generată. Principala provocare rezultată din analiză este, prin urmare, creșterea capacității sistemului regional de a transforma resursele existente în produse turistice competitive fără diminuarea valorii și capacității acestora de utilizare pe termen lung, infrastructura în utilizare, accesibilitatea în fluxuri și sejururi, vizibilitatea în rezervări, structurile instituționale în management funcțional și datele disponibile în informații utile pentru decizie. Creșterea performanței turistice și sustenabilitatea nu rezultă, din această perspectivă, ca două obiective separate, ci ca două componente ale aceluiași proces de valorificare a resurselor regionale. Aceste constatări constituie baza pentru formularea viziunii, obiectivelor și priorităților strategice pentru perioada 2028-2034.

Sumar constatări preliminare

- În perioada 2019–2025, numărul structurilor de cazare din Regiune a crescut cu +114,9%, iar capacitatea existentă cu +46,8%, în timp ce sosirile au crescut cu doar +5,7%, iar înnoptările s-au redus cu -1,0%.
- În anul 2025, regiunea deține 2.416 structuri de cazare (15,7% din capacitatea națională în funcțiune), ocupând locul 3 la nivel național, dar s-a situat pe ultimul loc dintre cele opt regiuni de dezvoltare la indicele de utilizare netă a capacității de cazare, cu o valoare de doar 22,9% (29,3% media națională).
- Expansiunea rapidă a unităților de mici dimensiuni a redus dimensiunea medie a unei structuri de cazare de la 35,7 locuri în 2019 la 24,4 locuri în 2025, plasând regiunea pe ultimul loc național.
- Durata medie a sejurului la nivel regional s-a redus de la 2,15 zile în 2019 la 2,01 zile în 2025, reflectând o cerere orientată pe vizite punctuale, de scurtă durată și weekenduri urbane.
- Stațiunile balneare/balneoclimatice înregistrează o durată medie a sejurului net superioară mediei regionale (2,30–2,69 nopți), Sânmartin (Băile Felix) atingând o DMS de 3,66 nopți.
- Județele Cluj și Bihor concentrează peste 68% din sosiri (Cluj 37,5%, Bihor 31,1%) și aproape 73% din înnoptările regionale (Bihor 39,8%, Cluj 33,2%). La nivel de UAT, primele 5 localități (Cluj-Napoca, Sânmartin, Oradea, Baia Mare, Satu Mare) generează 62,1% din sosiri și 65,8% din înnoptări.
- Bistrița-Năsăud și Sălaj sunt singurele județe din regiune în care sosirile din 2025 se situează sub nivelul pre-pandemic din 2019, Sălaj înregistrând cel mai redus volum regional de sosiri (39.453 sosiri).
- Deși regiunea beneficiază de o rețea aeroportuară extinsă, turiștii străini au reprezentat doar 14,3% din totalul sosirilor în 2025 (sub media națională de 18,4%), iar DMS a acestora s-a menținut la 1,99 nopți.
- Ungaria și Germania reprezintă principalele țări de origine ale turiștilor străini, Nord-Vestul atrăgând peste 28% din turiștii ungari cazați în România, urmate de Polonia, Italia și SUA.
- Regiunea însumează 4.480 de poziții în Lista Monumentelor Istorice (locul 3 național), însă județul Cluj concentrează 40,0% din acestea (1.791 poziții), iar împreună cu Bistrița-Năsăud deține peste 57% din patrimoniul clasat regional.
- Regiunea găzduiește 191 de componente UNESCO (57,2% din totalul național analizat), dintre care 180 aparțin sitului serial Frontierele Imperiului Roman – Dacia (Sălaj – 112, Bistrița-Năsăud – 46, Cluj – 22), 8 biserici de lemn din Maramureș și 2 situri de păduri seculare de fag.
- Rețeaua muzeală regională numără 115-118 muzee și colecții publice (14,6% din totalul național, locul 3), atrăgând peste 2 milioane de vizitatori (10,9% din publicul muzeal național).
- Nord-Vest deține 2.121 de peșteri catalogate (dintre care 1.759 în Bihor), 230 de trasee montane omologate și 43 de pârtii de schi (43,3 km, locul 2 național), însă datele INS nu cuantifică separat numărul de utilizatori ai acestei infrastructuri.
- Lunile de vară (iunie–august) concentrează 32,9% din sosiri și 35,1% din înnoptări (sub ponderile naționale de 37,4%, respectiv 40,9%), iar oferta de cazare este menținută deschisă aproape constant pe tot parcursul anului (raport maxim/minim al capacității de 1,20).
- Din cele 302 evenimente recurente raportate de UAT-uri, 68,2% (204 manifestări) se desfășoară pe parcursul câtorva ore sau al unei singure zile, generând un impact redus asupra generării de înnoptări.
- Regiunea este lider național cu 57 de stațiuni turistice atestate, dar dispune de doar 5 Organizații de Management al Destinației (OMD) avizate, reprezentând un raport de doar 0,9 OMD la 10 stațiuni (față de 6,0 în Sud-Est).
- În regiune își desfășoară activitatea 354 de agenții de turism licențiate, însă doar 2 agenții sunt membre ale Incoming Romania (4,0% din totalul național), reflectând o orientare spre turismul intern și outgoing.

- Rețeaua feroviară este a doua ca lungime din țară, dar are cel mai scăzut grad regional de electrificare și o pondere foarte mică a liniilor duble. Destinații de sejur precum Sânmartin, Vișeu de Sus, Borșa sau Beliș nu sunt deservite direct de calea ferată interoperabilă.
- Remunerarea medie anuală pe salariat în sectorul hoteluri și restaurante din Nord-Vest este de 58,2 mii lei/an, situându-se cu 13,6% sub media națională (67,4 mii lei/an).

Provocări

1. O primă provocare este reprezentată de decalajul dintre ritmul de extindere a capacității de cazare și evoluția cererii, situație care determină o utilizare ineficientă a noilor structuri în destinațiile regionale. Rata redusă de ocupare netă confirmă faptul că dezvoltarea infrastructurii fizice a devansat cererea reală, generând o performanță scăzută inclusiv în anumiți poli turistici montani și de sejur, unde creșterea ofertei nu a fost însoțită de un grad de utilizare adecvat.
2. O altă provocare vizează durata medie a sejurului turistic, care se menține la un nivel scăzut, ajungând la 2,01 zile la nivel regional. Această comprimare a duratei călătoriilor este influențată de o ofertă limitată de facilități recreative de familie și de agrement multisezonier, ceea ce reduce implicit consumul local complementar și efectul de multiplicare economică pe care fiecare vizitator îl poate genera în comunitate.
3. Lipsa conversiei resurselor în produse turistice rezervabile constituie un aspect care necesită o abordare integrată, în condițiile în care patrimoniul natural, montan, speologic și cultural este adesea menținut la stadiul de inventar. Această situație este vizibilă și în cazul PGL sau al producătorilor rurali, care funcționează adesea izolat, nefiind echipați corespunzător și nefiind integrați în rute gastronomice, ușor accesibile online pentru potențialii vizitatori din țară sau din străinătate.
4. Distribuția teritorială inegală și polarizarea activității turistice reprezintă o provocare caracterizată printr-o concentrare a capacității de cazare în funcțiune și a fluxurilor de vizitatori cu precădere în județele Cluj, Bihor și Maramureș. Această aglomerare turistică lasă numeroase UAT rurale și montane cu resurse valabile în afara circuitelor, în timp ce localitățile urbane secundare cu centre istorice atractive funcționează predominant ca spații de tranzit scurt, fără a reține vizitatorii.
5. Retenția turiștilor străini și capacitatea de incoming a agenților de turism se mențin la un nivel scăzut, înregistrându-se o conversie redusă a conexiunilor aeriene în vizitatori internaționali. Prezența unui număr foarte mic de agenții specializate în atragerea turiștilor străini limitează promovarea activă și distribuția pachetelor turistice pe piețele externe, motiv pentru care sosirile internaționale nu se transformă frecvent în circuite extinse cu multiple înnoptări în teritoriu.
6. Din perspectiva guvernantei și a acoperirii instituționale, se constată o funcționare insuficientă a structurilor profesionale de management la nivel local și regional. Deși la nivelul regiunii există 57 de stațiuni turistice atestate, numărul OMD avizate este disproporționat de mic, reflectând o fragmentare a ofertei și o lipsă a mijloacelor de operare comune necesare pentru dezvoltarea unor rute turistice coerente.
7. Structurarea OMD pe regiuni istorice generează un risc de fragmentare a politicilor de dezvoltare teritorială. Organizarea acestor entități pe teritorii care depășesc limitele administrative ale regiunii de dezvoltare poate complica procesele de alocare a fondurilor din programele operaționale și poate îngreuna coordonarea investițiilor la nivelul polilor de creștere asumați instituțional.
8. Deficitul de conectivitate pentru segmentul final al călătoriei afectează mobilitatea turistică, accesul transportului public între nodurile urbane sau aeroporturi și obiectivele turistice dispersate fiind neuniform și dificil. În plus, infrastructura feroviară regională necesită modernizare, gradul scăzut de electrificare și viteza de deplasare limitând dezvoltarea unui turism sustenabil pe cale ferată către principalele zone de agrement și atracție.
9. Planificarea strategică a turismului este constrânsă de limitările metodologice ale datelor statistice oficiale, care nu captează informații esențiale precum scopul detaliat al călătoriei, cheltuielile efective ale vizitatorilor sau volumul excursioniștilor de o zi. Acest deficit de date calitative obligă autoritățile să fundamenteze politicile publice și investițiile predominant pe analiza ofertei existente, restrângând capacitatea de adaptare la cerințele și motivațiile reale ale pieței.

10. Ecosistemul digital aferent promovării turistice funcționează într-un format divizat și cu o interoperabilitate redusă. Diferitele platforme online destinate vizitatorilor operează ca inițiative izolate la nivel local sau județean, în absența unui sistem regional unificat de date turistice care să faciliteze informarea centralizată, crearea de pachete integrate și monitorizarea comportamentului de consum digital la nivelul întregii regiuni.
11. Ariile naturale protejate și zonele montane se confruntă cu presiuni recreative generate de excursiile de weekend și de vizitatorii de o zi, fenomene care creează aglomerări temporare. Această situație este amplificată de accesibilitatea și infrastructura de vizitare deficitare, turismul generând impact asupra mediului în lipsa unor servicii organizate, a facilităților de monitorizare prin contoare de trafic și a amenajărilor ușoare adecvate zonelor de protecție.
12. Structura antreprenorială a sectorului turistic este fragmentată, fiind dominată de microîntreprinderi cu o capacitate medie redusă de locuri de cazare pe unitate. Prezența predominantă a unităților de mici dimensiuni influențează capacitatea de preluare a grupurilor mari de turiști și diminuează capabilitatea financiară necesară pentru susținerea unor campanii de promovare consistente. În plus, un nivel salarial situat sub media națională afectează atragerea și retenția personalului calificat în sectorul ospitalității.
13. Rețeaua muzeală și obiectivele de patrimoniu de interes internațional sunt insuficient integrate ca produse turistice de sine stătătoare. Deși regiunea dispune de un număr important de muzee, ponderea vizitatorilor atrași nu este direct proporțională cu dimensiunea infrastructurii, pe fondul unor amenajări care necesită modernizare și al unui program de funcționare neadaptat fluxurilor de weekend. Concomitent, monumentele UNESCO funcționează adesea izolat, fără echipamente moderne de interpretare a patrimoniului.
14. Menținerea unei sezonality estivale pronunțate influențează negativ eficiența utilizării infrastructurii regionale. Evenimentele și festivalurile contribuie la această sezonality, o proporție ridicată dintre acestea având o durată de o singură zi și concentrându-se în lunile de vară. În paralel, turismul montan de iarnă este expus riscurilor climatice din cauza dependenței domeniilor schiabile de prezența zăpezii, ceea ce impune o adaptare a infrastructurii către activități multisezoniere.
15. Degradarea clădirilor de patrimoniu, a centrelor istorice și a arhitecturii rurale tradiționale afectează estetica așezărilor și identitatea vizuală a destinațiilor. Infrastructura destinată turismului balnear prezintă, de asemenea, un ritm diferențiat de dezvoltare, existând baze de tratament învechite în anumite stațiuni locale care nu valorifică optim potențialul resurselor geotermale disponibile, fapt ce impune implementarea unor mecanisme de evaluare a investițiilor publice pentru a asigura o creștere reală a performanței turistice.
16. O provocare specifică este asociată rutelor de lungă distanță, cu accent pe Via Transilvanica, care sunt privite ca elemente de diferențiere și creștere a competitivității regionale, dar care se confruntă cu un grad inegal de integrare a serviciilor turistice în teritoriu. Valorificarea sustenabilă a acestui tip de patrimoniu necesită o coordonare administrativă coerentă de-a lungul întregului traseu, dezvoltarea unor structuri complementare de ospitalitate și ofertei gastronomice sau meșteșugărești locale, astfel încât parcurgerea rutei să asigure o retenție prelungită a vizitatorilor în cadrul comunităților rurale.
17. În contextul dezvoltării polilor turistici montani, destinații aflate în plină expansiune, precum Borșa, ilustrează provocarea alinierii creșterii infrastructurii de cazare cu necesitatea asigurării viabilității climatice a domeniilor schiabile. Deși localitatea se diferențiază prin valori ridicate ale activității turistice atât în sezonul rece, cât și în perioada estivală, extinderea continuă a ofertei turistice impune evaluarea fezabilității economice a instalațiilor de producere a zăpezii și integrarea unor soluții tehnice de adaptare la variațiile de temperatură, pentru a menține performanța destinației și a consolida un model de turism stabil pe tot parcursul anului.

Măsuri potențiale

1. Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de agrement și petrecere a timpului liber prin scheme de investiții integrate în parcuri tematice, facilități sportive multisezoniere și centre recreative moderne, orientate spre prelungirea duratei sejurului și creșterea valorii adăugate locale.
2. Valorificarea potențialului hidrografic regional prin amenajarea integrată a zonelor de agrement nautic și dezvoltarea infrastructurii specifice pentru sporturi acvatice și recreere de coastă pe lacurile de acumulare și cursurile de apă majore, vizând extinderea bazei de atracție turistică și atenuarea presiunii asupra polilor aglomerați.
3. Modernizarea și diversificarea infrastructurii balneoclimatice și a facilităților de recuperare medicală prin investiții tehnologice în stațiunile de interes național și local, vizând tranziția către servicii integrate de wellness, extinderea sezonului de funcționare și creșterea duratei medii a sejurului prin valorificarea superioară a resurselor geotermale și minerale naturale.
4. Restaurarea complexă și punerea în valoare a patrimoniului construit și a ansamblurilor urbanistice istorice prin lucrări integrate de conservare structurală, revitalizare funcțională și implementare a sistemelor moderne de iluminat arhitectural, vizând creșterea atractivității destinațiilor urbane și stimularea fluxurilor culturale.
5. Modernizarea, digitalizarea și extinderea infrastructurii instituționale de cultură și evenimente prin transformarea muzeelor și a centrelor județene în spații expoziționale interactive, coroborată cu realizarea de facilități multifuncționale dedicate manifestărilor artistice, turismului de afaceri și festivalurilor, vizând atenuarea sezonality și diversificarea produsului cultural-urban.
6. Instituirea unui program integrat de protejare și valorificare a patrimoniului cultural imaterial și a stilului arhitectural rural prin sprijinirea financiară a caselor de meșteșugari și crearea de rețele de comercializare pentru meșteșugurile locale, vizând conservarea identității vizuale a așezărilor satești și stimularea turismului cultural autentic.
7. Dezvoltarea, echiparea și integrarea operațională a PGL și a rețelilor de producători rurali prin furnizarea de tehnologii specifice de preparare și servire, coroborată cu includerea acestora în rute gastronomice tematice digitalizate și rezervabile online, vizând valorificarea patrimoniului culinar și stimularea consumului local în comunitățile rurale.
8. Dezvoltarea infrastructurii ecoturistice de mică amploare și a sistemelor de management al vizitatorilor în ariile naturale protejate și parcuri naționale prin realizarea de poteci tematice ecologice, căi de accesibilitate prietenoase cu mediul și dotări de protecție a ecosistemelor, vizând reglementarea fluxurilor de weekend și reducerea impactului antropic în habitatele vulnerabile.
9. Sprijinirea și dotarea tehnologică a operatorilor locali de turism pentru activități de incoming prin furnizarea de soluții digitale avansate, instrumente moderne de promovare internațională și platforme de distribuție, vizând creșterea conversiei traficului aerian extern în fluxuri organizate de turiști străini și extinderea sejururilor în teritoriu.
10. Dezvoltarea și implementarea unui Tourism Data Hub regional unificat prin crearea unei platforme digitale centralizate pentru colectarea datelor de consum, monitorizarea în timp real a gradului de ocupare a capacității de cazare și asigurarea interoperabilității serviciilor turistice, vizând fundamentarea politicilor publice pe baza unor indicatori veridici și optimizarea managementului destinațiilor.
11. Dezvoltarea și operaționalizarea serviciilor de transport public dedicat de „ultim kilometru” și a sistemelor flexibile de transfer intermodal prin implementarea de rute corelate cu orarele aeroporturilor și nodurilor urbane, vizând facilitarea accesului la obiectivele turistice dispersate din ariile rurale, montane și carstice și stimularea mobilității sustenabile în teritoriu.

12. Creșterea rezilienței climatice și diversificarea ofertei în domeniile schiabile și polii montani prin investiții în sisteme moderne și eficiente energetic, corelate cu dezvoltarea de infrastructuri recreative și de aventură pentru sezonul cald în destinații precum Borșa, vizând asigurarea continuității operaționale pe tot parcursul anului și atenuarea riscurilor asociate încălzirii globale.
13. Consolidarea, amenajarea integrată și semnalizarea unitară a rutelor turistice de lungă distanță prin dezvoltarea infrastructurii complementare de popas, extinderea rețelei de servicii de cazare la scară mică și implementarea de puncte digitale de informare corelate de-a lungul întregului itinerar al unor inițiative precum Via Transilvanica, vizând stimularea turismului activ și maximizarea retenției economice în comunitățile rurale traversate.
14. Consolidarea capacității instituționale a OMD prin dotarea cu mijloace logistice avansate, echipamente specifice și vehicule ecologice destinate operării comune a rutelor turistice, monitorizării fluxurilor de vizitatori și gestionării integrate a destinațiilor regionale, vizând creșterea eficienței administrative și sprijinirea guvernării participative.
15. Dezvoltarea și implementarea de circuite tematice inovatoare integrate cu dotări mobile de animație culturală prin achiziția de echipamente logistice itinerante, scene mobile și tehnologii de realitate augmentată, vizând valorificarea dinamică a patrimoniului istoric și etnografic de-a lungul rutelor rurale și culturale regionale.
16. Revitalizarea urbană integrată și pietonalizarea centrelor istorice prin extinderea zonelor destinate pietonilor, modernizarea spațiilor publice urbane și implementarea de elemente de mobilitate urbană durabilă în municipiile secundare ale regiunii, vizând creșterea calității mediului urban, stimularea sejururilor de scurtă durată și consolidarea funcției turistice a orașelor.
17. Modernizarea și extinderea infrastructurii balneoclimatice în stațiunile emergente prin investiții strategice în captarea și valorificarea superioară a resurselor geotermale și minerale din areale locale precum Ocna Șugatag sau Bizușa-Băi, vizând echilibrarea dezvoltării teritoriale și diversificarea ofertei regionale de sănătate și wellness.
18. Dezvoltarea infrastructurii pentru turism accesibil și incluziv prin adaptarea fizică și digitală a obiectivelor naturale, culturale și a structurilor de primire la nevoile persoanelor cu dizabilități sau mobilitate redusă, în conformitate cu standardele europene de egalitate a șanselor, vizând eliminarea barierelor de mobilitate și asigurarea accesului universal la experiențele turistice regionale.
19. Instituirea unui mecanism de evaluare a impactului socio-economic și a metodologiilor de analiză contrafactuală pentru fondurile publice alocate sectorului turistic, vizând monitorizarea eficienței intervențiilor anterioare, validarea randamentului investițional și asigurarea faptului că proiectele finanțate generează o creștere netă și reală a numărului de înnoptări și a valorii adăugate în regiune.

Referințe bibliografice

- OECD (2022), Tourism Trends and Policies 2022
- OECD (2024), Tourism Trends and Policies 2024
- UN Tourism (2026), Brief on the Impact of the Middle East Conflict on International Tourism
- Eurostat (2025), Tourism Statistics
- European Travel Commission (2026), European Tourism Trends & Prospects
- European Travel Commission (2026), Assessment of Responsible Travel Behaviours of Long-Haul Travellers to Europe – Wave Two
- Booking.com (2025), Travel Predictions 2025
- Booking.com (2026), Travel on Your Terms: 2026 Travel Predictions
- European Commission, EU Tourism Dashboard
- Skift Research (2025), Unveiling the Top European Travel Trends for 2025
- European Travel Commission – Quarterly Reports (2024 – 2026)
- Autoritatea centrală în domeniul turismului (turism.gov.ro)
- Carta Albă a Turismului din România 2024
- Institutul Național de Statistică, prin Tempo Online
- Buletinele BNR (2019-2025)

Note de subsol

[1] Statista și OMT, 2025

[2] OECD, Tourism Trends and Policies 2020, 2022

[3] Notă metodologică: indicatorii BNR utilizați corespund poziției „Turism/călătorii” din comerțul internațional cu servicii, conform metodologiei BPM6. Creditul reprezintă contravaloarea serviciilor de călătorii furnizate nerezidenților, iar debitul contravaloarea serviciilor de călătorii furnizate rezidenților români în afara României. Valorile sunt exprimate în milioane euro. Pentru anul 2025 sunt utilizate valorile disponibile în buletinul BNR aferent lunii decembrie 2025, acestea putând fi supuse revizuirilor ulterioare.

[4] Raportul dintre plățile externe și încasările din servicii de călătorii. Prelucrare proprie, pe baza datelor Băncii Naționale a României.

[5] European Travel Commission, European Tourism: Trends & Prospects – Quarterly Report Q1/2025, mai 2025

[6] OECD, Tourism Trends and Policies 2020, 2022

[7] INS, TEMPO Online, TUR104B

[8] INS, Tempo Online, TUR105D

[9] INS, Tempo Online, TUR105D

[10] INS, TEMPO Online, TUR105E

[11] INS, TEMPO Online, TUR103B

[12] INS, TEMPO Online, TUR103B

[13] INS, sosiri ale turiștilor, pe tipuri de turiști și țări de proveniență

[14] INS, cheltuieli turistice ale nerezidenților în România, în anul 2025

[15] Eurostat, „Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion”, 1 aprilie 2026, date aferente anului 2025, disponibile la: Eurostat – Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion

[16] Eurostat, „Package holidays prices continued to increase in 2024”, 30 august 2024

[17] Eurostat, „Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion”, 1 aprilie 2026, date aferente anului 2025, disponibile la: Eurostat – Tourism nights booked via platforms hit nearly 1 billion

[18] OECD, Tourism Trends and Policies 2024, OECD Publishing, Paris, 2024, disponibil aici

[19] INS, IPC – serie de date anuală

[20] Lista traseelor turistice montane omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[21] Lista pârtiilor de schi omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[22] INS, Tempo Online, TUR104H și TUR105H, date lunare pentru anul 2025. Calcule proprii pentru agregarea datelor și determinarea DMS și a ponderilor sezoniere

[23] INS, Tempo Online, TUR104H și TUR105H. Calcule proprii pentru agregarea datelor la nivelul stațiunilor analizate și determinarea DMS

[24] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E și TUR105E; calcule proprii pentru DMS și indicele de utilizare netă a capacității de cazare

[25] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E și TUR105E; prelucrare proprie.

Delimitarea teritorială a țărilor și ținuturilor: delimitare de lucru ADR Nord-Vest.

[26] Via Ferrata România – lista traseelor; Catalogul peșterilor din România, realizat în parteneriat cu Comisia Patrimoniului Speologic; documentare proprie pentru parcurile de aventură; prelucrare proprie.

[27] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E, TUR105E, 2019 și 2025; prelucrare proprie.

DMS = înnoptări/sosiri

IUN = înnoptări/capacitatea de cazare în funcțiune × 100

[28] INS, TEMPO Online, TUR101C, TUR102C, TUR103D, TUR104E și TUR105E, 2025; prelucrare proprie.

DMS = înnoptări/sosiri

IUN = înnoptări/capacitatea de cazare în funcțiune × 100

[29] INS, TEMPO Online, TUR104H și TUR105H, 2025

[30] ADR Nord-Vest, chestionar adresat unităților administrativ-teritoriale din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest; prelucrare proprie.

[31] INS, TEMPO Online, TUR104H și TUR105H; prelucrare proprie.

Notă: Valorile anuale au fost obținute prin însumarea valorilor lunare. DMS a fost calculată ca raport între numărul de înnoptări și numărul de sosiri. Ponderile reprezintă raportul dintre valorile înregistrate la nivelul fiecărui UAT și totalul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest.

[32] Conform informațiilor din Anexa nr. 4 la HG nr. 852 din 13 august 2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, coroborat cu informațiile privind localitățile componente ale UAT-urilor din România și datele INS:

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/96733>

[33] INS, Tempo Online, TUR101D, TUR102D

[34] INS, Tempo Online, TUR103E

[35] INS, fișiere privind sosirile și înnoptările turiștilor pe țări de proveniență, localități, județe și regiuni, în anul 2025;

[36] INS, fișiere privind sosirile și înnoptările turiștilor pe localități, 2025;

[37] INS, Tempo Online, INT1010

[38] INS, Tempo Online, CON118A

[39] INS, Tempo Online, FOM103D

[40] INS, Tempo Online, TRN139A

[41] INS, Tempo Online, TRN143A

[42] Asociația Aeroporturilor din România, <https://www.airportaar.ro/>

[43] Paginile web ale aeroporturilor din Regiune (<https://www.airportcluj.ro/>, <https://aeroportoradea.ro/ro/>, <https://aimm.eu/>, <https://www.aeroportulsatunare.ro/>) și <https://www.flightconnections.com/>

[44] Strategia Sectorială de Turism pentru Regiunea Nord-Vest, 2021-2027

[45] INS, Tempo Online, ART104D

[46] INS, Tempo Online, ART113B

[47] INS, Tempo Online, ART111B

[48] INS, Tempo Online, ART112B

[49] Ministerul Culturii, <https://www.cultura.ro/lista-monumentelor-istorice/>

[50] Ministerul Culturii, <https://www.cultura.ro/tezaure-umane-vii/>

[51] UNESCO, <https://whc.unesco.org/en/statesparties/ro>

[52] HG nr. 1016/2011 privind acordarea statutului de stațiune balneară și balneoclimatică pentru unele localități și areale care dispun de factori naturali de cură

[53] INS, Tempo Online, TUR104F, TUR105D, lista sirutelor din România

[54] Lista unităților medico-balneare care valorifică factori sanogeni naturali, furnizată în 2024 de DSP Bihor, DSP Bistrița-Năsăud, DSP Cluj și DSP Maramureș

[55] HG nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice

[56] Lista traseelor turistice montane omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[57] Lista pârtiilor de schi omologate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[58] Lista consolidată a ariilor naturale protejate din România,

https://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Anexa_nr.1.pdf

[59] Catalogul peșterilor din România,

<https://www.speologie.org/pesteri-din-romania>

[60] Catalogul Produselor Alimentare Certificate, <https://opendata.afir.info/DataBrowser/APDRPData/cpacc#param=NOFILTER--DataView--Results>

[61] Lista organizațiilor de management al destinației avizate, <https://turism.gov.ro/web/prima-pagina/omd/>

[62] Lista Centrelor Naționale și Locale de Informare și Promovare Turistică acreditate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[63] Lista agențiilor de turism licențiate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

[64] Ministerul Justiției, Registrul Național al Asociațiilor și Fundațiilor

- [64] Ministerul Justiției, Registrul Național al Asociațiilor și Fundațiilor
- [65] INS, Asociația Aeroporturilor din România, Ministerul Justiției - Portal legislativ, autoritatea centrală în domeniul turismului (turism.gov.ro), Ministerul Mediului, AFIR, infopgl.ro; calcule proprii
- [66] ADR Nord-Vest, Departamentul Dezvoltare Urbană
- [67] Autogari.ro
- [68] TopFirme.com; calcule proprii și cu AI
- [69] ADR Nord-Vest, Departamentul Dezvoltare Urbană
- [70] Ministerul Finanțelor, lista firmelor din România, după imobilizările corporale, profitul net, codul CAEN principal din bilanț și cifra de afaceri netă (2019 vs. 2023)
- [71] Lista organizațiilor de management al destinației avizate, <https://turism.gov.ro/web/prima-pagina/omd/>, Ministerul Justiției (legislația stațiunilor turistice)
- [72] Lista agențiilor de turism licențiate, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>, ANAT România, Asociația Incoming Romania
- [73] Ministerul Justiției (Registrul Național al Asociațiilor și Fundațiilor)
- [74] Ministerul Justiției (legislația stațiunilor) și autoritatea centrală în domeniul turismului (turism.gov.ro) - SITUR)
- [75] Analiză online cu AI
- [76] Analiză online cu AI
- [77] ADR Nord-Vest

Listă figuri

- Figura 1. Tablou de analiză economică: Sectorul Ospitalității în Regiunea Nord-Vest, p. 7
- Figura 2. Evoluția sosirilor turistice internaționale la nivel mondial, 1990–2025, p. 16
- Figura 3. Principalele tendințe ale comportamentului de călătorie, 2025 comparativ cu 2024, p. 16
- Figura 4. Evoluția contribuției directe a turismului la PIB și a locurilor de muncă susținute de turism în România, 2019–2021, p. 19
- Figura 5. Evoluția balanței serviciilor de călătorii a României, 2019 și 2025, p. 20
- Figura 6. Evoluția turismului internațional în România în perioada 2023–2026, p. 21
- Figura 7. Evoluția utilizării transportului rutier și naval de către turiștii străini în România, 2019–2024, p. 22
- Figura 8. Structura activității agențiilor de turism din România, 2019 și 2025, p. 22
- Figura 9. Prioritățile de investiții identificate de operatorii din sectorul turismului, p. 26
- Figura 10. Evoluția numărului de sosiri turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025, p. 31
- Figura 11. Evoluția numărului de sosiri turistice pe județe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025, p. 31
- Figura 12. Evoluția înnoptărilor turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025, p. 34
- Figura 13. Evoluția înnoptărilor turistice pe județe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025, p. 34
- Figura 14. Evoluția structurilor de cazare turistică din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, pe tipuri de structuri, 2019–2025. Date INS, TUR101D, p. 40
- Figura 15. Evoluția capacității de cazare existente în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, pe tipuri de structuri, 2019–2025, p. 41
- Figura 16. Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025, p. 42
- Figura 17. Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune pe județe, 2019–2025, p. 43
- Figura 18. Principalele piețe turistice externe și distribuția teritorială a cererii în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 59
- Figura 19. Distribuția muzeelor și colecțiilor publice pe județe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 61
- Figura 20. UAT-urile cu cel mai mare număr de poziții în Lista Monumentelor Istorice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, p. 63
- Figura 21. Distribuția lunară a sosirilor și înnoptărilor turistice în Destinația Ecoturistică Eco Maramureș, 2025, p. 84
- Figura 22. Distribuția evenimentelor din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest pe categorii, p. 94
- Figura 23. Distribuția lunară a evenimentelor recurente raportate în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, p. 86
- Figura 24. Tipologia dinamicii teritoriale a activității turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025, p. 90
- Figura 25. Numărul structurilor de cazare din regiunile de dezvoltare din România, 2019–2025, p. 114
- Figura 26. Numărul locurilor de cazare din regiunile de dezvoltare din România, în perioada 2019–2025, p. 99
- Figura 27. Ponderea tipurilor de structuri de cazare în Regiunea Nord-Vest, după numărul de structuri și numărul de locuri, pe categorii, în perioada 2019–2025, p. 100
- Figura 28. Evoluția duratei medii a șederii în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019–2025, p. 101
- Figura 29. Principalele piețe externe după numărul sosirilor turiștilor străini în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 102
- Figura 30. Evoluția sosirilor turiștilor străini pe principalele piețe de proveniență în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025 față de 2019 p. 102
- Figura 31. Sezonalitatea cererii turistice și utilizarea capacității de cazare în Regiunea Nord-Vest, 2025, p. 103
- Figura 32. Indicele de utilizare a capacității de cazare în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest comparativ cu nivelul național, august 2025, p. 103
- Figura 33. Ponderea PIB-ului agregatului hoteluri și restaurante în PIB-ul regional, pe regiuni de dezvoltare, 2023, p. 120
- Figura 34. Numărul întreprinderilor active din sectorul hoteluri și restaurante, pe regiuni de dezvoltare, 2019 și 2024, p. 121
- Figura 35. Numărul întreprinderilor active din sectorul activități de spectacole, culturale și recreative, pe regiuni de dezvoltare, 2019 și 2024, p. 105
- Figura 36. Populația ocupată în sectorul hoteluri și restaurante, pe sexe și regiuni de dezvoltare, 2019 și 2024, p. 106
- Figura 37. Conexiuni directe de pe Aeroportul Internațional Avram Iancu Cluj, la 15.09.2026, conform www.flightconnections.com, p. 107
- Figura 38. Regiunea Nord-Vest în ofertele turoperatorilor din Europa vs. traseele circuitelor promovate, p. 108
- Figura 39. Evoluția numărului muzeelor în regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019, p. 108
- Figura 40. Evoluția numărului vizitatorilor muzeelor din regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019, p. 108
- Figura 41. Evoluția numărului de locuri în sălile de spectacole și concerte în regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019, p. 109
- Figura 42. Evoluția numărului de spectatori la reprezentațiile artistice din regiunile de dezvoltare din România, 2024 vs. 2019, p. 109
- Figura 43. Numărul monumentelor istorice din regiunile de dezvoltare din România, pe categorii, începând cu anul 2015, p. 109
- Figura 44. Numărul tezaurelor umane vii din regiunile de dezvoltare din România, în anul 2026, p. 110
- Figura 45. Numărul stațiunilor balneare și balneoclimatice din regiunile de dezvoltare din România, în iulie 2026, p. 110
- Figura 46. Numărul stațiunilor turistice de interes local și de interes național din regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026, p. 111
- Figura 47. Principalii indicatori ai circulației turistice în stațiunile din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 111
- Figura 48. Numărul traseelor turistice montane omologate din regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026, p. 112
- Figura 49. Numărul și lungimea pârtiilor de schi omologate din regiunile de dezvoltare din România, pe categorii, în iunie 2026, p. 112
- Figura 50. Numărul peșterilor din regiunile României, în august 2026, p. 113
- Figura 51. Numărul și tipul produselor certificate, pe categorii, în regiunile de dezvoltare din România, în august 2026, p. 113
- Figura 52. Numărul și tipul OMD-urilor, în regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026, p. 114
- Figura 53. Numărul și tipul centrelor de informare și promovare turistică în regiunile de dezvoltare din România, în iunie 2026, p. 114
- Figura 54. Indicatori cu poziții favorabile pentru Regiunea Nord-Vest, p. 114
- Figura 55. Ruta lui Jonathan Harker prin Regiunea Nord-Vest, în drumul său spre castelul lui Dracula, conform romanului, p. 115
- Figura 56. Decalajele dintre cerere și ofertă în perioada 2019–2025, p. 116
- Figura 57. Indicatori de eficiență a utilizării capacității de cazare în anul 2025, p. 116
- Figura 58. Ponderea Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest în infrastructura muzeală și în numărul de vizitatori, 2025, p. 117
- Figura 59. Sezonalitatea sosirilor turistice în regiunile din România în 2019 și 2025, p. 117
- Figura 60. Durata medie a șederii: media Regiunii, media Regiunii în stațiunile balneare și balneoclimatice, media la nivel național, p. 118

Listă figuri

Figura 61. Traficul aeroportuar total în regiunile României (2021 vs. 2025) și traficul de pasageri intern vs. extern în 2025, p. 118

Figura 62. Numărul de întreprinderi active în hoteluri și restaurante (2019 vs. 2024) și activități de spectacole (2019 vs. 2024), p. 119

Figura 63. Numărul de întreprinderi active în hoteluri și restaurante, în anul 2024, după numărul de angajați, p. 119

Figura 64. Remunerarea medie anuală pe salariat în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest comparativ cu nivelul național, p. 138

Figura 65. Principalii poli teritoriali ai sosirilor și înnopțărilor turistice în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 120

Figura 66. Ponderea județelor Cluj și Bihor în sosirile și înnopțările turistice regionale, 2025, p. 120

Figura 67. Ierarhia activităților în turism, pe coduri CAEN Rev. 2, p. 137

Figura 68. Evoluția indicatorilor cheie în întreprinderi, în Regiunea Nord-Vest (2023 vs. 2019), p. 138

Figura 69. Înnopțările turistice rezervate prin principalele platforme online în Uniunea Europeană, 2025, p. 148

Figura 70. Structura investițiilor publice relevante pentru turism în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2007-2013, p. 169

Figura 71. Structura investițiilor publice relevante pentru turism în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2014-2020, p. 169

Figura 72. Structura investițiilor publice relevante pentru turism în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2021-2027, p. 170

Figura 73. Direcții de intervenție pentru creșterea performanței destinațiilor turistice, p. 188

Figura 73. Portofoliul proiectelor PNRR relevante pentru turism în Regiunea Nord-Vest, p. 173

Listă tabele

Tabelul 1. Politici și acte legislative ale Uniunii Europene relevante pentru sectorul turismului, p. 26

Tabelul 2. Strategii și acte normative naționale relevante pentru sectorul turismului, p. 27

Tabelul 3. Documente strategice regionale relevante pentru sectorul turismului, p. 27

Tabelul 4. Documente strategice județene și locale relevante pentru sectorul turismului, p. 28

Tabelul 5. Evoluția sosirilor turistice în primele 10 UAT-uri ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest după numărul sosirilor înregistrate în 2025, comparativ cu 2019, p. 32

Tabelul 6. Evoluția înnopțărilor turistice în primele 10 UAT-uri ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest după numărul înnopțărilor înregistrate în 2025, comparativ cu 2019, p. 35

Tabelul 7. Evoluția duratei medii a șederii în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025, p. 36

Tabelul 8. Evoluția duratei medii a șederii a turiștilor străini în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2019-2025, p. 37

Tabelul 9. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2019, p. 45

Tabelul 10. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2021, p. 46

Tabelul 11. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2022, p. 47

Tabelul 12. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2023, p. 48

Tabelul 13. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2024, p. 49

Tabelul 14. Principalele țări de origine ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest, în anul 2025, p. 50

Tabelul 15. Profiluri ale cererii turistice și distribuția teritorială asociată în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, p. 52

Tabelul 16. Indicatori ai cererii turistice în principalele centre urbane din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025. Date INS, TUR104H și TUR105H, 2025, p. 59

Tabelul 17. Principalele piețe turistice externe și conexiunile aeriene directe ale centrelor urbane analizate, 2025, p. 60

Tabelul 18. Indicatorii circulației turistice în stațiunile balneare și balneoclimatice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 70

Tabelul 19. Principalii indicatori ai activității turistice în stațiunile balneare și balneoclimatice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 72

Tabelul 20. Distribuția teritorială a ofertei și activității turistice în țările și ținuturile din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 76

Tabelul 21. Distribuția infrastructurii pentru turism outdoor și de aventură în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, pe județe, p. 79

Tabelul 22. Evoluția infrastructurii de cazare și a activității turistice în nucleul comparabil al Destinației Ecoturistice Eco Maramureș, 2019-2025, p. 90

Tabelul 23. Indicatorii infrastructurii de cazare și ai activității turistice în Baia Sprie și Giulești, 2025, p. 91

Tabelul 24. Distribuția circulației turistice în principalele UAT-uri din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, 2025, p. 89

Tabelul 25. Evoluția sosirilor și a duratei medii a șederii în UAT-urile cu șederii de scurtă durată, 2019-2025, p. 91

Tabelul 26. Numărul sosirilor și înnopțărilor în regiunile din România, în perioada 2019-2025, p. 101

Tabelul 27. Principalele țări de proveniență ale turiștilor străini în regiunile din România, în anul 2025, p. 102

Tabelul 28. UAT-urile din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest cu minimum 10.000 de sosiri în 2025, în funcție de durata medie a șederii, p. 104

Tabelul 29. Matricea resurselor și a valorificării competitive a turismului în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, p. 123

Tabelul 30. Competitivitatea Regiunii Nord-Vest, după mai multe criterii, p. 144

Tabelul 31. Conectivitatea UAT-urilor din Regiunea Nord-Vest în luna august 2026, p. 129

Tabelul 32. Conexiuni importante pe cale rutieră, cu pornire din Cluj-Napoca, p. 130

Tabelul 33. Analiza agenților economici cu CAEN 7711, pe regiuni de dezvoltare, p. 130

Tabelul 34. Conectivitatea UAT-urilor cu activitate turistică din Regiunea Nord-Vest vs. circulația turistică, p. 131

Tabelul 35. Guvernanța turistică la nivelul Regiunii Nord-Vest, p. 143

Tabelul 36. Tipologia agențiilor de turism licențiate din România, în iulie 2026, p. 144

Tabelul 37. Stațiuni turistice și organizații care pot sprijini activitatea turistică în Regiunea Nord-Vest, p. 145

Tabelul 38. Structuri de informare turistică și raportarea numărului acestora la stațiunile turistice, p. 146

Tabelul 39. Evaluarea sintetică preliminară a maturității digitale turistice din Regiunea Nord-Vest, p. 153

Tabelul 40. Situații orientative privind prezența actuală în mediul digital și pe platformele comerciale, p. 155

Tabelul 41. Sinteza cadrului strategic, p. 196

00-40-264-431550

www.nord-vest.ro

Strada Donath nr. 53A, Cluj-Napoca, Cluj

turism@nord-vest.ro
planificare.strategica@nord-vest.ro

Member of:

Managing Authority for:

Intermediate Body for:

Program Sănătate

